

NEPŘEHLEDNĚTE
Pokyny a formuláře
k 6. sněmu ČAK

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR
2011 a 2012

7-8 2013

Bulletin advokacie

Světové fórum mediálních center poprvé v Praze • Ohlédnutí za XXXI. Karlovarskými právníckými dny • Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční • Osobní bankrot v soudní praxi • Skončení pracovního poměru podle soudních rozhodnutí • Vzdělávání advokátů v EU •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit
a kdy jen navrhnout jeho provedení?**

Čtěte v článku docenta Vantucha na stranách 27 až 32.

**POKYNY
K REGISTRACI
A REZERVACI
UBYTOVÁNÍ
NA 6. SNĚM ČAK
najdete na str. 18-21.**

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovního, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma. S reklamací při
problémech s distribucí se obraťte
na pí Dvořákovou, e-mail dvorakova@cak.cz,
tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 8. 8. 2013 v nákladu
15 100 výtisků.

Foto na obálce: Shutterstock.com
Ilustrační foto: Shutterstock.com

Tisk: KAVKA PRINT a.s.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Lenka Vidovičová: **Letní přemítání** 3

Aktuality

**Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň k situaci po zrušení vyhl.
č. 484/2000 Sb.: Pracujeme na novém tarifu** 5
Světové fórum mediačních center poprvé v Praze Martina Doležalová 6
**Rozhovor se zakladatelem Světového fóra mediačních center
Thierry Garbym Ivana Cihlářová** 8
Ohlédnutí za XXXI. Karlovarskými právníckými dny
Petr Bříza, Ondřej Trubač, Michal Vávra 10
Informace k 6. sněmu ČAK 18
Pozvánka na kongres Law Tech 2013 20
Vyhlášen 9. ročník celojustiční soutěže Právník roku 2013 22

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 26
**Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit
a kdy jen navrhnout jeho provedení?** Pavel Vantuch 27
**K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů
a odměn z pohledu práva na informace** Pavel Mates, Soňa Skulová 33
**Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného
věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční** Michal Žižlavský 41
Osobní bankrot v soudní praxi Oldřich Řeháček 45
Skončení pracovního poměru podle soudních rozhodnutí Ladislav Jouza 48
**Věcná příslušnost soudů v obchodních věcech dle ratione valoris
„potřetí“, aneb meloun jako meloun...** Aleš Doubek, Rostislav Tomis 52

Z judikatury

Zánik zmocnění obhájce 55
Obtěžování fotografováním a filmováním 57
Dobré mravy v exekučním řízení 60
Výběr školy při neshodě rodičů 61
**Přesah rozsudku Michaud: ESLP jako záchranné lano ochrany
lidských práv** Jana Bendová Marušková 63

Z odborné literatury

Jiří Jelínek a kolektiv: **Zákon o obětech trestných činů.**
Komentář s judikaturou (Jana Navrátilová) 64
Jozef Čentěš: **Odpočúvanie – procesnoprávne a hmotnoprávne
aspekty** (Karol Hrádela) 65
M. Doležalová, Š. Hájková, D. Potočková, J. Štandera: **Zákon o mediaci.**
Komentář (Štěpán Holub) 66
Ondřej Moravec: **Mediální právo v informační společnosti** (Jiří David) 66
Stanislav Malý: **Stavební zákon. Komentář** (Karel Marek) 67
Robert Krč: **Zákon o veřejných zakázkách. Komentář s judikaturou**
(Petr Dovolil) 68
Lukáš Křístek: **Znalectví** (Jan Musil) 69
Přečetli jsme za vás Jan Mates, Hana Rýdlová 69
Bulletin slovenskej advokácie přináší... 72

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Honestum non est semper, quod licet, neboli stát ve slevě 74

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 75

Z jednání představenstva ČAK icha 78

„Eurolawyers 2013“ – 5. fotbalový turnaj evropských advokátů Jan Najman ... 79

Z Evropy

Vzdělávání advokátů v Evropské unii Jana Wurstová 81

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty

ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 84

Pozvánka na seminář o novém dědickém právu v Plzni 86

Pozvání na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2013 87

Pozvánka na 16. ročník golfového turnaje české advokacie 88

Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie 88

Československé právní dny 2013 Zdeněk Koudelka 89

Koldínova naučení z hloubky staletí (Konference o Pavlu Kristiánu

z Koldína) Jan Syka 90

Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2013 91

Pozvánka na konferenci „Mediace 2013“ v Olomouci 92

Nakonec

O kongresovém konání v zemi NOZ III.

(Panoptikum přednášejících) Petr Hajn 93

Kresba Lubomíra Lichého 94

Víte, že... Stanislav Balík 94

Inhaltsverzeichnis 95

Zusammenfassung/ Summary 96

Table of Contents 97

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

insolvence a restrukturalizace
korporací

www.zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Letní přemítání

Léto je doba odpočinku a dovolených, tak i letní úvodník Bulletinu advokacie by měl být příjemně odlehčený. Podle počtu nařízených jednání během prázdninových měsíců však neoficiální „soudní prázdniny“ zatím nenastaly a pracovní tempo snad mírně povolí s příchodem letních slunečných dnů. Atmosféra je však zatím obecně poměrně napjatá. Jak by také ne? Nezadržitelně se blíží datum 1. ledna 2014 a s tím i největší revoluční změna v podobě platného a účinného nového občanského zákoníku. Nebudu se pouštět do spekulací o tom, zda doprovodné zákony k nové právní úpravě budou schváleny včas, nebo zda dokonce přece jen účinnost nového kodexu nebude nakonec odložena. Při horkém a zatím neklidném parlamentním létě můžeme jen doufat, že situace se nevyvine tak, že místo zklidnění přinese chaos. To jsou však pouze spekulace, které advokát během tohoto léta vnímá pouze okrajově, protože pro většinu z nás je letním čtením mimo jiné i nový občanský zákoník.

Už loni, ale hlavně během letošního roku s potěšením sleduji, jak odpovědně většina advokátů a advokátek k přípravě na účinnost nového občanského zákoníku přistupuje. Jako regionální představitelka zaznamenávám hojnou účast kolegyně a kolegů na seminářích k nové tematice. Odborné diskuse a dotazy během těchto akcí svědčí o tom, že účastníci problematiku již intenzivně studují a lektorům jsou schopni klást dotazy, při jejichž odpovědích se zapotí. A nevadí ani, že mnohdy je otázek více než jasných odpo-

vědí, protože i takto se ve znalostech posunujeme dopředu.

Zdá se vám, že je to samozřejmé? Že je přece nadbytečné se zmiňovat o společném studijním úsilí advokátů a advokátek, kteří už ze zákona jsou povinni znát platnou právní úpravu a poskytovat právní službu odborně, kvalitně a s ohledem na zájem klienta a jeho prospěch? Kdyby šlo o větší či menší novelu stávajícího kodexu, možná by moje nadšení bylo poněkud přehnané. Ale protože jde o tak zásadní revoluci v oboru práva, myslím, že je na místě studijní úsilí pochválit. Leckdo totiž propadá beznaději nad obsáhlostí právní úpravy, čím déle a podrobněji ji studuje. Proto jej snad uklidní ujištění, že v tom není sám, a startovní čára, nastavená stejně pro všechny, se bude lépe zdolávat těm připraveným.

„Těmi připravenými“ myslím pochopitelně příslušníky advokátního stavu, kteří budou mít možnost v praxi ukázat, že právní služba poskytovaná advokáty je kvalitnější než ta, kterou jsou schopni mnohdy „bezplatně“ poskytovat poradci, konzultanti a další rádo by odborníci. A jsem přesvědčena, že nás nevydělá ani ustanovení nového občanského zákoníku o náhradě škody, za kterou odpovídá ten, kdo „...se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník“, přičemž škoda vznikla „neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti.“

Když toto ustanovení otevírá nesmírné množství otázek, je zřejmé, že budeme muset všichni nejen nastudovat nový kodex, ale raději si mimo jiné znovu zopakovat povinnosti advokáta při vedení advokátního spisu a ty pak velmi pečlivě dodržovat. Jednání s klientem, jeho řádné informování a poctivý přístup k němu bude i nadále základem a předností advokacie. Raději se však nerozepíši o takových nepředvídatelných záležitostech, jako jsou možné žaloby na náhradu škody, způsobené advokátem, a následná judikatura, která může být také velmi překvapivá. Kdo a jak posoudí neúplnost nebo nesprávnost podané informace nebo rady? Přes znepokojivý závěr mého letního přemítání vám přeji mnoho sil ke studiu, a pokud možno plynulý přechod k nové právní úpravě.

JUDr. LENKA VIDOVIČOVÁ, členka představenstva ČAK

Think international law

Study at UNYP LL.M in International and Commercial Law

International faculty
Flexible schedule for working professionals
Degree awarded directly from the University of Greenwich, U.K.

University of New York in Prague

EDUCATING TOMORROW'S LEADERS

www.unyp.cz

Accreditations:

Memberships:

Řešení pro Vaše podnikání

Praha 1

Praha 2

Praha 5

České Budějovice

pragueoffice.eu

- Sídla firem
- Osobní asistentka
- Krátkodobé pronájmy

administrativní služby nápojový servis služby recepce

COME FLEX CONSULTING s.r.o. | nám. 14. října 1307/2 | 150 00 Praha 5
mobil: +420 736 540 022 | tel.: +420 257 325 117 | info@pragueoffice.eu

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň k situaci po zrušení vyhl. č. 484/2000 Sb.:

Pracujeme na novém tarifu

Ústavní soud svým nálezem ÚS ČR sp. zn. Pl. 25/12 (publikovaným ve Sbírce zákonů dne 7. 5. 2013) zrušil vyhlášku č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Byť tímto nálezem byla zrušena „jen“ vyhláška, vyvolal náleznou velkou pozornost, neboť jí byla zrušena prakticky denně používaná právní úprava, která zde fungovala více než deset let. V odůvodnění tohoto nálezu sice absentují podrobnější důvody a hodnocení, nicméně se zde striktně konstatuje, že paušální vyhláška je neústavní. Za pozornost nepochybně stojí i zcela nepřehlédnutelné jediné disentanční stanovisko.

Tímto náleznou mělo dojít k řešení údajné dlouhodobé kritiky dvojkolejnosti, tedy rozdílné výše skutečně vynaložených nákladů na právní zastoupení účastníkem řízení a částky, kterou stanovil soud jako náhradu nákladů na právní zastoupení. Připomenu, že na tuto tzv. dvojkolejnost Česká advokátní komora poukazovala již v době tvorby této paušální vyhlášky. Ke stanovisku ČAK však tehdy nebyl vzat zřetel.

Výše citovaný náleznou Ústavního soudu byl dále doplněn diskutabilním výkladovým stanoviskem (Sdělení k účinkům nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/12 ze dne 17. 4. 2013), podle něž se v případě nároků na paušální odměnu přiznaných dle vyhlášky č. 484/2000 Sb. pravomocným rozhodnutím soudu, vydaným před vykonatelností předmětného nálezu, neuplatní ustanovení § 71 odst. 2 věty za středníkem zákona o Ústavním soudu (zák. č. 182/1993 Sb.) a nároky plynoucí z těchto rozhodnutí mohou být předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce. Je sice sporné, zda jde o pouze jeden z několika výkladů nařikávaného ustanovení, nebo zda jde o nabádání k porušování tohoto ustanovení; v každém případě jde o výklad závazný. Citovaný náleznou Ústavního soudu vyvolal poněkud složitou právní situaci při přiznávání náhrady nákladů účastníkům soudního řízení (viz zejm. aplikace blanketové normy uvedené v ust. § 151 odst. 2 o. s. ř.).

Česká advokátní komora neprodleně reagovala, a zejména z důvodů ochrany práv účastníků soudních řízení a jejich právní jistoty zveřejnila stanovisko sekce pro advokátní tarif na svých webových stránkách. Vedle toho jsem ve spolupráci s JUDr. Vladimírem Papežem, místopředsedou pro legislativu, a tajemníkem JUDr. Ladislavem Krymem, opakovaně jednal s ministrem spravedlnosti za účelem dosažení novelizace advokátního tarifu a jeho přizpůsobení současným podmínkám, když poslední úprava advokátního tarifu je starší deseti let. Výsledkem jednání bylo ustanovení společné odborné komise, která by v průběhu prázdnin měla analyzovat stávající situaci, zhodnotit podněty, které k této problematice došly od členů právnických profesí, odborné veřejnosti i veřejnosti laické. Analýza této komise s doporučeným postupem bude pak projednávána na odborném semináři, který by se měl konat v průběhu září na ministerstvu spravedlnosti. O průběhu jednání a jeho výsledku budu samozřejmě advokátní veřejnost informovat.

Pokud jde o naši základní vyjednávací pozici, pak je zapotřebí uvést, že ČAK bude prosazovat názor, že jednotlivé konkrétní sazby advokátního tarifu musí splňovat různé funkce a požadavky. Náhrada nákladů řízení má nejen funkci reparační (tj. náhrada nákladů úspěšnému účastníkovi řízení), ale také sankčně výchovnou (závazky a dluhy se musí plnit dobrovolně, je lepší se dohodnout, než se soudit apod.) a představuje také nezbytný prvek právní jistoty pro účastníky soudního řízení v tom smyslu, že mají předem přesnou představu o výši nákladů, nutných pro soudní uplatnění jejich práva. S ohledem na některé hysterické mediální reakce související zejména s problematikou vymáhání bagatelních pohledávek bude prosazování výše uvedeného nepochybně náročné, a to i proto, že z reakcí, které mi advokáti posílají, nelze vyvodit jednotný či převažující názor advokátního stavu. V každém případě zastávám názor, že advokátní tarif je předpisem nezbytně nutným, historicky dlouhodobě osvědčeným a předpisem, který odpovídajícím způsobem musí upravovat nejen problematiku náhrady nákladů řízení pro účastníky řízení a adresáty právních služeb, ale i stanovit výši odměny advokátů za jejich práci pro případ, že se advokát s klientem nedohodnou jinak.

Je samozřejmě, že vás budu prostřednictvím advokátních médií průběžně informovat o probíhajících jednáních a jejich výsledcích.

✦ JUDr. MARTIN VYCHOPENĚ, předseda České advokátní komory

SVĚTOVÉ FÓRUM MEDIAČNÍCH CENTER POPRVÉ V PRAZE

POČÁTKEM ČERVNA 2013 SE KONALA V PRAŽSKÉM PALÁCI DUNAJ KONFERENCE SVĚTOVÉHO FÓRA MEDIAČNÍCH CENTER, KTERÉ SE ÚČASTNILO NA 80 ÚČASTNÍKŮ Z CELÉHO SVĚTA (KROMĚ EVROPSKÝCH MEDIÁTORŮ TĚŽ ADVOKÁTI – MEDIÁTOŘI Z AUSTRÁLIE, LIBANONU, USA I SEVEROAFRICKÝCH ZEMÍ).

Program začal již v předvečer pracovního setkání uvítacím „koktejlem“ pro účastníky, kde hosty pozdravil JUDr. Petr Uhlíř, člen představenstva ČAK, a dále zástupci Union Internationale des Avocats – Colin Wall a Thierry Garby, duchovní otec a zakladatel tohoto fóra. Jelikož setkání se pravidelně každých devět měsíců opakují v různých geografických destinacích, většina účastníků se již osobně zná, což této akci dodává přátelský až důvěrný ráz. Nikoli však uzavřený, naopak celé fórum je otevřené novým kolegům.

Setkání v Praze bylo už 18. v pořadí a středem zájmu byla tentokrát zejména mediace pro banky a finanční instituce, mediace ve sportu, otázka success fee v mediaci, spotřebitelské mediace, on-line mediace a prevence sporů.

Pracovní část následujícího dne začala uvítáním Mgr. Františka Korbela, náměstka ministra spravedlnosti, dr. Romana Fialy, místopředsedy Nejvyššího soudu České republiky a dr. Antonína Mokrého, místopředsedy ČAK pro mezinárodní vztahy. Účastníky přivítala za organizátory dr. Martina Doležalová za ČAK a Colin Wall za zahraniční stranu.

Před samotnou konferencí se konala tisková konference se zástupci odborného tisku, kdy byly zodpovězeny otázky, které zajímají odbornou veřejnost.

Následně se již program ubíral následujícím směrem: prvním z témat byla **problematika tlumočení v mediaci**. Skvělou prezentaci podala dr. Xiaohui Yuan z univerzity v Nottinghamu. Poukázala na důležitost neutrality tlumočnicka (vybírání mediátorů), jeho empatičnost i dostatečnou přípravu před samotným procesem.

Tento panel byl následován panelem „**Mediace v oblasti sportu**“, vedeným mediátorkou dr. Ozlem Susler, vyučující na univerzitě v Melbourne v Austrálii (La Trobe University). Mediace se demonstrovala v oblasti socceru (prezentace prof. Luigiho Fumagalli z univerzity v Miláně), a dále i v obecné rovině ředitelem Centra řešení sporů ve sportu v Ženevě (p. Frank Fowlie).

Jedním z nejvíce sledovaných panelů byl **panel o success fee v mediaci** vedený Patrickem Van Leynseelem, kde bylo

projednávalo, za jakých podmínek je možno sjednat success fee (lépe Satisfaction Fee) ve smlouvách o provedení mediace. K tomuto tématu doporučuji čtenáři přečíst si článek uveřejněný v minulém čísle BA (č. 6/2013) na toto téma.

Panelu se účastnil i český zástupce Mgr. Robert Cholenický spolu s Peterem Phillipsem (známý americký mediátor) a Robertou Regazzoni (zástupkyně Arbitrážní komory v Miláně). Panel ohledně **mediací v bankách a finančních institucích** spolu s panelem týkajícím se **on-line mediace** završil první den pracovní části. Zejména on-line mediace prezentovaná přes skype Colinem Rulem (advokát působící v San Jose v USA) podtrhla stále silící trend v mediaci a byla opravdovým „překvapením“ v možnostech, jak lze těž praktikovat mediaci online.

Druhý pracovní den začal panelem **spotřebitelské mediace**, který vedla Katarina Kresal, ředitelka ECDR v Lublani ve Slovinsku. Již tradičně zkušenosti tohoto Centra alternativního řešení sporů (které vede spolu s bývalým slovinským ministrem spravedlnosti Alešem Zalarem) byly až ohromující v tom, co všechno lze v této oblasti dosáhnout při veškerém nasazení. Dalšími členy tohoto panelu byla pí Jocelyne Canetti z Paříže a český zástupce dr. Martin Svatoš.

Další část pracovního programu pojednávala o **účinných opatřeních v prevenci sporů** (vč. formulace smluvních ujednání) panelistů Christophera Mierse (Londýn), p. Michela Nardina (Lausanne, Švýcarsko) a Colina Walla (Hongkong) a pokračovala dvěma **panely praktických otázek**. První z panelů ve složení Fabienne Van der Vleugel, Martina Doležalová, Andreja Kokalj, Zoe Giannopoulou byl určen novým začínajícím mediátorům, druhý panel ve složení Jeffry Abrams, Thierry Garby, Helena De Backer a Giovanni de Berti pak byl panelem velmi zkušených mediátorů, kteří pokračovali v zodpovídání dotazů očima zkušených a letitých praktiků.

Poslední část pracovního programu pak tvořily tradičně **zprávy z Center** – zde bych podtrhla důležitý panel týkající se vzájemného uznávání akreditací, kde byly prezentovány nové projekty (Go to mediation! – nový projekt financovaný Evropskou komisí), a možností fungovat jako mediátor v jiných zemích EU. Panel vedla dr. Martina Doležalová a „její“ panel tvořila Helena De Backer (bMediation v Bruselu), Sophie Henry (CMAP Paříž) a Irena Vanenkova (IMI, Netherlands).

Společenskou část programu, která dotvářela celkově přátelské a uvolněné prostředí konference, měl tvořit výlet parníkem po Vltavě spolu s večerí a jazzovou kapelou, který se však pro povodně nekonal. Nahradil ho však narychlo (nicméně ve stejné kvalitě) zařízení večer v Kaiserštejnském paláci (rovněž s hudbou).

Celkově se konference v Praze velmi líbila, organizátoři obdrželi řadu děkovných dopisů.

V této souvislosti si dovoluji opětovně připomenout informaci z minulého čísla Bulletinu advokacie, a to, že **materiály týkající se jednotlivých panelů konference najdete na webových stránkách Komory www.cak.cz pod oddílem Mediace – Aktuality.**

✿ JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ

✿ Foto MARIE BLAHNOVÁ a BARBORA MELIŠKOVÁ

Účastníky fóra uvítal náměstek ministra spravedlnosti František Korbel (s mikrofonom), vpravo vedle něj místopředseda ČAK Antonín Mokry a místopředseda Nejvyššího soudu Roman Fiala.

Panel o spotřebitelské mediaci vedli (zleva doprava): Aleš Zalar, Jocelyne Canetti, Martin Svatoš a Katarina Kresal (s mikrofonom).

Panel o success fee v mediaci. Zleva Roberta Regazzoni, Robert Cholenický, Patrick Van Leynseele, Peter Phillips.

Rozhovor se zakladatelem Světového fóra mediačních center Thierry Garbym

JIŽ 18. SETKÁNÍ MEDIAČNÍCH CENTER LETOS V ČERVNU V PRAZE SE SAMOZŘEJMĚ ZÚČASTNIL I ZAKLADATEL A PREZIDENT SVĚTOVÉHO FÓRA MEDIAČNÍCH CENTER, PAN THIERRY GARBY, ČESTNÝ ADVOKÁT U PAŘÍŽSKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY, MEDIÁTOR A ARBITR VE VĚTŠINĚ VÝZNAMNÝCH MEDIAČNÍCH A ARBITRÁŽNÍCH CENTRECH V EVROPĚ I NEW YORKU. BULLETINU ADVOKACIE ODPOVĚDĚL NA NĚKOLIK OTÁZEK.

Kdy a kde mediace vlastně vznikla, kde je její kolébka?

Spory v malých komunitách kdysi řešili stařešinové, ale v moderní společnosti to není možné. Vznikly soudy, ale soudce nedokáže znesvářené strany usmířit, a to ze zásadních, systémových důvodů; soudci totiž strany nedokážou říci pravdu a navíc soudci mají na urovnání sporu málo času. Bylo zjištěno, že pokud soudce věnuje sporu více času a získá si důvěru účastníků, počet sporů zakončených smírem výrazně stoupá. Na základě těchto zjištění pak vzniklo v USA v roce 1979 Judicial Arbitration and Mediation Services, z něhož se postupem času stala mezinárodní organizace.

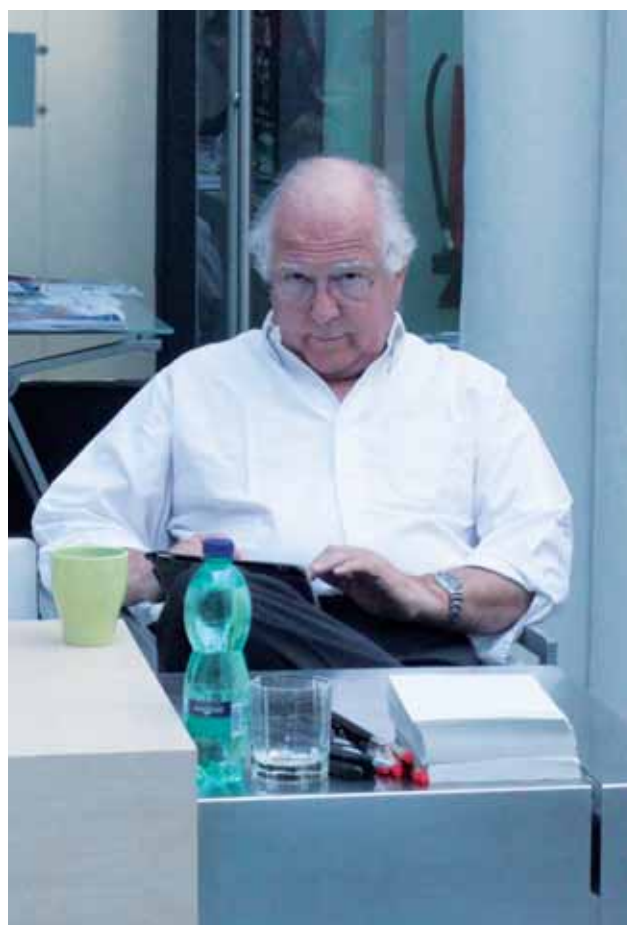
Světové fórum mediačních center bylo založeno v roce 2001 a snaží se sdružovat centra, kde se dělá mediace, a dělit se o zkušenosti. Činnost fóra se rychle rozběhla a velmi se rozvíjí vzdělávání a školicí programy.

Jaké jsou hlavní výhody mediace proti soudnímu řízení?

Vedle rychlosti může mediace oproti soudnímu řízení přinést lepší řešení, zlepšit původní návrh dohody a mohou se ošetřit i emoce zúčastněných, což je věc, která soudce nezajímá. A ve složitých sporech vředy vyvstanou emoce.

Co se musí advokát „odnaučit“, aby byl dobrým mediátorem?

Základní rozdíl mezi profesí advokáta a mediátora je ten, že advokát je z podstaty věci „straní“, straní jedné straně;

mediátor musí být absolutně nestranný a udržovat si vyvážený vztah k účastníkům.

Jako právníci nemáme rádi, když někdo jedná ve špatné víře. Jako mediátoři vycházíme z toho, že dotčený má problémy s komunikací, neumí říci, co vlastně chce, a mediátor je tu proto, aby vytvořil situaci, kdy klient to svoje přání vyjeví.

Mohu uvést příklad, co mám na mysli skloubením zájmů. Firma koupí stroj, ale nemá peníze na zaplacení. U soudu se rozhoduje o tom, zda stroj nefunguje, nebo funguje, a pokud funguje, soud řekne: zaplat' za něj. Soudce ale nemá přístup k řadě informací. U mediace by se hovořilo o tom, že firma je nesolventní, a řešil by se celý ten problém.

Jaký typ mediace je nejčastější?

Já sám řeším nejčastěji věci z obecné obchodní praxe a pracovní věci, neřeším rozvody. Obecně se mediací řeší spory mezi partnery v obchodní společnosti či mezi společnostmi navzájem i problematické rodinné vztahy. Většina účastníků fóra se ale věnuje obchodním sporům.

Jaký je poměr počtu mediací a civilních a obchodních sporů u vás ve Francii?

Ta čísla jsou důvěrná, ale obecně platí, že mediací se řeší méně než jedno procento soudních sporů, ale tam, kde mediace funguje dobře, a hlavně když je zvolena před zahájením soudního řízení, tvoří až 25 procent.

Rád bych upozornil, že málo mediátorů je skutečně dobrých, dobrý mediátor zraje až 25 let. A také stejně dlouho zraje i celé prostředí. Ve Francii máme mediaci od roku 1995, takže teď se pomalu začíná rozvíjet, ale u vás v České republice to může jít rychleji, protože se můžete učit od jiných.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
♣ Foto MARIE BLAHNOVÁ

www.bulletin-advokacie.cz

Prestížní měsíčník české advokacie
nyní k dispozici i v elektronické podobě.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhyji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

Doležalová/Hájková
Potočková/Štandera

Zákon o mediaci Komentář

Vázané v plátně, 368 stran,
cena 790 Kč, obj. číslo BK6

- publikace komentuje nový zákon o mediaci, účinný od 1. 9. 2012, včetně prováděcí vyhlášky a zkouškových a odměň mediátora
- objasňuje základní pilíře činnosti zapsaného mediátora a stěžejní momenty samotného medičního procesu včetně uzavření medičního dohody
- je obohacena o řadu příloh, vzorové smlouvy o provedení mediace a veškeré formuláře vyžadované pro styk s ministerstvem

Kříž/Valeš

Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi

Komentář

Vázané v plátně, 408 stran
cena 990 Kč, obj. číslo BK31

- publikace přináší výklad jednotlivých ustanovení zákona zaměřený především na praktické právní otázky spojené s vydáváním majetku oprávněným osobám
- je doplněna o bohaté odkazy na judikaturu k obdobným ustanovením jiných restitučních předpisů
- obsahuje také doplňující studie

Morávek/Tomášková
Bernard/Vícha

Zákon o ochraně ovzduší Komentář

Vázané v plátně, připravujeme
na polovinu srpna, obj. číslo EKZ155

- nový zákon z roku 2012 stanoví řadu právních a ekonomických nástrojů k předcházení znečištění ovzduší a řešení již existujícího znečištění
- komentář uvádí do souvislosti jednotlivé nástroje, práva a povinnosti osob a pravomoci orgánů veřejné správy
- autoři též upozorňují na nedostatky přijaté právní úpravy

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha
tel.: 273 139 219, fax: 273 139 245, e-mail: beck@beck.cz

Ohlédnutí za XXI. Karlovarskými právníckými dny

Na snímku zleva organizátor Karlovarských právnických dní, pražský advokát JUDr. Vladimír Zoufalý, dále JUDr. Jozef Vozár, CSc., prezident KPD prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen a prof. Michal Bobek, Ph.D.

Ve dnech 12. – 14. června 2013 se uskutečnil XXI. ročník Karlovarských právnických dnů. Program se tentokrát nenesl ve znamení jednoho společného tématu, nýbrž pokrýval pestrou paletu aktuálních problémů z různých právních oblastí, užitečných pro právní praktiky, nicméně přednesených a zpracovaných při znalosti všech teoretických souvislostí. Největší prostor byl věnován české soukromoprávní rekodifikaci, která nepochybně je a pravděpodobně po nejbližší roky i bude hlavním tématem české právní praxe i teorie.

Rekodifikaci, konkrétně novému občanskému zákoníku („NOZ“), byl také věnován celý první den (středa 12. 6.) Karlovarských právnických dnů, zbylé dva dny již byly „mezinárodní“ s tlumočením z a do němčiny, kdy byla pojednávána témata mající přesah nejen pro české, ale i další právníky ze střední Evropy, ať již se jednalo o Slovensko, Rakousko či Německo (z těchto zemí byli i zahraniční přednášející).

S prvním příspěvkem konference vystoupil prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr. Jeho tématem byla „*Problematická ustanovení NOZ a jejich výklad*“. Profesor Eliáš se nejdříve věnoval příčinám nedostatku textu NOZ, které spatřoval zejména v nedostatečném byrokratickém servisu rekodifikační komise a v dalších nástrahách legislativního procesu. Problémy NOZ profesor Eliáš dělil na ty, které jsou spíše zdánlivé a vycházejí z nepochopení zákonného textu, respektive je lze snadno odstranit

výkladem (jako příklad uvedl otázku zatížení práva stavby podle § 1247 či výklad věty druhé § 1166 odst. 2), či tzv. technické chyby (vzájemný rozpor zákonných ustanovení) – i ty lze však dle profesora Eliáše většinou překlenout výkladem [ať již jde např. o (zdánlivý) rozpor mezi § 1169 a § 1208, či § 564 a § 1906].

Prof. JUDr. Jan Dědič, CSc., vystoupil s příspěvkem na téma *Obchodní korporace z pohledu rekodifikačních intertemporálních ustanovení*. Ve svém vystoupení se zabýval především problematikou právního režimu obchodních společností a družstev (které budou existovat k 31. 12. 2013), po nabytí účinnosti rekodifikace soukromého práva. Uvedl, jaká ustanovení nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích se vztáhnou na tyto právní osoby bez dalšího, v jakém rozsahu a na koho se bude ještě aplikovat dosavadní obchodní zákoník a do kdy budou obchodní korporace povinny přizpůsobit společenské smlouvy nebo stanovy nové právní úpravě. Ve svém příspěvku také analyzoval právní postavení členů orgánů stávajících obchodních korporací po 1. 1. 2014, tedy, co musí tito členové udělat pro to, aby mohli pobírat odměnu za výkon funkce i podle nové právní úpravy.

JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph.D., se zabýval *otázkami neúčinnosti a neplatnosti právních jednání podle NOZ*. Největší část svého příspěvku věnoval institutu odporovatelnosti, který je oproti dosavadní úpravě zpracován podstatně podrobněji a jsou reflektovány i problémy, které byly v současné době obtížně řešitelné. Vyzdvihnout lze v tomto směru zejména úpravu situací, kdy je věc, převedená odporovatelným práv-

ním úkonem (jednáním) dále převedena na další osobu, tedy v hospodářské praxi nikoliv výjimečné řetězení úkonů, jejichž účelem je krácení věřitele.

Doc. JUDr. Ivana Štenglová se zabývala *podmínkami výkonu funkce statutárního orgánu dle NOZ a nového zákona o obchodních korporacích („ZOK“)*. Doc. Štenglová připomněla, že pro obchodní společnosti a družstva zákon o obchodních korporacích základní podmínku výkonu funkce, upravenou v občanském zákoníku – plnou svéprávnost – ještě podstatným způsobem rozšiřuje o další podmínky, navazující na úpravu podmínek a překážek provozování živností. Na úpravu podmínek výkonu funkce pak navazuje úprava důsledků osvědčení úpadku (potenciálního) člena orgánu právnické osoby v občanském zákoníku, včetně možnosti domáhat se odvolání člena voleného orgánu z funkce. Ve sféře obchodních korporací tuto úpravu nahrazuje – pokud jde o členy statutárních orgánů – úprava vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce soudem, ve vazbě na úpadek obchodní korporace, ve které vykonával funkci člena statutárního orgánu, a na závažné a opakované porušování povinností, zejména péče řádného hospodáře.

JUDr. Marek Novotný se dostal díky omluvě svého původně plánovaného spolupřednášejícího prof. JUDr. Josefa Fialy, CSc., ze zdravotních důvodů, do nezáviděníhodné situace, kdy musel rozsáhlou problematiku shrnutou v příspěvcích obou autorů *Bytové spoluvlastnictví v NOZ (§ 1158 až 1222) ve srovnání se současnou úpravou vlastnictví bytů podle zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů* odreferovat sám. S touto situací se vyrovnal nadmíru dobře, když ve staccatovém tempu a poutavým způsobem seznámil účastníky konference se základními rysy nové právní úpravy bytového vlastnictví, hovořil o nových náležitostech prohlášení vlastníka, upozornil, že

do budoucna by se v katastru nemovitostí měly objevovat dva druhy jednotek, stávající a nové, a v základě popsal i právní instituty nové právní úpravy jako smlouva o výstavbě, smlouva o převodu vlastnictví jednotky, společenství vlastníků atd. Příspěvek Dr. Novotného byl pojat velmi praktickým způsobem s řadou příkladů a tipů a vycházel z praxe autora jako advokáta, který se bytovému vlastnictví intenzivně věnuje.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., vystoupil s příspěvkem, v němž poměrně ostře kritizoval *úpravu zajišťovacího převodu práva podle NOZ*. Ta podle něj jen zhoršuje už tak nepříliš uspokojivý současný stav úpravy zajišťovacího převodu práva, daný především judikátem Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Odo 495/2006. Nová úprava, místo aby, podle dr. Pelikána, institut zajišťovacího převodu práva spíše omezila či úplně „vymýtila“, naopak jej posiluje způsobem, který de facto umožňuje obcházet pravidla o zástavním právu a zejména umožňuje prostřednictvím tohoto institutu dosáhnout obdoby propadné zástavy, která je v rámci úpravy zástavního práva zakázána – tím se podle dr. Pelikána dostává do rukou lichvářů velice nebezpečný nástroj. Dr. Pelikán upozornil i na některé výkladové obtíže, které nová úprava přináší (např. otázka způsobu zápočtu hodnoty propadnuvší věci na zajištěný dluh dle § 2044 odst. 2 NOZ). V reakci na tento příspěvek se rozpoutala poměrně bouřlivá diskuse, v níž novou úpravu hájili zejména dr. Těgl a dr. Melzer, kteří mezi jiným upozornili na skutečnost, že nová úprava propadnou zástavu připouští, ovšem za cenu obvyklou, nikoliv smluvní.

S velice poutavým příspěvkem vystoupil **JUDr. Radim Polčák**, který se zabýval *problematikou elektronických písemností podle NOZ*. Příspěvek se zaměřil na změny, které NOZ přináší vzhledem k elektronickým formám právního jednání se zaměřením na elektronické písemnosti. Přednášející se snažil na

Zatímco se advokát JUDr. Petr Hála probíral „obyčejnými“ čísly Bulletinu advokacie, předseda trestního senátu Nejvyššího soudu JUDr. František Půry neomylně sáhl po Sběrce kárných rozhodnutí.

Šéfredaktor JUDr. Pavel Blanický přebírá z rukou prezidenta Karlovarských právnických dnů profesora Westphalena Cenu Karola Planka.

příkladech vysvětlit klíčový pojem „pisemnosti“ a dezinterpretaci, ke kterým v praxi často dochází. Ve vztahu k nové úpravě v NOZ se dr. Polčák mezi jiným věnoval změnám v presumpci důkazní spolehlivosti elektronických dokumentů, terminologickým lapsům nové právní úpravy, jakož i novým aplikačním možnostem, které přináší nově konstruovaná domněnka důkazní spolehlivosti dokumentačních systémů (tj. např. spisových systémů nebo běžně používaných kontrakčních platform).

JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M. a JUDr. Petr Tégl, Ph.D. vystoupili s příspěvkem na téma *práva stavby*, tj. nového institutu, který NOZ do našeho právního řádu zavádí. Obšírně se věnovali jak teoretickému a historickému kontextu tohoto institutu, tak případným výkladovým obtížím a specifikám nové úpravy. Neopomněli zmínit ani specifika práva stavby k podzemním stavbám (kolektory, tunely), ve vztahu k nimž identifikovali jako vhodnější zřízení věcného břemene.

Na závěr středního programu se konala **panelová diskuse k NOZ a ZOK s prof. Eliášem, prof. Dědičem a Dr. Melzerem**. V rámci této diskuse byly patrné určité názorové rozdíly mezi právními teoretiky a zejména na konferenci přítomnými advokáty. Vzrušená diskuse se rozpoutala zejména kolem ustanovení § 441 odst. 2 poslední věta NOZ, podle které: „*Vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc.*“ K tomuto ustanovení byl vznesen velmi praktický dotaz: pokud se k rozhodnutí valné hromady vyžaduje notářský zápis, zda tedy advokát zastupující společníka na valné hromadě na základě plné moci bude muset mít plnou moc udělenou ve formě notářského zápisu, a pokud ano, zda bude v případě zahraničního společníka dostatečný zahraniční notářský zápis, či bude vyžadován český notářský zápis. Pokud by totiž byl vyžadován český notářský zápis, pak přece může společník přijet rovnou na valnou hromadu a nemusí udělovat advokátovi plnou moc.

Prof. Eliáš vysvětlil, proč se toto ustanovení do zákona dostalo, ovšem připustil, že možná měla být stanovena pro tyto

případy v ZOK výjimka. Dr. Melzer se snažil pomoci právní teorie obhajovat názor, že by snad v takovém případě nedostatek formy nemusel nutně znamenat neplatnost či neúčinnost takového rozhodnutí valné hromady, nicméně uvědomoval si, že v rámci rejstříkového řízení není dost dobře možné předkládat jakékoli právní elaboráty či analýzy.

Další otázky v rámci panelové diskuse se týkaly právě neplatnosti a neúčinnosti právních jednání podle NOZ, kdy bylo mj. zopakováno, že NOZ se na rozdíl od OZ odklání od absolutní neplatnosti daleko více směrem k relativní neplatnosti či neúčinnosti právních jednání. Další dotaz pak směřoval do úpravy zástavního práva a formulace realizačního oprávnění zástavního věřitele ve vztahu k tzv. zakázanému ujednání o předem určené ceně zástavy. Diskuse účastníků konference o nové právní úpravě pak pokračovala i v kuloárech a v dalších dnech a bylo cítit zajímavé prolínání právní teorie a praxe.

Čtvrteční program zahájila **prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc.**, která se ve svém příspěvku na téma *Premľčanie v kontexte rekodifikácií súkromného práva a európskych návrhov* zaměřila na problematiku promlčení z pohledu rekodifikací soukromého práva v České republice a na Slovensku, stejně jako v oblasti sjednocování soukromého práva, a to zejména na následující okruhy: Principy evropského smluvního práva (PECL); návrh Společného referenčního rámce (SRR) a Zásady mezinárodních obchodních smluv (UNIDROIT). Velká pozornost pak byla věnována zejména problematice promlčení v historickém kontextu; začátku plynutí promlčecí doby v případě práv na náhradu škody a smluvní modifikace právního režimu promlčení.

JUDr. Petr Bríza, LL.M., Ph.D., vystoupil s *příspěvkem k novému zákonu o mezinárodním právu soukromém* („NZMPS“).

Cena Karola Planka.

Zabýval se otázkou, kdy se má použít NZMPS a kdy se použijí předpisy práva EU, které oblast mezinárodního práva soukromého do značné míry unifikují, a kde se použijí mezinárodní smlouvy. Autor ukazoval na konkrétních případech hranice mezi působností NZMPS, právem EU a mezinárodními smlouvami. Konkrétně hovořil o problematice prorogačních dohod, rozhodného práva pro zastoupení, jednostranných právních úkonů (jednání), dědictví či úpadku s mezinárodním prvkem. V následné diskusi s profesorem Tichým hovořili o problematice rozhodného práva pro otázky odporovatelnosti právních úkonů či rozhodného práva pro otázku zastoupení (jednání) z titulu vedoucího odštěpného závodu.

Prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc. a prof. Dr. Reinhard Greger následně prezentovali příspěvek *Míra důkazů a přesvědčení soudce o skutkovém stavu, souvislosti s NOZ*. Prof. Tichý úvodem svého příspěvku zopakoval ustálenou českou judikaturu, podle které je při hodnocení důkazů klíčové vnitřní přesvědčení soudce o pravdivosti či nepravdivosti důkazů získané na základě logického myšlenkového postupu, a nikoli libovůle soudu. Dále provedl srovnání právní úpravy pravděpodobnosti v hmotném právu ČR, Německa a Rakouska, když uzavřel, že pojem pravděpodobnosti se v těchto právních řádech nevyskytuje, podnikl malý filozofický exkurz do pojmů jako pravda, pravděpodobnost a přesvědčení a konečně na několika příkladech osvětlil, že NOZ naopak dokonce na 14 místech s pojmem pravděpodobnost pracuje. Podrobněji se pak zabýval případy použití tohoto pojmu v ustanoveních § 2925 odst. 2, § 1729 odst. 1 a § 2915 odst. 1 NOZ.

Na něj navázal prof. Greger se svým poutavým a didakticky velmi dobře připraveným příspěvkem o důkazu a pravděpodobnosti (před očima se nám jistě vynoří slide s fotografií fotbalové jedenáctky a dotazem autora, jaká je pravděpodobnost, že jsou v ní dvě osoby stejného data narození či slide s několika koňmi a popisem jejich chování na pastvě a v souvislosti s tím způsobené škodě osobě pohybující se na pastvě). Prof. Greger hezky polemizoval o tom, že pokud je soudce přesvědčen

o tom, že nárok žalobce je prokázán např. s 54% pravděpodobností, muselo by být tedy žalobci přisouzeno pouze 54 % žalované částky a ve zbytku žaloba zamítnuta. Tuto teorii i obecně použití pojmu pravděpodobnosti v právu však prof. Greger zcela zásadně zavrhuje a dospívá k závěru, že soudce může za základ svého rozhodnutí učinit pouze ty důkazy, o jejichž pravdivosti je přesvědčen.

Prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen vystoupil na konferenci s příspěvkem věnovaným *problematice zneužívajících klauzulí v obchodním styku*. Ve svém příspěvku popsal příslušná ustanovení BGB a zabýval se rozlišením mezi individuální smlouvou a klauzulí ve všeobecných obchodních podmínkách, přičemž zmínil i rozsáhlou judikaturu německých soudů související s danou problematikou. V neposlední řadě pak seznámil posluchače i se souvisejícími ustanoveními a koncepcí návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje.

JUDr. Jozef Vozár, CSc., se ve svém příspěvku *Posuzování zneužívání/překrucování práva v judikatuře NS ČR a NS SR a v zahraniční judikatuře* zabýval velmi aktuálními otázkami zneužívání práva či obcházení zákona (upozornil, že byt se tyto pojmy často zaměňují, nejsou identické) v každodenní realitě i jejich reflexi v judikatuře soudů, reakcemi slovenského zákonodárce na některé účelové procesní námitky stran či jejich zástupců (žádost o odročení jednání z důvodu náhlého onemocnění strany či jejího zástupce, účelově vznášená námitka podjatosti soudce, účelová výpověď plné moci obhájci v trestním řízení), uvedl celou řadu příkladů zneužívání práva a uzavřel, že právo není v boji s tímto nežádoucím jevem bezbranné a mj. apeloval na rychlost soudního rozhodování, aby strany nebyly naváděny průtahy v řízení k protiprávnímu jednání.

Prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc., vystoupila s příspěvkem na téma *Rozhodovanie o zlúčení - úloha pre akcionárov alebo najvyšší riadiaci orgán?* Ve své přednášce se zaměřila na problematiku rozhodování v akciové společnosti v kontextu s možností vyplývající z evropského práva, která umožňuje svěřit otázku rozhodování o sloučení i mimo vertikální fúze do působnosti představenstva akciové společnosti, při zachování práv minoritních akcionářů. Uvedená problematika je v Rakousku, České republice i na Slovensku upravena různým způsobem, přičemž v Modelovém zákoně o společnostech (EMCA) se předpokládá úplné využití možností poskytované evropským právem po vzoru skandinávských úprav.

Univ. Prof. Dr. Martin Winner se ve svém příspěvku zabýval *evropským vývojem v právu společností*, kdy se zaměřil na nový akční plán Evropské komise ze dne 12. 12. 2012. Poté, co krátce zmínil vývoj této úpravy, představil zmiňovaný akční plán, kdy se zaměřil zejména na tři okruhy, na kterých Evropská komise postavila své snahy v uvedené oblasti, a to zlepšení transparentnosti; začlenění akcionářů a zkvalitnění rámce pro přeshraniční transakce. Na závěr se pak věnoval také problematice mobility společností.

Dr. Caspar Behme z Právnické fakulty Ludwig Maxmilians Universität, Mnichov, přednesl příspěvek nazvaný *„Princip vzájemného uznávání na vnitřním evropském trhu se zvláštním přihlédnutím k přeshraniční mobilitě společností“*. Jak již název napovídá, dr. Behme rozebíral princip vzájemného uznávání jakožto jeden z klíčových konceptů práva vnitřního trhu. Při-

pomněl výjimky z tohoto principu, postavení státu původu a práva státu, kde se hospodářský subjekt uznání (své kvalifikace, standardu značení, právní existence apod.) domáhá. Uvedené demonstroval konkrétně zejména v oblasti mobility obchodních společností, a to s odkazem na judikaturu Soudního dvora EU k této materii.

Prof. Michal Bobek, Ph.D., se zabýval zajímavou otázkou, *kdy může advokát využít práva EU ve vnitrostátním sporu*. Ve světle nejnovější judikatury Soudního dvora se snažil vytyčit hranice aplikovatelnosti práva EU ve vnitrostátních sporech. Činil tak na konkrétních skutkových situacích, které byly modelovány podle některých judikátů Soudního dvora. V centru zájmu přednášejícího byl zejména judikát věci C-617/10, Fransson, týkající se (zákaz) dvojího trestání v daňových věcech. Podle prof. Bobka je hranice pro aplikovatelnost unijního práva na vnitrostátní úrovni v případě provádění unijního práva či konfliktu s ním funkční, užitelná. Cokoliv, co realizuje unijní právo na vnitrostátní úrovni a není to příliš daleko od samotného unijního závazku, může v konkrétní kauze spadnout do množiny „aplikační rámec práva EU.“ Závěrem příspěvku prof. Bobka a jeho následné diskuse s Dr. Brízou bylo, že vymezení aplikačního rámce unijního práva před vnitrostátními orgány a soudy zůstává dosti mlhavé a jenom přibližné. Může tedy být v konkrétním případě předmětem sporu, jehož konečný výsledek závisí pouze na kvalitě podané argumentace, doprovázené mírnou dávkou fantazie. Pokud se nejedná o přímou vnitrostátní aplikaci unijních předpisů, kde aplikovatelnost unijního práva nebude zpravidla předmětem sporu, pak se právní zástupce musí pokusit „zavěsit“ daný vnitrostátní spor na nějaký předobraz práva EU, který se nalézá od vnitrostátního aplikovatelného předpisu v alespoň nějaké rozumné vzdálenosti.

Čtvrteční program uzavřela **panelová diskuse k otázce harmonizace soukromého práva v EU**, kterou moderoval Dr. Bríza a již se účastnili prof. Michal Bobek, Ph.D., prof. Mária Patakyová, CSc., prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen a Univ. Prof. Dr. Martin Winner. Účastníci prezentovali poměrně odlišné názory na to, zda je třeba (větší) harmonizace soukromého práva v EU, zda je výrazná harmonizace vůbec reálná (realizovatelná) a zda k ní má EU kompetence.

* * *

Páteční program zahájil soudní znalec **JUDr. Ing. Lukáš Křístek, MBA**, příspěvkem *Problematika znaleckých posudků, požadavky na jejich řádnost, resp. důvody a způsoby jejich zpochybnitelnosti v soudním řízení a odpovědnost znalců*. Dr. Křístek ve svém příspěvku hovořil o znaleckém posudku a jeho náležitostech, důkazní hodnotě znaleckého posudku a práci soudce se znaleckým posudkem, vadách znaleckého posudku a odpovědnosti znalce za ně v rovině správněprávní, trestněprávní i soukromoprávní a konečně i o tom, jak se má znalec vyhnout odpovědi na právní otázky. Svým vystoupením přesvědčil o tom, že existují i znalci, co „všechno nepodepíšou“, byť v předcházejícím dni konference Dr. Pelikán glosoval v rámci svého příspěvku o zajišťovacím převodu práva, že „u nás znalec podepíše všechno“.

JUDr. Tomáš Balco, LL.M. a **JUDr. Ondřej Trubač, LL.M., Ph.D.**, měli příspěvek na společné téma *Otázky meze přípustnosti daňových optimalizací a specifika účinné lítosti v trestním právu daňovém*. JUDr. Balco se ve své části příspěvku věno-

val problematice přípustnosti daňové optimalizace. Zejména se zaměřil na chování vedoucí ke snížení daňové povinnosti, kdy toto chování rozděluje na tři kategorie:

- Daňové plánování (Tax Planning)
- Daňová optimalizace (Tax Avoidance)
- Daňový únik (Tax Evasion).

V příspěvku bylo k uvedeným druhům chování zmíněno i několik praktických příkladů. JUDr. Trubač se pak ve své části příspěvku zabýval specifiky účinné lítosti v trestním právu daňovém. Byla zmíněna související ustanovení daňového řádu, s jehož účinností se očekávalo větší využití institutu účinné lítosti také v České republice, což se však prozatím nestalo. V příspěvku byly zmíněny i možné příčiny tohoto stavu a bylo srovnáno využití účinné lítosti v sousedních státech.

Prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., vystoupila s podrobným příspěvkem nazvaným *Některé otázky smluvního práva ve světle NOZ*, v němž kriticky analyzovala některé aspekty úpravy smluvních závazků podle NOZ. Zabývala se problematikou uzavírání smluv, otázkou formy smlouvy (zde byl připomenut problém rozporu mezi § 564 a § 1906, který řešil ve svém vystoupení prof. Eliáš), smlouvy o budoucí smlouvě, adhezních smluv, obsahu závazku či spotřebitelských smluv. Profesorka Pelikánová kritizovala především terminologickou libovůli, nedostatečné zohlednění práva EU, nekoordinovanou práci s mnoha zdroji, neprovázanost spotřebitelského práva s obecným smluvním právem, jakož i necitlivost některých zvolených řešení (např. prekluzivní lhůta u smlouvy o budoucí smlouvě).

Prof. Dr. Martin Spitzer z PF Univerzity Vídeň se ve svém příspěvku *Treuhand v insolvenčních* zabýval nejprve vymezením pojmu Treuhand v historickém i právně komparatistickém pojetí (mezi rakouskou a německou právní úpravou), přičemž dospívá k názoru, že v rakouském pojetí Treuhand se zásadně prosadila fiduciární svěřenecká správa pramenící již z dob římského práva. Ta je charakterizována převodem určitého právního statku ze svěřitele (příkazce) na osobu svěřenského správce s tím, že svěřenský správce může majetkem směrem navenek neomezeně disponovat, ovšem směrem dovnitř je omezen určitými pokyny příkazce. Jak bylo pěkně autorem vyjádřeno, svěřenský správce může činit více, než činit smí.

V další části příspěvku se pak autor věnoval situaci, když na majetek svěřenského správce je prohlášen konkurz a svěřitel se snaží o vyloučení svěřené věci z konkurzní podstaty. V této situaci vzniká celá řada otázek a problémů ve vztahu ke svěřiteli, svěřenskému správci, věřitelům jednoho či druhého účastníka Treuhandu atd. Autor velmi obsáhle a do značné teoretické hloubky tuto situaci analyzuje z mnoha úhlů pohledu (bezprostřednost, určitost, rozdělení majetku, doba trvání, veřejnost či známost atd.), hovoří mj. o hospodářském vlastnictví jako neprávní kategorii a právním vlastnictví, to vše při stálém srovnávání německé a rakouské právní úpravy a vývoje judikatury v těchto dvou zemích.

JUDr. František Púry a **prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.**, měli společný příspěvek na téma *Trestní odpovědnost v souvislosti s rozhodováním kolektivních orgánů*. Ve svém vystoupení se zaměřili na trestné činy, které mohou spáchat konkrétní fyzické osoby podílející se na rozhodování kolektivních orgánů a věnovali se možné trestní odpovědnosti jednak za rozhodnutí učiněná kolektivními orgány podnikatelských subjektů, zejména

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

- I Havel, Holásek & Partners s kancelářemi v Praze, Brně, Ostravě a Bratislavě je s týmem více než 140 právníků, několika desítek studentů právnických fakult a celkem více než 270 spolupracovníků největší česko-slovenskou právníkovou firmou.
- I Kancelář je součástí tří z deseti nejprestižnějších mezinárodních právnických sítí: World Law Group, State Capital Group a First Law International, které sdružují celkově více než 200 předních světových právnických firem po celém světě. Při transakcích přesahujících hranice České a Slovenské republiky jako vedoucí nezávislá právníková firma spolupracuje s předními evropskými a mezinárodními právníckými firmami, avšak bez exkluzivního vztahu s kteroukoli z nich.
- I V případě potřeby jsme našim klientům schopni doporučit i jinou vhodnou advokátní kancelář v ČR, SR i v zahraničí – v uplynulém roce jsme takto referovali cca 60 případů; současně také děkujeme kolegům z jiných kanceláří za doporučení naší kanceláře, například při potřebě zajistit specializované poradenství v oblastech hospodářské soutěže nebo řešení mezinárodních sporů.
- I Českým, slovenským i zahraničním klientům poskytujeme komplexní právní služby ve většině právních oblastí. Kancelář má cca 1.000 klientů, z toho 80 společností uvedených v seznamu největších světových firem Fortune 500 a více než 30 společností z Czech Top 100. Kancelář od svého založení nepřetržitě roste a každoročně rozšiřuje portfolio o cca 100 nových klientů.
- I Kancelář je podle historických výsledků všech pěti ročníků oficiální soutěže Právníková firma roku podle celkového počtu nominací a titulů nejúspěšnější českou advokátní kancelář v rámci tohoto hodnocení.

Havel, Holásek & Partners s.r.o., Týn 1049/3, 110 00 Praha 1, Česká republika, tel.: +420 224 895 950, office@havelholasek.cz

www.havelholasek.cz

Největší právníková firma
v České republice

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2012)

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2012)

Klienty nejlépe hodnocená
právníková firma
v České republice

Právníková firma roku
v České republice

(2012)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo mezi domácími
právníckými firmami

(2012)

PRACTICAL LAW COMPANY

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

Neustále rozšiřujeme a posilujeme náš tým o špičkové odborníky – hledáme a vybíráme nejschopnější právníky ve všech specializacích i na všech úrovních seniority, a to nejen v Praze, ale i v ostatních regionech ČR a na Slovensku

Pro náš tým hledáme vhodné kolegy / kolegyně na pozice:

Partner / Vedoucí advokát / Advokát / Koncipient

Veřejné zakázky a veřejná podpora
Správní právo
Soudní, správní a rozhodčí řízení / Arbitráže
Daňové a celní právo

Bankovníctví, finance a kapitálový trh
Energetika a utility
Obchodní právo, fúze a akvizice
Nemovitosti a stavebnictví

Očekáváme

Vynikající znalost platného práva
Zkušenosti v mezinárodní nebo přední české či slovenské právnícké firmě/jinou obdobnou praxi
Výbornou znalost anglického, případně i dalšího světového jazyka
Flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
Schopnost týmové práce
Loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Nabízíme

Pracovní příležitost v přátelském kolektivu trvale rostoucí advokátní kanceláře
Výjimečnou možnost dalšího profesního růstu v rámci největší česko-slovenské advokátní kanceláře, včetně intenzivní podpory odborného rozvoje i systému studijních a pracovních stáží v zahraničí
Práci pro nejprestižnější českou, slovenskou a zahraniční klientelu
Úzkou spolupráci na komplexních projektech se špičkovými mezinárodními AK a předními poradenskými firmami
Odpovídající finanční ohodnocení včetně variabilní složky odměny vázané na dosažené výsledky

Profesní životopis v českém, slovenském či anglickém jazyce prosím zašlete na adresu: Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář, Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
Můžete se také zaregistrovat na našich webových stránkách v sekci Kariéra.

Největší právnícká firma
v České republice

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2012)

1. místo v počtu
realizovaných
fúzí a akvizic
v České republice
(2012)

Klienty nejlépe hodnocená
právnícká firma
v České republice

Právnícká firma roku
v České republice

(2012)

1. místo mezi domácími
právníckými firmami

(2012)

obchodních společností a družstev, a jednak za rozhodnutí učiněná kolektivními orgány nepodnikatelských subjektů, zejména obcí. Stranou pozornosti pak nezůstala ani příslušná ustanovení související s trestní odpovědností právnických osob.

Hlavní osu celé přednášky pak tvořil výklad, za jakých podmínek mohou určité fyzické osoby spáchat některé trestné činy, jestliže se podílely na takovém rozhodnutí kolektivního orgánu, jehož realizací byl způsoben nějaký trestněprávně relevantní následek (účinek), např. v podobě škody či újmy na jiných právech. To vše pak s vědomím, že i v uvedených případech platí zásada subsidiární role trestního práva, tedy že za důsledky způsobené rozhodnutím kolektivních orgánů je třeba vyvozovat především odpovědnost podle jiných právních odvětví.

Prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., na konferenci vystoupil s příspěvkem na téma „Sociální“ odpovědnost za „správné“ složení statutárních orgánů obchodních korporací a její možné důsledky. Ve svém příspěvku se zaměřil na skutečnost, že povinné „genderově korektní“ poměry mezi členy statutárních orgánů určitých obchodních korporací mohou zasahovat do oblastí corporate governance a atakovat tak korporátní autonomii. Tím by se omezila svoboda společníků optimalizovat skladbu orgánů korporace s ohledem na její hlavní cíl, který je odlišný od tzv. genderové vyváženosti. Příspěvek se zabýval proporcionalitou a subsidiaritou předpokládané směrnice odvolávající se na „vyšší“ společensko-politické a ideové cíle. V příspěvku pak byly porovnány argumenty hovořící pro a proti zavedení kvót.

Univ.-Prof. Dr. Ernst Karner vystoupil s příspěvkem na téma *Ochrana osobnostních práv v Rakousku a v Evropě*, ve kterém se nejprve zaměřil na právně komparativní východiska a systematiku ochrany osobností. V rámci systematiky ochrany osobností se zabýval následujícími okruhy:

- Obecné právo na ochranu osobností nebo jednotlivá práva na ochranu osobností?
- Rozmanitost oblastní ochrany.
- Všeobecné ustanovení nebo samostatné skutkové podstaty?

V příspěvku byly následně rozebrány právní důsledky porušení osobnostních práv, které byly doplněny zajímavými případy z praxe.

JUDr. Zdeněk Krčmář nazval svůj příspěvek *Aktuální otázky insolvenčního řízení procesněprávní i hmotněprávní*. Tento tradiční autor KPD i aktivní diskutér konference vymezil v úvodu svého příspěvku tři časové milníky, ke kterým došlo či dojde ke změnám v úpravě českého insolvenčního práva. Prvním z nich je datum 1. 1. 2013, kdy došlo v důsledku novely o. s. ř. k podstatnému rozšíření okruhu rozhodnutí, proti kterým lze i v insolvenčních věcech podat dovolání (a to prakticky proti každému rozhodnutí odvolacího soudu – meritornímu nebo jen procesní povahy –, kterým se odvolací řízení končí). V tomto směru autor odkázal na aktuální znění ust. § 237 o. s. ř., opuštění posuzování přípustnosti dovolání na základě kritéria „základní právní významnosti“ a i na zcela čerstvé rozhodnutí NS ČR ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Co 1172/2013, které se této problematice věnuje.

Jako druhý milník autor uvedl datum 1. 8. 2013, kdy nabude účinnosti zák. č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, který novelizuje mj. i insolvenční zákon. Tento zákon označil autor za nepříliš šťastný a odkázal na svůj příspěvek z minulých

KPD. Konečně pak autor hovořil o změnách insolvenčního práva, které nastanou v důsledku nabytí účinnosti NOZ, tj. po 1. 1. 2014. V této souvislosti poukázal příkladmo na ust. § 2754 odst. 2 písm. c) NOZ ve vztahu ke speciálnímu způsobu zániku tiché společnosti v důsledku rozhodnutí o úpadku podnikatele či tichého společníka, ust. § 200 NOZ ohledně likvidace právnické osoby či zajímavé ust. § 901 NOZ, podle jehož odst. 1: „Povinnost a právo rodiče pečovat o jmění dítěte zaniká prohlášením úpadku na majetek rodiče. Není-li tu druhý rodič, který by mohl pečovat o jmění dítěte, soud jmenuje i bez návrhu opatrovníka pro správu jmění dítěte.“ Dr. Krčmář upozornil i na další aktuality a úskalí insolvenčního práva ve světle NOZ.

Na slavnostní recepci, která se konala 13. června večer, byly předány tradiční ceny. Autorskou cenu za nejlepší odbornou monografii v České republice za uplynulý rok získal komentář k Listině základních práv a svobod od autorů Wagnerová, E., Šimíček, V., Langášek, T., Pospíšil I., a kol. Autorskou cenu za nejlepší odbornou monografii ve Slovenské republice obdržel „Občiansky súdny poriadok. Komentár, I. a II. diel“ od autorů Števec, M., Ficová, S., a kol. Prestížní cenu pro nejlepší právnícky časopis v České republice získal časopis Právník, Bulletin advokacie byl letos druhý. Cenu pro nejlepší právnícky časopis ve Slovenské republice si odnesl Právny obzor.

Šéfredaktor Bulletinu advokacie JUDr. Pavel Blanický obdržel Cenu Karola Planka (*Karol Plank byl významný slovenský civilista, polistopadový předseda Nejvyššího soudu SR – pozn. red.*) za svoji práci v čele časopisu i mnoholetou aktivní účast na Karlovarských právnických dnech. Spolu s doktorem Blanickým cenu získala za svoji rozsáhlou publikační činnost rovněž profesorka JUDr. Olga Ovečková, DrSc., z bratislavského Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd, jejíž přednášky jsou již řadu let tradiční součástí KPD.

Tradiční cenu Karlovarských právnických dnů „Pocta judikátu“ získalo rozhodnutí IV. ÚS 1167/11, v němž se Ústavní soud vyjádřil k principům hospodaření s obecním majetkem, když mimo jiné uvedl, že „Ti, kdo obec spravují, neměli by ztratit ani na okamžik ze zřetele, že nejsou majiteli obce a že správa obce není poručníkováním těch, kteří obec tvoří. Vymkne-li se správa obce z těchto ústavních mantinelů, pak by i byla formálně ve shodě se zákonem, nelze jí přiznat soudní ochranu; je naopak úkolem soudů, aby takové ve své podstatě proti skutečné samosprávě namířené a tudíž protiústavní chování zastupitelstva neaprobovaly.“

XXI. ročník Karlovarských právnických dnů se vyznačoval mimořádně vysokým zájmem právnické obce a pořadatelé věří, že i pro ročník příští se podaří vytvořit program natolik zajímavý, aby si do Karlových Varů opět našli cestu četní zástupci advokacie, justice, podnikoví právníci či akademici a mohli jsme se tak těšit na další zajímavé příspěvky a podnětné diskuse. Všem, kteří přispěli ke zdárnému průběhu XXI. ročníku Karlovarských právnických dnů, náleží upřímné poděkování.

✿ JUDr. PETR BŘÍZA, LL.M., Ph.D.,

JUDr. ONDŘEJ TRUBAČ, LL.M., Ph.D., Mgr. MICHAL VÁVRA

✿ Foto MARTIN FRAJT a MARIE BLAHOVÁ

POZVÁNKA NA 6. SNĚM ČAK

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

představenstvo České advokátní komory svolává **6. sněm České advokátní komory na den 11. října 2013 do Prahy.**
Na sněm jste srdečně zváni!

Místo konání sněmu: Kongresové centrum Clarion Congress Hotel Prague, Freyova 33, Praha 9 – Vysočany

Dopravní spojení: *pražská hromadná doprava* – trasa metra „B“, stanice Vysočanská, výstup směr nákupní galerie a přes ni do hotelu *autem* – viz mapka na webových stránkách hotelu – www.cchp.cz/rubrika/kontakt

Rámcový program sněmu (bude upřesněn ve sněmovním čísle BA č. 9/2013):

7.30 – 13.00 registrace účastníků sněmu

8.00 – 18.00 pracovní jednání sněmu

- Zahájení sněmu
- Zpráva o počtu přítomných advokátů
- Schválení pořadu jednání sněmu
- Volba předsednictva sněmu, jednotlivých komisí sněmu (volební, mandátová, návrhová)
- Úvodní slovo předsedy ČAK
- Vystoupení hostů
- Zahájení voleb do orgánů ČAK (představenstvo, kontrolní rada, kárná komise, odvolací kárná komise) v průběhu pracovní části sněmu – cca 10.30 - 13.30
- Zpráva předsedy ČAK o činnosti ve volebním období 2009-2013
- Zpráva předsedy kontrolní rady ČAK o činnosti KR
- Zpráva předsedy kárné komise ČAK o činnosti KK
- Zpráva předsedy odvolací kárné komise ČAK o činnosti OKK
- Zpráva předsedy zkušební komise ČAK o činnosti ZK
- Předložení návrhů jednotlivých usnesení sněmu, návrhy na usnesení z pléna, rozprava k jednotlivým návrhům s následujícím hlasováním o jednotlivých návrzích
- Ukončení voleb
- Obecná rozprava
- Zpráva návrhové komise
- Zpráva volební komise o výsledku voleb do orgánů ČAK
- Plánované zakončení pracovní části sněmu

20.00 společenská část sněmu

Výzva advokátům: neodkládejte svou registraci na sněm

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

snahou vedení České advokátní komory je zajistit po organizační stránce hladký a plynulý průběh 6. sněmu, který proběhne 11. 10. 2013 v Clarion Congress Hotelu v Praze.

Vedení ČAK proto vyzývá všechny advokáty, kteří se hodlají zúčastnit jednání sněmu, aby se řádně a v dostatečném časovém předstihu registrovali prostřednictvím registračního formuláře (*otiskněn níže, k dispozici i v elektronické podobě na úvodní stránce webu ČAK pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK*).

Registrace přímo až v den a na místě konání sněmu bude samozřejmě také možná, ale může vzhledem k časově náročnému programu i k množství přichozích advokátů způsobit organizační problémy a vést ke zbytečnému zdržení hned na začátku jednání. A to si pochopitelně nikdo z organizátorů sněmu nepřeje.

Pouze včas zaregistrovaným účastníkům sněmu lze předem také zajistit (za výhodných podmínek pro ČAK) občerstvení na pracovní část sněmu a vstupenky na slavnostní zakončení sněmu s večerním společenským programem. Bohužel, v tuto chvíli jsou vstupenky na slavnostní večer již zcela rozebrány. Zajistit jich více nedovoluje kapacita hotelu.

Upozorňujeme, že vstupenky na společenský večer budou vydávány při registraci na pracovní část sněmu, v den jeho konání, v době od 7.30 do 13.00 hodin.

Svou účast na 6. sněmu ČAK potvrďte registračním formulářem do 10. září 2013.

Kam zasílat vyplněný registrační formulář?

POŠTOU: sekretariát České advokátní komory, Národní tř. 16, Praha 1, 110 00

E-MAILEM: snem2013@cak.cz

DATOVOU SCHRÁNKOU: id n69admd

V Clarion Congress Hotelu Prague se bude pochopitelně řada z vás chtít, tak jako posledně, ubytovat. Opětovně ČAK vyjednala výhodné podmínky ubytování. K jeho rezervaci použijte formulář otiskněný na str. 7 tohoto BA nebo též umístěný pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK na úvodní stránce webu ČAK.

POZOR: To, že si rezervujete za pomoci formuláře ubytování, neznamená, že jste zaregistrovaní na sněm. Věnujte pozornost případnému vyplnění obou formulářů a oba odešlete na správné adresy!

REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ NA 6. SNĚM ČAK - 11. 10. 2013 - Clarion Congress Hotel Prague

Příjmení a jméno advokáta/advokátky:

Evidenční číslo advokáta/advokátky:

Adresa AK:

Telefon/fax:

E-mail:

Datum:

Podpis advokáta/advokátky:

ISAK

Vyspělý, moderní
informační systém
advokátní kanceláře

- Systém nové generace
- Vyspělý Document management (DMS)
- Podpora MS Office a Outlook (Synchronizace, ukládání dokumentů)
- Datové schránky, Insolvenční rejstřík, Spisové služby soudů
- Pro Windows, Linux, iOS, iPad, iPhone, Android, BlackBerry
- Optimalizován pro intuitivní, rychlé a jednoduché ovládání

Zvyšte výkonnost a zisk vaší advokátní kanceláře. Multiplatformní, informační systém ISAK je vyvíjen speciálně pro advokátní kanceláře. Přináší novou dimenzi zpracování agendy advokátní kanceláře, automatizaci procesů správy spisů a následné fakturace. Zdokonaluje přehled provedených úkonů a výkonnosti právníků kanceláře.

Infolinka: 312 315 350

info@isak.cz

ISAK

www.isak.cz

LTEC
LAWTECH EUROPE CONGRESS
2013

**Electronic Evidence
Computer Forensics
Cyber Security
Legal Technology**

21. - 22. října 2013
Clarion Congress
Hotel Prague

Druhý ročník jedinečného kongresu ve střední a východní Evropě o elektronických důkazech, technologiích pro právníky a forezním vyšetřování počítačů.

ŘEČNÍCI & PANELISTÉ

Radim Polčák

Ústav práva a technologií,
Masarykova univerzita

Chris Dale

e-Disclosure
Information Project

Yuval Ben Moshe

Senior Forensics Technical
Director, Cellebrite

Prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., LL.M.

Legislativní rada vlády České republiky,
soudní znalec

Jan Balatka

Senior Manager, Deloitte
Forensics

Dr. Jim Kent

CEO pro regiony Evropa, Střední
východ a Afrika, Nuix

TEMATICKÉ A DISKUSNÍ OKRUHY

Elektronické zjišťování pro soudní spory

Elektronické zjišťování v oblasti
kontinentálního a zvykového práva

Digitální vyšetřování a trestní stíhání

Řízení, rizika a dodržování předpisů
(Protikorupční strategie)

Zaregistrujte se nyní a ušetřete 50 %*

*Při registraci uveďte kód: CAK-1888

UBYTOVÁNÍ V CLARION CONGRESS HOTELU PRAGUE (11. 10. 2013, 6. sněm ČAK)

Přímo v hotelu, v místě konání sněmu ČAK, bude možné se ubytovat za výhodných podmínek. Až do konce srpna 2013 platí pro účastníky 6. sněmu ČAK téměř padesátiprocentní sleva z původní ceny ubytování. Pro rezervace učiněné po tomto datu si hotel vyhrazuje právo cenu upravit. Proto doporučujeme zarezervovat si ubytování co nejdříve. V případě vyčerpání ubytovacích kapacit si budou muset účastníci zajistit nocleh sami.

Ubytování si hradí každý účastník sněmu individuálně.

Rezervační formulář na ubytování s heslem „6. sněm ČAK“ (otištěn níže, k dispozici i v elektronické podobě na úvodní stránce webu ČAK pod bannerem s logem 6. sněmu ČAK) zasilejte:

POŠTOU: rezervační oddělení Clarion Congress Hotel Prague, Freyova 33, Praha 9 – Vysočany, 190 00

FAXEM: +420 211 131 401

E-MAILEM: monika.roudnicka@clarion-hotels.cz

TELEFONICKY si můžete ubytování rezervovat na: +420 211 131 116 – 120 (uved'te heslo „6. sněm ČAK“)

REZERVAČNÍ FORMULÁŘ NA UBYTOVÁNÍ

11. 10. 2013; Clarion Congress Hotel Prague

Ceny pokojů:	Jednolůžkový Standard	1790 Kč	Dvoulůžkový standard	1990 Kč
	Jednolůžkový Executive	2570 Kč	Dvoulůžkový Executive	2770 Kč

Ceny jsou včetně bufetové snídaně, internetového připojení, místních poplatků a 15% DPH. Všechny pokoje jsou nekuřácké. Kuřácký prostor v hotelu je v Lobby baru Chronos. Veškeré rezervace musí být garantovány kreditní kartou. Bezplatné storno rezervace je možné učinit do 18 hodin dva dny před příjezdem. Pozdní storno či nedejzd bude účtován ve výši 1. noci rezervace.

Objednávám si závazně ubytování u příležitosti 6. sněmu ČAK

Jméno a příjmení:

Příjezd: Odjezd: Počet pokojů:

Typ pokoje: (zvolenou variantu zaškrtněte křížkem) Jednolůžkový Standard Dvoulůžkový standard
 Jednolůžkový Executive Dvoulůžkový Executive

Společnost/plátce: Datum:

Adresa: Podpis:

Tel./ fax:

E-mail:

Sdělte detaily o kreditní kartě, která slouží pouze pro garanci této služby

Kreditní karta (zaškrtněte) AMEX MASTERCARD VISA DINERS

Číslo karty: Platnost: CVC (3-místný kód na zadní straně karty):

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlášují

9. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právníkroku 2013

Komora č.
evropský komise § korporace
lhůta ombudsman
Česká republika spravedlnost o.s.ř.
zákoník agenda ministr prestiž parlament
katedra zákon JUDr. ocenění
Právník spor znění
galavečer kancelář senát zástava pracovní
advokacie čl. hlava koncipient tradice
dvůr obchodní zaměstnavatel restituční žalobce
PF UK Ústavní soud povinný
o.s.ř. 2013 význam odst.
ústava promlčení systém
roku
ex řád státní zastupitelství trestní
restituční univerzita EPRAVO.CZ
Nový občanský zákoník
mezinárodní tr.ř.

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnícké profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnícká síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2013 do 31. 10. 2013.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2013 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právníckých periodikách.

*Společně jsme založili tradici,
kterou si právnícký svět zasloužil!*

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem v lednu 2014. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2013.

Stálé kategorie soutěže

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Rodinné právo
- Právo informačních technologií
- Insolvenční právo
- Lidská práva a právo ústavní

Stálé kategorie se zvláštními kritérii

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnícká síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)

Mercedes-Benz

BANG & OLUFSEN

GIESE & PARTNER

Renomovaná advokátní kancelář s mezinárodní klientelou se sídlem v centru Prahy přijme do svého týmu zkušeného kandidáta na pozici

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/-KA

Požadujeme:

- ♦ ukončené právní vzdělání
- ♦ praxi v advokátní kanceláři max. 1,5 roku
- ♦ dobrou znalost AJ a NJ slovem i písmem včetně odborné právní terminologie
- ♦ flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- ♦ přirozenou schopnost komunikovat, týmového ducha
- ♦ aktivní přístup a pečlivost

Nabízíme:

- ♦ příjemné a moderní pracovní prostředí v mladém dynamickém kolektivu
- ♦ možnost růstu v závislosti na výkonu
- ♦ získání odborných zkušeností v zázemí mezinárodní společnosti
- ♦ odpovídající finanční ohodnocení
- ♦ nadstandardní benefity

V případě zájmu zašlete Váš strukturovaný životopis v českém a cizím jazyce na vrchovska@giese.cz
Giese & Partner, s.r.o., Ovocný trh 8, 117 19 Praha 1 Tel.: +420 221 411 511 www.giese.cz

BAKER & MCKENZIE

CONNECT – IN A COMMUNITY OF FRIENDSHIP

Baker & McKenzie, v.o.s., advokátní kancelář hledá kandidáty na pozice
ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ

Požadujeme:

- dokončené studium na právnické fakultě a nadprůměrné studijní výsledky
- výborná znalost českého a anglického jazyka slovem i písmem
- znalost právní terminologie
- analytické myšlení, pečlivost, samostatnost a flexibilní přístup k práci
- předchozí praxe výhodou

Nabízíme:

- práci v mezinárodní advokátní kanceláři s širokým portfoliem nabízených právních služeb
- odpovídající platové ohodnocení
- podpora dalšího rozvoje a profesního růstu
- práci v motivujícím prostředí a přátelském kolektivu

Své žádosti spolu s životopisem v českém a anglickém jazyce zašlete paní Kateřině Bílé,
e-mail: katerina.bila@bakermckenzie.com
Adresa: Baker & McKenzie, v.o.s., advokátní kancelář,
Praha City Center, Klimentská 46, Praha 1, 110 02,
Tel: +420 236 045 001, Fax: +420 236 045 055

www.bakermckenzie.com

www.bulletin-advokacie.cz

**To nejlepší z tištěného
Bulletinu advokacie
a mnoho dalšího, co se
do časopisu už nevešlo!**

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení?	27
K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů a odměn z pohledu práva na informace	33
Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenci	41
Osobní bankrot v soudní praxi	45
Skončení pracovního poměru podle soudních rozhodnutí	48
Věcná příslušnost soudů v obchodních věcech dle ratione valoris „potřetí“, aneb meloun jako meloun	52
Z JUDIKATURY	55 – 63
Z ODBORNÉ LITERATURY	64 – 72

SHRNUTÍ

Pavel Vantuch: Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení?

Autor se v článku zabývá výkladem ustanovení § 89 odst. 2 věta druhá TrŘ, které umožňuje straně obhajoby důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Dospívá k názoru, že obhajoba může navrhnout orgánům činným v trestním řízení zásadně jen provedení důkazu, který sama vyhledala a prověřila, že je ve prospěch obviněného. Je nepřijatelné, pokud se obhájce dozví jméno určité osoby a bez kontaktu s ní navrhne její výslech jako svědka. V praxi by měly být návrhy obhajoby na provedení důkazu bez jeho vyhledání a prověření zcela výjimečné. Mohou se týkat jen příbránalce, a to jen v případech, kdy je obviněný usvědčován a nemá finanční prostředky na uhrazení posudku od znalce vyhledaného obhajobou.

Pavel Mates, Soňa Skulová: K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů a odměn z pohledu práva na informace

Základní práva se nezřídka ocitnou v konkurenci, platí to i o právu na svobodný přístup k informacím a právu na ochranu soukromí a osobních údajů. Neexistuje zde žádný univerzální návod pro řešení a vždy je třeba postupovat s ohledem na

konkrétní situaci. Již delší čas zmitá veřejností spor, nakolik se právo na informace týká příjemců veřejných prostředků. Autoři se snaží poukázat na to, že řešení není vůbec jednoduché, a má-li být dosaženo spravedlivé rovnováhy, musí být zvážena celá řada kritérií, která zejména zástupci těch, kteří se staví za informovanost, často neberou v úvahu.

Michal Žižlavský: Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční

V korporátních insolvenčních řízeních existuje velké množství věřitelů s různými zájmy. Běžně dochází k situacím, kdy vyšší uspokojení jedné skupiny věřitelů znamená nižší uspokojení jiných věřitelů. To platí i tehdy, když dlužník ještě provozuje podnik. Jen aktiva, o která se hraje, mívají větší hodnotu. Autor, advokát, který působí jako insolvenční správce se zvláštním povolením pro řešení úpadku korporací a je členem Legislativní rady vlády, vymezuje pravidla pro řešení střetu zájmu věřitelů při provozu podniku dlužníka v insolvenční.

Oldřich Řeháček: Osobní bankrot v soudní praxi

Článek se zabývá oddlužením (tzv. osobním bankrotem) a jeho uchopením v soudní praxi. Daný text si klade za cíl poukázat na pojetí tohoto institutu v insolvenčním zákoně, resp. v aktuální judikatuře, a to s důrazem na podmínky, za kterých je v praxi možno tento způsob řešení úpadku dlužníkovi povolit. V návaznosti na uvedené je pozornost věnována též postavení věřitelů a jejich právům.

Ladislav Jouza: Skončení pracovního poměru podle soudních rozhodnutí

Skončení pracovního poměru výpovědí zaměstnavatelem z důvodů organizačních změn je v současné době nejčastějším druhem pracovního sporu. Soudy v této oblasti využívají bohatou judikaturu. I když některá zásadní rozhodnutí byla publikována ještě před účinností nového zákoníku práce (před 1. lednem 2007), jejich platnost se nemění a lze je využít i v současnosti. Důvodem je skutečnost, že výpovědní důvody platné před 1. lednem 2007 jsou v nezměněné podobě i v zákoníku práce č. 262/2006 Sb.

Aleš Doubek, Rostislav Tomis: Věcná příslušnost soudů v obchodních věcech dle *ratione valoris* „potřetí“, aneb meloun jako meloun...

Článek navazuje na již publikované příspěvky k problematice určování věcné příslušnosti v oblasti obchodních závazkových vztahů dle kritéria *ratione valoris*. Autoři článku upozorňují na ustálenou judikaturu Vrchního soudu v Praze a změnu dosavadní judikatury Vrchního soudu v Olomouci. Na příkladech z vlastní právní praxe pak autoři demonstrují fenomén vyloučení skutkově totožných, popř. úzce souvisejících nároků k samostatnému řízení podle § 112 odst. 2 o. s. ř. Tento postup následně podrobují zkoumání z hlediska základních zásad civilního řízení a ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces. Nechybí ani zmínka o praktických dopadech této praxe na výkon advokacie.

inzerce

Soudní exekutor Mgr. Richard Bednář
Exekutorský úřad Praha 10
Na Plískavě 1525/2, Praha 10

tel.: 272 10 12 11
mail: info@exekuce.com

Vymahatelnost práva je pro nás závazkem.

Pokud hledáte pro vymožení svého dluhu či portfolia dluhů exekutorský úřad, který provádí exekuce efektivně a všemi zákonnými prostředky, a zároveň hledáte v oblasti vymáhání pohledávek někoho, pro koho je oboustranná spokojenost základem dobré spolupráce, je exekutorský úřad soudního exekutora Mgr. Richarda Bednáře Vaší správnou volbou.

www.exekuce.com

Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení?

doc. JUDr. PAVEL VANTUCH, CSc.

Úvodem

Ustanovení § 89 odst. 2 tr. řádu umožňuje straně obhajoby důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. V praxi je aktuální otázka, kdy může obhajoba vyhledat důkaz, kdy jej může předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení? O nalezení odpovědi na tuto otázku se snažím v tomto článku.

Úprava dokazování v trestním řádu

Před novelizací trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. se na dokazování v trestním řízení podílely většinou je orgány činné v trestním řízení. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, nebyla důvodem k odmítnutí takového důkazu (§ 89 odst. 2 věta druhá TrŘ), možnost vyhledávání, předkládání a provádění důkazů stranami nebyla v § 89 odst. 2 TrŘ výslovně uvedena. Dokazováním se do konce roku 2001 rozuměl zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, jehož cílem bylo umožnit jim poznání skutečností důležitých pro jejich rozhodnutí, tedy vyhledat důkazy o nich, tyto důkazy provést, získané poznatky procesně zajistit a zhodnotit.

Novelizací trestního řádu provedené zákonem č. 265/2001 Sb. byla do ustanovení § 89 odst. 2 TrŘ doplněna věta druhá, a proto toto ustanovení má následující znění: „*Za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.*“

Věta druhá spolu s větou třetí téhož ustanovení posílila postavení strany obhajoby v procesu dokazování tím, že jí dala výslovně možnost důkazy vyhledávat, předkládat nebo jejich provedení navrhnout.

„*Proces dokazování lze rozdělit do několika úzce spolu souvisejících prolínajících se fází: a) vyhledání důkazů, b) opatření důkazů, c) provádění a procesní zajištění důkazů, d) prověrka důkazů, e) hodnocení důkazů. Rozlišování těchto fází*

je však do značné míry umělé a relativní, neboť v průběhu opatřování a provádění jednoho důkazu může být zároveň vyhledán další důkaz či důkazy.“¹

V praxi nebývají tyto pojmy užívány jednotně, a proto přijímám jejich stručný výklad.

- Vyhledáním důkazů* se rozumí zjištění jejich existence. Jde o první fázi procesu dokazování, na níž navazuje opatření důkazu.
- Opatření důkazů* je získání dispoziční moci nad důkazem. Tuto fázi je nutno v trestním řízení odlišovat od fáze vyhledávací, která jí předchází.
- Provádění a procesní zajištění důkazů* je procesním postupem, jímž orgány činné v trestním řízení zákonem stanoveným postupem získávají z pramene důkazu zprávy o skutečnostech významných pro věc a tyto zachycují v příslušném protokolu (§ 50 TrŘ).
- Prověrkou důkazů* se zjišťuje kvalita pramene zpráv, spolehlivost a bezpečnost těchto zpráv na základě analýzy každého jednotlivého důkazu a jeho srovnání s důkazy ostatními.
- Hodnocení důkazů* je vyvrcholením procesu dokazování a uplatní se při něm zejména zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 TrŘ). Účelem hodnocení důkazů je posoudit, zda provedené důkazy jednotlivě i v souhrnu poskytují věrohodnou, úplnou a pravdivou informaci, která je relevantní z hlediska projednávané trestní věci.²

Obhajoba může v trestním řízení vyhledávat důkazy [ad a)] a také je opatřovat [ad b)], tedy získávat je do svého držení, zvláště pokud jde o listinné a věcné důkazy. Dále může obhajoba také prověřovat důkazy [ad d)] z hlediska vhodnosti jejich použití pro obviněného (§ 89 odst. 2 věta druhá a třetí TrŘ) a hodnotit důkazy z pohledu práva obviněného na obhajobu [ad e)].

Obhajoba nemůže zásadně provádět a procesně zajišťovat důkazy [ad c)], neboť to je procesní postup, k němuž jsou oprávněny orgány činné v trestním řízení. Pouze za podmínek stanovených v ustanovení § 215 odst. 2 TrŘ obviněný nebo jeho obhájce může v hlavním líčení se souhlasem předsedy senátu (samosoudce) provést důkaz, zejména výslech svědka nebo znalce. Procesně zajistit takový důkaz provedený obhajobou, tedy zachytit je v protokolu, může jen soud.

1 Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P.: Trestní právo procesní, 3. přepracované a doplněné vydání, C. H. Beck, Praha 2007, str. 400-401.

2 K jednotlivým fázím procesu dokazování srov. blíže: Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol.: Trestní právo procesní, 3. přepracované a doplněné vydání, C. H. Beck, Praha 2007, str. 401-406, dále též Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář, I. díl, 6. vydání, C. H. Beck, Praha 2008, str. 31, str. 753 an.

Ustanovení § 89 odst. 2 TrŘ umožňuje obhajobě z vlastní iniciativy vyhledávat a předkládat důkazy nebo navrhopat provedení určitých důkazů.³ Pro jejich provedení, prověrku a hodnocení se ovšem uplatní stejné zásady a pravidla jako pro důkazy opatřené orgány činnými v trestním řízení. To mimo jiné znamená, že použitelnost (připustnost) důkazu, resp. důkazního prostředku, který vyhledala a předložila některá z procesních stran, bude závislá na jeho povaze a na dodržení zákonných požadavků kladených na jeho vyhledání, opatření a provedení. Důkaz vyhledaný a předložený stranou obhajoby je zásadně připustný (účinný). Pouze v případě, že by vykazoval podstatné vady, nebyl by připustný.

Trestní řád v ustanovení § 89 odst. 2 větě druhé nedává bližší směrnice k tomu, kdy bude přicházet v úvahu vyhledání, kdy předložení a kdy jen návrh na provedení důkazu.⁴ V praxi proto bude záležet na druhu důkazu (důkazního prostředku), který je aktivitou obhajoby opatřován.

Novelizace ustanovení § 89 odst. 2 provedená zákonem č. 265/2001 Sb. umožnila, aby obhajoba v průběhu trestního řízení mohla nejen důkazy předkládat, navrhopat, ale také aktivně vyhledávat. Přesto byly v praxi nadále spory mezi obhájci a orgány činnými v přípravném řízení o to, jakým způsobem může obhajoba vyhledávat důkazy. V důsledku toho měli mnozí obhájci obavy, že budou podezírání zejména z ovlivňování svědků při kontaktu s nimi, a proto se vyhledávání důkazů v rozporu se zájmy klientů vyhýbali, případně i v současnosti vyhýbají. Na tuto situaci zareagovalo představenstvo České advokátní komory, které se ve svém usnesení ze dne 12. 10. 2004 jednoznačně vyjádřilo k realizaci oprávnění obhájce vyhledávat, předkládat a navrhopat důkazy v trestním řízení ve smyslu § 41 odst. 1 a 2 a § 89 odst. 2.⁵ Tímto stavovským předpisem jsou upraveny některé postupy advokáta, který v trestním řízení obhajuje obviněného (nebo zastupuje poškozeného či zúčastněnou osobu) v případech, kdy realizuje oprávnění vyhledávat, předkládat a navrhopat důkazy podle § 89 odst. 2 věty druhé TrŘ.

Kdy může obhajoba důkaz vyhledat?

Obhajoba je oprávněna především důkazy vyhledat, tzn. pátrat po pramenech důkazů a jejich nositele identifikovat tak, aby bylo možné důkazní hodnotu vyhledaných důkazů využít v procesu dokazování. Proto **může obhajoba zjišťovat, které fyzické osoby byly svědky určité události, jež je předmětem dokazování**, a za určitých okolností, příznivých pro obhajobu obviněného, je také vyzvat, aby se dostavily k podání svědectví, nebo jejich jména a bydliště sdělit policejnímu orgánu konajícímu vyšetřování za účelem jejich předvolání. **Obhájce i obviněný jsou oprávněni pátrat, jaké listiny mohou potvrdit nebo vrátit dokazovanou skutečnost a kde se nacházejí, nebo na kterých osobách nebo věcech jsou stopy po trestném činu.**

Obhajoba může vyhledat svědka, a to i osobu, která dosud nebyla v přípravném řízení vyslechnuta jako svědek, ani nepodařovala vysvětlení, o němž byl pořizován úřední záznam.⁶ Toto oprávnění může obhajoba využívat již v průběhu rozšířeného

vyšetřování (§ 168 až § 170 TrŘ), kdy může vyhledat svědka a navrhopat policejnímu orgánu (státnímu zástupci), aby provedl jeho výslech. Pokud se koná standardní vyšetřování (§ 161 až § 167 TrŘ) nebo zkrácené přípravné řízení (§ 314b an. TrŘ) může obhajoba navrhopat výslech svědka u hlavního líčení.

Strana obhajoby může vyhledat osobu, které by mohla svědčit o určité skutečnosti, a vyzvat ji k tomu, aby se dostavila k příslušnému orgánu činnému v trestním řízení, nebo tomuto orgánu navrhopat, aby tato osoba byla k výslechu předvolána a jako svědek vyslechnuta, a to u hlavního líčení případně i stranou k její žádosti podle § 215 odst. 2. Iniciativa strany obhajoby se zde může projevit i tím, že z jejich podnětu se určitá osoba dostaví k orgánu činnému v trestním řízení, aby vypovídala jako svědek, aniž by jí bylo třeba předvolávat.⁷

Mnohdy se obviněný dozví o určité osobě, jež by mohla ve věci svědčit, a dá pokyn obhájci, aby neprodleně navrhl výslech této osoby jako svědka. **I když je obhájce vázán pokynem obviněného, nemůže podat návrh na výslech této osoby jako svědka, aniž by věděl, co může vypovědět.** „Obhájce postupuje podle pokynů klienta (obviněného), ale má ve vztahu k němu do určité míry samostatné postavení tím, že na základě svých odborných znalostí musí v řízení v pravý okamžik a účelně uplatnit všechny skutečnosti, okolnosti i způsoby obhajoby ve prospěch obviněného, a tím pečovat o to, aby v řízení byly náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují.“⁸

Obhájce je zmocněn klientem k tomu, aby mu v trestním řízení poskytl potřebnou odbornou právní pomoc, a k tomu využíval všech zákonných prostředků a způsobů obhajoby tak, aby byly v řízení náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují, a tím přispěla ke správnému objasnění a rozhodnutí věci (§ 41 odst. 1 TrŘ, § 16 zákona o advokacii, dále „ZA“). Obhájce může v trestním řízení působit a jednat jen ve prospěch obviněného, neboť k správnému objasnění a rozhodnutí věci může napomáhat jen z hlediska zájmů obviněného a jeho obhajoby.⁹ Obhájce nemůže uvádět nic, co by bylo v neprospěch obviněného.¹⁰

I když je obhájce vázán pokynem obviněného, nemůže podat návrh na výslech této osoby jako svědka, aniž by věděl, co může vypovědět.

3 Důkazním prostředkem je procesní činnost orgánu činného v trestním řízení směřující ke zjištění určitého poznatku. Důkaz v procesním smyslu je poznatek získaný na základě a v souladu s trestním řádem. Pramenem důkazu jsou nositelé poznatku, resp. informace (buď osoby nebo věci). V článku používám pojem důkaz užívaný trestním řádem, který nerozlišuje pojem důkaz a důkazní prostředek.

4 Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář, I. díl, 6. vydání, C. H. Beck, Praha 2008, str. 780.

5 Usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 12. 10. 2004, k výkonu oprávnění advokáta vyhledávat, předkládat a navrhopat důkazy v trestním řízení, částka 4/2004, Věstník ČAK č. 13/2004, čl. 1, str. 91 an.

6 Vantuch, P.: K možnostem obhajoby před navržením výslechu svědka v trestním řízení, Právní rozhledy č. 4/1998, str. 171.

7 Vantuch, P.: K možnostem obhajoby před navržením výslechu svědka v trestním řízení, Právní rozhledy č. 4/1998, str. 166.

8 Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář, I. díl, 6. vydání, C. H. Beck, Praha 2008, str. 266.

9 Tamtéž, str. 266 an.

10 Vantuch, P.: Obhajoba obviněného, 3. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 45.

Ilustrační foto

Proto není možné, aby obhájce navrhl výslech svědka bez toho, že by věděl, co může při výslechu uvést. Mohlo by se totiž stát, že by navrhl výslech svědka, který by obviněného usvědčoval. Ani přesvědčení obviněného o tom, že určitá osoba bude vypovídat v jeho prospěch, nemůže být bez dalšího prověření toho, co tato osoba ví, důvodem k navržení jejího výslechu v přípravném řízení.

Vyhledáváním důkazů jsou postupy advokáta, který v trestním řízení obhajuje obviněného (nebo zastupuje poškozeného či zúčastněnou osobu), a to jak případy, kdy pramen důkazu není advokátovi znám, a proto je třeba po něm pátrat, tak i případy, kdy mu je sice znám, ale jeho předpokládaný výsledek je třeba pro procesní účely ověřit; to se vztahuje na důkazy jakéhokoliv druhu podle § 89 odst. 2 věta první. (Srov. Věstník ČAK č. 13 /2004, čl. 1, 2.)

Přichází-li v úvahu jako pramen důkazu výpověď svědka, a zjistí-li advokát osobu, která by mohla uvést okolnosti důležité pro trestní řízení, může takovou osobu (dále jen „dožádaná osoba“) vhodnou formou (například písemně, telefonicky či osobně) požádat o sdělení informací, které jsou jí o věci známy. Zjišťováním dožádané osoby může advokát pověřit též jiného advokáta, advokátního koncipienta nebo jiného zaměstnance, který je k advokátovi nebo k veřejné obchodní společnosti (§ 15 ZA), jíž je advokát společníkem, v pracovním poměru (dále jen „zaměstnanec advokáta“), případně použít služeb jiných osob, například asistenčních nebo detektivních služeb (Srov. Věstník ČAK č. 13/2004 ČAK, čl. 3.)

Pokud se obhájce dozví, že na místě činu byla (či údajně měla být) určitá neznámá osoba, která byla svědkem skutku popsaného v usnesení o zahájení trestního stíhání, může ji kontaktovat, nebo zabezpečit pátrání po ní prostřednictvím

zaměstnance detektivní nebo asistenční agentury. Totéž může učinit i v případě, že obhajoba poznatky o žádném svědkovi nemá a přesto se pokouší zjistit, zda existují i jiní svědkové, než jsou ti, které vyslechl či chce vyslechnout policejní orgán.

Je nepřijatelné, pokud se obhájce od obviněného či kohokoliv jiného dozví jméno osoby, jež by mohla být svědkem v trestní věci jeho klienta, a navrhne výslech takové osoby jako svědka, a to bez kontaktu s touto osobou. V takovém případě obhájce, který navrhuje výslech svědka, s nímž se on sám, ani jím pověřený advokátní koncipient či jiný advokát nebo jeho jiný zaměstnanec nikdy nesešel, neví, co vnímal svými smysly, tudíž mu není známo, zdali bude vypovídat ve prospěch obžalovaného či naopak proti němu. Potom může dojít k tomu, že svědek vyhledaný a navržený obhajobou bude v rozporu s jejím nedůvodným očekáváním vypovídat v průběhu rozšířeného vyšetřování nebo před soudem proti obviněnému.

Dále je třeba, aby obhájce či jím pověřený advokát, advokátní koncipient, nebo jeho jiný zaměstnanec vyhledanou osobu poučil, že ji žádá jen o pravdivé informace, bez ohledu na to, že zastupuje zájmy obviněného, a uvedl, že podle toho, co se od ní dozví, zváží, zda navrhne její výslech v této věci. Pokud dožádaná osoba souhlasí se sdělením příslušných informací, advokát s ní dohodne způsob, jakým je ochotna sdělení učinit (písemně, ústně, popřípadě jiným způsobem). **O žádosti o sdělení informací dožádanou osobou a jejím výsledku učiní advokát záznam, který založí do clientského spisu** (srov. Věstník ČAK č. 13/2004 ČAK, čl. 4), a to i v případě, že potenciálního svědka nevyhledává sám.

Občas se v praxi stane, že obhájce navrhne již v rozšířeném vyšetřování výslech svědka, o němž klient jednoznačně tvrdí, že bude vypovídat v jeho prospěch. Svědek, s nímž

se strana obhajoby vůbec nekontaktovala, pak k neličenému údivu policejního orgánu konajícího vyšetřování vypovídá za účasti obhájce v neprospěch obviněného. K tomuto nežádoucímu důsledku dochází i v případech, kdy o „kvalitním svědkovi obhajoby“ informují rodinní příslušníci obviněného, kteří trvají na jeho vyslechnutí, a obhájce jejich i klientovu naléhání bez prověření pramene informací v dobré víře podlehne.

Lze navrhnout výslech svědka bez kontaktu s ním?

Pokud obviněný sdělí obhájci, že ví o svědkovi, který může prokázat jeho nevinu, nebo může uvést skutečnosti v jeho prospěch, musí obhájce zkontaktovat takovou osobu, aby zjistil, jak bude vypovídat. Teprve potom může navrhnout protokolární výslech takové vyhledané osoby jako svědka. Pokud zjistí obhájce, že by vyhledaná osoba jako svědek podpořila obvinění obviněného, potom protokolární svědecký výslech takové osoby navrhnout nemůže, protože by jednal v neprospěch klienta (§ 16 odst. 2 ZA). Obhájce by měl nesprávnost takového návrhu klientovi pečlivě objasnit a navíc o tom učinit záznam do klientského spisu.

Je vhodné, pokud obhájce osobně sdělí či napíše možnému svědkovi:

„Jsem obhájcem obviněného, který je stíhán z trestného činu dle §trestního zákona, u Policie ČR, Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje Služby kriminální policie a vyšetřování, pod č. j.“

Sděluji Vám, že jako obhájce jsem podle § 89 odst. 2 trestního řádu oprávněn vyhledávat, předkládat a navrhnout důkazy v trestním řízení. Dozvěděl jsem se, že jste měl být dne....v městě.... na ulici svědkem dopravní nehody. Proto Vás jménem mého klientazdvořile žádám, zda byste byl ochoten setkat se se mnou a sdělit mi informaci o této nehodě a uvést, co je Vám v této věci známo, nebo abyste informaci o tom sepsal písemně, pokud to pro Vás bude vhodnější. Zdůrazňuji, že Vás žádám o sdělení pravdivých informací, a to bez ohledu na fakt, že jsem obhájcem obviněného.....“

Pokud budete ochoten se se mnou setkat, tak na základě Vašeho sdělení zvážím, zda podám návrh, aby Vás policejní orgán vyslechl jako svědka ve věci předmětné dopravní nehody, nebo zda takový návrh nepodám. O podání, či nepodání takového návrhu bych Vás informoval.....“

V zájmu bezproblémových vztahů s obviněným by měl obhájce o žádosti o sdělení informací dožádanou osobou a jejím výsledku učinit záznam, který založí do klientského spisu.

Někdy vyhledaná osoba souhlasí jako potenciální svědek se sdělením příslušných informací pouze písemnou formou. Takové písemné vyjádření však nezřídka postrádá podstatné údaje, bez nichž není zřejmé, jak by vypovídala před vyslychajícím. V takovém případě ji může obhájce následně požádat o písemné nebo osobní doplnění potřebných skutečností. Písemnou informaci dožádané osoby, popřípadě její písemné doplnění, založí advokát do klientského spisu (srov. Věstník ČAK č. 13/2004 ČAK, čl. 5). Pokud se vyhledaná osoba v písemném vyjádření vyhýbá podstatným skutečnostem, zejména pak opakovaně, je vhodné, aby si obhájce vyžádal osobní setkání a při něm doplnil chybějící poznatky.

„Uskuteční-li se osobní setkání advokáta s dožádanou osobou, uváží advokát, zda mu bude s jejím souhlasem přítomna další osoba, zejména jiný advokát nebo zaměstnanec advokáta. V průběhu rozhovoru dbá advokát na to, aby nedošlo k ovlivňování dožádané osoby ve prospěch procesních zájmů zastoupeného. O rozhovoru pořídí advokát záznam pro klientský spis opatřený svým vlastním podpisem, podpisem dožádané osoby, pokud podpis neodmítne, a případně podpisem další osoby, která byla rozhovoru přítomna. Se souhlasem dožádané osoby může advokát pořídít o rozhovoru též zvukový či obrazový záznam, jehož obsah převede do písemné formy a založí do klientského spisu.“ (Srov. Věstník ČAK č. 13/2004 ČAK, čl. 6.)

Souhlasí-li vyhledaná osoba jako potenciální svědek s osobním rozhovorem, potom by měl obhájce pečlivě zvážit, zda bude při něm vhodná přítomnost další osoby, zejména jiný advokát, advokátní koncipient nebo zaměstnanec advokátní kanceláře. Na jedné straně může přítomnost třetí osoby sloužit jako garance neovlivňování vyhledané osoby. Na druhé straně již dotaz, zda na schůzku může obhájce přijít s další osobou, může vést v praxi ke zrušení sjednané schůzky. **Pokud na základě informací získaných o vyhledané osobě lze předpokládat určitou její nedůvěru, neměl by obhájce požadovat na schůzce přítomnost další osoby.**

Je užitečné, že obhájce má možnost pořídít o rozhovoru s vyhledanou osobou také zvukový či obrazový záznam. To však ještě neznamená, že by měl o jeho pořízení vždy usilovat. U některých osob jen zmínka o takovém zaznamenání dohodnutého rozhovoru může znamenat jeho zmaření. V praxi se ukazuje, že podstatné je, aby obhájce dostal od vyhledané osoby možnost hovořit s ní. Potom záleží na tom, zda na počátku osobního setkání vznikne stav vzájemné důvěry a potenciální svědek se ubezpečí, že rozhovor pro něj samotného nemůže mít žádný negativní dopad. V takové atmosféře je pak možno požádat vyhledanou osobu o pořízení zvukového či obrazového záznamu.

Vyhledaná osoba dohodnuté setkání nezřídka zruší v okamžiku, kdy jí obhájce oznámí, že se dostaví s jiným advokátem, případně i se zaměstnancem advokátní kanceláře, který bude rozhovor snímat kamerou a duplicitně pořizovat i zvukový záznam magnetonem, či jinak.

V praxi se osvědčuje, pokud obhájce ve vhodně zvolenou dobu navštíví potenciálního svědka a požádá ho osobně o rozhovor v době, která se mu bude hodit. Nabude-li vyhledaná osoba k obhájci důvěru, nezřídka souhlasí s okamžitým rozhovorem, případně navrhne jiný termín. Takový okamžitý rozhovor je na místě vždy, pokud je na něj obhájce předem připraven, a třeba jen perem nebo propisovací tužkou pořídí jeho záznam, který sám podepíše. Potom vyhledaná osoba nezřídka nemá námitky proti podepsání tohoto záznamu psaného obhájcem v průběhu rozhovoru.

V této souvislosti je vhodná J. Teryngelem publikovaná forma prohlášení občana učiněného před obhájcem: *„František Novák, narozen, bytem..... na požádání obhájce JUDr. YZ činí níže uvedené prohlášení..... Přitom si je vědom toho, že skutečnosti v něm uvedené mohou být předmětem jeho svědeckví před soudem, byl seznámen s tím, že obsah jeho prohlášení bude založen do trestního spisu, proto byl poučen o tom, že v případě, že by uvedl nepravdivé skutečnosti, mohl by být trestně odpovědný“*

za křivé obvinění nebo pro pomluvu.¹¹ Zmíněná nebo obdobná forma záznamu o prohlášení osoby vyhledané obhájcem ukazuje reálnou možnost jejího využití obhajobou v praxi, rovnocennou záznamu obhájce pro klientský spis opatřený jeho podpisem a případně i podpisem vyhledané osoby.

O každé žádosti o sdělení informací konkrétní dožádanou osobou, stejně jako o jejím výsledku, musí advokát sepsat záznam, který založí do klientského spisu. „Na základě skutečností zjištěných od dohledané osoby pak advokát podle svého uvážení navrhne příslušnému orgánu činnému v trestním řízení provedení v úvahu přicházejícího důkazu.“ (Č. 13/2004 ČAK, čl. 7.) Zpravidla již v průběhu rozhovoru s vyhledanou osobou obhájce zjistí, zda je možné, aby navrhl její výslech jako svědka. Pokud však vyhledaná osoba uvede cokoli, co by orgány činné v trestním řízení mohly využít proti obviněnému, nemůže obhájce navrhnout její výslech jako svědka.

Obhajoba může také vyhledat znalecké posudky, listiny, věci či jakékoli jiné důkazní prostředky (důkazy). Pokud jsou ve prospěch obviněného, může je předložit orgánu činnému v trestním řízení s návrhem na jejich provedení jako důkazu.

Záznam obhájce není listinným důkazem

Záznam obhájce o sdělení osoby, stejně jako o jejím prohlášení před obhájcem, není důkazem předloženým stranou. Nejedná se o procesní činnost obhájce, nýbrž pouze o přípravu obhajoby v zájmu klienta. Pokud obhájce pořídí písemný záznam o tom, co se od občana dozvěděl, jedná se o písemnost, tedy o informaci, kterou získal obhájce pro účely obhajoby v rámci poskytování právní služby, nikoliv o listinný důkaz.

Požíraje-li si obhájce záznam o jednání s určitou vyhledanou osobou, kterou navrhl k provedení výslechu, a policejní orgán ji v průběhu vyšetřování nebo předseda senátu (samosoudce) v hlavním líčení předvolá, nebude vyslychajícím tento záznam předkládat. Pokud to však obhájce v průběhu výslechu svědka považuje za potřebné, např. vzhledem k obavě vyslychajícího z ovlivnění vyhledané osoby ve prospěch obviněného, není vyloučeno, aby mu dal k nahlédnutí originál tohoto záznamu a příp. mu umožnil i pořízení jeho kopie. Tak může obhájce dokladovat, že od vyhledané osoby žádal informace pravdivé, bez ohledu na to, že zastupuje zájmy obviněného.

Záznam pořízený o jednání s určitou vyhledanou osobou, kterou obhájce nenavrhl k protokolární svědecké výpovědi, nelze v žádném případě předložit žádnému z orgánů činných v trestním řízení v dané věci. Vyloučeno je to vždy, když záznam obsahuje skutečnosti v neprospěch obviněného. Záznam zařazený do klientského spisu je v těchto případech pouze dokladem rozhovoru s vyhledanou osobou, dle něhož se obhájce rozhodl, že není v zájmu obviněného navrhnout její výslech jako svědka. V těchto případech jde o nezbytnou činnost obhájce, který s ohledem na své poslání při obhajobě klienta nemůže navrhnout provedení důkazů, jejichž výsledek je nejistý, nebo by šlo o důkazy evidentně nepotřebné pro obhajobu, či dokonce svědčící proti obžalovanému.

Rozmluva obhájce (pověřeného jiného advokáta, advokátního koncipienta nebo jiného zaměstnance advokátní kanceláře či v. o. s.) s vyhledanou osobou není důvodem pro vznik jakých-

koliv pochybností o ovlivnění potenciálního svědka, protože se jedná o samozřejmou a v zájmu obviněného také nezbytnou přípravu obhajoby obviněného. Bez této přípravy by obhajoba nemohla vědět, zda je v jejím zájmu určitou osobu jako svědka navrhnout, či nikoliv. Takový postup obhájce, či jiné jím pověřené osoby považuje Česká advokátní komora za správný, protože to je v souladu se zákonem o advokacii i s jinými právními předpisy vždy, když je takový rozhovor veden bez jakéhokoliv ovlivňování, přemlouvání a bez sugestivního působení.

Proto obhajoba může iniciovat určitou osobu k tomu, aby se dostavila k policejnímu orgánu, či k jinému orgánu činnému v trestním řízení, aby vypovídala jako svědek, aniž by jí bylo třeba předvolávat.¹² Přitom je možné, aby předložila např. písemné prohlášení takové osoby o tom, k čemu hodlá vypovídat, které může usnadnit rozhodnutí o provedení jejího výslechu.¹³ Tak by měla obhajoba postupovat v případě, že takto chce předejít odmítnutí provedení takového důkazu, např. s účelovým odůvodněním, že jde o důkaz nadbytečný.

Trestní řád nedává policejnímu orgánu konajícimu vyšetřování dle § 168 až § 170 TrŘ oprávnění provádět v přípravném řízení jen část důkazů, a to pouze ty, jež svědčí proti obviněnému, a s důkazy předloženými obhajobou se nevypořádat. Pokud by si tak policejní orgán počínal a odmítal návrhy obhajoby na provedení důkazů ve prospěch obviněného, potom by postupoval v rozporu s § 2 odst. 5 věta druhá, protože by se aktivně věnoval objasňování skutečností svědčících v neprospěch obviněného. V důsledku toho by skutečnosti svědčící ve prospěch obviněných neobjasňoval, a to ani v případech, kdy jim strana obhajoby dodala ve prospěch obviněných posudky znalců. V takovém případě by měl obhájce podat státnímu zástupci žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu, protože se aktivně věnoval objasňování skutečností svědčících v neprospěch obviněného a neprováděl dokazování v rozsahu, který je nezbytný pro své rozhodnutí a nezjišťoval skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 2 odst. 5 věta první TrŘ).

Které důkazy může obhajoba předložit?

Umožňuje-li to povaha důkazního prostředku, může ho obhajoba policejnímu orgánu, event. státnímu zástupci konajícimu vyšetřování či soudu přímo předložit. **Konkrétně může předložit znalecké posudky, listiny osvědčující dokazovaný stav, věci, na nichž jsou patrné následky trestného činu, stejně jako obrazové, zvukové nebo jiné záznamy zachycující dokazované skutečnosti a jakékoli další důkazní prostředky, které jsou jednoznačně ve prospěch obviněného.**

Obhájce nesmí předložit orgánům činným v trestním řízení posudek znalce z příslušného oboru a odvětví, i když jej objedнала a uhradila, pokud v rozporu s očekáváním obsahuje skutečnosti v neprospěch obžalovaného. Proto také v případech, kdy se znalec opozdí s vypracováním posudku a při-

11 Teryngel, J.: Prohlášení svědka obhájci, Práce, 17. 4. 1994.

12 Vantuch, P.: K možnostem obhajoby před navržením výslechu svědka v trestním řízení, Právní rozhledy 1998, č. 4, str. 166.

13 Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol.: Trestní právo procesní, 3. přepracované a doplněné vydání, C. H. Beck, Praha 2007, str. 401.

nese jej obhájce až do jednací síně soudu, nesmí jej obhájce předložit, dokud se neseznámí s jeho obsahem.

Stejně musí přistupovat i k listinám a dalším důkazním prostředkům, jež obdrží až v průběhu dokazování v hlavním líčení. Soudu je může předložit jen po obeznámení se s nimi a zjištění, že podporují obhajobu klienta. Jinak je předložit k důkazu nemůže.

Kdy může obhajoba navrhnout pouze provedení důkazu?

Novelizace trestního řádu provedená zákonem č. 265/2001 Sb. přesunula těžiště dokazování do řízení před soudem, a proto podstatně omezila rozsah provádění důkazů v přípravném řízení. Proto zůstává ještě nutnost zodpovědět několik otázek, týkajících se navržení důkazů obhajobou.

a) V jakých případech a v kterém stadiu trestního řízení může obhajoba navrhnout provedení důkazu, který vyhledala a prověřila?

„Na základě skutečností zjištěných od dožádané osoby advokát podle svého uvážení navrhne příslušnému orgánu činnému v trestním řízení provedení v úvahu přicházejícího důkazu.“ (Srov. Věstník ČAK č. 13/2004 čl. 7.) Z toho plyne, že obhájce může na základě skutečností zjištěných od dožádané osoby navrhnout po přihlédnutí k důkazní situaci v dané trestní věci i taktice obhajoby dle svého uvážení provedení důkazu, který je ve prospěch obviněného. V přípravném řízení může podat takový návrh policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci. V řízení před soudem (po podání obžaloby do nařízení hlavního líčení), v hlavním líčení, příp. v odvolacím řízení může podat návrh příslušnému soudu.

Obhájce je při vyhledávání, předkládání a navrhování důkazů podle tohoto usnesení povinen postupovat v souladu s právními a stavovskými předpisy.¹⁴ Jeho postupem nesmí být porušena nebo ohrožena práva dožádaných a dalších osob, chráněná příslušnými právními předpisy. (Srov. Věstník ČAK č. 13/2004 čl. 8.)

Obhajoba může navrhnout kdykoliv v průběhu trestního řízení provedení důkazu, který vyhledala a prověřila. Důkazem nemůže být protokol o výslechu znalce či svědka, jejich výslech může na návrh obhajoby provést jen orgán činný v trestním řízení. U jiných důkazních prostředků (listiny, fotodokumentace, obrazové a zvukové záznamy, věcné důkazy atd.) pak žádné omezení neplatí, a proto obhajoba může tyto důkazy (důkazní prostředky) vyhledávat i předkládat orgánům činným v trestním řízení kdykoliv v průběhu trestního řízení a jakýmkoliv způsobem (osobně, poštou apod.).¹⁵ **Obhájce však musí brát v úvahu, že existují tři druhy přípravného řízení, které mají odlišnou úpravu dokazování, a proto je otázkou, kdy v konkrétní věci navrhnout provedení vyhledaného a prověřeného důkazu.**

¹⁴ Usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 31. října 1996 č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex).

¹⁵ Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol.: Trestní právo procesní, 3. přepracované a doplněné vydání, C. H. Beck, Praha 2007, str. 402.

¹⁶ Vantuch, P.: Vyhledávání a předkládání důkazů obhájcem (advokátem) v přípravném řízení, Bulletin advokacie 2005, č. 7-8, str. 29-35.

Ve standardním vyšetřování (§ 161 až § 167 TrŘ) obsah a rozsah dokazování vychází zejména z ustanovení § 164 TrŘ a svědci se zde vyslyšají jen v omezené míře a ve stanovených případech. Zde je na obhájci, jak se vzhledem k taktice obhajoby rozhodne. Zda již v průběhu standardního vyšetřování navrhne provedení důkazů vyhledaných a prověřených obhajobou, i když jejich provedení v průběhu vyšetřování nelze očekávat, pokud nejsou splněny podmínky dle § 164 odst. 1 TrŘ. Nebo zda vyčká s návrhem na provedení obhajobou vyhledaných a prověřených důkazů až na řízení před soudem (v době od podání obžaloby do nařízení hlavního líčení), nebo až v hlavním líčení, výjimečně v odvolacím řízení.

V rozšířeném vyšetřování (§ 168 až § 170 TrŘ), neplatí omezení ohledně výslechu svědků podle § 164 odst. 1. Proto může obhajoba navrhnout provedení jakýchkoliv důkazů ve prospěch obviněného, které vyhledala a předložila, již v průběhu vyšetřování s tím, že k jejich provedení může dojít ještě ve vyšetřování, nebo až v řízení před soudem. Pokud chce obhajoba předejít podání obžaloby, tak by takové důkazy měla navrhnout nejpozději při seznámení s výsledky vyšetřování. Dojde-li obhajobě vyznění o podání obžaloby, měla by nově vyhledané a prověřené důkazy uvést v návrhu na předběžné projednání obžaloby. V případě pozdějšího vyhledání důkazů je může předložit až v hlavním líčení, nebo v odvolacím řízení, výjimečně i v návrhu na povolení obnovy řízení.¹⁶

Ve zkráceném přípravném řízení (§ 179a až 179f TrŘ) se provádí úkony podle hlavy deváté, tedy dle § 158 an. TrŘ. Způsobem uvedeným v hlavě čtvrté se provádí pouze neodkladné nebo neopakovatelné úkony a vyslyšá podezřelý (§ 179b odst. 3 TrŘ). I ve zkráceném přípravném řízení obhajoba může navrhnout provedení vyhledaných a prověřených důkazů, které však zpravidla budou provedeny až v hlavním líčení. Je na zvážení obhájce, zda vzhledem k taktice obhajoby podá návrhy na provedení důkazů až v řízení před soudem.

b) V jakých případech a v kterém stadiu trestního řízení může obhajoba navrhnout provedení důkazu bez jeho vyhledání a prověření?

Navrhnout provedení důkazu bez jeho vyhledání a prověření může obhajoba jen zcela výjimečně, např. v situaci, kdy do sud provedeními důkazy je obviněný jednoznačně usvědčován. Potom může navrhnout např. přibrání znalce za účelem vypracování znaleckého posudku, očekává-li, že závěry znalce mohou být ve prospěch obviněného. V takovém případě však v rozporu s tímto předpokladem může být posudek v neprospěch obviněného, který bude sloužit jako důkaz proti obviněnému. Proto návrh na přibrání znalce by měla obhajoba podat jen v případě, že obviněný prokazatelně nemá finanční prostředky na uhrazení posudku od znalce vyhledaného obhajobou. Může-li obviněný uhradit posudek, měla by obhajoba znalce sama vyhledat, protože jím vypracovaný posudek, pokud by byl v neprospěch, nemusí předložit. Navrhne-li obhájce provedení posudku znalce vyhledaného obhajobou v řízení před soudem, potom mu může nejen klást otázky (§ 215 odst. 1 TrŘ), nýbrž může žádat, aby mu bylo umožněno provést důkaz výslechem znalce (§ 215 odst. 2 TrŘ).

✿ Autor, vysokoškolský pedagog, je advokátem v Brně.

K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů a odměn z pohledu práva na informace

doc. JUDr. PAVEL MATES, CSc., doc. JUDr. SOŇA SKULOVÁ, PhD.

I. Úvodem: k nastavení poměru práva na informace a práva na ochranu soukromí

Již řadu let se v nejrůznějších situacích sváří dvě ústavně garantovaná práva; z jedné strany právo na ochranu soukromí¹ a ze strany druhé právo na informace.² Prvé z uvedených základních práv přitom náleží mezi práva a svobody základní, druhé spadá do skupiny práv politických.

K předložené úvaze, jež přináší další díl nyní již značně rozsáhlého a stále nekončícího seriálu, byli autoři bezprostředně inspirováni nejen původně dvěma, odborné veřejnosti již známými judikáty Nejvyššího správního soudu k problematice poskytování informací o platech, resp. odměnách zaměstnanců územního samosprávného celku, resp. jím zřízené příspěvkové organizace,³ a také některými následnými reakcemi dotčených činitelů.⁴ S ubíhajícím časem, a průběžně se odvíjejícím diskurzem však stále nepomíjí potřebnost k dané problematice některé skutečnosti a úvahy doplnit, resp. vyjádřit vlastní náhled na možné přístupy či řešení. Uvažovat však lze také o možné koncepci legislativní, pro niž mohla vytvořit určitý prostor mj. původně připravovaná úprava právních poměrů veřejných úředníků,⁵ resp. předkládaný návrh úpravy poměrů státních zaměstnanců,⁶ jakož i zákonná předloha novely zákona o svobodném přístupu k informacím.⁷

Uvedená problematika přitahuje stále zájem odborný i laický, zejména u dotčené části veřejnosti, a to jak možným zásahem do soukromí, resp. zpřístupněním tohoto druhu osobních údajů, tak na druhé straně obavou o omezení práva na

informace, jehož hlavním účelem je umožnit zcela legitimní kontrolu nad činnostmi veřejné správy.⁸

Tyto otázky byly ostatně mnohokrát námětem jak pro články a komentáře z pera odborníků na právo ústavní a správní,⁹ tak objektem zájmu judikatury, zejména Ústavního soudu, jak budou výběrově připomenuty, a jak se i nadále diskuse nad nimi rozvíjí.

Poskytování informací o platu či odměně úředníků veřejné správy se nachází na rozhraní obou zmíněných ústavně

- 1 Srov. čl. 7 a 10 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 8 Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.).
- 2 Srov. čl. 17 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 10 Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
- 3 Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2011, sp. zn. 5 As 57/2010, a ze dne 11. 11. 2011, sp. zn. 4 As 40/2010-60.
- 4 Srov. zejména Stanoviska Úřadu na ochranu osobních údajů k rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6., resp. 6. 6. 2011, a vyjádření předsedy Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxy ze dne 15. 6. 2011. Dostupná na: <http://www.uoou.cz>, resp. <http://www.nssoud.cz>.
- 5 Srov. informace o připravovaném zákoně o úřednících a zaměstnancích veřejné správy a o vzdělávání ve veřejné správě vládou, který by měl nahradit jednak zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších změn a doplnění, tak zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších změn a doplnění (dostupné na: <http://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/statni-služba/uvod-24789/>).
- 6 Viz <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf>.
- 7 Uvedená zákonná předloha navrhuje v jedné z variant doplnit do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších změn a doplnění, nový § 8c, který by reflektoval odstupňovaný přístup k předmětným informacím, jež se poskytují v případě veřejných funkcionářů podle zákona o střetu zájmů²⁰, statutárních orgánů nebo členů statutárního orgánu veřejné instituce nebo jiných orgánů nebo členů jiných orgánů veřejné instituce, případně osob stojících v čele veřejné instituce. V ostatních případech měly by být uvedené informace poskytnuty povinným subjektem vždy, pokud ochrana osobnosti a soukromí osoby, které na vyplacení tohoto plnění vznikl nárok, nepřevažuje nad veřejným zájmem na poskytnutí takové informace (<http://www.mvcr.cz/clanek/zmena-zakona-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-a-zakona-o-pravu-na-informace-o-zivotnim-prostredi.aspx>).
- 8 S ohledem na citlivost řešené materie, resp. jejího aktuálního vnímání, považují autoři za potřebné vytknout před závorku, že právo na informace, a s tím spojená informační povinnost subjektů vykonávajících veřejnou správu, pokud jde o informace o činnostech uvedených povinných subjektů, resp. o výkonu jejich působnosti, v souladu s příslušnými předpisy ústavními a zákonnými, jakož i mezinárodními smlouvami, představuje nepochybnitelně jedno ze základních práv, resp. pilířů, na kterých moderní demokratický a právní stát spočívá, právě s ohledem na jeho povahu nezbytného předpokladu pro výkon kontroly nad výkonem veřejné správy (moci) ze strany občanů, resp. společnosti.
- 9 Srov. např. Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 2 aktualizované a rozšířené vydání, Praha 2012; Mates, P.: Právo na informace a ochrana osobních údajů, Jurisprudence č. 1/2012, str. 22 a následující; Bartík, V., Janečková, E.: Zpracování informací o mzdě a platu, Práce a mzdy, č. 6/2012, str. 9-13.

Ilustrační foto

zaručených práv, tedy práva na informace na straně jedné, a práva na ochranu soukromí na straně druhé.

Dle názoru autorů dosud nezazněly některé argumenty, jež by měly být rovněž zohledněny, resp. zkoumány. K nalezení, resp. formulaci uspokojivého řešení schází snad již jen málo. Východiskem budíž také pro tuto oblast střetu dvou v zásadě konkurujících si ústavních principů, resp. chráněných hodnot, zažitý a plně legitimní model a algoritmus řešení.

Pro případ konkurence základních práv se obecně uplatňuje, a Ústavní soud již vícekrát judikoval, že je na soudech, resp. příslušných správních orgánech, aby s přihlédnutím ke všem okolnostem případu pečlivě zvážily, zda není jednomu

základnímu právu dávana neoprávněně přednost před druhým, přičemž musí současně být šetřeno smyslu a podstaty základních práv (čl. 4 odst. 4 Listiny), a vše má být váženo na základě principu proporcionality.¹⁰ Jak patrně, Ústavní soud neposkytuje jednoduchý a trvale platný návod pro řešení případů konkurence základních práv, nicméně vzhledem k povaze těchto práv, jejich vágní formulaci a dynamice vývoje, nelze postupovat jinak, než přistoupit k poměřování obou dotčených základních práv, tedy použít test proporcionality.

Právo na soukromí lze ve shora uvedeném ohledu považovat za „soudcovské právo, když jeho obsah i rozsah je do značné míry určován, resp. precizován judikaturou, a prochází vývojem v čase, i s ohledem na konkrétní osoby“.¹¹

Od původního úzkého pojetí práva na soukromí, které bylo vyjádřeno souslovím „být ponechán sám“ a závěrem, že jde o sféru, kam nikdo nesmí zasahovat bez souhlasu toho, v jehož prospěch je dáno, dospělo pojmání práva na soukromí v současnosti ke značně rozsáhlé a sofistikované judikatuře i jurisprudenci, kterou lze shrnout tak, že jde o dynamic-kou kategorii, která může být obohacována o další složky, vzhledem k prostředí a společnosti, v níž člověk žije.¹² Z toho plyne, že obsah daného práva nemůže být legálně definován, přičemž určován je, jak již uvedeno, spíše ad hoc.

Zároveň je upozorňováno, že tu nejde o vztah, který lze vyjádřit úsečkou, tedy poměrem dvou subjektů, ať již na jejich koncích figurují soukromoprávní osoby, nebo jedním z nich

10 Srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 154/97 a Pl. ÚS 16/98; srov. také Bartoň, M.: Svoboda projevu: principy, garance, meze, Leges, Praha 2010, str. 239.

11 Totéž ostatně platí také pro rozsah práva na informace, jenž v konkrétních případech určován judikaturou.

12 Warren, S. D., Brandeis, L. D.: The Right of Privacy, Harvard Law Review 4/1980, str. 193 a následující. Např. P. Badura (Staatsrecht, C. H. Beck, München 1996, str. 108 a následující) má za to, že obsah práva na soukromí tvoří osobnostní práva, intimní sféra, nedotknutelnost obydlí, tajemství listovní a předávaných zpráv. V této souvislosti Ústavní soud zdůrazňuje, že součástí práva na soukromí jsou takové hodnoty, jakými je rodinný život, vztahy mezi příbuznými a v tomto rámci vztahy sociální, morální i materiální (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 517/99). V judikatuře Evropského soudu bylo od 90. let minulého století např. uznáno, že obtěžování hlukem a emisemi je neoprávněným zásahem do soukromí a rodinného života; jako součást práva na soukromí bylo přiznáno i právo na zdravé životní prostředí (např. Guerra a další versus Itálie z roku 1998 a Hattová a další versus Spojené království z roku 2001).

je orgán veřejné moci, ale jedná se o trojúhelník; vždy tu vstupuje stát, který je povinen poskytnout ochranu jak právu na soukromí, tak i právu na informace. V praxi jsou pak aplikující orgány postaveny do situace mnohdy poměrně složité, protože obě práva jsou obecně stejně hodnotná, přičemž jedno z nich musí být v daném případě zkráceno, při respektování zásady proporcionality, resp. minimalizace, tedy má se tak dít v co možná nejmenším rozsahu a nejšetrněji.¹³

Jak přitom plyne z judikatury Ústavního soudu, bývá v některých případech dávana přednost právu na informace, a jindy naopak ochraně soukromí. Nejde však, samozřejmě, o preferenci náhodnou; pro sledovaný typ situace nemůže být bez významu např. skutečnost, že v případě zásahu do práva na ochranu soukromí má jít o osobu veřejně činnou, jakož i povaha konkrétní informace, jež je ve vztahu k takové osobě požadována.¹⁴

II. Právo na ochranu soukromí a úředníci veřejné správy

II. 1 K důvodnosti eliminace testu proporcionality

Případy, na které je zaměřena naše pozornost, se v prvopodání, a v určitých aspektech svého řešení poněkud vymykly ze shora nastíněného, legitimního a osvědčeného rámce řešení konfliktu proti sobě stojících ústavně chráněných práv, resp. také principů, což také logicky nezůstalo bez odezvy. Situace se sice od jara 2011, kdy došlo k vynesení prvního dotčeného rozsudku, posunula, avšak jisté rozpory a otázky stále přetrvávají.

V prvním sledovaném případě¹⁵ přezkoumával Nejvyšší správní soud zamítavé rozhodnutí ve věci žádosti o informaci o mimořádných odměnách konkrétního vedoucího oddělení na městském úřadu v konkrétně vymezeném období, včetně zdůvodnění jejich poskytnutí. Ve svém rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že: „Co do střetu práva na svobodný přístup k informacím a práva na ochranu osobních údajů Nejvyšší správní soud konstatuje, že právo na ochranu osobních údajů není neomezené, když podle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod má každý právo na ochranu před neoprávněným (z důr. NSS) shromažďováním, zveřejňováním a jiným zneužíváním údajů o své osobě.“

Event. omezenosti práva na informace se soud nezabýval, když považoval za nedůvodný stížní bod, v němž stěžovatel výslovně provedení testu proporcionality navrhl. Zákonem důvodem, o němž toto odmítnutí testu proporcionality Nejvyšší správní soud opřel, a v němž spatřoval (v podstatě tedy neomezenou) oprávněnost poskytnutí požadované informace o odměně, a, jak nad rámec dané kauzy, resp. původní žádosti o informaci, doplnil, také o platu, stala se podřaditelnost obou uvedených druhů informací pod pojem „příjemce veřejných prostředků“, jak je uplatněn a specifikován v § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím.¹⁶

O správnosti uvedené subsumpce, resp. interpretace pojmu „příjemce veřejných prostředků“ pro účely cit. zákona o svobodném přístupu k informacím, provedené soudem, mají autoři pochybnost,¹⁷ vyvěrající zejména ze setrvání pouze v rovině výkladu jazykového a logického, bez potřebného zohlednění hlediska účelu úpravy předmětného pojmu

v zákoně o svobodném přístupu k informacím. K této otázce se podrobněji vrátíme níže sub. III.

V dané kauze lze se však plně ztotožnit s argumenty Nejvyššího správního soudu, jež vedou k závěru, že **informaci o výši odměny poskytnuté zaměstnanci veřejné správy nelze poskytnout (resp. neexistuje zde povinnost takovou informaci poskytnout – pozn. aut.) na základě ustanovení § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších změn a doplnění.**

Cit. zákonné ustanovení lze aplikovat pouze ve vztahu k údajům, jež vypovídají o funkčním či pracovním zařazení zaměstnance veřejné správy, nebo o veřejné či úřední činnosti takové osoby,¹⁸ kam však evidentně požadovaná informace nespadá.

Ať už však, jak autoři uvedený názor zastávají, požadovaná informace nespadá pod režim § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, nebo by pod něj event. spadat měla, jde o osobní údaj, jenž není vyloučen z působení obecného principu ochrany soukromí, včetně osobních údajů, jak na něj nezapomíná ani zákon o svobodném přístupu k informacím v § 8a, který pro případ poskytnutí mj. osobního údaje požaduje respektování zákonné úpravy ochrany osobních údajů.¹⁹

Uvedené působení cit. principu „připomíná“ také zákon o ochraně osobních údajů v § 5 odst. 3, dle něž v případě, že je prováděno zpracování osobních údajů [připomeňme, že formou zpracování je dle § 4 písm. e) cit. zák. také zpřístupňování a zveřejňování] na základě zvláštního zákona, je nutno dbát práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů.

Respekt k ústavnímu principu ochrany soukromí je takto konkrétními pravidly v obou dotčených zákonných úpravách zdůrazněn, resp. garantován. Ovšem také bez tohoto

13 Wagnerová, E., Šimíček, V., Langášek, T., Pospíšil, I. a kolektiv: Listina základních práv a svobod. Komentář, Wolters Kluwer, Praha 2012, str. 29 (srovnej např. náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 94/05 a II. ÚS 357/96). U osob veřejně činných či známých je však obecně upřednostňováno právo na informace. K tomu např. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 367/03 nebo III. ÚS 11/04.

14 U osob veřejně činných či známých je obecně upřednostňováno právo na informace. K tomu např. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 367/03 nebo III. ÚS 11/04.

15 Rozsudek sp. zn. 5 As 57/2010-79. Citováno i s chybou z http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2010/0057_5As__10_20110602095340_prevedeno.pdf.

16 V navazujícím, druhém významném rozsudku, sp. zn. 4 As 40/2010-60, bylo však již absolutní odmítnutí testu proporcionality prolomeno, když byla krajskému soudu dána na zvážení možnost odchýlit se od cit. prejudikátu z důvodu střetu předmětných ústavně zaručených práv v dané věci.

17 Obdobný názor nacházíme, spolu s dalšími argumenty problematizujícími cit. judikát, in Morávek, J.: K poskytování údajů o zaměstnancích odměňovaných z veřejných prostředků v kontextu rozhodnutí NSS, in Právník č. 7/2012, str. 786-809.

18 Zákon o ochraně osobních údajů v § 5 odst. 2 zakládá nejprve jeden z obecných principů zákona, tedy že osobní údaje lze zpracovávat pouze se souhlasem subjektu údajů; následně pak do rámce výslovně stanovených zákonných výjimek z uvedeného principu, pod písm. f), zařazuje situaci, kdy tzv. správce (tedy z pohledu zákona č. 106/1999 Sb. tedy tzv. povinný subjekt) „...poskytne osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení“.

19 Srov. § 8a cit. zák.: „Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.“ Cit ust. pak odkazuje v poznámce pod čarou mj. na § 5 a 10 zákona o ochraně osobních údajů.

výslovného zákonného upozornění působí cit. princip trvale a obecně, jako i jiné ústavní principy.

Z toho lze dovodit, že rovněž pro aplikaci zákonného ustanovení o poskytnutí příslušných údajů o příjemcích veřejných prostředků ve smyslu shora uvedeného § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím uvedený princip musí představovat adekvátní korektiv. V posouzení adekvátnosti uvedeného korektivu v každém jednotlivém případě spočívá dle názoru autorů úloha soudu, jež je naplněna za použití testu proporcionality.

V tomto smyslu, tedy **vyslovením názoru o nutnosti provedení testu při aplikaci § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, se ostatně v únoru tohoto roku vyjádřil osmý senát Nejvyššího správního soudu, který dospěl k odlišnému názoru, než jak je uveden v cit. rozsudku sp. zn. 5 As 57/2010-79, a věc postoupil k posouzení rozšířenému senátu.**²⁰

Vyrovnání se s uvedeným momentem v dotčeném rozsudku z roku 2011 však naprosto absentuje; naopak soud se v tomto smyslu spokojil s konstatováním, že právo na ochranu soukromí není absolutní. Totéž a plně ovšem platí také o právu na informace. A je to právě soud, jenž má v konkrétním případě určit, jak dalece které z těchto práv má být omezeno, a zo-

20 Srov. usnesení NSS ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 8 As 55/2012-23, kde se mj. uvádí, že v „případech, kdy je požadovanou informací údaj o výši poskytnuté odměny či prostředků z veřejného rozpočtu, je třeba přistoupit k testu proporcionality a posoudit tak, zda se poskytnutí základních osobních údajů vymezených v § 8b odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím nedostane do kolize s právem na ochranu osobních údajů dotčeného subjektu. Požaduje-li žadatel informaci o výši poskytnuté odměny, nežádá pouze informaci o částce vydané povinným subjektem z veřejných prostředků, ale současně žádá i o další údaje soukromého charakteru konkrétní osoby-příjemce veřejného prostředku“.

21 Z uvedených důvodů lze obtížně souznít s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2012, sp. zn. 1 As 169/2012-38, kde se v rámci odmítnutí potřebnosti testu proporcionality dokonce uvádí, že test proporcionality u předmětného § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím provedl již zákonodárce tím, že taxativním způsobem stanovil jak rozsah základních osobních údajů, jež je třeba poskytovat (odst. 3 cit. ust.), a stejně tak výluku z tohoto pravidla (odst. 2). Uvedený závěr soudu lze označit za značně zjednodušující, mj. z toho důvodu, že, jak již argumentováno v původním rozsudku sp. zn. 5 As 57/2010-79, cit. ust. § 8b bylo do zákona „vtěleno na základě poslancekého pozměňujícího návrhu, k němuž neexistuje důvodová zpráva ani dostupný záznam ústního přednesu příslušného poslance nebo skupiny poslanců.“ V dalším a podrobněji k této otázce viz Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha 2012, str. 357-359. K pochybnostem o naplnění „testovacích“ aktivit zákonodárce ve vztahu k ochraně soukromí může vést např. také skutečnost, že mezi základními osobními údaji dle odst. 3 cit. ust. je zařazen také rok narození, kde již o smyslu poskytnutí cit. údaje, a také jeho přiměřenosti pro účely umožnění veřejné kontroly nad vynakládáním veřejných prostředků lze zřejmě úspěšně pochybovat. Pochybnosti o záměru podřadit tomuto ustanovení také otázky platu a odměny úředníků vzbuzuje také další zařazený údaj, a to účel poskytnutých prostředků.

22 Odlišné postavení mají v tomto směru příslušníci bezpečnostních sborů, jejichž zaměstnanecký režim má povahu veřejnoprávní (viz zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů).

23 Srov. § 1 odst. 2 cit. zák. Dodejme na okraj, že obdobný koncept, tj. subsidiární působnost zákoníku práce, zachovává i chystaný zákon o státních úřednících, který by měl jejich postavení unifikovat.

24 Srov. pro úředníky „státní“ § 61 zákona č. 218/2002 Sb., resp. § 303 zákona č. 262/2006, zákoník práce, ve znění pozdějších změn a doplnění, pro úředníky územních samosprávních celků pak srov. § 16 zákona č. 312/2002 Sb.

25 Srov. zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

26 Srov. § 2 odst. 1 cit. zákona.

27 Srov. čl. 17 odst. 5 Listiny.

28 Srov. § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb.

29 Viz § 61 odst. 1 písm. v), w) zákona č. 218/2002 Sb., pro úředníky „státní“. Obdobně to platí pro úředníky územních samosprávních celků (viz § 16 odst. 1 písm. l zákona č. 312/2002 Sb.).

hlednit přítom relevantní okolnosti a znaky daného případu.

Právo na ochranu soukromí vskutku není neomezené, jak správně uvedl Nejvyšší správní soud. Avšak, ve světle bezprostředně shora uvedeného, je více než zřejmé, že každý zásah či omezení (také) tohoto ústavně zaručeného práva každé fyzické osoby musí mít zcela pevný a přesvědčivý zákonný základ. Takový základ zcela jistě nenacházíme v § 5 odst. 2 písm. f) cit. zákona, a dle názoru autorů jej neposkytuje ani § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím.²¹

II.2 Povinnosti úředníků, zejména v oblasti informační

Zaměstnanci orgánů státní správy i územních samosprávních celků jsou v našich podmínkách vůči svému zaměstnavateli v pracovněprávním, tj. soukromoprávním vztahu,²² jenž v sobě nese některé znaky veřejnoprávnosti, jak budou dále zmíněny, což však nemění jeho soukromoprávní základ.

Poměry státních úředníků se konkrétně řídí (při přetrvávající neúčinnosti zákona č. 218/2002 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů) zákoníkem práce, druhých pak zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, k němuž je zákoník práce ve vztahu subsidiarity (*lex generalis*).²³

V obou zmíněných předpisech jsou, jako další projev shora zmíněné „veřejnoprávnosti“, úředníkům ukládány, v porovnání s jinými zaměstnanci, některé speciální povinnosti, resp. omezení (např. zachovávat při výkonu služby věrnost České republice, nepřijímat dary nebo jiné výhody, zákaz zdržet se jednání vedoucího ke střetu zájmů atd.).²⁴

Povinnost poskytovat informace třetím osobám o platu či odměně do katalogu obecně založených zákonných povinností nenáleží, stejně, jako povinnost strpět event. zásah do soukromí tím, že by taková informace o úředníkovi veřejné správy byla poskytnuta třetí osobě jeho zaměstnavatelem.

Z pohledu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů,²⁵ jsou tzv. povinnými subjekty, které jsou povinny poskytovat informace ze své působnosti, resp. o své činnosti, orgány státu, územní samosprávné celky a jejich orgány, a veřejné instituce.²⁶

Co se týče oblasti informací, nutno zmínit, že směrem k naplnění požadavku transparentnosti, resp. otevřenosti, úředníky stihá mimo jiné povinnost poskytovat informace podle cit. zákona. Jde však vždy a zásadně, jak již uvedeno, o informace vypovídající o činnosti,²⁷ resp. vztahující se k působnosti povinného subjektu,²⁸ což je ostatně účelem založení informační povinnosti povinného subjektu; naopak jím obecně není zpřístupňovat informace ze soukromí úředníka.

V tomto ohledu dokáže zákonodárce zcela pregnantně vymezit, jaké informace týkající se jednotlivého úředníka je při výkonu své úřední činnosti úředník povinen straně, se kterou jedná, resp. jejíž věc řeší, poskytnout. Jde o jméno, příjmení, služební označení a ve kterém organizačním útvaru služebního úřadu je zařazen. Dále je povinen nosit při výkonu služby viditelné označení jmenovkou, na které je uvedeno jeho jméno, příjmení, služební označení a označení služebního úřadu, ve kterém vykonává službu.²⁹

Některé z těchto povinností jsou stanoveny tzv. oprávněným úředním osobám v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších změn a doplnění.³⁰

Informační povinnost obsahuje rovněž zák. č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, který ukládá veřejným funkcionářům, jejichž přesný výčet je stanoven v § 2 odst. 1 až 2 zákona, a do nějž spadají některé kategorie či skupiny úředníků, publikovat přesně stanovené kategorie údajů, především těch, které souvisejí s jejich majetkovými poměry, nikoliv však informace o platu a odměně.

Jde tu tedy o relativně jasný rámeček omezení, povinnosti a výjimek, které plynou z postavení úředníků, jakožto personifikovaných vykonavatelů veřejné moci, při respektování vyváženosti jejich ústavního práva na soukromí.

Povinnost úředníků sdělovat, resp. strpět sdělení údajů o svém platu a odměně ze strany zaměstnavatele (z pohledu zákona o svobodném přístupu k informacím tzv. povinné osoby) třetím osobám tedy explicitně stanovena není.

II.3 Informace o platech a odměnách úředníků

K výchozím principům zákona o ochraně osobních údajů náleží zásada minimalizace, resp. nezbytné nutnosti rozsahu zpracování osobních údajů a princip souhlasu subjektu údajů se zpracováním.³¹

Jak bylo zmíněno, lze bez souhlasu úředníků poskytovat údaje, které se týkají jejich veřejné anebo úřední činnosti a o jejich funkčním nebo pracovním zařazení. Je snad na místě vzpomenout, že tato díkce nemá svůj předobraz ani v Úmluvě z roku 1981, ani ve směrnici Evropského parlamentu a rady č. 95/46 ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů; jde tedy o výhradně českou úpravu, což nijak neodporuje komunitárnímu právu.

Zatímco druhá polovina této skutkové podstaty, tedy poskytování osobních údajů bez souhlasu v souvislosti s úřední činností, je více méně jasná, složitější je vymezení první části podmínky, která je stanovena neurčitými pojmy, a ty musí být vyloženy.

Důležitou autoritou je zde Ústavní soud, který k tomu konstatoval, že veřejnou věcí jsou veškeré agendy státních institucí, jakož i činnost osob působících ve veřejném životě, tj. např. činnost politiků místních i celostátních, úředníků, soudců, advokátů, popř. kandidátů či čekatelů na tyto funkce, a dále vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob, mohou být veřejně posuzovány. Úřad pro ochranu osobních údajů zde dovodil, že možnost poskytovat informace se týká toliko té veřejné činnosti, resp. její části u povinného subjektu, pokud se tato vztahuje k jeho působnosti. Veřejnou a úřední činností je u povinných subjektů výkon agendy státních institucí a orgánů územní samosprávy, včetně činnosti jejich úředníků.³²

Upozornit je také třeba na jednu důležitou skutečnost. Citované ustanovení zákona o ochraně osobních údajů používá výraz *poskytnout*, nikoli *zveřejnit*. Rozdíl mezi oběma termíny je nasnadě: údaj zveřejněný je pojmově přístupný každému, kdežto poskytnutý toliko určité osobě či osobám.³³ O tom, zda si byl zákonodárce této nuance vědom, lze spekulovat, nicméně, zákon tak stanoví.³⁴

Nyní se dostáváme k jádru věci: lze podřadit plat, poskytnutý povinným subjektem, pod pojem úřední činnost? Vycházíme-li ze základu regulace vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, jednoznačně platí, že jde o pracovněprávní, tedy soukromoprávní poměr, a z toho pohledu jistě nelze řadit výši platu mezi informace, které představují úřední činnost.³⁵

Obecnou informaci o výši platu poskytuje zák. č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, který je proveden vládním nařízením č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní výše platu, která je obsažena v pracovní smlouvě, ovšem reflektuje, resp. implicitně obsahuje takové informace, které zcela nepochybně představují osobní údaje (např. o čerpání mateřské dovolené, dosaženém stupni vzdělání, osobní péči o osobu závislou na péči jiné osoby).³⁶

Pro každého zaměstnance je plat stanoven na základě kritérií obsažených v uvedených předpisech individuálně; uvedené údaje nejsou, na rozdíl od kritérií uvedených obecně v právních předpisech, zveřejněné a jako takové tedy nejsou zpracovatelné bez souhlasu subjektu údajů ve smyslu § 5 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů, jako informace oprávněně zveřejněné. Na tom nic nemění fakt, že ke zpracování osobních údajů vůbec pro svoje legitimní potřeby zaměstnavatel nepotřebuje souhlas zaměstnance.

Na tomto místě nutno znovu zdůraznit, že **uvádění, resp. poskytování údajů o výši platu nenáleží mezi povinnosti úředníků veřejné správy. Ti ostatně nemohou být vůbec řazeni mezi povinné subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím;³⁷ těmi jsou v daném případě jejich zaměstnavatelé.**

K povinností povinných subjektů pak, v souvislosti s uplatněním práva na informace, náleží poskytnout údaje o tom, jaký objem finančních prostředků dostávají na platy a jak je vynakládají, případně i s uvedením platových tříd. Princip proporcionality ovšem vyžaduje, aby se tak dělo za minimalizace zásahu do práva na ochranu soukromí, a tedy v anonymizované

30 Srov. zejm. § 15 odst. 3-4, § 18 odst. 2 nebo § 69 odst. 1 cit. zák.

31 Principy ochrany osobních údajů jsou zřejmě nejobecněji zakotveny v Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat č. 108, z roku 1981 (viz k tomu Mates, P., Janečková, E., Bartík, V.: Ochrana osobních údajů, Leges, Praha 2012, str. 9 a následující).

32 Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 45/03; Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 1/2007 (dostupné na <http://www.uouu.cz>).

33 Bartík, V., Janečková, E.: Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem, ANAG, Olomouc 2010, str. 99.

34 V tomto směru problematičnost situace, kdy informace bude žadatel poskytnuta oprávněně z pohledu zákona o ochraně osobních údajů, avšak v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím, resp. jeho ustanovení § 5 odst. 3, má informace poskytnutá na žádost být následně, do 15 dnů, také učiněna veřejně přístupnou, reaguje Úřad pro ochranu osobních údajů, a také Ministerstvo vnitra ČR doporučením takovou informaci bez souhlasu dotčené osoby nezveřejňovat (srov. Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 1/2012, a dále společně Stanovisko Ministerstva vnitra a Úřadu pro ochranu osobních údajů ke zveřejňování poskytnutých informací na základě žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím dálkovým přístupem, dostupné na <http://www.uouu.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=328>).

35 K tomuto závěru dospěl i Krajský soud v Brně v rozsudku č. j. 29 Ca 117/2008-42.

36 K tomuto stanovisku se přiklonil, byť v poněkud jiné souvislosti, i Krajský soud v Praze v rozsudku č. j. 44 Ca 84/2009-36.

37 Srov. § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

podobě, bez uvedení jména a příjmení, resp. dalších identifikačních údajů. V tomto případě není obecně rozdíl mezi zaměstnanci orgánů státní správy a samosprávy, ba ani funkcionáři územních samosprávných celků.

Výluka z informační povinnosti se však nevztahuje na mimořádné odměny, je-li požadována celková částka se sdělením důvodů, proč byly poskytnuty.³⁸ Důvodem je zejména skutečnost, že jde o rozhodovací činnost povinného subjektu, kde částky odměn nejsou nárokové a nejsou stanoveny právním předpisem, a naopak jsou určovány v rámci diskrece povinného subjektu. Obdobně by bylo zřejmé na místě uvažovat také ve vztahu k nenárokovému osobnímu příplatku, resp. ohodnocení.³⁹

Rozdílné posouzení pro úvahy o poskytnutí adresné neanonymizované informace, představující jistý legitimní zásah do sféry soukromí, může být v některých případech odůvodněno významem vykonávané veřejné funkce, a/nebo (značným) objemem takto poskytnutých prostředků za určité časové období,⁴⁰ event. také ve specifickém důvodu pro jejich poskytnutí.

Až potud lze učinit závěr, že těmito postupy, resp. úpravou, bylo dosaženo nastavení spravedlivé rovnováhy mezi oběma právy, a řečeno slovy citovaného judikátu Ústavního soudu, žádnému z nich nebyla dána neoprávněně přednost před druhým, přičemž byl šetřen jejich smysl a uplatněn princip proporcionality. Zároveň může být dosahováno potřebné úrovně a rozsahu veřejné kontroly nad vynakládáním uvedených veřejných prostředků formou uplatnění práva na informace o činnosti povinných subjektů, s tím, že pro oblast vynakládání prostředků na platy a odměny konkrétních, jednotlivých úředníků existují jiné (zpravidla vnitřní, i když může jít také např. o kontrolu ze strany NKÚ, či dozor Ministerstva vnitra nad výkonem samostatné působnosti obce či kraje) mechanismy a prostředky kontroly zákonného a efektivního vynakládání této části veřejných prostředků, a to v oblasti státní správy, jakož i územní samosprávy.⁴¹

38 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 6/2004-49; a také Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím, Komentář, Linde, Praha 2010, str. 202-203 a 214-217.

39 Obdobně Morávek, J., cit. stať, str. 805.

40 K tomu srov. např. rozsudek Soudního dvora EU ve spojených věcech Rechnungshof vs. Österreichischer Rundfunk et al. (C-465/00, C-138/01, C-139/01), cit. a komentovaný ve vztahu ke spornému judikátu NSS in Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář, 2. vydání, Linde, Praha 2012, str. 361-362.

41 Za zvážení stojí, a účelu zajištění veřejné kontroly může v některých případech dobře posloužit, poskytnutí údajů v anonymizované formě, pokud však z kontextu nebude totožnost osob i takto nepochybná.

42 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 57/2010-79; Hart, J.: Svoboda projevu v USA a v Evropě, Právní rozhledy č. 1/2002. Dodejme k tomu, že jsme si vědomi faktu, že v USA je tvorba práva na soukromí více méně zcela v rukách Nejvyššího soudu, zatímco u nás dává, jakkoli ne zcela konkrétní, rámec Listina základních práv a svobod.

43 Shodně argumentují Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář, 2010, str. 231 a následující. Viz též náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/06, rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, č. j. 5 As 4/2008-155, rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 40/2010-65.

44 Hart, H. L. A.: Pojem práva, Prostor, Praha 2010, str. 30, a také náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/04.

45 Např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 120/2005-44.

III. Judikaturní rozkomáhání vah: problém příjemců veřejných prostředků

Situace se však značně zkomplikovala v roce 2011, kdy byla u Nejvyššího správního soudu řešena, již sub II. 1, v souvislosti s (non)testem proporcionality přibližně, kasační stížnost ohledně žádosti o podrobnou informaci, jaké mimořádné odměny dostal v letech 2000-2008 vedoucí oddělení informačních systémů městského úřadu.

Nejvyšší správní soud zde otevřel, vědomě nebo intuitivně, inspirován americkou doktrínou o soukromí úředníků, kterým nepatří snad žádné a je dána téměř bezbřehá možnost jeho sledování,⁴² přičemž východiskem byla specifická interpretace pojmu „příjemce veřejných prostředků“, použití tého v zákoně o svobodném přístupu k informacím.

Začneme od konce. **Podle § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím má povinný subjekt poskytnout základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky, přičemž zákon v tomto směru určuje tzv. základní osobní údaje, jimiž se rozumí jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.**

Soudy se přitom touto otázkou zabývaly již vícekrát a kardinální pro ně byl výklad pojmu veřejné prostředky, který § 8b zákona o ochraně osobních údajů nedefinuje ani nevykládá.

Nejvyšší správní soud musel tedy uvedenou mezeru vyplnit, a použil k tomu *per analogiam* vymezení v § 2 písm. g) zák. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, který veřejné prostředky definuje jako veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu, státní příspěvkové organizaci, státnímu fondu, územnímu samosprávnému celku, městské části hlavního města Prahy, příspěvkové organizaci územního samosprávného celku, příspěvkové organizaci městské části hlavního města Prahy nebo jiné právnické osobě zřízené k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo právnické osobě zřízené na základě zvláštního právního předpisu, která hospodáří s veřejnými prostředky.⁴³

Není snad třeba zvláště zdůrazňovat, že pro analogii v oblasti veřejného práva je uznáván prostor značně úzký a může sloužit pouze k řešení situací, které jsou si opravdu podobné.⁴⁴ Tím vzniká otázka, zda je tomu tak i v daném případě. Podle § 1 odst. 1 zákona o finanční kontrole se tento zákon vztahuje na uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy.

Nejvyšší správní soud v různých souvislostech judikoval tak, že v řadě případů obsah jednoho pojmu může mít zcela jiný význam, a to podle jeho smyslu a účelu. Je potom nepřipustné pojmy definované pro účely jednoho zákona užít při výkladu v jiném právním předpise, nepřipouští-li tento předpis možnost užití analogie legis, resp. analogie iuris.⁴⁵

Vzhledem k tomu je třeba si položit otázku, zda vymezení pojmu veřejný prostředek je použitelné i na skutkové podsta-

ty, které souvisí s citovaným paragrafem zákona o ochraně osobních údajů. Autoři mají za to, že se zde jedná o použití analogie iuris, již lze propojit, jako ostatně u analogie vůbec, pouze pojmy, mezi nimiž existuje určitý vztah, což je třeba posoudit z celkového, začasto širokého smyslu právní úpravy.⁴⁶

Avšak zde narážíme na určitý problém. Zákon o finanční kontrole totiž konstatuje, jak je to ostatně pro naši právní úpravu typické, že uvedená definice či explikace se vztahuje pouze pro účely tohoto zákona. Přitom platí zásada, kterou vyslovil, resp. akceptoval jak Nejvyšší správní soud, tak Ústavní soud, že shledá-li tvůrce normy, že určitá legální definice/explikace se vztahuje toliko na rozsah vztahů, které jsou jí regulovány, nelze ji obdobně použít v jiných souvislostech.⁴⁷

Nicméně Nejvyšší správní soud dospěl již v roce 2004 k závěru, že v konkrétním případě, kdy se jednalo o odměny učitelce mateřské školky,⁴⁸ jde o veřejné prostředky a je třeba údaje o jejich výši poskytnout. V této souvislosti je třeba připomenout jistý posun, který v tomto ohledu zaznamenala judikatura Nejvyššího správního soudu, který ještě v roce 2004 dovedl, že údaje o částkách vyplacených konkrétním, jmenovitě uvedeným uvolněným členům zastupitelstva města Bechyně z veřejného rozpočtu v roce 2002 sice poskytnout nelze, je však třeba je poskytnout v anonymizované podobě.⁴⁹

Jakkoli lze polemizovat se závěrem o nutnosti výslovného zákonného zmocnění k použití analogie, je zajisté třeba souhlasit s tím, že mechanické použití termínů, zařazených v rozdílných zákonných předpisech, upravujících s rozdílným účelem rozdílné problematiky, přípustné není. Tak je tomu také v případě platů úředníků orgánů veřejné správy, protože se jedná o dvě zcela odlišné situace: na jedné straně jde o kontrolu s nakládáním s prostředky, které mají být použity k výplatě osobám vykonávajícím v rámci soukromoprávní úpravy určité činnosti, byť pro stát či územní samosprávný celek, a na druhé straně o situaci, kdy je disponováno s finančními prostředky pro účely, které jsou pojmově veřejnoprávní, a na nichž může mít veřejnost nezpochybnitelný zájem.

Analogie není však podle našeho mínění na místě a spíše měl soud vyložit neurčitý pojem „veřejné prostředky“, který je obsažen v zákoně o svobodném přístupu k informacím. Vhodné by zde přitom bylo přihlídnout ke genezi právní úpravy práva na informace, resp. novelizací zákona. Za zmínku stojí nerealizovaný senátní návrh zákona o svobodném přístupu k informacím z roku 2002, v jehož § 8a byly veřejné prostředky vymezeny jako ... „zejména majetek, jakož i oprávnění, sleva, prominutí anebo jiný majetkový prospěch ve vztahu k veřejným prostředkům“.

Důvodová zpráva ovšem podmiňovala poskytnutí informace pouze pro případ, kdy o veřejné prostředky bylo žádáno, což rozhodně není případ výše platu, ale dokonce ani odměny zaměstnancům v oblasti orgánů veřejné sprá-

vy, potažmo veřejné moci vůbec. Zajímavá je reakce vlády, která s návrhem vyslovila nesouhlas, mimo jiné s poukazem na fakt. „...že návrh zákona obsahuje řadu pojmů, které jsou nepřesné, neurčité nebo neodpovídají definicím podle dosavadní právní úpravy, například...veřejné prostředky...“.⁵⁰

Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 As 57/2010-79 dovedl, že příjemcem veřejných prostředků je podle § 8b odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jakákoliv osoba, které je vyplacena byť i jen minimální částka z veřejných rozpočtů. Tento značně extenzivní výklad je však mimo smysl zákona, který nepochybně sleduje možnost veřejné kontroly nad poskytováním nejrůznějších plnění z veřejných prostředků, o nichž rozhodují povinné subjekty, a sotva tu

může jít o plnění ze soukromoprávní, tj. pracovní smlouvy. Uvedená interpretace Nejvyššího správního soudu však zároveň znamená absolutizaci převahy práva na informace nad právem na ochranu soukromí; test proporcionality stal se tedy zbytečným, a bylo odmítnuto jeho provedení. Soud se spokojil s poměrně strohým konstatováním, že ochrana soukromí není neomezená a do tohoto práva lze vstoupit oprávněně, čímž se dle názoru soudu rozumí podle zákona o svobodném přístupu k informacím, což rozhodně není dostatečné.

Nutno ovšem připomenout, že Nejvyšší správní soud principiálně nevyločil, aby vydání takové informace bylo při uplatnění testu proporcionality v odůvodněných případech odmítnuto.

Pokud by totiž byl uvedený test proveden, musel by být, dle našeho názoru, závěr uvedených úvah jiný.

Připomínáme, že zákon o střetu zájmů v § 11 výslovně vylučuje oznamovací povinnost, pokud jde o plat a odměnu, na které má veřejný funkcionář nárok v souvislosti s výkonem funkce podle zák. č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech, spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů. Jestliže tedy u skupiny veřejných činitelů, na kontrole jejichž majetkových poměrů je mimořádný zájem, se preferuje ochrana soukromí, proč by tomu tak nemělo být vůbec, tedy zejména u osob zaměstnanců, resp. úředníků veřejné správy v pozicích méně exponovaných, což odůvodňuje nižší či méně intenzivní rozsah veřejné kontroly v této věci. Druhou možností je, že výklad provedený Nejvyšším správním soudem bude uplatňován obecně, ale pak se dostane do rozporu s citovaným ustanovením zákona.

46 Hart, H. L. A.: Pojem práva, Prostor, Praha 2010, str. 30; viz též Weinberger, O.: Norma a instituce (Úvod do teorie práva), MU, Brno 1995, str. 175.

47 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. As 69/2007-92, usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 24/96.

48 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 40/2010-60.

49 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 6/2004-49.

50 Viz Sněmovní tisk 9/0 a 9/1, 4. volební období.

...zákon o střetu zájmů v § 11 výslovně vylučuje oznamovací povinnost, pokud jde o plat a odměnu, na které má veřejný funkcionář nárok v souvislosti s výkonem funkce podle zák. č. 236/1995 Sb...

V dané otázce by bylo vhodné vypořádat se dostatečně také se skutečností, že v **konkrétním případě byly požadovány pouze informace o mimořádných odměnách, které, jak bylo zmíněno, bylo možno poskytnout, neboť jejich přiznání i výše byly učiněny rozhodnutím orgánu povinného subjektu, tedy v rámci jeho diskrece. Citovaný judikát však vztáhl informační povinnost také na informace o platu, nadto bez rozlišení osob, jimž je plat vyplácen z veřejných prostředků, ani posouzení celkového objemu či výše takto poskytnutých prostředků. U platu a odměny jde přitom o odlišné kategorie, s nimiž nelze zacházet stejným způsobem.**

O tom, že se jedná o záležitost stále živou, svědčí i další rozsudek Nejvyššího správního soudu z listopadu 2011, který řešil záležitost v mnoha ohledech skutkově obdobnou (opět se jednalo o žádost o poskytnutí informace o poskytnutí odměn za mimořádné práce).⁵¹

Nejvyšší správní soud zde podržel svoji interpretaci pojmu veřejné prostředky, nicméně opět neprovedl test proporcionality, alespoň nikoli dostatečně přesvědčivý. Ten by měl, dle závěru Nejvyššího správního soudu, provést Krajský soud v Praze, jehož rozsudek byl zrušen. Rozsudek Nejvyššího správního soudu připouští, aby se od jeho judikatury krajský soud odchýlil a zvážil, má-li přednost právo na ochranu osobních údajů, potažmo soukromí, či právo na informace. To je řešení zcela přijatelné, které však mělo být zaujato od samotného počátku, s dostatečnou specifikací povahy požadovaných informací, a s vážným podstatným kritériím shora naznačených, jež by měla odůvodnit zásah do soukromí příslušné osoby (úředníka veřejné správy).

IV. Závěrem: Úředníci a (strukturovaný) rozsah jejich práva na soukromí

Jak bylo v úvodním slově předesláno, autoři jsou si plně vědomi skutečnosti, že právo na informace patří k ústavně garantovaným politickým právům, jehož účelem je umožnit občanům orientovat se ve veřejném dění, aniž by bylo třeba prokazovat odůvodněnost požadavku. Případné omezení může být dáno pouze zákonem, při respektování nezbytnosti ochrany práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného zdraví a mravnosti.⁵² Jakkoli lze vznášet pochyby o tom, zda šlo v tom kterém případě o uspokojování osobní zvědavosti či jiných subjektivních zá-

jmů žadatelů o informace, nelze tento argument použít pro odmítnutí poskytnout informace.

Na druhé straně nelze abstrahovat od toho, že ani právo na informace není bezbřehé a je třeba jej posuzovat v kontextu jiných ústavně garantovaných práv a svobod.⁵³ V daném případě s ochranou soukromí a osobních údajů.

Jistě je něco jiného informovat o platu vrcholných úředníků, resp. zaměstnanců, a na druhé straně těch, kteří zaujmají subalterní místa, kde zřejmě sotva obстоjí argument o potřebě respektovat principy otevřenosti veřejné správy. **Všeobecně se judikatura kloní k stanovisku, že právo na informace u veřejně činných osob převládá nad právem na ochranu jejich soukromí.** Příkladem v tomto směru je judikát Ústavního soudu o právu vědět, který ze soudců byl členem KSČ, kde byla jasná dílka § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, vymezující pojem osobního údaje, interpretována účelově, ve prospěch práva na informace, jemuž správní orgány i řádné soudy několik let vzdorovaly.⁵⁴

Z novější judikatury Nejvyššího správního soudu svědčí této tendenci jeho rozsudky, jimiž nepřiznal povahu osobních údajů informaci o tom, zda u příslušníků veřejného sboru (konkrétně šlo o celníky) byla ověřována jeho osobnostní způsobilost pro výkon služby, z čehož dovedl, že takovou informaci je třeba poskytnout v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím.⁵⁵

O tom, že úředníci mají právo na soukromí, svědčí ostatně i konstantní a propracovaná judikatura Evropského soudu pro lidská práva, který se touto otázkou vícekrát zabýval a dospěl k jednoznačnému závěru, že soukromí úředních osob je třeba respektovat bez ohledu na to, jedná-li se i na pracovišti o úřední či soukromou činnost.⁵⁶

Úředníci veřejné správy tedy požívají ochrany soukromí, jakkoli za stanovených podmínek může být jejich právo redukováno. Podmínky k tomu by měly být v prvé řadě výslovně určeny v zákoně, jak je tomu např. ve správním řádu,⁵⁷ a pokud tomu tak není, a je nutno přistoupit k výkladu neurčitých pojmů, použití analogie či jiných nástrojů, je třeba uplatnit test proporcionality, tedy vážit, kterému z práv dát v konkrétním případě přednost a v jaké, vždy ovšem nezbytné a zdůvodněné míře, omezit právo druhé.

✿ Prvý autor, advokát, je pedagogem na Vysoké škole finanční a správní Praha a Fakultě sociálně ekonomické UJEP Ústí nad Labem, druhá autorka je členkou katedry správní vědy a správního práva Právnické fakulty MU Brno.

51 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 40/2010-65.

52 Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 156/02.

53 Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/06.

54 Nález Ústavního soudu sp. zn. I. 517/10.

55 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 59/2010-67 a č. j. 7 As 47/2010-63. Argumentem pro uvedené řešení ve druhém cit. případě však byla povaha požadovaných informací, jež náležely do kategorie informací o výkonu působnosti, resp. úřední činnosti, konkrétně pak splnění zákonem stanovených předpokladů pro výkon funkce.

56 Např. Halford versus Spojené království z roku 2000. V konkrétním případě šlo o ochranu tajemství komunikačního, které patří, stejně jako ochrana osobních údajů k esenciálnímu součástí práva na soukromí.

57 Srov. např. § 68 odst. 1, kde je stanoveno, že rozhodnutí musí mimo jiné obsahovat jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby; ve vztahu k oprávněné úřední osobě zákon upravuje také rozsah údajů, jež se sdělují na žádost účastníku řízení (§ 15 odst. 4).

 WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

Kvadratura kruhu – společný zájem věřitelů a pokyny zajištěného věřitele při provozu podniku dlužníka v insolvenční

JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ

Insolvenční řízení má probíhat v souladu se společným zájmem věřitelů.¹ V některých případech se hledá společný zájem věřitelů snadno. Například, když se prodávají nemovitosti dlužníka,

který nemá zajištěné věřitele, všichni věřitelé mají zájem na tom, aby se nemovitosti prodaly za co nejvíce. Složitější to může být, když na nemovitostech vážně zástava a je zřejmé, že při rychlém prodeji bude uspokojena jen pohledávka banky, ale při déletrvajícím nabídkovém řízení možná něco zůstane i pro nezajištěné věřitele. Banka má ekonomický zájem na rychlém prodeji, byť za nižší cenu, nezajištění věřitelé na delším nabídkovém řízení. **A konečně existují případy, kdy se nalezení společného zájmu věřitelů rovná kvadratuře kruhu. A právě k takovým situacím dochází při úpadku korporace, která provozuje podnik v insolvenčním řízení.**

Provoz podniku v insolvenčním řízení

Předně je třeba říci, že korporace může provozovat podnik v průběhu celého insolvenčního řízení, jen podmínky pro to se liší v jednotlivých fázích insolvenčního řízení. Podnik lze provozovat nejen do doby rozhodnutí o úpadku, ale i poté, jak v konkursu, tak v reorganizaci.² Pro insolvenční řízení dlužníka, který provozuje podnik, bývá charakteristický vysoký počet věřitelů. Spory vznikají, už když se nedohodnou dva lidé. A v korporátním insolvenčním řízení vystupují stovky věřitelů s různými zájmy. Pravda je, že část věřitelů bývá pasivní, což se nemusí týkat jen věřitelů s malými pohledávkami. Aktivně v řízení vystupují zpravidla zajištění věřitelé a velcí nezajištění věřitelé. Není ale vyloučena ani situace, kdy nejsilnější skupinu tvoří velký počet věřitelů s malými pohledávkami, například aktivních obchodních partnerů dlužníka. Ti mohou mít zájem na dlouhodobém udržování provozu podniku dlužníka. Pokračující příjmy z budoucích obchodních vztahů pro ně mohou být důležitější než pohledávky, které přihlásili v insolvenčním řízení. Zajištěný finanční věřitel, který nehodlá dále úvěrovat dlužníka, může mít oproti tomu zájem na ukončení provozu podniku a rychlém zpeněžení aktiv, která zajišťují jeho pohledávku. Zde vzniká otázka, zda

lze vůbec nalézt společný zájem věřitelů, jaká je pozice zajištěného věřitele a cíl zájem má být v insolvenčním řízení naplněn.

Společný zájem věřitelů

Insolvenční zákon obsahuje tuto definici společného zájmu věřitelů:³

„Společným zájmem věřitelů je zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů.“

Když použijeme tuto definici pro hledání společného zájmu zajištěného věřitele a nezajištěných věřitelů dlužníka v popsané situaci, připomíná to pohádku „O chytré horáky“. V zájmu nezajištěných věřitelů je co nejdéle provozovat podnik dlužníka v konkursu, případně dosáhnout povolení reorganizace. V zájmu zajištěného věřitele je co nejrychlejší zpeněžení zajištěných aktiv, což zpravidla znamená konkurs s rychlým ukončením provozu podniku dlužníka. Kde je tedy společný zájem věřitelů? A je tu vůbec?

První úroveň řešení – shodný zájem věřitelů

Z procesního pohledu nelze vykládat pojem „společný zájem věřitelů“ lingvisticky. **Společný zájem věřitelů je právním institutem, jehož obsah vymezuje insolvenční zákon, a to nejen v legální definici, ale i v dalších ustanoveních zákona.** Při izolovaném výkladu zákonné definice tohoto institutu⁴ by se mohlo zdát, že společný zájem věřitelů je relevantní jen v okamžiku, kdy věřitelé volí způsob řešení úpadku korporace a soud o něm rozhoduje, tedy při rozhodování o tom, zda bude úpadek dlužníka řešen konkursem nebo reorganizací.⁵ Ostatní ustanovení zákona ale dotvářejí institut společného zájmu věřitelů jako hlavní kritérium pro postup věřitelských orgánů,⁶ soudu⁷ i insolvenč-

1 Insolvenční zákon zmiňuje společný zájem věřitelů explicitně i implicitně jako základní kritérium pro postup insolvenčního správce, věřitelského výboru i insolvenčního soudu na více místech – viz § 2 písm. j), § 34, § 36, § 54, § 58, § 60 a § 82 insolvenčního zákona.

2 Pomineme-li specifika úpadku finančních institucí, způsobem řešení úpadku podnikatele může být jen konkurs nebo reorganizace.

3 § 2 písm. j) insolvenčního zákona.

4 § 2 písm. j) insolvenčního zákona.

5 Viz část legální definice společného zájmu věřitelů „...je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně...“

6 § 54 odst. 1, § 58 odst. 1, § 60 odst. 1 insolvenčního zákona.

7 Například § 54 odst. 1 insolvenčního zákona.

ního správce⁸ v celém insolvenčním řízení. **Společný zájem věřitelů není totéž jako shodný zájem věřitelů.** Výlučnost pojmu společný zájem věřitelů ale vyniká spíše tehdy, když mají věřitelé odlišné zájmy. Mají-li shodné zájmy, rozdíly obou kategorií mizí a z praktického pohledu nemá smysl je rozlišovat. Shodný zájem mají věřitelé například ve zmíněném případě prodeje nezajištěné nemovitosti. Konflikt „shodného zájmu věřitelů“ s institutem „společného zájmu věřitelů“ zde nevzniká. **Shodný zájem věřitelů (pokud je dán) je vždy současně jejich společným zájmem.**

Je odlišný zájem věřitelů překážkou společného zájmu věřitelů?

Problém vzniká až u shora položené otázky, kterou lze modifikovat také tak, zda existence odlišného zájmu věřitelů, nejčastěji rozpor zájmu skupiny zajištěných a nezajištěných věřitelů, vylučuje existenci jejich společného zájmu. Odpověď: „*Ne, nevylučuje*“, možná vypadá jako kvadratura kruhu. To ale jen zdánlivě. Ze zákona plyne, že věřitelské orgány, soud i insolvenční správce musejí hledat společný zájem věřitelů i tehdy, když jednotlivé skupiny věřitelů nemají stejný (totožný) zájem, ale mají naopak rozdílné zájmy. Lze to přirovnat k běžné situaci v parlamentní demokracii, kdy jednotlivé koaliční strany mají odlišné zájmy, ale aby mohla vzniknout společná vláda, musejí definovat a prosazovat svůj společný zájem. Společný zájem věřitelů se nalézá o patro výš, na pomyslné „druhé úrovni“ řešení za situace, kdy věřitelé nemají shodný zájem a řešení nelze nalézt na „první úrovni“. Odpověď na položenou otázku tedy zní: *Ne, odlišný zájem věřitelů není překážkou existence společného zájmu věřitelů.* A je třeba dodat: **To, že mají jednotliví věřitelé nebo jejich skupiny odlišný zájem, nezbavuje věřitelské orgány, soud ani insolvenčního správce povinnosti hledat a naplňovat v insolvenčním řízení společný zájem věřitelů.**

Druhá úroveň řešení – společný zájem věřitelů

Zákon zdůrazňuje, že společný zájem věřitelů je *nadřazený* zájmům jednotlivých věřitelů. Důkazem opaku z toho plyne, že tento zájem nemusí být nutně totožný s individuálními zájmy věřitelů. Na toto základní kritérium pro určení společného zájmu věřitelů zákon navazuje tím, že subjekty insolvenčního řízení musí vždy hledat řešení *spravedlivé a výnosnější* z pohledu *všech* věřitelů. V praxi zpravidla existuje více variant řešení

konkrétních otázek s různými dopady na výnos pro jednotlivé věřitele či jejich skupiny. Jedno řešení může být výhodnější pro zajištěné věřitele, druhé naopak pro nezajištěné věřitele.⁹ V takovém případě má rozhodovat, které z řešení se jeví jako *obecně* spravedlivější. To je samozřejmě poněkud mlhavé teoretické východisko a v praxi platí, že šedivá je teorie a zelený strom života. V reálném životě proto bude výsledné řešení ovlivněno zejména aktivitou anebo pasivitou jednotlivých účastníků insolvenčního řízení a úrovní fungování věřitelských orgánů, soudu a insolvenčního správce. Nemělo by zásadním způsobem vybočit z mezí zákonných kritérií, neznamená to ale, že musí být chráněny zájmy všech věřitelů, a to dokonce i těch, kteří o to sami s odbornou péčí neusilují. Práva náleží (jen) bdělým. V poměrech moderního právního státu jsou subjekty právních vztahů pojímány jako emancipovaní jedinci, kteří se musí aktivně přičinit o to, aby jejich práva byla respektována a chráněna, a nikoliv se spoléhat na ochrannou ruku státu.¹⁰ **Řešení tak bude v praxi obecně spravedlivé tehdy, zohlední-li v odpovídajícím rozsahu oprávněné zájmy těch klíčových věřitelů, kteří je sami v řízení uplatňují, a to kvalifikovaně a včas.** Z důvodu velkého množství věřitelů se v uzlových bodech korporátních insolvenčních řízení logicky uplatňuje ve větším rozsahu pravidlo „Kdo má něco proti, ať promluví teď, nebo ať mlčí na věky.“

Zvláštní postavení zajištěných věřitelů

Klíčovými věřiteli v korporátních insolvenčních řízeních budou často zajištění věřitelé, jde-li o předmět jejich zajištění, věřitelé s velkými pohledávkami, případně významnější kalice menších věřitelů s totožnými zájmy. Pozici zajištěných věřitelů posiluje jedno nové pravidlo, které neobsahoval předchozí zákon o konkursu a vyrovnání. V souvislosti s legální definicí společného zájmu věřitelů zákon totiž stanoví, že „*nesmí být dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů.*“¹¹ Tím jsou míněni nepochybně především zajištění věřitelé. Jejich zvláštní postavení je dáno tím, že se uspokojí kdykoli v průběhu řízení z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, nikoli až v závěru insolvenčního řízení poměrně s ostatními věřiteli.¹² To obsahoval již zákon o konkursu a vyrovnání. Insolvenční zákon jde ale dál a výslovně upravuje právo zajištěných věřitelů udílet insolvenčnímu správci pokyny ke správě a zpeněžení předmětu zajištění.¹³

Zákon stanoví, že jde-li o zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že předmět zpeněžení lze zpeněžit výhodněji; v takovém případě požádá insolvenční soud o přezkoumání pokynů.¹⁴ Obdobně zákon upravuje režim pokynů zajištěného věřitele při správě předmětu zajištění se zdůrazněním toho, že náklady s provedením pokynu nese zajištěný věřitel ze svého.¹⁵

V jednodušších případech již nevzniká problém s realizací pokynů zajištěných věřitelů. Například za situace, když dlužník neprovozuje podnik, vlastní nemovitost, kterou zastavil bance, a banka udělí správci pokyn, aby nemovitost v rámci správy pojistil do určité výše (na její účet) a zpeněžil ji ve

8 § 36 odst. 1 insolvenčního zákona.

9 Relevantních skupin věřitelů bývá ve větších insolvenčních řízeních samozřejmě více, například již zmíněná skupina obchodních věřitelů, kteří aktivně obchodují s dlužníkem. Dvě základní skupiny věřitelů jsou používány v rámci zjednodušení problematiky, které je nezbytné z důvodu rozsahu článku.

10 Jde o zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (bdělým náleží práva), kterou zmiňuje Ústavní soud například v Nálezu IV. ÚS 1106/08 ze dne 10. 3. 2009 (bod 22. odůvodnění).

11 § 2 písm. j) věta za středníkem insolvenčního zákona.

12 § 298 a § 305 odst. 1 in fine insolvenčního zákona.

13 Právo udílet pokyny ke správě je upraveno v ustanovení § 230 insolvenčního zákona a právo udílet pokyny ke zpeněžení předmětu zajištění je upraveno v § 293 insolvenčního zákona.

14 § 293 insolvenčního zákona.

15 § 230 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona.

veřejně dražbě nebo přímým prodejem nejuvhodnější nabídkou. **Složitější situace ale vzniká, když bude předmět zajištění integrální součástí podniku, který dlužník provozuje. Vzniká otázka, zda zajištěný věřitel může i v takovém případě udílet insolvenčnímu správci pokyny k separátnímu zpeněžení předmětu zajištění.** Před zodpovězením této otázky je vhodné připomenout některé příklady z reálné soudní praxe.

Mostecké hnědé uhlí

Nejvyšší soud řešil před několika lety otázku, zda prodej majetku v rámci běžného obchodního styku, konkrétně prodej mosteckého hnědého uhlí, má stejný režim jako obecné převody majetku korporace. Věc byla posuzována z pohledu omezení, která stanovil tehdy platný obchodní zákoník. Konkrétně šlo o to, že zákon vyžadoval pro převody majetku mezi členy koncernu v hodnotě více než jedné desetiny upsané základního kapitálu posudek znalce jmenovaného soudem a schválení převodu valnou hromadou.¹⁶ V posuzovaném případě docházelo v rámci koncernu ke komoditním převodům velkého množství hnědého uhlí bez zpracování znaleckých posudků a schvalování převodů valnou hromadou. V rámci sporu, který vznikl ohledně platnosti převodů, soud dospěl k závěru, že zákonná omezení neplatí, pokud k převodům majetku dochází v rámci *běžného obchodního styku*. Soud to zdůvodnil tím, že opačný výklad by vedl „ke značnému zkomplikování (a v některých případech i znemožnění) obchodního styku“.¹⁷

Přírodní usně

Později řešil Nejvyšší soud podobnou otázku přímo v oblasti úpadkového práva. Šlo o to, zda pro kupní smlouvy, uzavírané správcem konkursní podstaty při provozu podniku dlužníka, platí stejná omezení jako pro obecné zpeněžení majetku dlužníka.¹⁸ V posuzovaném případě konkursní správce provozoval podnik dlužníka a prodával přitom přírodní usně, které dlužník vyrobil, aniž k tomu měl předchozí vyjádření věřitelského výboru a souhlas soudu. Tehdejší zákon o konkursu a vyrovnání přitom vyžadoval naplnění těchto podmínek pro platnost zpeněžení majetku dlužníka v konkursu.¹⁹ Zajištěný věřitel ve sporu namítal, že bez vyjádření věřitelského výboru a souhlasu soudu jsou převody neplatné, vyjma situace, kdy by usně patřily do kategorie věcí bezprostředně ohrožených zkázou nebo znehodnocením. Pro takový případ totiž zákon o konkursu a vyrovnání obsahoval výjimku. Věřitel poukazoval na to, že přírodní usně mají podle znaleckého posudku, který nechal zpracovat, životnost deset let a nejde tudíž o věci, které podléhají riziku bezprostřední zkázy nebo znehodnocení. Také zde ale Nejvyšší soud dospěl k závěru, že uzavírá-li správce konkursní podstaty kupní smlouvy *při provozování podniku*, nejde o zpeněžení majetku, ale jen o pokračování provozování podniku dlužníka. Z toho dovodil, že smlouvy na prodej usní nebyly právními úkony směřujícími ke zpeněžení majetku dlužníka,²⁰ a proto předpokladem jejich platnosti nebyl souhlas věřitelského výboru, ani souhlas konkursního soudu.²¹

Věci běžně zcizované při provozu podniku

V případě mosteckého hnědého uhlí Nejvyšší soud dovodil, že obecná omezení převodu majetku neplatí pro *běžný obchodní styk*. V kauze přírodních usní pak dovodil, že běžná omezení pro zpeněžení majetku z konkursní podstaty neplatí, jde-li o *prodej při pokračování provozu podniku*. Aktuálně platný insolvenční zákon již stanoví výslovně, že souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru není nutný nejen k prodeji věcí bezprostředně ohrožených zkázou nebo znehodnocením, ale i k prodeji „*věcí běžně zcizovaných při pokračujícím provozu dlužníka podniku*“.²² Všechny tyto kategorie mají podobný obsah a označují transakce, ke kterým dochází při provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření.²³ V této souvislosti je podle mého názoru **klíčová otázka, co se rozumí věcmi, běžně zcizovanými při provozu podniku. Myslím, že ze soudní praxe nepřímě plyne, že mezi tyto věci patří oběžný majetek, tedy zásoby materiálu, nedokončená výroba, zboží, pohledávky z obchodního styku a peníze na běžném účtu.** Na druhou stranu do kategorie věcí, běžně zcizovaných při provozu podniku, nebude podle mého názoru zásadně spadat dlouhodobý majetek, ať již nehmotný, například software či licence, nebo hmotný, jako jsou pozemky, budovy nebo stroje, a ani majetek finanční, jako jsou například akcie, zakládající účast dlužníka v jiných firmách.²⁴

Lze při provozu podniku udílet pokyny ke zpeněžení zajištění?

Po exkurzu do soudní praxe se ale vraťme k situaci, kdy dlužník provozuje podnik v insolvenčním řízení a věřitel má svou pohledávku zajištěnou dílčím aktivem, které je integrální součástí podniku, konkrétně k otázce, zda může zajištěný věřitel v takovém případě udílet pokyny ke zpeněžení předmětu zajištění. Myslím, že z uvedené soudní praxe nepřímě vyplynulo, že zajištěný věřitel takové pokyny zásadně může udílet, je-li předmětem zajištění dlouhodobý majetek dlužníka, a naopak je nemůže udílet, tvoří-li předmět zajištění jeho oběžný majetek. Jestliže soudy dovodily, že prodej věcí běžně zcizovaných při pokračujícím provozu dlužníka podniku není zpeněžením majetku dlužníka ve smyslu úpadkového práva, nelze k němu logicky udílet ani pokyny, které zákon zná jen ve vztahu ke zpeněžení majetku dlužníka. Tento závěr zohledňuje ekonomickou realitu fungování oběžných aktiv při provozu podniku. Dojde-li k vynětí oběžných aktiv

16 § 196a odst. 3 obchodního zákoníku v době, kdy ještě neplatilo ustanovení § 196a odst. 4 obchodního zákoníku, které později výslovně vyloučilo omezení převodu majetku pro prodej v rámci běžného obchodního styku.

17 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4315/2008.

18 Nešlo ještě o současný insolvenční zákon, ale o předchozí zákon o konkursu a vyrovnání.

19 Je míněno zpeněžení majetku dlužníka v konkursu přímým prodejem, nikoli veřejnou dražbou nebo exekucním prodejem.

20 § 27 zákona o konkursu a vyrovnání.

21 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4749/2010.

22 § 289 odst. 1 věta čtvrtá in fine insolvenčního zákona.

23 Pro vymezení pojmu lze podpůrně užít § 111 odst. 2 insolvenčního zákona.

24 Jinak by tomu mohlo ale být, kdyby korporace podnikala například v oboru nákupu a prodeje nemovitostí či strojů.

z podniku bez náhrady, selže tím pomyslný „krevní oběh“ v jeho těle a provoz podniku se zastaví. S ohledem na nastiňená rozhodnutí Nejvyššího soudu předpokládám, že střet společného zájmu věřitelů (a požadavku řádné správy podniku) se zájmem zajištěného věřitele bude soudní praxe řešit i v budoucnu u oběžných aktiv spíše ve prospěch nezajištěných věřitelů a u stálých aktiv ve prospěch zajištěných věřitelů. Vždy ale bude záležet na okolnostech konkrétního případu.²⁵

Třetí úroveň řešení – zájem zajištěného věřitele

Soudy zřejmě nebudou považovat za zpeněžení majetku například situaci, kdy bude pekárna v insolvenčním řízení používat k výrobě pečiva zásoby mouky, zastavené bance, bude pečivo prodávat a inkasovat za to pohledávky z titulu uzavřených kupních smluv. Zajištěný věřitel takovému postupu nebude moci efektivně bránit cestou udílení pokynů ke zpeněžení těchto aktiv (kde není zpeněžení, nejsou ani pokyny ke zpeněžení). Oběžný zajištěný majetek tak bude spotřebováván při provozu podniku dlužníka. To ale neznamená, že tím může být poškozen nad nezbytnou míru zajištěný věřitel ve prospěch společného zájmu věřitelů. Zde se uplatní pomyslná „třetí úroveň“ řešení, která vychází z dovětku legální definice společného zájmu věřitelů, sice že nemá být dotčeno „zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů“. V daném případě jde o základní právo zajištěných věřitelů na oddělené uspokojení pohledávky ze zajištění. Otázkou, na kterou bude soudní praxe zřejmě hledat odpověď v jednotlivých případech, je jen to, jakým způsobem a kdy se právo zajištěného věřitele naplní. Teoreticky lze připustit, že by zajištěný věřitel mohl udílet pokyny ke správě zajištěné mouky (nejde o pokyny ke zpeněžení) a v rámci těchto pokynů by mohl zakázat insolvenčnímu správci, aby se z mouky peklo a vyrábělo pečivo. To je však již na první pohled podivné řešení. Kdyby následně zajištěný věřitel udělil pokyn ke zpeněžení mouky, zřejmě by se tím jen obcházel zmiňovaná soudní praxe a soud by takové pokyny odmítl.²⁶

Zajištění pohledávky podnikem dlužníka

Třetí úroveň řešení bude snazší v případě, kdy bude zajištění tvořit celý podnik dlužníka. Zde považuji za možný prodej podniku dlužníka jednou smlouvou na základě pokynů zajištěného věřitele ke zpeněžení předmětu zajištění, neboť předmětem zajištění nejsou oběžná aktiva, ale podnik jako věc hromadná. Když zajištěný věřitel nebude souhlasit

s dalším provozem podniku dlužníka, může dle mého názoru vydat pokyn k ukončení provozu podniku dlužníka, tentokrát v rámci pokynu ke správě předmětu zajištění. Na to může (poté) navazovat rozprodej dílčích aktiv dlužníka v rámci jeho pokynů ke zpeněžení. Je pravda, že provoz podniku dlužníka v konkursu lze ukončit jen na základě rozhodnutí insolvenčního soudu, vydaného na návrh insolvenčního správce po vyjádření věřitelského výboru.²⁷ Bude-li mít ale zajištěný věřitel svou pohledávku zajištěnou celým podnikem dlužníka, stane se nepochybně dominantním věřitelem, jehož zájem má být naplněn v insolvenčním řízení přednostně. Předpokládám, že rozumný insolvenční správce to zohlední a podá návrh na ukončení provozu podniku dlužníka. Také soud by se měl při rozhodování o takovém návrhu umět vypořádat i s případným negativním stanoviskem věřitelského výboru, samozřejmě podle okolností konkrétního případu.

Zajištění pohledávky stálými aktivy dlužníka

Myslím, že zásadní problém nemusí vzniknout, ani když bude mít zajištěný věřitel svou pohledávku zajištěnou dílčími stálými aktivy dlužníka. Situace, kdy dlužník provozuje podnik ve vlastní nemovitosti, ještě neznamená, že nemovitost nelze zpeněžit na základě pokynu zajištěného věřitele. Dlužník může nemovitosti dále užívat například na základě dočasněho nájemního vztahu. Provoz podniku dlužníka v nemovitosti mohou zájemci o koupi nemovitosti vnímat jako výhodu i jako nevýhodu. O první případ půjde, bude-li dlužník schopen platit za užívání nemovitosti obvyklé nájemné, což by mělo být podmínkou provozu jeho podniku. Pohledávka vlastníka nemovitosti z titulu nájemného by byla pohledávkou za majetkovou podstatou, která se uspokojuje přednostně. O druhý případ půjde, když dlužník nebude schopen platit obvyklé nájemné anebo zájemce bude nemovitosti kupovat pro jiný účel a bude požadovat jejich vyklizení. Je na zajištěném věřiteli, aby dopady těchto faktorů na cenu nemovitostí zvážil, než udělí pokyn k jejich zpeněžení. Podobná situace nastává, bude-li předmětem zajištění například strojové vybavení nebo vozový park.

Zajištění pohledávky oběžnými aktivy dlužníka

Složitější situace nastane v případě, kdy zajištění tvoří oběžná aktiva (například mouka nebo jiné trvale se obracující zásoby). Zde nabývá na významu správné určení hodnoty zajištění, neboť tato hodnota se zpravidla nezjistí separátním prodejem aktiv (mouka bude prodávána jako součást vyrobeného pečiva). Tuto hodnotu by měl věřitel vyjádřit již v přihlášce pohledávky a bude-li takto jeho pohledávka zjištěna, může uplatnit nárok na oddělené uspokojení své pohledávky pořadem práva kdykoli v řízení. V případě pochybností může být hodnota zajištění objektivizována znalecky, a to v krajním případě v rámci soudního sporu. Zajištěný věřitel neztrácí své privilegované postavení jen proto, že byl předmět zajištění zpracován a prodán. Jeho nárok musí být uspokojen odděleně ve výši, která vychází z objektivně určené hodnoty zajištění. Je jen otázkou kdy. K uspokojení zajištěného věřitele může dojít i zde kdykoli v řízení, po-

25 Z tohoto pohledu bude zajímavé například konečné rozhodnutí ve věci odvolání podané do usnesení Krajského soudu v Brně č. j. KSBR 37 INS 398/2010-B-1076, které se týká případu, kdy byl zajištěný celý podnik dlužníka i jeho dílčí aktiva.

26 Zde je míněn zákonný postup při odmítnutí pokynů zajištěného věřitele ke správě předmětu zajištění, jak jej upravuje § 230 odst. 2 věta druhá insolvenčního zákona (relevantní je až odmítnutí, případně modifikace pokynů zajištěného věřitele insolvenčním soudem v rámci dohledové činnosti).

27 § 261 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona. Zde se míní jiné ukončení provozu podniku v konkursu nežli prodejem podniku jednou smlouvou. Ukončení provozu podniku v reorganizaci nepřichází pojmově v úvahu (viz legální definice reorganizace, obsažená v § 316 odst. 1 insolvenčního zákona).

hledávka ale nemusí být uspokojena ihned po zpracování a prodeji mouky, ale například až poté, co dojde k prodeji podniku dlužníka. Tím bude ukončen oběh aktiv dlužníka a jejich hodnotu bude možné distribuovat mezi věřitele bez ohrožení provozu podniku. Odklad uspokojení zajištěného věřitele až do doby prodeje podniku ale nemusí být pravidlem. Jeho pohledávka může být uhrazena i dříve, například bude-li zajištěno náhradní financování oběžných aktiv, kdy pozici zajištěného věřitele „vykoupí“ jiný úvěrující subjekt. Vstup „čerstvých peněz“ lze vnímat jako signál, že další provoz podniku má smysl, i když jde jen o zachování hodnot pro budoucí prodej. Nový kapitál může poskytnout právě zájemce o koupi podniku, který akvizicí v insolvenčním řízení získává podnik bez starých závazků,²⁸ poskytnuté úvěrové financování se mu přednostně vrací ze zaplacené kupní ceny²⁹ a ještě se mu zachovává pozitivní going concern hodnota nabývaného majetku.³⁰

Závěr – tři úrovně řešení střetu zájmu věřitelů

V insolvenčním řízení existuje mnohost věřitelů s různými zájmy. Řízení má směřovat k rychlému, hospodárnému a co nejvyššímu uspokojení věřitelů.³¹ V korporátních insolvencích, kde dlužník provozuje podnik, ale existuje velké množství věřitelů s různými zájmy a běžně dochází k situacím, kdy vyšší

uspokojení jedné skupiny věřitelů znamená nižší uspokojení jiných věřitelů. Proto je třeba hledat paradigma pro řešení střetu zájmu jednotlivých věřitelů a věřitelských skupin. Osobně je vidím ve třech rovinách, kdy platí, že není-li možné řešení na nižší úrovni, nastupuje řešení na vyšší úrovni. Paradigmatem první úrovně je shodný zájem věřitelů, druhé úrovně společný zájem věřitelů a třetí úrovně individuální zájem zajištěného věřitele, tvoří-li dominantní hodnotu podniku dlužníka předmět zajištění. Musím ale zdůraznit, že paradigma je jen nástrojem, který sám nepracuje. Řešení se nikdy nerealizuje samo nebo „z úřední povinnosti“. V korporátních insolvencích vzniká jen na základě procesních aktivit věřitelů, kteří o své zájmy dbají a jako účastníci řízení je kvalifikovaně a včas uplatňují.

✿ Autor je advokátem, insolvenčním správcem se zvláštním povolením a členem Legislativní rady vlády

- 28 Při zpeněžení podniku v konkursu na nabyvatele (na rozdíl od běžné akvizice podniku mimo insolvenční řízení) ve smyslu § 291 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona nepřecházejí jiné závazky než pohledávky zaměstnanců dlužníka za dobu po účinnosti smlouvy. V reorganizaci je situace složitější, ale podobný efekt nastává v důsledku privatizní novace.
- 29 Viz priorita anebo superpriorita věřitele, poskytujícího úvěrové financování ve smyslu § 41 a § 357 insolvenčního zákona.
- 30 Pozitivní going concern hodnota nabývaného majetku znamená, že hodnota podniku jako celku je vyšší než hodnota „mrtvých“ dílčích aktiv.
- 31 § 5 písm. a) insolvenčního zákona.

Osobní bankrot v soudní praxi

JUDr. OLDŘICH ŘEHÁČEK, Ph.D.

Úvod

Oddlužení (tzv. osobní bankrot) je v insolvenčním zákoně (dále také „IZ“)¹ koncipováno jako způsob řešení (hrozičího) úpadku (§ 3 IZ) nepodnikajících fyzických a právnických osob (§ 389 odst. 1 IZ), které tímto způsobem usilují o poctivé a svědomité vypořádání svých závazků, resp. jejich částí (srov. § 395 IZ).

Ten, kdo nezná soudní praxi, by se mohl domnívat, že proces oddlužení je přístupný jen relativně úzké skupině čestných a pilných zaměstnanců² s dostatečnými příjmy z jejich výdělečné činnosti. Ve skutečnosti je však „judikurní brána“ do oddlužení prostorná a vede k ní široká cesta.

Subjektivní přípustnost oddlužení

Ustanovení § 389 IZ opravňuje k podání návrhu na povolení oddlužení pouze dlužníka – nepodnikatele. Dlužníkem, který

není podnikatelem (subjektem, u něhož je oddlužení subjektivně přípustné), se ve smyslu ustanovení § 389 odst. 1 IZ rozumí nejen taková fyzická nebo právnická osoba, která není zákonem považována za podnikatele, ale zároveň taková, která nemá závazky (dluhy) vzešlé z jejího podnikání.³

Sanační způsob řešení úpadku podnikatelů (vypořádání závazků z podnikání)⁴ je upraven (pouze) v pasážích věnovaných reorganizaci (§ 316 – § 364 IZ). **Judikatura nicméně hranici mezi sanací upadnuvších podnikatelů a nepodnikatelů poněkud rozmlžila.**

- 1 Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
- 2 Event. právnických osob – nepodnikatelů.
- 3 Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. KSPH 39 INS 4221/2008, 29 NSČR 3/2009, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 79/2009.
- 4 V obecné rovině lze konstatovat, že podnikatelem je osoba, která splňuje dva základní předpoklady. Za prvé je držitelem příslušného oprávnění nebo povolení k výkonu podnikatelské činnosti. A za druhé tuto podnikatelskou činnost také skutečně vykonává. Alespoň tak lze vykládat definici podnikatele obsaženou v § 2 odst. 2 písm. b), c) a d) obchodního zákoníku, v němž tento předpis výslovně požaduje, aby osoba mající příslušné oprávnění či povolení vždy též činnost v rozsahu a na základě tohoto oprávnění či povolení provozovala. Jedinou výjimkou z uvedených obecných charakteristik podnikatelů jsou osoby zapsané do obchodního rejstříku. Ty jsou ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku podnikateli na základě jejich zápisu do tohoto rejstříku, aniž by musely reálně podnikatelskou činnost vykonávat (srov. Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 1. díl, 4. vydání, Aspi, Praha 2004, str. 33).

Podnikatel a jeho dluhy v oddlužení

Je možno souhlasit s tím, že při zkoumání subjektivní podmínky přípustnosti oddlužení je třeba diferencovat mezi osobami podnikatelsky činnými a nečinnými. Lze proto přitakat dovození subjektivní přípustnosti oddlužení pro držitele (živnostenského) oprávnění nebo povolení k výkonu podnikatelské činnosti, kteří však (již) nepodnikají.⁵ Jako poněkud více diskusní se může jevit – jakkoliv z právněteoretického hlediska logická – možnost povolit oddlužení též dlužníkovi, který (osobně) podnikatelem není, je však (jediným) statutárním orgánem podnikatelsky aktivní obchodní společnosti (tedy subjektu obligatorně zapisovaného do obchodního rejstříku)

- 5 Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. KSBR 37 INS 740/2009, 2 VSOL 117/2009.
- 6 Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 6. 2011, sp. zn. KSOS 39 INS 7565/2011, 3 VSOL 367/2011.
- 7 V logice uvedeného pak nepřekvapí, že dle judikatury je oddlužení otevřeno i pro toho dlužníka, který svým majetkem (pouze) zajistil dluhy vzešlé z podnikání obchodní společnosti, a to i té, ve které je on sám (jediným) statutárním orgánem a (jediným) společníkem; uvedeně platí bez zřetele k tomu, zda šlo o zajištění z titulu obecného ručení ve smyslu § 303 a násl. obchodního zákoníku nebo o zajištění pohledávky zástavním právem, anebo o zajištění pohledávky zajišťovací směnkou (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 2011, sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008, 29 NSČR 9/2009).
- 8 Pokud si dlužník jako OSVČ opatřuje pravidelný výdělek prostřednictvím podnikatelské činnosti, která je vzhledem k okolnostem věci nejvýhodnějším nebo pro něj reálně jediným možným zdrojem příjmů, jež hodlá použít ke splácení svých dluhů v rámci navrženého splátkového kalendáře, a pokud bude zjištěno, že tento dlužník žádné dluhy z podnikání nemá nebo jen takové, které ve smyslu R 79/2009 překážku oddlužení nepředstavují, není důvod pro takové podnikání pokládat jeho oddlužení ve smyslu § 389 odst. 1 IZ za nepřipustné (viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, sp. zn. MSPH 88 INS 18044/2011, 3 VSPH 1378/2011 anebo sp. zn. MSPH 88 INS 18045/2011, 3 VSPH 1379/2011). Soud je tedy povinen zkontrolovat, zda je výdělečná (podnikatelská) činnost dlužníka z hlediska subjektivní přípustnosti oddlužení akceptovatelná (viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. dubna 2013, sp. zn. KSPH 41 INS 13811/2012, 3 VSPH 308/2013). Opačně však usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 7. 2012, sp. zn. KSBR 26 INS 7439/2012, 3 VSOL 343/2012, dle kterého dlužníci brání v řešení úpadku oddlužením sama o sobě skutečnost, že je podnikatelkou a fakticky podnikatelskou činnost vykonává.
- 9 Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. KSPH 39 INS 4221/2008, 29 NSČR 3/2009: „To, zda existuje rozumný důvod nepokládat při rozhodování o návrhu na povolení oddlužení nebo při rozhodování o tom, zda se oddlužení schvaluje, za překážku bránící uplatnění institutu oddlužení neuhrazený dluh z dlužníkovy dřívějšího podnikání, insolvenční soud uváží vždy především s přihlédnutím k: 1/ době vzniku konkrétního dlužníkovy závazku (dluhu) z podnikání, 2/ době ukončení dlužníkovy podnikání, 3/ četnosti neuhrazených dlužníkových závazků (dluhů) z podnikání, 4/ výši konkrétního dlužníkovy závazku (dluhu) z podnikání v porovnání s celkovou výší všech dlužníkových závazků, 5/ tomu, zda věřitel, o jehož pohledávku jde, je srozuměn s tím, že tato pohledávka bude podrobena režimu oddlužení.“
- 10 Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. KSOS 34 INS 625/2008, 29 NSČR 3/2009 a též např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. KSUL 45 INS 7931/2012, 2 VSPH 755/2012.
- 11 Případně jde o situaci, kdy dlužník sice má závazek vzešlý z podnikání (který řádně uvedl v seznamu svých závazků), nicméně věřitel tomuto dluhu odpovídající pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásil (usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 29 NSČR 20/2009).
- 12 A to i např. tak, že k uspokojení 100 % zjištěných pohledávek věřitelů dojde řešením úpadku dlužníka splátkovým kalendářem v kombinaci se zpeněžením jeho majetkové podstaty a s příp. zpeněžením bytové jednotky jeho syna [srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 1. 2012, sp. zn. MSPH 94 INS 10452/2011 (MSPH 94 INS 10453/2011), 1 VSPH 100/2012 (1 VSPH 101/2012)].
- 13 Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 29 NSČR 20/2009.
- 14 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 11. 2012, sp. zn. KSPL 56 INS 14865/2012, 1 VSPH 1449/2012.
- 15 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 4. 2012, sp. zn. KSPH 39 INS 19345/2011, 1 VSPH 425/2012.

a též jejím (jediným) společníkem.^{6,7} Nicméně Vrchní soud v Praze šel ještě dále, když dle jeho náhledu nelze bez dalšího z oddlužení vyloučit ani osobu, která se podnikatelské činnosti (nadále) aktivně věnuje „sama za sebe“, tedy podnikatele ve smyslu § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.⁸

Soudní praxe pak umožňuje nejen oddlužení bývalých či stávajících podnikatelů, ale též dovoluje, aby v rámci oddlužení byly řešeny i závazky z podnikatelské činnosti.⁹ Bylo totiž dovozeno, že z hlediska subjektivní přípustnosti oddlužení nejsou tyto závazky na závadu například tehdy, jestliže výše dluhů z podnikání je v porovnání s celkovou výší všech dluhů marginální anebo tehdy, jestliže věřitel, o jehož pohledávku z dlužníkovy podnikání jde, je srozuměn s tím, že tato pohledávka bude podrobena režimu oddlužení.^{10,11} Dále bylo konstatováno, že v případě dlužníka, který je hodnověrným způsobem schopen nabídnout svým nezajištěným věřitelům uspokojení jejich zjištěných pohledávek v celém rozsahu,¹² je oddlužení přípustné i tehdy, jestliže převážnou většinu závazků dlužníka, jež mají být v rámci insolvenčního řízení uspokojovány, představují (právě) dluhy vzešlé z dlužníkovy podnikání.¹³ V takovém případě pak nemá relevanci ani to, že věřitel, jenž přihlásil pohledávku přesahující 50 % celkové výše zjištěných pohledávek, vyslovil s řešením úpadku oddlužením nesouhlas.¹⁴

Nicméně ani tyto závěry nelze pokládat za konečné vymezení mantinelů subjektivně přípustného oddlužení. **V judikatuře již totiž bylo připuštěno oddlužení i v případě, že podstatnou část zjištěných nezajištěných pohledávek (37 %) tvoří závazek dlužníka z podnikání (vůči správci daně) a předpokládaná mira uspokojení věřitelů v příštích pěti letech činí jen cca 39 % jejich pohledávek.** Vrchní soud v Praze k uvedenému konstatoval: *„V posuzovaném případě však odvolací soud s ohledem na stáří závazku z podnikání ..., vzhledem k tomu, že značnou část tohoto závazku tvoří nikoli jistina, ale penále ... a vzhledem k absenci významnějšího zpeněžitelného majetku dlužníka dospěl k závěru, že oddlužení plněním splátkového kalendáře povede k výraznějšímu uspokojení věřitelů než při řešení úpadku konkursem, protože dlužník má příjem ze zaměstnání a lze předpokládat, že uspokojení věřitelů v rámci měsíčních splátek z příjmu dlužníka bude vyšší než uspokojení z výtěžku prodeje majetkové podstaty. ... Za této situace je odvolací soud toho názoru, že řešit úpadek dlužníka již nyní konkursem by též odporovalo zásadám insolvenčního řízení, jež musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárneho a co nejvyššího uspokojení věřitelů (§ 5 písm. a) IZ). Nelze totiž přehlédnout, že řešení úpadku splátkovým kalendářem je reálné ...“¹⁵*

Naplnění věcných podmínek oddlužení dle § 395 IZ

V případě, že soud (trvajícím) podnikáním dlužníka ani jeho zjištěné podnikatelské závazky překážkou vstupu do oddlužení neshledá, následně zkoumá naplnění věcných podmínek oddlužení dle § 395 IZ. Jinými slovy, jestliže insolvenční soud dojde k závěru, že dlužník je k podání návrhu na oddlužení oprávněn, zjišťuje, zda zde nejsou zákonné důvody pro zamítnutí podaného návrhu na povolení oddlužení.

Insolvenční soud při zkoumání podmínek, za nichž lze oddlužení povolit, sleduje především poctivost záměru dlužníka

a míru navrženého uspokojení věřitelů.¹⁶ **Podmínka poctivého záměru dlužníka je však v judikatuře vnímána velice relativně a závěr o jejím naplnění či nenaplnění vychází (pouze) ze subjektivního hodnocení soudem.**¹⁷

Z toho pak rezultují závěry, že u dlužníka usilujícího o povolení oddlužení není možno bez dalšího konstatovat nepoctivý záměr ani tehdy, když byl v posledních pěti letech před zahájením insolvenčního řízení pravomocně odsouzen za krádeže aut páchané v organizované skupině,¹⁸ shledán vinným ze spáchání trestného činu podvodu¹⁹ anebo úvěrového podvodu.²⁰

Podmínka (ekonomické) dosažitelnosti oddlužení je potom dle soudní praxe splněna (a zároveň nejde o nepoctivý záměr dlužníka) i v případě, že kromě starobního důchodu jsou jediným příjmem dlužníka toliko plnění poskytovaná třetí osobou na základě smlouvy o důchodu^{21, 22} anebo dokonce jen a pouze tato plnění.^{23, 24} Dodát je možno to, že v praxi se lze pohybu zcela pravidelně setkat s účelovým kalkulem stran plnit ze smlouvy o důchodu (darovací smlouvy) jen tolik, kolik zhruba zajistí minimální zákonnou míru uspokojení nezajištěných závazků dlužníka [srov. § 395 odst. 1 písm. b) IZ]. Prokázání existence takovéto kalkulace je však v podstatě nemožné.

Závěr

Ve světle rozebraných judikturních závěrů nelze než konstatovat, že vstoupit do oddlužení se může pokusit téměř každá upadnuvší osoba s tím, že tento pokus (snad s výjimkou podnikajících právnických osob) není předem odsouzen k nezdaru. V rámci vytyčeném soudní praxí totiž není zcela nepředstavitelný ani oddlužující se podnikatel, který své značné závazky z podnikání ponejprve řešil trestnou činností, následně prohlédl, ale vzhledem k tomu, že mu podnikatelská činnost nepřináší žádný zisk, představují jeho příjmy pouze pravidelné dary od příbuzných.²⁵

Zbývá podotknout, že proti rozhodnutí o povolení oddlužení není odvolání přípustné (§ 397 odst. 1 IZ). Věřitelé nicméně mohou zamezit schválení povoleného oddlužení,²⁶ a to námitkami předpokládanými v ust. § 403 odst. 2 IZ, resp. odvoláním proti rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Tyto námitky, resp. toto odvolání však mohou podat pouze ti věřitelé, kteří aktivně hlasovali²⁷ o způsobu řešení povoleného oddlužení dlužníka. To se však v praxi – i vzhledem k vysokému a zároveň stále narůstajícímu množství oddlužení – stává jen ve zcela mizivém počtu případů.

Uzavřít pak lze konstatováním, že v otázce přípustnosti oddlužení soudní praxe nejen výrazně překračuje zákonný text, ale jde i nad rámec připravované novely insolvenčního zákona.²⁸

✿ Autor, advokát v Praze, je insolvenční správce se zvláštním povolením.

16 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 2. 2009, sp. zn. KSUL 46 INS 124/2009, 1 VSPH 53/2009.

17 Vrchní soud v Praze ve svých rozhodnutích opakovaně zdůraznil, že posuzování podmínky poctivého záměru dlužníka je kategorií ryze subjektivní, a že zjištění okolností stanovených v § 395 odst. 3 IZ zakládá pouze domněnku nepoctivého záměru, jež nemusí nutně vyústit v závěr, že dlužníkův návrh na povolení oddlužení je provázen nepoctivým záměrem, jež řešení jeho úpadku oddlužením vylučuje. Insolvenční soud má při zkoumání zákonné podmínky poctivého záměru vždy nejen právo, ale

i povinnost úvahy a posouzení všech významných okolností. I osoba odsouzená za trestný čin majetkové povahy může proto dojít oddlužení, jestliže její trest byl např. zaházen, jestliže svým dalším chováním zřetelně projevuje poctivý záměr napravit následky činem způsobeně, jestliže veškerých svých schopností a možností využívá k úhradě závazků, a lze proto očekávat, že i pro věřitele bude oddlužení výhodnějším uspořádáním majetkových vztahů k dlužníku (usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 2. 2013, sp. zn. KSHK 40 INS 15195/2010, 3 VSPH 1190/2012).

- 18 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 10. 2009, sp. zn. KSUL 70 INS 3836/2009, 1 VSPH 524/2009.
- 19 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. KSPA 56 INS 4902/2011, 3 VSPH 1352/2011.
- 20 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 2. 2009, sp. zn. KSUL 46 INS 124/2009, 1 VSPH 53/2009.
- 21 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. KSHK 41 INS 6096/2012, 1 VSPH 1695/2012.
- 22 Oproti tomu Vrchní soud v Olomouci ve svém usnesení ze dne 25. 11. 2011, sp. zn. KSOS 8 INS 10998/2011, 1 VSOL 657/2011 uvedl následující: „Insolvenční zákon připouští, aby se na plnění oddlužení vedle dlužníka podílely i osoby odlišné od dlužníka, což vyplývá nejen z ust. § 412 odst. 1 písm. b) IZ (které ostatně počítá spíše s nahodilými příjmy), ale i z ust. § 392 odst. 3 věty první IZ, dle kterého osoby ochotné se zavázat jako spoludlužníci nebo ručitelé návrh na povolení oddlužení musí spolupodepsat. Hlavní aktivitu v oddlužení musí ovšem vyvíjet sám dlužník. Povinností dlužníka po dobu schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je zejména vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost, případně o získání příjmů usilovat (§ 412 odst. 1 písm. a) IZ). Celé insolvenční řízení (nejen oddlužení) je založeno na tom, že k vyřazení dlužníka s věřiteli bude použito majetku dlužníka (srov. též vymezení rozsahu majetkové podstaty v ust. § 206 IZ). Institut oddlužení představuje pro dlužníka dobrodíní, kdy za splnění určitých podmínek mu bude prominuta část jeho závazků (§ 414 IZ). Lze proto od dlužníka vyžadovat, aby k tomuto cíli vyvinul maximální možné úsilí a dosáhl jej zejména vlastní aktivitou. Jiný přístup by byl v rozporu s jednou ze základních zásad insolvenčního řízení, která spočívá v tom, že žádný z účastníků nesmí být nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn (§ 5 písm. a) IZ). V přezkoumávané věci soud prvního stupně zcela správně uvedl, že příjem ze smlouvy o důchodu má toliko doplňovat vlastní příjem dlužníka a nemá jít o jediný zdroj v oddlužení plněním splátkového kalendáře. Přestože by dlužnice byla schopna s pomocí důchodu, což je ve své podstatě příspěvek jejího přítele na společnou domácnost, dosáhnout dostatečného plnění pro nezajištěné věřitele (za předpokladu, že by smlouva o důchodu byla skutečně plněna), lze v tom, že by za dlužnici plnila oddlužení výhradně třetí osoba, spatřovat nepoctivý záměr, a tedy důvod pro zamítnutí návrhu na povolení oddlužení podle ust. § 395 odst. 1 písm. a) IZ. Navíc v případě, že by přítel dlužnice přestal dle smlouvy o důchodu přispívat na společnou domácnost částku, k níž se zavázal, příjmy dlužnice by nepostačovaly ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení a lze předpokládat, že by v takovém případě dlužnici byly použity i prostředky představující i nepostižitelnou částku určenou pro vyživovací osoby, což nelze připustit.“ Obdobně též např. usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. KSOL 16 INS 22329/2011, 2 VSOL 807/2012 anebo ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. KSBP 26 INS 5867/2012, 2 VSOL 321/2012.
- 23 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 9. 2012, sp. zn. KSPA 59 INS 10282/2011, 2 VSPH 918/2012.
- 24 Je však třeba též upozornit na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 2012, sp. zn. KSHK 45 INS 12804/2011, 3 VSPH 848/2012, ve kterém bylo uvedeno: „Je samozřejmé, a potud lze se soudem prvního stupně souhlasit, že domáhá-li se dlužník dobrodíní oddlužení, při úvaze o jeho proveditelnosti splátkovým kalendářem není s předpokladem poctivosti dlužníkovy záměru slučitelné, pokud zjevně neusiluje o přiměřenou výdělečnou činnost. Jinak řečeno, poctivě se vůči svým věřitelům nechová dlužník, který pro splátkový kalendář nabízí jen příjmy ze sjednané finanční pomoci třetí osoby, aniž by se sám jakkoli snažil – ač mu v tom objektivně nic nebrání – tyto příjmy ve prospěch maximálního možného uspokojení věřitelů navýšit vlastní výdělečnou činností. Takové okolnosti by ostatně byly důvodem i pro zrušení schváleného oddlužení splátkovým kalendářem dle § 418 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 412 odst. 1 písm. a) IZ. Jestliže však o takový případ nejde, není důvodu, proč by při nedostatečnosti příjmů dlužníka nemohl být splátkový kalendář založen na sjednaných příjmech z důchodu (či daru) od třetí osoby, pokud tyto příjmy k dosažení potřebné zákonné míry uspokojení nezajištěných věřitelů postačují.“
- 25 Takovéto užití insolvenčního zákona by však samozřejmě muselo být řádně zdůvodněno a nesmělo by vykazovat znaky svévole (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. dubna 2009, sp. zn. KSPH 39 INS 4221/2008, 29 NSČR 3/2009).
- 26 Oddlužení lze schválit, resp. provést ve formě zpeněžení majetkové podstaty nebo formou plnění splátkového kalendáře, příp. jejich kombinací (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. KSHK 45 INS 22049/2011, 1 VSPH 1533/2012).
- 27 Srov. usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. KSOS 13 INS 2847/2010, 2 VSOL 366/2010, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 62/2011.
- 28 Viz vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 929.

Skončení pracovního poměru podle soudních rozhodnutí

JUDr. LADISLAV JOUZA

Otázky neplatnosti skončení pracovního poměru patří mezi nejčastější spory, které řeší advokáti. Určitou „pomocí“ jim může být judikatura, která je v této oblasti dosti bohatá.

Po účinnosti nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. od 1. ledna 2014 nebudou mít soudy možnost v podobných případech se odchylovat od judikatury, neboť § 13 tohoto zákona dává jasné vodítko. Podle tohoto ustanovení může každý, kdo se bude dovolávat soudní ochrany, důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně, jako jiný již rozhodnutý právní případ. Podmínkou bude, že se shoduje v podstatných znacích. Bude-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této rozdílnosti. Protože ustanovení zákoníku práce č. 262/2006 Sb. (dále jen „ZP“) o skončení pracovního poměru jsou v současné době nejpoužívanější, podívejme se podrobněji na některá nejdůležitější rozhodnutí.

Dohoda o skončení pracovního poměru (§ 49 ZP)

K ukončení pracovního poměru dohodou je třeba, aby smluvní strany, zaměstnanec i zaměstnavatel, se písemnou formou shodli na tom, že jejich pracovní vztah bude ukončen (navrhnout ukončení může jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel) a k jakému datu se tak stane. Je tedy třeba, aby uzavřeli dohodu o skončení pracovního poměru. Dohoda má mít písemnou formu. *Jestliže by např. byla uzavřena ústní dohoda o skončení pracovního poměru k 31. 8. 2013 a zaměstnanec by dne 1. 9. 2013 nepřišel do práce, šlo by z jeho strany o porušení právních povinností, neboť by pracovní poměr nebyl skončen platně. V praxi to znamená, že zaměstnavatel musí nejdříve zaměstnanci doručit návrh na dohodu a pak se zaměstnancem písemně ukončí pracovní poměr dohodou.* Teprve poté může provést některé administrativní kroky, jako je např. odhláška zaměstnance ze zdravotního a sociálního pojištění.

Pokud zaměstnanec požaduje, aby v dohodě byl uveden důvod skončení pracovního poměru, nemusí mu zaměstnavatel vyhovět. Tato povinnost byla od 1. ledna 2012 zrušena.

Dohodu o skončení pracovního poměru lze uzavřít kdykoliv během pracovního poměru, tedy i v případě, že je zaměstnanec nemocen, nebo žena trvale pečuje o dítě mlad-

ší než tři roky, nebo zaměstnanec je zdravotně postižený. **ZP vychází z toho, že dohoda je projevem svobodné vůle obou účastníků, kteří jsou si plně vědomi všech právních důsledků.** Není třeba, aby byla zaměstnancům poskytována zvláštní ochrana jako v případech, kdy pracovní poměr skončí z vůle jen jednoho z účastníků – zaměstnavatele proti vůli zaměstnance.

Dohoda o skončení pracovního poměru se uzavírá písemně, a je vhodné v ní uvést důvody. To má význam zejména při skončení pracovního poměru z důvodu organizačních změn, kdy zaměstnanci náležejí některé pracovní právní výhody (např. odstupné), jedině při tomto důvodu skončení pracovního poměru.

Podstatnou náležitostí dohody je určení dne, kdy pracovní poměr končí. Nejčastější jsou případy, kdy je doba skončení pracovního poměru určena kalendářním dnem. To je také nejjednodušší a nejpřesnější stanovení rozhodného dne. Použije-li se však jiného způsobu určení (např. je-li tento den vázán určitou událostí či rozvazovací podmínkou), musí se tak stát způsobem nevzbuzujícím pochybnost.

Z judikatury

- *Doba, v níž má skončit pracovní poměr dohodou, nemusí být sjednaná jen kalendářním dnem. Může být dohodnutá např. dobou skončení prací, skončením pracovní neschopnosti zaměstnance apod. Doba skončení musí však být určena tak, aby nevznikla pochybnost o sjednaném dni, v němž má pracovní poměr skončit. Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 27. 2. 1973, sp. zn. 3 Cz 25/72 (R 5/1974).*
- *Těhotenství zaměstnankyně v době uzavření dohody o skončení pracovního poměru není důvodem neplatnosti této dohody, a to ani v případě osamělé zaměstnankyně, která o svém těhotenství nevěděla. Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30. 10. 1984 (R 4/1986).*
- *Nejedná se o bezprávnou výhrůžku, ani o zneužití výkonu práv a povinností v rozporu s dobrými mravy, jestliže zaměstnavatel svůj návrh na rozvázání pracovního poměru dohodou odůvodnil tím, že podle jeho názoru jsou zde důvody, pro které by mohl se zaměstnancem pracovní poměr zrušit okamžitě. Rozsudek NS ze dne 11. 4. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1332/2001.*
- *Dochází-li k dohodě o rozvázání pracovního poměru mezi účastníky z důvodů organizačních změn na straně zaměstnavatele, nečiní ta skutečnost, že důvodem skončení pracovního poměru není uveden přímo v písemné dohodě, tuto dohodu neplatnou. Není ani vyloučen nárok zaměstnance na odstupné. V takovém případě je ovšem na zaměstnanci, aby prokázal, že organizační změny u zaměstnavatele byly skutečně důvodem rozvázání pracovního poměru*

dohodou, a že tedy mezi těmito organizačními změnami a rozvázáním pracovního poměru dohodou existuje příčinná souvislost. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 4. 1995 (PR 9/1995).

Výpověď z pracovního poměru daná zaměstnavatelem (§ 52 ZP)

Zaměstnavatel může dát výpověď pouze z důvodů, které výslovně (taxativně) stanoví zákoník práce (§ 52).

V písemné výpovědi, kterou dává zaměstnavatel, musí být konkrétně uveden důvod výpovědi. Nestáčí jen uvedení čísla příslušného ustanovení ZP.

Výpověď daná zaměstnavatelem, která se opírá o jakýkoliv jiný důvod, než stanoví ZP, nebo není vůbec odůvodněna, je neplatná a v případě soudního sporu nemá zaměstnavatel reálnou vyhlídku na úspěch. Rovněž není možné u jedné a téže výpovědi výpovědní důvod dodatečně měnit.

V praxi může dojít i k situaci, kdy ten, kdo výpověď podal, změnil názor a chce již doručenu výpověď odvolat. Tento postup je možný, avšak jen tehdy, jestliže s tím druhou smluvní strana souhlasí. Toto tzv. zpětvzetí výpovědi musí být stejně jako výpověď učiněno písemně a souhlas druhého účastníka s tímto postupem je třeba též písemně potvrdit.

Výpověď z organizačních důvodů (§ 52 písm. a) až c) ZP

Jde o důvody, spočívající v zásadních okolnostech týkajících se zaměstnavatele (např. zaměstnavatel ruší živnost, mění své sídlo, jeho část – dílna nebo provoz přechází k jinému zaměstnavateli, jehož předmět činnosti neumožňuje zaměstnance dále zaměstnávat podle pracovní smlouvy apod.). **V současné době jsou v praxi nejčastější výpovědi z důvodu organizačních změn.**

Výpověď z důvodu organizačních změn může dát zaměstnavatel:

- ruší-li se zaměstnavatel nebo jeho část (písm. a),
- přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část (písm. b),
- stane-li se zaměstnanec nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách (písm. c).

Z judikatury

- *Důvody pro výpověď musí existovat v okamžiku, kdy zaměstnavatel dává výpověď. Nemusí být organizační změny již realizovány, je nutné, aby o nich bylo rozhodnuto. Výpovědní doba by měla skončit nejdříve poslední den před realizací organizační změny.*
- *Rozhodnutí o organizační změně nemusí být písemné, nejde o právní úkon, ale o hmotněprávní podmínku platnosti výpovědi.*
- *Přestěhování provozovny a rozšíření sortimentu nemůže být důvodem pro výpověď.*

- *Pojem části zaměstnavatele: organizační jednotka, útvar nebo jiná složka zaměstnavatele, která vyvíjí v jeho rámci relativně samostatnou činnost, již se podílí na předmětu činnosti zaměstnavatele. Taková složka má vyčleněny určité prostředky (budovy, stroje, nářadí) a prostory k provozování činnosti. Zpravidla je uvedena ve vnitřním předpise zaměstnavatele, v organizačním řádu a v jejím čele stojí vedoucí. Nejvyšší soud z 6. 5. 1997 (R 1/98).*
- *Výpověď může být dána jen těm zaměstnancům, kterým v důsledku zrušení nemůže zaměstnavatel přidělovat práci v místě, kde dosud pracovali a konali tedy práci ve zrušené části zaměstnavatele. Nejvyšší soud 3. 6. 1997.*
- *Je-li v pracovní smlouvě místo výkonu práce vymezeno sídlem zaměstnavatele, lze za přemístění zaměstnavatele považovat změnu jeho sídla. Nejvyšší soud 26. 3. 2001.*
- *Podmínky pro platnost výpovědi z důvodu nadbytečnosti: musí existovat rozhodnutí o organizační změně, příčinná souvislost mezi tímto rozhodnutím a nadbytečností zaměstnance a faktická nadbytečnost zaměstnance.*
- *I když skutečnost, že zaměstnavatel přijal na místo zaměstnance, kterému dal výpověď, jiného zaměstnance, je důkazem o neopodstatněnosti tohoto důvodu, není použití tohoto důvodu vázáno na absolutní snížení počtu zaměstnanců; zaměstnavateli záleží nejen na počtu, ale i na složení z hlediska profesí a kvalifikace. Nejvyšší soud 22. 2. 1968.*
- *O výběru zaměstnance, který je nadbytečný, rozhoduje zaměstnavatel sám, soud jeho rozhodnutí nepřezkoumává. Rozsudek Krajského soudu v Brně (R 90/67).*
- *Příčinná souvislost mezi nadbytečností a rozhodnutím o organizační změně: Rozhodne-li zaměstnavatel o tom, že činnost vykonávanou zaměstnancem bude zajišťovat jinak než v pracovněprávním vztahu (např. sleduje-li získání finanční úspory – převod této činnosti jinému subjektu), je dán výpovědní důvod pro nadbytečnost zaměstnance; to neplatí v případě, že jde o úkoly, které patří do předmětu činnosti zaměstnavatele. Pokud by zaměstnavatel vyčlenil z důvodů finančních úspor určitou část ze svého předmětu činnosti a v důsledku toho by dal výpověď pro nadbytečnost, neměla by být tato výpověď platná. Nejvyšší soud 20. 11. 2003.*
- *Výpověď je neplatná, jestliže rozhodnutí zaměstnavatele nebylo přijato k dosažení změny úkolů, technického vybavení, ke snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo se netýkalo jiných organizačních změn. Nejvyšší soud 27. 4. 2004.*
- *O příčinnou souvislost nejde, jestliže předpokládané snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce má nastat jinak, bez nutnosti rozvázat pracovní poměr, např. v důsledku výpovědi podané jiným zaměstnancem nebo uplynutím sjednané doby v pracovním poměru na dobu určitou jiných zaměstnanců. Nejvyšší soud 27. 4. 2004. Příklad: Počet zaměstnanců bude snížen skončením pracovních poměrů na dobu určitou, ale přesto zaměstnavatel dává výpověď pro nadbytečnost jiným zaměstnancům. Taková výpověď není opodstatněná.*
- *Zaměstnanec je nadbytečný tehdy, jestliže zaměstnavatel nemá možnost ho zaměstnávat pracemi sjednanými v pracovní smlouvě. Přijetí jiného zaměstnance na místo uvol-*

něné odchodem zaměstnance, kterému byla dána výpověď pro nadbytečnost, je zpravidla důkazem o neopodstatněnosti použitého výpovědního důvodu. Nejvyšší soud 2. 7. 2002.

- *Rozhodnutí o organizační změně: nemusí být písemné, nemusí být vyhlášené, musí být přijato před podáním výpovědi; rozhodnutí není právním úkonem, soud jej nepřezkoumává, hodnotí jen, zda jej učinil ten, kdo je k tomu oprávněn, a zda bylo skutečně přijato.*
- *Nejedná se o organizační změnu, jestliže se jedná jen o rozvrhu nebo plánování funkcí. Nejvyšší soud SR 29. 1. 1991.*
- *S rozhodnutím o organizační změně musí zaměstnavatel – podnikatel seznámit zaměstnance, i když je to předmětem obchodního tajemství. Nejvyšší soud 2. 2. 2005.*

Snížení pracovního úvazku

V období současné ekonomické stagnace zaměstnavatelé často přistupují ke snížení pracovního úvazku zaměstnance. Je to z hlediska judikatury důvod k výpovědi z pracovního poměru?

Snížení pracovního úvazku (rozsahu týdenní pracovní doby) je možné považovat za jinou organizační změnu, v důsledku níž se zaměstnanec stává nadbytečným a je možné mu dát výpověď podle § 52 písm. c) ZP. **Zaměstnavatel musí však splnit jednu ze základních zákonných podmínek pro platnost této výpovědi: rozhodnout o tom, že práce zaměstnance v rámci sjednaného druhu práce podle pracovní smlouvy není zcela nebo v dosavadním rozsahu (náplni) potřebná.**

Závěr o nadbytečnosti zaměstnance musí vycházet z druhu práce, který má zaměstnanec vykonávat pro zaměstnavatele podle pracovní smlouvy, a z posouzení, zda přijatá organizační změna činí výkon práce v dosavadním rozsahu pro zaměstnavatele nepotřebným. ZP tak zaměstnavatelům umožňuje, aby reguloval počet svých zaměstnanců a jejich kvalifikační složení tak, aby zaměstnával jen takový počet zaměstnanců a v takovém kvalifikačním složení, jaké odpovídá jeho potřebám.

Nadbytečným je zaměstnanec též tehdy, jestliže podle rozhodnutí o organizační změně odpadne nejen část jeho pracovní náplně, ale i některá z více vykonávaných prací. (Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. prosince 2009, 21 Cdo 4999/2008.)

ZP klade důraz na rozhodnutí o změně úkolů zaměstnavatele, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce. Toto rozhodnutí vyhlásí statutární zástupce nebo jím pověřený zaměstnanec. Nemusí být písemné, je však nutné s ním zaměstnance ve výpovědi seznámit.

Pokud zaměstnanec s výpovědí nesouhlasí, musí podat návrh k soudu do dvou měsíců ode dne, kdy má pracovní poměr skončit.

Po výpovědní dobu by měl zaměstnavatel přidělovat práci v rozsahu sníženého pracovního úvazku a za zbytek pracovní doby poskytovat náhradu mzdy. Jedná se o překážku v práci na straně zaměstnavatele, neboť je povinen i po výpovědní dobu poskytovat zaměstnanci práci v rozsahu sjednané pracovní doby.

Nesplňování předpokladů nebo požadavků

Nesplňování předpokladů zaměstnancem, které mohou být důvodem pro výpověď z pracovního poměru, musí být stanoveno právními předpisy (§ 52 ZP). Jde např. o předpoklady na úseku stavební činnosti u úředníka městského úřadu na stavebním odboru. Jestliže zaměstnanec tyto předpoklady ztratil (např. mu byl odebrán řidičský průkaz), nebo je vůbec nesplňoval (např. nesložil potřebnou zkoušku), může zaměstnavatel použít tento výpovědní důvod.

Výpovědním důvodem nesplňování požadavků na výkon práce jsou míněny požadavky kladené na konkrétní práci. Nejsou stanoveny právními předpisy, obvykle je určuje zaměstnavatel. Jsou to např. organizační zdatnost u sekretářky ředitele nebo dobré vyjadřovací schopnosti u lektora, jazyková zkouška apod. Jestliže bez zavinění zaměstnavatele zaměstnanec tyto požadavky neplní a toto neplnění má za následek neuspokojivé pracovní výsledky, lze neplnění požadavků použít jako důvod výpovědi. Je však třeba, aby zaměstnavatel na neuspokojivé pracovní výsledky písemně (a konkrétně) zaměstnance upozornil a současně mu písemně poskytl přiměřenou lhůtu k odstranění těchto nedostatků. Jestliže zaměstnanec v určené lhůtě nedostatky neodstraní, lze mu dát z tohoto důvodu výpověď, a to v průběhu 12 měsíců od písemného upozornění.

Z judikatury

- *Rozdíl mezi předpoklady a požadavky: předpoklady stanoví právní předpisy, požadavky klade zaměstnavatel.*
- *Z důvodu nesplňování předpokladů pro výkon práce může zaměstnavatel dát výpověď i tehdy, jsou-li předpoklady stanoveny v průběhu pracovního poměru, tedy dodatečně a po vzniku pracovní smlouvy. Nejvyšší soud 19. 6. 1995.*
- *U tohoto výpovědního důvodu nestačí, aby zaměstnavatel citoval příslušné ustanovení zákoníku práce (§ 52 písmeno f), ale je nutné důvod uvést skutkově; při nesplňování předpokladů stačí odkázat na předpis, v němž jsou stanoveny předpoklady pro výkon určité práce. U výpovědi z důvodu nesplňování požadavků je nutno konkretizovat požadavky, které zaměstnanec neplní a v souvislosti s tím nedosahuje očekávaných pracovních výsledků, to je těch požadavků, jejichž neplnění brání zaměstnanci v plnění povinností vyplývajících z jeho pracovního poměru. Nejvyšší soud 29. 6. 1998.*
- *Nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady podle nařízení vlády o platech, jde o výpovědní důvod. Nejvyšší soud 25. 2. 1998. Příklad: Zejména se jedná o zaměstnance veřejné správy, kteří jsou odměňováni platem.*
- *Použití tohoto výpovědního důvodu není časově omezeno, může být dán delší dobu; musí však trvat v době, kdy byla výpověď dána. Lze takto uplatnit oba důvody.*
- *Není-li splněn důvod spočívající v předpokladech, nelze z toho dovodit, že jde o nesplňování požadavků. Nejvyšší soud 16. 12. 1976.*
- *Požadavky kladené na výkon práce mohou vyplývat z pracovního řádu, vnitropodnikové směrnice, příkazů vedoucího zaměstnance nebo může jít o požadavky, které jsou všeo-*

becně známé. Nejvyšší soud 24. 3. 1978. Příklad: výpověď pro nesplňování požadavků může dostat vedoucí zaměstnanec, pokud např. trpí u podřízených porušování pracovních povinností, poskytuje jim neoprávněné výhody, nebo práci špatně organizuje. (Sborník rozhodnutí Nejvyššího soudu – svazek III, strana 126.)

- *K odstranění nedostatků v práci musí být stanovena lhůta; její absence (nestanovení), má za následek neplatnost výpovědi; požadavek písemné formy pro stanovení této lhůty je hmotněprávní podmínkou, nejde o právní úkon.*

Výpověď ze zdravotních důvodů [§ 52 písm. d) a e) ZP]

Jde o zdravotní důvody na straně zaměstnance. K tomu, aby bylo možno dát zaměstnanci z uvedených důvodů výpověď, je potřebný lékařský posudek anebo rozhodnutí příslušného orgánu státní zdravotní správy. Posudek či rozhodnutí pak musí vyznívat v tom smyslu, že zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost konat dosavadní práci. Zpravidla u invalidního zaměstnance není rozhodnuto o jeho plné pracovní nezpůsobilosti, takže i on může nadále pracovat.

Z judikatury

- *Předpokladem platné výpovědi z pracovního poměru ze zdravotních důvodů je jen takový lékařský posudek, který nepřipouští jiný odborný závěr než ten, že zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost vykonávat dosavadní práci. Nestačí tedy pouhé doporučení lékaře ke změně druhu vykonávané práce, odůvodněné nevhodností dosavadní práce z hlediska zdravotního stavu zaměstnance, stejně jako nemůže být podkladem pro výpověď z pracovního poměru posudek, z něhož jednoznačně nevyplývá, že pracovní nezpůsobilost zaměstnance je dlouhodobé povahy (není jen dočasná). Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 1. 1996 (PR 6/1996). Příklad: dlouhodobá pracovní neschopnost nemusí ještě znamenat dlouhodobou nezpůsobilost k práci a naopak: krátkodobá pracovní neschopnost může již znamenat dlouhodobou neschopnost k práci.*

Výpověď pro porušení povinnosti [§ 52 písm. g) ZP]

Jedná se o dřívější výpověď pro porušení pracovní kázně. Novým ZP nedošlo k žádné věcné změně, jde jen o nové legislativní vyjádření stejného výpovědního důvodu. Uvádí-li se tedy v judikatuře pojem „pracovní kázeň“, rozumí se tím dřívější pojem „porušení pracovních povinností“ podle § 52 písm. g) ZP.

Toto ustanovení zahrnuje celkem tři situace, a to:

- případy, kdy lze okamžitě zrušit pracovní poměr, tj. jestliže byl zaměstnanec odsouzen za úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než jeden rok,
- závažné porušení povinností vyplývající z právních předpisů vztahujících se k práci vykonávané zaměstnancem (např. svévolné opuštění pracoviště, požívání alkoholu na pracovišti, několikadenní nepřítomnost na pracovi-

šti, neomluvená absence, fyzické napadení zástupce zaměstnavatele nebo spoluzaměstnance apod.),

- soustavně méně závažné porušování povinností. Tento důvod však lze použít pouze tehdy, jestliže v posledních šesti měsících byl v souvislosti s porušením povinností zaměstnanec upozorněn na možnost výpovědi. Upozornění by mělo být vyhotoveno písemně pro případ budoucího dokazování v možném soudním sporu. O soustavně porušování povinností se podle praxe soudů jedná tehdy, jestliže k tomu dojde alespoň třikrát, přičemž mezi jednotlivými případy je přiměřená časová souvislost a je rovněž zřejmé, že zaměstnanec nehodlá ani do budoucna pracovní povinnosti plnit. Jedná se např. o soustavně pozdní příchody na pracoviště.

Z judikatury

- *Kritéria pro použití tohoto výpovědního důvodu nelze stanovit obecně, soud přihlíží k intenzitě, osobě zaměstnance, k funkci, k dosavadnímu postoji k plnění pracovních úkolů, důsledkům porušení pracovní kázně. Nejvyšší soud 14. 2. 2001.*
- *Každé porušení pracovní kázně, které není hrubým nebo závažným, je vždy méně závažným. Nejvyšší soud 2. 4. 2001.*
- *Soud není vázán tím, jak zaměstnavatel hodnotí určité jednání jako porušení pracovní kázně. Nejvyšší soud 19. 1. 2000.*
- *Porušení právních povinností zaměstnavatelem má význam jen pro hodnocení intenzity porušení zaměstnancem. Nejvyšší soud 14. 2. 2001.*
- *V porušení pravidel chování stanovené v pracovním řádu, která spočívají v požadování vyšších nároků na osobní vlastnosti zaměstnance a na úroveň jeho chování v mimopracovní době, nelze spatřovat porušení pracovní kázně, ale nesplňování požadavků kladených na výkon práce. Nejvyšší soud 25. 10. 2001.*
- *Porušení pracovní kázně je nejen zaviněné porušení povinností při výkonu práce, která patří k úkolům zaměstnance (práce, kterou se zavázal vykonávat podle pracovní smlouvy), ale i zaviněné porušení povinností při výkonu jiné činnosti pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, a zaviněné porušení povinností, které spočívá v tom, že koná pro zaměstnavatele jinou práci v rozporu s právními předpisy, pracovním řádem a jinými předpisy zaměstnavatele nebo pokynu nadřízeného vedoucího zaměstnance. Vrchní soud 30. 6. 1993.*
- *O soustavně méně závažné porušení pracovní kázně se jedná, dojde-li k němu nejméně třikrát a je mezi nimi přiměřená časová souvislost.*
- *Nenastoupení ženy nebo muže po 3 letech věku dítěte (po skončení rodičovské dovolené) do práce, i když mají zabezpečenu péči o dítě, může být považováno za hrubé porušení pracovní kázně. Zpráva Nejvyššího soudu z 24. 3. 1978.*

✿ Autor je advokátem v Praze a rozhodcem pracovních sporů.

Věcná příslušnost soudů v obchodních věcech dle *ratione valoris* „potřetí“, aneb meloun jako meloun...

JUDr. ALEŠ DOUBEK, JUDr. ROSTISLAV TOMIS

Článkem nazvaným „*Věcná příslušnost civilního soudu ve věcech obchodních závazkových vztahů dle ratione valoris*“, publikovaným v Bulletinu advokacie č. 7-8/2012, poukázali jeho autoři na problematiku nejednotné judikatury vrchních soudů ve věcech rozhodování o věcné příslušnosti soudů v případech, kdy žalobce (podnikatel) uplatňuje žalobou vůči žalovanému (také podnikateli) nárok na zaplacení částky převyšující 100 000 Kč. Předmětný článek upozornil na straně jedné na ustálenou judikaturu Vrchního soudu v Praze, který v intencích svého usnesení ze dne 18. 11. 2010, spis. zn. Ncp 2505/2010, uvádí, že pro použití § 9 odst. 3 písm. r) bodu 6 občanského soudního řádu je třeba samostatné posouzení každého nároku zvlášť, neboli, pokud žádný z uplatněných nároků nepřevyšuje hranici 100 000 Kč, bylo by spojení ke společnému řízení před krajským soudem obcházením pravidel věcné příslušnosti.¹

Na straně druhé článek zmiňuje tehdy odlišný přístup Vrchního soudu v Olomouci, který zastával právní názor opačný. Na základě zásady dispoziční, zásady hospodárnosti a rychlosti řízení, jakož i přípustnosti tzv. objektivní kumulace (tj. slučování více nároků do jedné žaloby), Vrchní soud v Olomouci v rozhodnutí ze dne 26. 1. 2012, spis. zn. Ncp 63/2012, judikoval, že „*rozhodným kritériem pro určení věcné příslušnosti soudů je skutečnost, zda peněžité plnění požadované žalobcem převyšuje částku 100 000 Kč či nikoliv.*“

Na citovaný článek navázal v Bulletinu advokacie č. 4/2013 Mgr. Tomáš Jakubík, který v článku nazvaném „*Ještě jednou*

k věcné příslušnosti soudů ve sporech z obchodních závazkových vztahů“ upozornil na změnu judikatury Vrchního soudu v Olomouci ve smyslu zásadní korekce oproti dosavadní judikatuře tohoto soudu. Autor ve svém článku cituje rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. 9. 2012, spis. zn. Ncp 1009/2012, v němž Vrchní soud v Olomouci „akceptuje“ judikaturu Vrchního soudu v Praze a ztotožňuje se s výše uvedeným právním názorem Vrchního soudu v Praze, jak byl judikován v jeho rozhodnutí ze dne 18. 11. 2010, spis. zn. Ncp 2505/2010. Autor uzavírá svůj článek vyslovením přání konečného sjednocení „*judikatury obou vrchních soudů*“ a tedy „*sjednocení dosud velmi rozdílné rozhodovací praxe okresních a krajských soudů v Čechách a na Moravě*“. Nezodpovězenou otázkou prozatím zůstává, zda toto sjednocení judikatury odpovídá platné právní úpravě občanského soudního řízení, a pokud ano, zda nejde o znevýhodňující prvek na straně věřitele obchodního závazkového vztahu.

Následující příspěvek má za cíl navázat na shora uvedené články, a to především popisem některých (bohužel zřejmě ne všech) negativních důsledků judikatury Vrchního soudu v Praze, představované rozhodnutím ze dne 18. 11. 2010, spis. zn. Ncp 2505/2010. Přípravu žalob na zaplacení peněžitého plnění a zastupování klientů z řad podnikatelů ve věcech, kdy toto plnění v souhrnu přesahuje částku 100 000 Kč, totiž zasahuje nepřijemný fenomén postupu soudu podle § 112 odst. 2 občanského soudního řádu, tj. vyloučení nároků nepřesahujících částku 100 000 Kč k samostatnému řízení. Nároky nepřevyšující 100 000 Kč jsou následně předkládány vrchnímu soudu k rozhodnutí o věcné příslušnosti podle § 104a odst. 2 věty první občanského soudního řádu. Dlužno dodat, že s tímto dosti neobvyklým (a jen obtížně pochopitelným) jevem se autoři setkali v případech, kdy předmětem žaloby bylo několik nároků na zaplacení peněžitého plnění se stejným skutkovým základem, z nichž některé přesahovaly částku 100 000 Kč, jiné naopak nikoli. Dále je třeba poznamenat, že ze všech krajských soudů se autoři s tímto postupem setkali (zatím) pouze u Městského soudu v Praze. Výše uvedenou soudní praxi lze demonstrovat na následujících dvou příkladech.

V prvním případě byly žalobou uplatněny tři nároky na zaplacení kupní ceny dodaného zboží, z nichž jeden přesahoval částku 100 000 Kč, zbylé dva nikoli. Městský soud v Praze, k němuž byla podána žaloba, prvním úkonem vůči účastníkům rozhodl usnesením ze dne 18. 3. 2013, č. j. 46 Cm 24/2013-8, tak, že ony dva nároky nedosahující částky 100 000 Kč vyloučil ve smyslu § 112 odst. 2 občanského soudního řádu k samostatnému řízení „*s tím, že poté bude věc podle ust. § 104a odst. 2*

¹ Právní věta usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 11. 2010, č. j. Ncp 2505/2010-14 zní: „*Je-li v jedné žalobě uplatněno několik nároků na zaplacení peněžitého plnění se samostatným skutkovým základem, pak soud zkoumá podmínku věcné příslušnosti u každého takového nároku zvlášť; celková výše součtu jednotlivých žalobou požadovaných peněžitých plnění nemá z hlediska aplikace ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) bodu 6 o. s. ř. význam.*“

věty první o. s. ř. předložena Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné příslušnosti. " Následně vydaným platebním rozkazem se soud vypořádal pouze s nárokem převyšujícím 100 000 Kč. Vzhledem k tomu, že proti usnesení o vyloučení není odvolání přípustné, žalobci nezbylo, než se vyjádřit k předložení věci (oněch dvou nároků) Vrchnímu soudu v Praze a pokusit se tak (zřejmě neúspěšně) výše uvedenou judikaturu tohoto soudu prolomit. Jelikož všechny tři žalované nároky byly uplatněny v měně euro, je vhodné doplnit, že žádný z nich se v přepočtu na koruny nepohyboval v blízkosti hranice 100 000 Kč.²

Druhý z případů, v němž Městský soud v Praze vyloučil část žalovaných nároků k samostatnému řízení, a rozhodnutí o příslušnosti o těchto nárocích předložil Vrchnímu soudu v Praze, je principiálně totožný. **Pozoruhodný je tím, jak se nalézací soud vypořádal s přepočtem kupní ceny (původně v euro) na koruny české.** Žalobce pro přepočet měn použil kurz ČNB platný ke dni podání žaloby, což byl zároveň den dojití žaloby k soudu, a tedy den zahájení řízení (srov. § 82 odst. 1 občanského soudního řádu). Městský soud v Praze zjevně pro zjištění kritéria hodnoty uplatněných nároků použil jiný kurz, když k samostatnému řízení vyloučil i nároky, které za použití kurzu žalobce přesahovaly (byť mírně) částku 100 000 Kč.³ Podmínky postupu podle § 112 odst. 2 občanského soudního řádu jistě nebyly dány, když veškeré uplatněné nároky byly totožné z hlediska účastníků, podmínek dopravy do místa určení, jakož i z hlediska druhu odebraného zboží – vodních melounů.⁴

Autoři považují za správné, aby přepočet měny uvedené v petitu žaloby byl proveden ke dni zahájení řízení, a nikoli někdy o mnoho dnů či týdnů později, kdy se žaloba dostane na stůl příslušnému soudci či jiné pověřené osobě. Ve druhém případě by možnost a *de facto* též povinnost žalobce podat žalobu k příslušnému soudu závisela na okolnostech žalobcem zcela neovlivnitelných, a to jednak na nepředvídatelných změnách převodních kurzů, a dále na okamžiku, kdy se příslušný soudní senát začne žalobou zabývat a jednotlivé žalované nároky přepočítávat. Případný argument o tom, že dle § 104a odst. 1 občanského soudního řádu zkoumá soud věcnou příslušnost kdykoli za řízení, by zřejmě vedl k absurdním závěrům, jelikož nepředvídatelnost vývoje měnových kurzů by žalovaný nárok mohla uvrhnout do nekonečné spirály posuzování věcné příslušnosti.⁵

Autoři s vylučováním skutkově velmi podobných věcí nesouhlasí a považují tuto praxi za velmi nepříznivý důsledek výše uvedené judikatury Vrchního soudu v Praze (spis. zn. Ncp 2505/2010). Advokát posuzující věcnou příslušnost před podáním žaloby dříve věděl, že výklad § 9 odst. 3 písm. r) bodu 6 občanského soudního řádu byl odlišný v obvodu Vrchního soudu v Praze a Vrchního soudu v Olomouci (tak tomu bylo alespoň před výše zmíněnou změnou judikatury Vrchního soudu v Olomouci), a mohl dle toho postupovat. Vylučování nároků nedosahujících částky 100 000 Kč k samostatnému projednání lze vnímat jako vysoce formalistický výklad zákona vedoucí k nadměrné zátěži a právní nejistotě, a to nejen na straně žalobce. **Jinými slovy, odlišná judikatura vrchních soudů byla sice nevhodná, avšak z hlediska účastníků adaptabilní.** Nynější „vylučovací“ praxe jde zcela proti smyslu řádné, rychlé a účinné ochrany práv účastníků řízení.

Autoři ve výše nastíněné problematice přísného (a navíc v praxi nepřesného) oddělování společně uplatněných a souvisejících nároků na zaplacení peněžitého plnění a následného vylučování těch či oněch nároků k samostatnému řízení spatřují především **podstatné oslabení volné dispozice žalobce s předmětem řízení.** Jistě za těchto podmínek nelze o žalobci prohlásit, že je tzv. *dominus litis*, když mu není umožněno, aby se obrátil na soud (především na soud krajský), má-li za žalovaným pohledávku v souhrnu převyšující částku 100 000 Kč, když z hlediska jazykového výkladu pozitivního práva věcná příslušnost krajského soudu není zpochybněna. **Praxe podporovaná judikaturou Vrchního soudu v Praze navíc vede ke zjevnému porušení zásad rychlosti a hospodárnosti řízení. Těžko lze hovořit o rychlé a účinné ochraně práv účastníků (tj. práva žalobce na zaplacení peněžitého plnění), pakliže je tento nucen absolvovat *de facto* totéž řízení dvakrát a navíc ještě několik měsíců trpělivě vyčkávat rozhodnutí vrchního soudu o posouzení věcné příslušnosti části žalovaného plnění.** Je zřejmé, že v prostředí podnikatelských vztahů obchodních společností často výsledná soudní rozhodnutí představují pouze deklaratorní projev vůle orgánu veřejné moci bez reálné šance na vymožení dlužného plnění.

Je dále otázkou, do jaké míry je tento postup v souladu s ústavně zaručeným právem na projednání věci bez zbytečných průtahů, které pro orgány veřejné moci vyplývá z článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. S tím souvisí otázka, zda lze výklad § 9 odst. 3 písm. r) bod 6 občanského soudního řádu, prosazovaný nyní již oběma vrchními soudy, z hlediska obecného posuzování práva na spravedlivý proces nadřadit právu na včasné projednání věci. Z hlediska určení věcné příslušnosti se do popředí dostává též problematika ohrožené právní jistoty účastníka řízení, jehož nároky uplatňované žalobou (ať už oprávněné, či nikoli) jsou odsouvány do pozadí a na jejich úkor se soudy primárně věnují posuzování věcné příslušnosti. Ústavní soud ČR upozornil ve své judikatuře na to, že „ústavně zaručené základní právo na projednání věci bez zbytečných průtahů podle článku 38 odst. 2 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jež nezanedbatelnou měrou spolupodmiňuje ve společnosti vnímaný stupeň právní jistoty, náleží k těm, jejichž splnění je mj. jednou ze záruk posilování důvěry v právo a stimulem pro jeho dodržování ze strany občanů, při vědomí toho, že se jedná o oboustrannou projekci, neboť obsah právního řádu je stejně závazný jak pro stát, jenž z uvažovaného pohledu má vrchnostenské postavení, tak pro občany, jimž státní moc slouží, a to nejen v abstraktní rovině, nýbrž především ve svém praktickém uplatnění, proto že řádný výkon spravedlnosti je třeba také chápat zejména jako

2 I v tomto případě žalobce žalobou uplatnil nárok na zaplacení dodaného zboží, kdy jednotlivé nároky se odlišovaly pouze výší kupní ceny odebraného zboží.

3 Konkrétně Městský soud v Praze vyloučil k samostatnému projednání nárok na zaplacení kupní ceny ve výši a) 100 121 Kč, b) 101 106 Kč a c) 102 279 Kč.

4 Viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. září 2012, č. j. 52 Cm 100/2012-16. Vzhledem k tomu, že se všechny žalobcem uplatněné nároky týkaly stejné odrůdy vodních melounů, mohly se tyto melouny odlišovat pouze snad přirozenými odchylkami co do velikosti, tvaru či zbarvení.

5 Ve prospěch použití kurzu platného ke dni zahájení řízení hovoří též ustanovení § 11 odst. 1 občanského soudního řádu.

i včasnou ochranu práv, neboť řádná realizace (aplikace) práva soudní mocí je, nikoliv v poslední řadě, i dostatečnou zárukou pro náhled a přesvědčení občanů uznávajících řádný pořad usilí o dosažení práva, že se lze na justici spolehnout a na ni s důvěrou, coby respektovaného arbitra, přenést řešení sporů“.⁶

Pochybnost autorů o souladu judikatury Vrchního soudu v Praze a navazující judikatury Městského soudu v Praze s právem na spravedlivý proces (srov. článek 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) i tam, kde jde o nároky osobně, věcně, časově i jinak související, podporuje náleží Ústavního soudu ČR ze dne 11. října 2012, spis. zn. I. ÚS 339/11. Ústavní soud spatřuje zásah do práva na spravedlivý proces v postupu „obecného soudu, který nebere v úvahu podmínky tzv. objektivní kumulace několika nároků, nepostupuje podle § 112 občanského soudního řádu, což vyústí v diametrálně rozdílnou úspěšnost obsahově zcela shodných žalob téhož žalobce.“

Vážnost situace z hlediska možného zásahu do ústavně zaručených práv daných Listinou základních práv a svobod autoři spatřují též v následující věci. Rozhodování o věcné příslušnosti v obchodních závazkových vztazích se ve většině případů odehrává bez vleklých průtahů ze strany soudní moci (byť čekání na rozhodnutí o věcné příslušnosti v délce jednoho roku není výjimkou). Problém dle autorů spočívá v početnosti případů, kterých se problém určení věcné příslušnosti týká. V podnikatelských vztazích, zejména tam, kde si smluvní strany ujednaly odběr zboží tzv. „na fakturu“, je překonání částky 100 000 Kč otázkou poměrně krátkého času a lze se tedy domnívat, že věcná příslušnost soudu bude hrát roli v podstatné části soudních sporů o peněžité plnění v obchodních věcech. Kritizovaná judikatura navíc neřeší poměrně časté situace, kdy na základě jediné objednávky je dodané zboží vyúčtováno několika dílčími fakturami, či naopak, kdy zboží objednané na základě více objednávek je dodáno na základě jediného dodacího listu a vyúčtováno jednou fakturou.

Složitost situace advokáta zastupujícího žalobce není třeba zvláště zdůrazňovat. Přeje-li si klient u soudu uplatnit několik skutkově souvisejících nároků, z nichž některé částku 100 000 Kč přesahují, a jiné nikoli, **problémům určení věcné příslušnosti se lze zřejmě vyhnout pouze podáním dvou žalob tak, aby každý soud (krajský i okresní) obdržel pouze jemu náležející nároky.** Není třeba dodávat, že **taková praxe zcela zbytečně navyšuje náklady řízení, zvyšuje časovou i administrativní zátěž advokáta a jeho kanceláře** (dvoji příprava žaloby, nejméně dvoji účast na jednání, dvoji vedení spisu, případně dvoji fakturace, cestovní výdaje atd.).

Negativní dopady pak nejsou pouze na straně účastníků řízení, jelikož vyloučení věci k samostatnému projednání způsobí, že věci se věnuje jednak soud, jemuž žalobce žalobu zaslal (zpravidla půjde o krajský soud, bude-li advokát žalobce příznivcem dřívější judikatury Vrchního soudu v Olomouci), dále

...problémům určení věcné příslušnosti se lze zřejmě vyhnout pouze podáním dvou žalob tak, aby každý soud (krajský i okresní) obdržel pouze jemu náležející nároky.

pak soud, jemuž bude část nároků postoupena k samostatnému řízení, a konečně též příslušný vrchní soud, který obligatorně rozhoduje o věcné příslušnosti podle § 104a odst. 2 občanského soudního řádu. O možné roli odvolacích soudů snad raději ani nehovořit. Vyloučit nelze ani rozdílná rozhodnutí ve skutkově velmi souvisejících věcech, neboť například otázka unesení důkazního břemene o tom, zda byly ony melouny nebo dlaždice skutečně dodány a převzaty, může být v konečném důsledku posouzena rozdílně. V neposlední řadě je třeba všechno vysvětlit klientovi, který je sice zvyklý na ledacos, ale ani u něj není samozřejmé, že pochopí rozměry vrchních soudů a smysl pŮtek justice a odborné veřejnosti o věcnou příslušnost. Očekávat pochopení u zahraničních klientů, kteří byli léta zvyklí, že dosud jednotně žalovaný nárok bude nyní žalován dvakrát, je téměř vyloučeno.

Z výše uvedeného vyplývá, že autoři se s posunem judikatury Vrchního soudu v Olomouci neztotožňují a příklon tohoto soudu k judikatuře Vrchního soudu v Praze nepokládají za šťastný. Lze souhlasit s kolegou Mgr. Tomášem Jakubíkem v tom, že judikatura je nyní zřejmě sjednocena. Otázkou zůstává, zda sjednocení proběhlo tím správným směrem. **Praxe vylučování nároků nedosahujících 100 000 Kč pak vede především k práv-**

ní nejistotě, porušování základních zásad civilního procesu (zásada rychlosti a hospodárnosti řízení, zásada objektivní kumulace), což zcela jistě nekoresponduje s ústavně zaručeným právem na spravedlivý proces. Jistotu nadějí autoři spatřují v možné budoucí novelizaci občanského soudního řádu v podobě vládního návrhu zákona, který je ke dni uzavření rukopisu tohoto článku předmětem projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jako sněmovní tisk č. 932/0. Poměrně rozsáhlá novelizace občanského soudního řádu se dotkne (bude-li v této podobě publikována ve Sbírce zákonů) též pravidel věcné příslušnosti. Problematické ustanovení § 9 odst. 6 písm. r) občanského soudního řádu by dle návrhu mělo být bez náhrady zcela zrušeno s tím důsledkem, že kritérium *ratione valoris* již pro určení věcné příslušného soudu nebude relevantní.⁷

❖ Prvý autor je advokátem v Praze, druhý autor je jeho koncipientem.

NOVINKA C. H. BECK

Šámal a kolektiv
Podrobný komentář
k trestnímu řádu
od renomovaného
kolektivu autorů

Vázané s přebalem, 3 svazky, 4 720 stran
cena 6 990 Kč, obj. číslo EVK16

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

6 Viz náleží Ústavního soudu ze dne 4. června 2003, spis. zn. II. ÚS 71/99.

7 Sněmovní tisk 932/0 byl navržen na pořad 54. schůze Poslanecké sněmovny PČR konané od 11. 6. 2013 (<http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw>).

Zánik zmocnění obhájce

Zrušením usnesení o zahájení trestního stíhání zmocnění obhájce k obhajobě obviněného zaniká.

Při opětovném zahájení trestního stíhání se zmocnění obhájce neobnovuje a je třeba učinit znovu všechny úkony k tomu, aby obviněný měl obhájce, pokud jsou dány důvody nutné obhajoby.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 2012, sp. zn. 3 Tz 120/2011, Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek NS, sešit 2/13, rozhodnutí č. 12, str. 77.

Odůvodnění:

Usnesením policejního orgánu Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, odbor hospodářské kriminality, pracoviště Nový Jičín ze dne 13. 12. 2010, sp. zn. KRPT-20741-46/TČ-2010-070081, bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání L. O. pro pokračující trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního zákona, účinného do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“).

Jelikož byl u obviněného dán důvod nutné obhajoby a obviněný si sám obhájce nezvolil, byla mu opatřením soudce Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. 1. 2011, sp. zn. 5 Nt 472/2011, podle § 39 tr. ř. ustanovena obhájkyň Mgr. I. H., advokátka.

Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal obviněný prostřednictvím obhájkyň stížnost, o které rozhodl státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku usnesením ze dne 16. 2. 2011, sp. zn. 1 ZT 10/2011, tak, že podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadené usnesení zrušil a policejnímu orgánu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Předmětné usnesení nabylo právní moci dne 16. 2. 2011.

Usnesením policejního orgánu Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, odbor hospodářské kriminality, pracoviště Nový Jičín ze dne 14. 6. 2011, sp. zn. KRPT-20741-113/TČ-2010-070081, bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání L. O. pro pokračující trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák.

Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal obviněný prostřednictvím obhájkyň stížnost, o které rozhodl státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku usnesením ze dne 27. 7. 2011, sp. zn. 1 ZT 10/2011, tak, že podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. stížnost zamítl s tím, že byla podána neoprávněnou osobou.

Proti posledně citovanému usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku podal ministr spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného L. O. Vytkl v ní, že zákon byl porušen v ustanoveních § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ust. § 2 odst. 13, § 36 odst. 3 a § 39 odst. 1 tr. ř.

Ministr spravedlnosti poukázal na skutečnost, že obviněný byl stíhán pro pokračující trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. a byl u něj dán důvod nutné

obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. Obviněný si sám obhájce ve stanovené lhůtě nezvolil, byl mu proto ustanoven rozhodnutím Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. 1. 2011, sp. zn. 5 Nt 472/2011, obhájce, a to Mgr. I. H.

S odkazem na ustanovení § 148 odst. 1 písm. b), § 2 odst. 13, § 36 odst. 3 a § 39 odst. 1 tr. ř. konstatoval, že státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku pochybil, pokud poté, co prvotní usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání zrušil, nedal ihned podnět Okresnímu soudu v Novém Jičíně ke zrušení ustanovení obhájce. Orgány činné v trestním řízení jsou totiž povinny zkoumat, zda důvody nutné obhajoby trvají. Jakmile důvody nutné obhajoby pomínou, zruší ustanovení obhájce předseda senátu a v přípravném řízení soudce. I zrušení ustanovení obhájce má formu opatření. Podnět ke zrušení ustanovení obhájce vzejde od toho orgánu činného v přípravném řízení, u něhož pomínutí důvodu nutné obhajoby vyšlo najevo.

Ve stížnosti dále konstatoval, že pomínou-li v průběhu přípravného řízení důvody nutné obhajoby, nezanikají tím bez dalšího práva a povinnosti ustanoveného obhájce k výkonu obhajoby obviněného. V takovém případě příslušný orgán činný v přípravném řízení předloží věc soudci, aby učinil opatření, jímž zruší ustanovení obhájce (§ 39 odst. 1 tr. ř.) – k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tz 101/2008. Policejní orgán si té skutečnosti, že práva a povinnosti ustanoveného obhájce nezanikly, byl vědom, když mu doručoval druhé usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného a rovněž ho uvědomoval o výslechu obviněného, který byl prováděn dne 30. 8. 2011 a jehož se zúčastnil substitut obhájkyň Mgr. H. Navíc policejní orgán při vydání nového usnesení o zahájení trestního stíhání dne 14. 6. 2011 obviněného O. opětovně nepoučil o tom, že se v dané věci jedná o případ nutné obhajoby a že si může zvolit obhájce.

Stěžovatel ve svém mimořádném opravném prostředku uvedl, že pokud státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku s ohledem na shora uvedené skutečnosti zamítl stížnost obviněného do druhého usnesení o zahájení trestního stíhání, která byla podána prostřednictvím ustanovené obhájkyň Mgr. H., jako stížnost podanou osobou neoprávněnou, poškodil obviněného na jeho obhajovacích právech a porušil tak zákon v jeho neprospěch.

Ministr spravedlnosti v petitu svého mimořádného opravného prostředku navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 ZT 10/2011-60, byl porušen zákon v neprospěch obviněného L. O. v ust. § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ust. § 2 odst. 13, § 36 odst. 3, § 39 odst. 1 tr. ř., dále, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení, včetně všech rozhodnutí, která na ně obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a věc podle § 270 odst. 1 tr. ř. rádu přikázal státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i v řízení napadené části rozhodnutí

předcházející, a shledal, že zákon byl porušen, ovšem z jiného důvodu, než uváděl stěžovatel.

Podle ustanovení § 148 odst. 1 tr. ř. nadřízený orgán zamítne stížnost

- a) není-li přípustná,
- b) byla-li podána opožděně, osobou neoprávněnou, osobou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již před tím výslovně vzala zpět, nebo
- c) není-li důvodná.

Podle § 2 odst. 13 tr. ř. ten, proti němuž se trestní řízení vede, musí být v každém období řízení poučen o právech umožňujících mu plně uplatnění obhajoby a o tom, že si též může zvolit obhájce; všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny umožnit mu uplatnění jeho práv.

Podle § 36 odst. 3 tr. ř. koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, musí mít obviněný obhájce už v přípravném řízení.

Podle § 41 odst. 5 tr. ř. nebylo-li zmocnění obhájce při jeho zvolení nebo ustanovení vymezeno jinak, zaniká při skončení trestního stíhání. I když zmocnění takto zaniklo, je obhájce oprávněn podat za obžalovaného ještě dovolání a zúčastnit se řízení o dovolání u Nejvyššího soudu, dále podat žádost o milost a o odklad výkonu trestu.

Nejvyšší soud po přezkoumání napadeného spisu konstatuje, že s ohledem na skutečnost, že obviněný L. O. byl usnesením policejního orgánu Policie České republiky ze dne 13. 12. 2010, sp. zn. KRPT-20741-46/TČ-2010-070081, stíhán pro pokračující trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. a ohrožen tak trestem odnětí svobody v trvání dva až osm let, byly u něj dány důvody nutné obhajoby vyplývající z ustanovení § 36 odst. 3 tr. ř.

Obviněný byl také náležitě poučen o důvodech nutné obhajoby a právu zvolit si obhájce. Jelikož tak sám neučinil, bylo postupováno podle § 39 odst. 1 tr. ř. a obviněnému byla ustanovena obhájkyň Mgr. I. H., a to opatřením soudce Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. 1. 2011, sp. zn. 5 Nt 472/2011.

Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal obviněný prostřednictvím obhájkyň stížnost, o které rozhodl státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku usnesením ze dne 16. 2. 2011, sp. zn. 1 ZT 10/2011, tak, že podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadené usnesení zrušil a policejnímu orgánu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl. **Trestní stíhání L. O. bylo citovaným usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 16. 2. 2011, sp. zn. 1 ZT 10/2011, pravomocně ukončeno.**

Jak vyplývá z ustanovení § 41 odst. 5 tr. ř. (jedná se o ustanovení speciální ve vztahu k § 39 odst. 1 tr. ř.), **skončením trestního stíhání zaniká ustanovení obhájce.** V daném případě zrušením usnesení o zahájení trestního stíhání bylo skončeno trestní stíhání L. O., věc se dostala do stadia prověřování a ustanovení Mgr. I. H. ze zákona zaniklo.

Dle pokynů obsažených ve zrušujícím usnesení policejní orgán doplnil dokazování a usnesením ze dne 14. 6. 2011, sp. n. KRPT-20741-113/TČ-2010-070081, podle § 160 odst. 1 tr. ř. opětovně zahájil trestní stíhání L. O. pro pokračující

trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák.

Policejní orgán Policie České republiky v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 6. 2011, sp. zn. KRPT-20741-113/TČ-2010-070081, užil stejnou právní kvalifikaci protiprávního jednání obviněného jako v předchozím zrušeném usnesení [tj. dle § 250 odst. 1, odst. 3, písm. b) tr. zák.], a neměl tak pochybnost o tom, že u obviněného jsou dány důvody nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. Nesprávně se ovšem domníval, že pokud ustanovení obhájkyň Mgr. I. H. nebylo soudem zrušeno, práva a povinnosti soudem ustanoveného obhájce trvají, a proto obhájkyň Mgr. I. H. doručil usnesení o zahájení trestního stíhání a rovněž ji uvědomoval o výslechu obviněného.

Proti novému usnesení o zahájení trestního stíhání si obviněný prostřednictvím obhájkyň Mgr. H. podal stížnost a policejní orgán věc předložil státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku. Ten usnesením ze dne 27. 7. 2011, sp. zn. 1 ZT 10/2011, rozhodl tak, že podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. stížnost zamítl s tím, že byla podána neoprávněnou osobou. V odůvodnění svého rozhodnutí státní zástupce uvedl, že stížnost sice byla podána v zákonné lhůtě, avšak osobou neoprávněnou. Mgr. H. totiž nebyla obviněnému ustanovena a tento si ji ani jako obhájkyň nezvolil na plnou moc. Usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání ze dne 13. 12. 2010 bylo zrušeno, proti tomuto usnesení není stížnost přípustná a v okamžiku jeho vydání pominuly důvody nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř., neboť podle tohoto ustanovení musí mít obhájce pouze obviněný, přitom trestní věc se vrátila do fáze před zahájením trestního stíhání. Od tohoto okamžiku, dle názoru státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku, přestala být Mgr. H. obhájkyň obviněného, a to bez ohledu na to, že policejní orgán nedal Okresnímu soudu v Novém Jičíně podnět k vydání opatření, jimž by její ustanovení soudce zrušil.

Nejvyšší soud konstatuje, že jelikož byl u obviněného L. O. dán důvod nutné obhajoby (§ 36 odst. 3 tr. ř.), neboť trestní stíhání obviněného pravomocně skončilo, měl být obviněný opětovně poučen v souladu s ustanovením § 2 odst. 13 tr. ř. o právu zvolit si obhájce, a pokud by tak neučil, měl mu být obhájce ustanoven opatřením soudce Okresního soudu v Novém Jičíně.

Pokud policejní orgán takto nepostupoval, porušil ustanovení § 2 odst. 13 a § 36 odst. 3 tr. ř. Státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku, který obdržel podání Mgr. H., nazvané jako stížnost obviněného, rovněž nepostupoval v souladu se zákonem přesto, že si byl vědom skutečnosti, že obviněný nebyl opětovně poučen v souladu s ustanovením § 2 odst. 13 tr. ř. o právu zvolit si obhájce, obhájce si sám nezvolil, ani mu nebyl obhájce ustanoven opatřením soudce Okresního soudu v Novém Jičíně.

Podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. ř. jestliže lhůta k podání stížnosti již všem oprávněným osobám uplynula a stížnosti nebylo vyhověno podle odstavce 1 (tj. pokud nebylo rozhodnuto autoremedurou), předloží policejní orgán věc k rozhodnutí státnímu zástupci, který vykonává nad přípravným řízením dozor, a jde-li o stížnost proti usnesení, k němuž tento státní zástupce dal souhlas nebo pokyn, jeho prostřednictvím nadřízenému státnímu zástupci.

Je nepochybné, že v trestní věci obviněného L. O. nebylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno všem oprávněným osobám, v daném případě obhájci, a proto také nebyly splněny podmínky pro předložení věci k rozhodnutí státnímu zástupci. Pokud tak přesto policejní orgán učinil, bylo povinností státního zástupce takovou věc policejnímu orgánu vrátit bez věcného vyřízení s tím, aby postupoval v intencích § 2 odst. 13 tr. ř. a teprve po splnění podmínek uvedených v ustanovení § 146 odst. 2 písm. a) tr. ř. věc předložil k rozhodnutí.

Nad rámec shora uvedeného (jako obiter dictum) je třeba se vyjádřit i k části stížnosti pro porušení zákona, v níž stěžovatel odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 4 Tz 101/2008. Zde je třeba uvést, že toto rozhodnutí se zabývalo problematikou zániku důvodů nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. při změně právní kvalifikace.

V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud mimo jiné uvedl, že: „Z ustanovení § 39 odst. 1 tr. ř. jednoznačně plyne, že ustanovení obhájce, jakož i zrušení tohoto ustanovení, pominou-li důvody, pro něž se tak stalo, činí za výše uvedených procesních podmínek soudce. Otázkou, kdy v konkrétním případě zaniklo ustanovení obhájce, je nutno vykládat v intencích ustanovení § 41 odst. 5 tr. ř. Podle tohoto ustanovení nebylo-li zmocnění obhájce při jeho zvolení nebo ustanovení vymezeno jinak, zaniká při skončení trestního stíhání. Jinými slovy, zmocnění obhájce trvá až do právní moci rozsudku či trestního příkazu, případně právní moci usnesení o zastavení trestního stíhání či jiného pravomocného skončení trestní věci.“

Obtěžování fotografováním a filmováním

Soustavné a závažné narušování soukromí vlastníka nebo uživatele nemovitosti fotografováním nebo pořizováním jiného obrazového záznamu může být imisi ve smyslu § 127 odst. 1 obč. zák.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2012, sp. zn. 22 Cdo 583/2011

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., a soudců Mgr. Michala Králíka, Ph.D., a JUDr. Zdeňka Pulkrábka, Ph.D., ve věci žalobců **a) M. B.**, a **b) MVDr. V. B.**, obou bytem v M. 47, proti žalovaným **1. M. D.**, **2. M. B.**, **3. S. D.**, všem bytem v M. 46, o zdržení se nadměrného obtěžování, vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 14 C 176/2006, o dovolání žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. září 2010, č. j. 27 Co 301/2010-190, takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. září 2010, č. j. 27 Co 301/2010-190, se v části, ve které byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 30. března 2010, č. j. 14 C 176/2006-154, kterým byla zamítnuta žaloba, aby žalovaným byla uložena povinnost zdržet se jakéhokoliv fo-

Ze shora konstatovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu jednoznačně vyplývá, že zmocnění obhájce trvá do právní moci usnesení o zastavení trestního stíhání (právní moci rozsudku či trestního příkazu, případně jiného pravomocného skončení trestní věci). Názor stěžovatele, že pravomocným zastavením trestního stíhání nezanikají bez dalšího práva a povinnosti ustanoveného obhájce k výkonu obhajoby obviněného tak není správný.

Vzhledem k výše popsaným skutečnostem Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocnými usneseními státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 ZT 10/2011-60, byl porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. a v řízení předcházejícím v ustanoveních § 2 odst. 13, § 36 odst. 3 a § 146 odst. 2 písm. a) tr. ř. v neprospěch obviněného L. O.

Nejvyšší soud poté podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil včetně všech dalších rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a věc podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu státnímu zástupci ve Frýdku-Místku, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Podle § 270 odst. 4 tr. ř. je orgán, jemuž byla věc přikázána, vázán právním názorem, který vyslovil ve věci Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.

✿ Právní věta redakce.

tografování nebo natáčení (filmování) žalobců, jakož i ve výrocích o náhradě nákladů řízení, **ruší** a věc se v tomto rozsahu **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ve zbývajících částech se dovolání **odmítá**.

Odůvodnění:

Okresní soud v Příbrami („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 30. března 2010, č. j. 14 C 176/2006-154, výrokem pod bodem I. zamítl žalobu, že žalovaní jsou povinni 1. zdržet se obtěžování žalobců hlukem z rozhlasového přijímače umístovaného do oken nemovitosti žalovaných – budovy č. p. 46 stojící na pozemku parc. č. 51 v katastrálním území M., zapsané na listu vlastnictví č. X v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Středočeský kraj, katastrální pracoviště Příbram, 2. zdržet se obtěžování žalobců hlučnými projevy a verbálním napadáním z oken nemovitosti žalovaných – budovy č. p. 46 blíže popsané výše, a dále pak zdržet se jakéhokoliv fotografování nebo natáčení (filmování) žalobců, 3. zdržet se obtěžování žalobců světlem z oken uvedené nemovitosti žalovaných, dále pak kouřem a popílkem šířících se z komína uvedené nemovitosti žalovaných a zdržet se nadměrného šíření zápachu při chovu dobytka v uvedené nemovitosti žalovaných, 4. zamezit vniku koček z nemovitosti žalovaných – pozemku parc. č. 51 v katastrálním území M. na sousedící nemovitost žalobců. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobkyně a) je

výlučnou vlastníci domu č. p. 47 na pozemku parc. č. st. 50/1 a pozemku parc. č. st. 50/1 zastavěná plocha a nádvoří v katastrálním území M. Uvedené nemovitosti užívá se svým manželem – žalobcem b). Žalované 1. a 2. jsou podílovými spoluvlastnicemi sousedních nemovitostí, a to domu č. p. 46 na pozemku parc. č. st. 51 a pozemku parc. č. st. 51 zastavěná plocha a nádvoří v katastrálním území M., které užívají spolu s manželem žalované 1. S. D. – žalovaným 3. Vztahy mezi účastníky jsou dlouhodobě špatné; žalobci tvrdili, že žalování je obtěžující nad míru přiměřenou poměrům způsobu uvedenými v žalobním návrhu. Soud posoudil věc podle § 127 odst. 1 občanského zákoníku („obč. zák.“) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, neboť žalobci neprokázali, že obtěžování ze strany žalovaných – hodnoceno z hlediska intenzity zásahů a jejich frekvence – přesahuje míru přiměřenou místním poměrům. Mimo jiné konstatoval, že účastníci se fotografovali vzájemně, nejednalo se pouze o fotografování ze strany žalovaných. Natáčení žalobců prokázáno nebylo.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalobců rozsudkem ze dne 30. září 2010, č. j. 27 Co 301/2010-190, po částečném zpětvzetí žaloby rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. bodu 1, v části bodu 2, týkající se uložení povinnosti žalovaným zdržet se obtěžování žalobců hlučnými projevy a verbálním napadáním z oken nemovitosti žalovaných – budovy č. p. 46, a v části bodu 3, týkající se uložení povinnosti žalovaným zdržet se šíření nadměrného zápachu při chovu dobytka v uvedené nemovitosti žalovaných, zrušil a řízení v tomto rozsahu zastavil; ve zbytku rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud považoval skutková zjištění soudu prvního stupně za správná. Pokud jde o obtěžování žalobců fotografováním nebo natáčením, odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že se nejedná o (tvrzenou) imisi, ale o zásah do práva na ochranu osobnosti podle § 11 obč. zák., a takový nárok je nutné uplatnit samostatnou žalobou u příslušného krajského soudu. Jiná rušení nad míru přiměřenou poměrům nebyla prokázána.

Proti rozsudku odvolacího soudu podávají žalobci dovolání, jehož přípustnost opírají o § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 občanského soudního řádu („o. s. ř.“) a uplatňují dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř.

Žalobci považují předně za nesprávné závěry odvolacího soudu, který částečně řízení zastavil na základě zpětvzetí části žaloby s odůvodněním, že žalobci zpětvzetí zavini-li, což se projevilo v nákladovém výroku. Opak je pravdou. V řízení bylo prokázáno, že žaloba byla podána důvodně, že k obtěžování hlukem, verbálním napadáním a šířením zápachu nad míru přiměřenou poměrům ze strany žalovaných docházelo a že toto jednání se snížilo na míru přiměřenou poměrům až v průběhu soudního řízení. Byli to tedy žalovaní, kdo zavini-li zastavení řízení, a proto by měli nést náklady řízení.

Žalobci mají za to, že ve zbývající části svá žalobní tvrzení prokázali a že žalobě nebylo vyhověno v důsledku nesprávného postupu soudů obou stupňů, které při hodnocení provedených důkazů nepostupovaly v souladu s § 132 o. s. ř.

Žalobci namítají, že si nalézací soudy nesprávně vyložily

ustanovení § 127 odst. 1 obč. zák., neboť uzavřely, že ze strany žalovaných nedocházelo k imisím překračujícím míru přiměřenou běžným poměrům. Účelem tohoto ustanovení je ochrana pohody bydlení tam, kde imise překračují míru přiměřenou běžným poměrům. Žalobci jsou si vědomi toho, že na vesnici je nutné počítat s jinými imisemi než ve městě. I tyto imise však nesmí překračovat míru přiměřenou místním poměrům tak, že se v topné sezoně nedá venku dýchat pro nepříjemně zapáchající kouř vycházející z komínu domu žalovaných nebo že děti žalobců si nemohou na pozemku žalobců hrát na pískovišti nebo na trávníku pro trvalé znečišťování kočkami žalovaných. Po žalobcích nelze požadovat, aby takové chování žalovaných, které je způsobené jejich bezohledností, a někdy i úmyslem (např. hluk z rozhlasového přijímače), snášeli. Účelem bydlení na vesnici je zpravidla právě klid, čistý vzduch a větší pohoda, než je tomu ve městě.

Žalobci nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že v případě obtěžování žalobců fotografováním a filmováním ze strany žalovaných se nejedná o imisi, ale o zásah do práva na ochranu osobnosti podle § 11 obč. zák. Upozorňují na to, že žalobou nebrojili proti zásahům do osobnostních práv, i když i takovou žalobu nevyklučují, ale že se domáhali ochrany proti neustálému obtěžování ze strany žalovaných fotografováním a natáčením při jakémkoliv svém pohybu na dvorku nebo při přijímání návštěv. Podle názoru žalobců se jedná o imisi, která sice není v § 127 odst. 1 obč. zák. výslovně uvedena, ale vzhledem k tomu, že v uvedeném ustanovení jde pouze o výčet demonstrativní, je tuto imisi možné pod tento výčet podřadit. Dále žalobci podrobně rozebírají pochybení soudů při způsobu hodnocení důkazů. Navrhují, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů, věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení a tomu uložil, aby rozhodl o náhradě nákladů řízení ve všech stupních ve prospěch žalobců.

Žalovaní ve vyjádření uvedli, že nepovažují za splněné zákonné podmínky přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Žalobci v dovolání nevynechali otázku zásadního právního významu, která by v rozhodnutí odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo kterou by soudy rozhodly rozdílně. Nenamítali také, že věc měla být rozhodována podle jiného právního předpisu. Odvolací soud na věc aplikoval správné zákonné ustanovení § 127 obč. zák. Pokud žalobci v dovolání poukazují na nesprávná skutková zjištění a nesprávné hodnocení důkazů nalézacími soudy, není dovolání pro takové důvody podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné. Rovněž není přípustné dovolání pouze proti výroku o nákladech řízení. Navrhují, aby dovolací soud dovolání odmítl.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je částečně přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., že je uplatněn dovolací důvod upravený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je v části, ve které je přípustné, důvodné.

V dané věci jde o tzv. objektivní kumulaci více nároků. Podle dovolání mají být přezkoumání podrobeny výroky roz-

sudku odvolacího soudu týkající se obtěžování žalobců fotografováním a filmováním, světlem, kouřem, popílkem a vnikáním koček. Otázku zásadního právního významu však dovolatelé vymezují jen u obtěžování fotografováním a filmováním, ve zbývajících částech spočívá dovolání v polemice se skutkovými závěry.

Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy (§ 11 odst. 1 obč. zák.).

Podle § 127 odst. 1 obč. zák., věty první, se vlastník věci musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv.

Z textu zákona lze dovodit, že právně významné mohou být i tzv. imateriální imise (srov. obrat „se musí zdržet všeho, čím by ... obtěžoval jiného“), tedy imisi může být za určitých okolností i obtěžování pohledem (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. září 2000, sp. zn. 22 Cdo 1150/99, Právní rozhledy č. 1/2001).

V rozsudku ze dne 12. prosince 2000, sp. zn. 22 Cdo 1629/99, Nejvyšší soud uvedl: „Aby bylo možno obtěžování pohledem považovat za imisi, muselo by jít o mimořádnou situaci, při které by bylo soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele sousední nemovitosti; zpravidla by šlo o případy, kdy vlastnické právo by bylo zneužíváno k nahlížení do sousední nemovitosti za účelem narušování soukromí sousedů anebo by došlo ke stavební změně, umožňující nahlížení do dosud uzavřených prostor, přičemž tuto změnu by neodůvodňovaly oprávněné zájmy toho, kdo změnu provedl. Při posuzování věci je třeba přihlížet k oprávněným zájmům všech účastníků řízení“.

Uvedené pravidlo musí tím spíše platit pro fotografování a filmování osob; v takovém případě jde totiž v jistém smyslu o „obtěžování pohledem“, umocněné tím, že tento pohled je zachycen technickými prostředky. Lze proto konstatovat, že je-li fotografováním nebo pořizováním jiného obrazového záznamu soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele nemovitosti, jde o imisi ve smyslu § 127 odst. 1 obč. zák.

Dovolací soud souhlasí s názorem odvolacího soudu, že ochrany proti takovému jednání se lze domáhat i žalobou na ochranu osobnosti podle § 11 a násl. obč. zák., nicméně má za to, že v závažných případech se tato ochrana částečně překrývá s ochranou poskytovanou ustanovením § 127 odst. 1 obč. zák. proti jednání vlastníka věci (fotoaparátu, kamery či jiného podobného zařízení). I když jde o otázku, na kterou jsou v odborné literatuře vyslovovány různé názory, je nutno vyjít z toho, že v pochybnostech je třeba dát přednost takovému výkladu, který chrání „obtěžovaného“ účastníka oproti výkladu, poskytující ochranu tomu, kdo jako vlastník věci jiného obtěžuje či ohrožuje výkon jeho práva (zde práva na soukromí a na nerušené užívání vlastní nemovitosti).

Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud se měl věcně zabývat odvoláním i v té části, ve které směřuje proti obtěžování žalobců fotografováním či filmováním; při vymezení takto uplatněného nároku bude třeba přihlídnout k celému obsahu žaloby (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze

dne 20. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 909/2003, publikované např. v ASPI). Pokud postupoval jinak, spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Ve zbývajících částech není dovolání přípustné. Také zde by připadala přípustnost dovolání do úvahy jen podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tedy v případě, že by dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží [§ 237 odst. 3 o. s. ř.]. Napadený rozsudek však ve zbývajících částech takovým rozhodnutím není.

Dovolatelé polemizují s hodnocením důkazů a zpochybňují skutková zjištění dovolacího soudu. Uplatňují tak dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 3 o. s. ř., k němuž podle výslovného znění § 237 odst. 3 o. s. ř., nelze v tomto řízení přihlížet. V dovolacím řízení, jehož účelem je přezkoumání správnosti rozhodnutí odvolacího soudu, se dokazování ve věci samé neprovádí a při posuzování přípustnosti dovolání z hlediska § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je dovolací soud vázán skutkovými zjištěními nalézacích soudů. Dovolatelům lze přisvědčit v tom, že ani na vesnici nelze obtěžovat sousedy nad míru přiměřenou poměrům. Problém je ale v tom, že soud prvního stupně, jehož zjištění odvolací soud převzal, dospěl k závěru, že žalovaní takové obtěžování neprokázali; toto zjištění dovolací soud nemůže přezkoumávat.

Vzhledem k tomu, že dovolání v této části není přípustné, dovolací soud je podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl. V části, ve které je dovolání důvodné, nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit a věc v dotčeném rozsahu vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, 3 o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

OBCHODNÍ ZÁKONÍK

transparentnost akciových společností

další změny obchodního zákoníku (opožděné platby, obchodní rejstřík)

www.sagit.cz

Sagit

inzerce

Dobré mravy v exekučním řízení

I pro exekuční řízení platí, že zásadně námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy není. Jen ve zcela výjimečných případech odůvodněných zvláštními okolnostmi její uplatnění může být shledáno v rozporu s dobrými mravy (§ 3 odst. 1 obč. zák.).

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 12. 2012, sp. zn. Cdo 595/2010

Odůvodnění:

Okresní soud usnesením ze dne 20. 11. 2008, č. j. 15 E 10/2008-105, zastavil výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech povinného zapsaných na listu vlastnictví č. 3882 pro katastrální území V. M. – m., obec V. M., u Katastrálního úřadu pro Z. k., Katastrální pracoviště V. M., nařízený usnesením téhož soudu ze dne 11. 4. 2008, č. j. 15 E 10/2008-32, a zrušil výrok IV. tohoto usnesení o povinnosti povinné zaplatit oprávněnému na nákladech řízení 104 250 Kč (výrok I). Oprávněnému dále uložil zaplatit na nákladech řízení povinné k rukám jejího zástupce do tří dnů od právní moci usnesení 5831 Kč (výrok II). Dospěl k závěru, že námitka promlčení pohledávky je důvodná. Zároveň neshledal, že by vznesená námitka byla v rozporu s dobrými mravy. Uvedl, že úprava v § 408 obč. zák. se od samého začátku účinnosti obchodního zákoníku nezměnila, že oprávněný je advokát a je rovněž zastoupen advokátem a že jednání jednatele povinné nelze považovat za úskočné nebo takové, z něhož by bylo možno vyvozovat, že chtěla oprávněného uvést v omyl.

Krajský soud napadeným rozhodnutím **potvrdil** usnesení soudu prvního stupně a zároveň oprávněnému uložil zaplatit povinné náklady odvolacího řízení 2737 Kč také ve lhůtě tří dnů od právní moci usnesení k rukám zástupce povinné. Stejně jako soud prvního stupně dospěl k závěru, že právo oprávněného vymáhat svou pohledávku je promlčeno (§ 408 obč. zák.). Dále uzavřel, že vznesení námitky promlčení není v rozporu s dobrými mravy a poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2398/2007. Tomuto závěru přitom nebrání ani závěr Ústavního soudu ČR vyjádřený v rozhodnutích sp. zn. II. ÚS 309/95 nebo sp. zn. I. ÚS 643/04. Současně uvedl, že oprávněný prokazatelně musel vědět, že mu promlčecí lhůta začíná běžet od chvíle, kdy povinný začal být v prodlení; od této chvíle se měl začít o svá práva starat s péčí řádného hospodáře, aby svou pohledávku v rámci promlčecí doby jakýmkoliv způsobem zajistil.

Oprávněný podal dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“), přičemž zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje otázce, zda ustanovení § 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „obč. zák.“), podle kterého nesmí být výkon práv v rozporu s dobrými mravy, platí i pro výkon práva vznést námitku promlčení. Uvedl, že odvolacím soudem zmíněné rozhodnutí Nej-

vyššího soudu řeší jen otázku, zda samotný úkon – podání návrhu na výkon rozhodnutí – může být podrobeno zkoumání, zda je či není v rozporu s dobrými mravy. Nejvyšší soud jako soud dovolací však dosud neřešil, zda i v řízení o výkon rozhodnutí lze uplatňovat regulativ dobrých mravů na vznesenou námitku promlčení. Uvedl, že odvolací soud se nezabýval skutkovými okolnostmi souzené věci a vůbec neřešil, zda právě ony nejsou výjimečného charakteru, že vznesená námitka promlčení je skutečně v rozporu s dobrými mravy. Za neobvyklé oprávněný považuje zejména informaci povinné o nedostatku peněžních prostředků k úhradě pohledávky a o možném podání návrhu na insolvenční, bude-li podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí. Za nestandardní také považuje nabídku povinné převést do vlastnictví oprávněného nemovitosti v hodnotě zřetelně nižší, než je sama pohledávka, a to za situace, kdy oprávněný nemohl mít relevantní informace a musel si je sám obstarat. V době uskutečnění této nabídky byl již právní zástupce oprávněného připraven podat návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, a pokud mu oprávněný dal pokyn, aby tak nečinil, činil tak s důvěrou v určitý, druhou stranou prezentovaný, stav. Vznesení námitky promlčení povinnou proto považuje za zneužití práva z její strany. Navrhl proto, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Povinná ve vyjádření k dovolání uvedla, že dovolacímu soudu nepřísluší v tomto procesním stadiu posoudit, zda v konkrétním případě byla vznesena námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy. Uvedla dále, že oprávněný opakuje svá tvrzení, která však neprokázal a která v mnoha případech uvedl až v rámci odvolacího řízení. Připomněla, že poté, co exekuční titul nabyl právní moci, nebyla mezi účastníky uzavřena žádná dohoda a povinná neučinila ani žádný příslib, jak uvádí oprávněný. Protože napadené rozhodnutí nemá po právní stránce zásadní právní význam, navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl.

Nejvyšší soud věc posoudil podle občanského soudního řádu ve znění do 30. 6. 2009.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3, ve spojení s § 238a odst. 1 písm. d) o. s. ř., protože Nejvyšší soud se dosud otázkou, zda vznesení námitky promlčení v exekučním řízení není v rozporu s dobrými mravy podle § 3 obč. zák., nezabýval.

Je-li dovolání přípustné, je dovolací soud povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.) i k vadám podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a) a b), odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (k tomu viz níže); jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.).

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 20 Cdo 535/2002, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročníku 2003, pod číslem 67, formuloval závěr, že z hlediska případné existence rozporu s dobrými mravy lze posuzovat pouze výkon práv a povinností (formou právních úkonů či faktického chování) účastníků občanskoprávních vztahů, nikoli správnost rozhodnutí soudu; to je aktem aplikace práva, v jejímž rámci právě soud – v nalézacím řízení –

posuzuje, zda k případnému rozporu s morálními pravidly při výkonu práv a povinností v hmotněprávních vztazích došlo. Podání návrhu na nařízení exekuce není výkonem práva ve smyslu § 3 odst. 1 obč. zák., nýbrž využitím možnosti poskytnuté oprávněnému procesním předpisem (§ 251 o. s. ř.) pro případ, že povinnost uložená exekučním titulem vydaným v nalézacím řízení nebyla splněna dobrovolně.

Z citovaného rozhodnutí je zřejmé, že Nejvyšší soud otázku dobrých mravů posuzoval jen z pohledu podání návrhu na nařízení exekuce, a proto také odkaz odvolacího soudu na toto rozhodnutí je nepřipadný.

Ústavní soud již v minulosti dovodil (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09), že ustanovení § 3 obč. zák. platí i pro výkon práva vznést námitku promlčení. Stejný závěr zaujal i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4579/2008.

Ačkoliv se nálezy Ústavního soudu vztahují k nalézacímu řízení, není důvod činit jiný závěr pro řízení exekuční, v němž je námitka promlčení uplatňována v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce. I v tomto řízení mohou nastat situace, kdy uplatnění námítky promlčení je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí lhůty nezavinil (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 15. 1. 1997, sp. zn. II. ÚS 309/95). I pro exekuční řízení te-

dy platí, že obecně (zásadně) námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy není; ve zcela výjimečných případech odůvodněných zvláštními okolnostmi proto její uplatnění může být shledáno v rozporu s dobrými mravy.

Dospěl-li odvolací soud k jinému právnímu závěru a z tohoto důvodu se nevypořádal s odvolacími námitkami, týkajícími se skutkových zjištění soudu prvního stupně, zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.].

Nejvyšší soud proto, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3). Poněvadž důvody, pro něž bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i je a věc tomuto soudu vrátil podle druhé věty třetího odstavce téhož ustanovení k dalšímu řízení.

Právní názor dovolacího soudu je závazný (§ 243d odst. 1 část první věty za středníkem o. s. ř.).

V novém usnesení soud rozhodne nejen o nákladech dalšího řízení, ale znovu i o nákladech řízení původního, tedy i dovolacího (§ 243d odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

Výběr školy při neshodě rodičů

1. Nedohodnou-li se rodiče na tom, do jaké základní školy nastoupí jejich dítě, měl by ten z rodičů, který navrhuje zapsat dítě do spádové základní školy (tj. školy, v jejímž správním obvodu má dítě trvalý pobyt), podat k soudu návrh na nahrazení souhlasu druhého rodiče s podáním přihlášky k zápisu do základní školy s takovým časovým předstihem, aby v době zápisu do první třídy základní školy bylo k dispozici soudní rozhodnutí, které by souhlas nesouhlasícího rodiče s podáním přihlášky nahradilo.

2. Bylo-li dítě už ve dvou různých školách zapsáno do první třídy a řediteli škol bylo pravomocně ve správním řízení rozhodnuto o přijetí dítěte k povinné školní docházce, lze neshodu mezi rodiči odstranit jen tak, že bude soudem výslovně rozhodnuto, ve které škole nezletilé dítě zahájí školní docházku, protože nahrazení souhlasu druhého rodiče s podáním přihlášky k povinné školní docházce (k zápisu do první třídy) již nepřipadá v úvahu.

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. dubna 2013, sp. zn. 28 Co 158/2013

Krajský soud v Praze rozhodl v právní věci nezletilé J. B., nar. 2006, v řízení o odstranění neshody mezi rodiči, o změnu výchovy a o změnu úpravy styku, vedeném u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 22 P 126/2008-647, o odvolání matky i otce proti rozsudku ze dne 4. 12. 2012. Napadený rozsudek se ve výroku I. mění tak, že nezletilá zahájí školním rokem

2013/2014 základní školní docházku v Základní škole X. Y. v K., okres Kolín, se sídlem v ulici Z.

Z odůvodnění:

Manželství rodičů nezletilé J. B. bylo v roce 2008 rozvedeno a nezletilá byla svěřena do péče matky. V předmětném řízení, iniciovaném otcem na jaře roku 2012, zamítl Okresní soud v Kolíně rozsudkem ze dne 4. 12. 2012, č. j. 22 P 126/2008-647, výrokem I. návrh otce na udělení souhlasu k tomu, aby nezletilá dcera účastníků J. B. zahájila rokem 2013 základní školní docházku v Základní škole s rozšířenou výukou jazyků M. H. v Ř. u Prahy. Výrokem II. okresní soud zamítl návrh otce na změnu výchovy nezletilé, výrokem III. upravil styk otce s nezletilou o letních školních prázdninách a výrokem IV. rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při rozhodování soud prvního stupně uzavřel, že návrhy otce nejsou v zájmu nezletilé, která v péči matky prospívá, a otec má možnost se v rámci širokého styku podílet na její výchově a umožnit jí ve svém bydlišti v Praze aktivity, k nimž nemá nezletilá v místě bydliště matky příležitost. V otázce požadavku otce, aby nezletilá zahájila základní školní docházku nikoli v místě svého bydliště poblíž Kolína, ale v Ř. u Prahy, soud dospěl k závěru, že umístění nezletilé do této školy není v jejím zájmu. Protože školský zákon určuje spádovou základní školu podle místa trvalého pobytu nezletilé, požadavek otce soud prvního stupně zamítl.

Proti tomuto rozsudku se včas odvolali oba rodiče. Otec napadl výrok I. a II., matka napadla výrok III. Rozsudek soudu prvního stupně byl tak napaden v celém rozsahu.

Podle § 28 zákona o rodině změní-li se poměry, může soud i bez návrhu rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu jejich

rodičovských práv a povinnosti změnit. Odvolací soud souhlasí se závěry soudu prvního stupně v tom, že se od poslední úpravy výchovy a výživy nezletilé poměry nezměnily, toto zjištění soudu I. stupně je podle názoru odvolacího soudu správné a má oporu v provedených důkazech. Nezměnila se ovšem ani kvalita vzájemné komunikace rodičů, naopak jejich neschopnost spolu komunikovat se ještě prohloubila. Rodiče nejsou schopni dohodnout se ani na tak podstatné věci, jakou je škola, do které nezletilá od září 2013 nastoupí do první třídy. Otec svým dlouhodobým jednáním ukazuje, že není ochoten v ničem ustoupit. Nelze se divit, že se matka k otci chová stejným způsobem. Protože však v péči matky nebyly zjištěny žádné nedostatky a nezletilá vyslovila přání zůstat i nadále v K., soud v otázce výchovy a výživy nevyhověl odvolání otce a rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. jako správný potvrdil.

Podle ustanovení § 49 zákona o rodině nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při výkonu rodičovské zodpovědnosti, rozhodne soud. Mezi rodiči je neshoda v tom, ve které základní škole má od září 2013 nezletilá plnit povinnou školní docházku. Otec preferuje Základní školu s rozšířenou výukou jazyků v Ř. u Prahy, matka naopak Základní školu v K., která je pro nezletilou spádovou školou podle ustanovení § 36 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Za stavu, kdy je nezletilá ve výchově matky a má bydliště v K., a kdy sama projevila přání chodit do základní školy v K., je v zájmu nezletilé zahájit školní docházku v následujícím školním roce v K. Odvolací soud proto přihlédl k přání nezletilé a ke všem okolnostem, za kterých ho vyslovila. Kromě toho vzal odvolací soud v úvahu každodenní dojíždění a odkázanost nezletilé na dopravu osobním automobilem otce a jeho příbuzných. Nezletilá je ve věku, kdy by pro ni dojíždění hromadnou dopravou bylo nevhodné. Aby přišla do školy včas a nebyla vystavována stresům z pozdního příchodu, musela by vstávat kolem šesté hodiny ranní. Cestování by jí přineslo výraznou změnu oproti dennímu režimu spojenému s docházkou do školy v K., vzdáleném pět minut od bydliště nezletilé. **Soud nijak nezpochybňuje význam kvalitního vzdělávání ve světě s otevřenými hranicemi a se zajímavými možnostmi uplatnění v profesním životě pro vzdělané a jazykově dobře vybavené občany země Evropské unie.** Kvalitní vzdělání však lze dosáhnout i na víceletých gymnáziích, která připravují žáky ke studiu na vysokých školách. Pro dítě ve věku, kdy navštěvuje první stupeň základní školy, je však vedle kvalitního vzdělání důležité i to, aby mělo pevné rodinné zázemí a jeden domov, aby si navyklo na pravidelný školní režim, aby nebylo vystresované, mělo pocit lásky od obou rodičů a mělo stále kamarády a kamarádky.

Vzhledem k tomu, že nezletilá je svěřena do výchovy matky, její spádovou základní školou je Základní škola v K. Vzhledem ke všem dalším okolnostem případu odvolací soud odstranil neshodu rodičů o tom, ve které z uvedených škol nezletilá ve školním roce 2013/14 nastoupí. Tím spíše za situace, kdy je nezletilá zapsaná do obou základních škol, protože matka ji bez vědomí otce zapsala do základní školy v místě bydliště a otec ji bez vědomí matky zapsal v Základní škole s rozšířenou výukou jazyků v Ř. u Prahy. Případný znalecký posudek k této problematice je nadbytečný, skutkový stav věci byl zjištěn dostatečně.

Odvolací soud přisvědčil otci v tom, že za stavu, kdy je ne-

zletilé dítě zapsáno v souladu se školským zákonem do dvou různých základních škol, tj. každým z rodičů do konkrétní základní školy bez souhlasu druhého rodiče, **lze tuto neshodu odstranit jen tak, že bude rozhodnuto, ve které škole nezletilé dítě zahájí školní docházku.** Popsaná situace může nastat i mezi rodiči, kteří jsou manželé, žijí spolu, avšak mají neshody týkající se výchovy nezletilého dítěte, tedy mají každý jiný názor na to, do které školy by dítě mělo být zapsáno k povinné školní docházce. I tady se může stát, že je dítě zapsáno do dvou různých základních škol, a ani jedna z nich nemusí být školou spádovou ve smyslu ustanovení § 36 odst. 5 školského zákona. Podle názoru odvolacího soudu mají rodiče správně postupovat tak, že pokud jeden z nich nesouhlasí s nástupem dítěte do spádové základní školy (to je škola, v jejímž správním obvodu má dítě trvalý pobyt) nebo do jiné školy nežli spádové, měl by ten **rodič, který s takovou školou souhlasí, podat návrh na nahrazení souhlasu druhého rodiče s podáním přihlášky k zápisu do této základní školy s takovým časovým předstihem, aby v době zápisu do první třídy základní školy bylo k dispozici soudní rozhodnutí, které by souhlas nesouhlasícího rodiče s podáním přihlášky nahradilo.** Protože dítě je povinen přijmout k povinné školní docházce jen ředitel spádové školy, může se stát, že dítě nebude zapsáno do žádné základní školy, protože ani jeden z rodičů nesouhlasil se spádovou základní školou, dítě není přihláшено do žádné školy k povinné školní docházce, a buď probíhá, nebo ani neprobíhá soudní spor o odstranění neshody mezi rodiči. Pak takové dítě podle ustanovení § 36 odst. 7 zahájí povinnou školní docházku ve své spádové škole automaticky. Nečinnost zákonného zástupce nemůže být na újmu nezletilého dítěte, kterému vzniká právo, a současně i povinnost školní docházky. Naopak v případě, že dítě už je ve dvou různých školách zapsáno do první třídy a řediteli škol je pravomocně ve správním řízení rozhodnuto o přijetí dítěte k povinné školní docházce, lze podle názoru odvolacího soudu **neshodu mezi rodiči odstranit jenom tak, že bude rozhodnuto, ve které škole nezletilé dítě zahájí školní docházku, protože správní řízení podle školského zákona je již skončeno, rozhodnutí je doručeno oznámením podle § 183 odst. 2 školského zákona a nahrazení souhlasu druhého rodiče s podáním přihlášky k povinné školní docházce (k zápisu do první třídy) z těchto důvodů již nepřipadá v úvahu.**

Odvolací soud proto změnil výrok I. rozsudku soudu prvního stupně a s ohledem na nástup dcery do první třídy základní školy také odlišně upravil styk otce s nezletilou v závislosti na zahájení povinné školní docházky. Odvolací soud závěrem upozornil na to, že rozhodnutí o výchově a úpravě styku je rozhodnutím tzv. **pro tentokrát.** Při každé změně poměrů lze podle ustanovení § 28 zákona o rodině přistoupit ke změně těchto rozhodnutí. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto podle ustanovení § 224 odst. 1, 2 občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 146 odst. 1 písm. a) o. s. ř. za stavu, kdy se otec práva na náhradu nákladů řízení vzdal a odvolací soud neshledal žádné důvody pro přiznání nákladů řízení matce ve smyslu ustanovení § 146 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

✿ Rozhodnutí zaslala, zpracovala a právní větou opatřila
JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ, advokátka a šéfredaktorka Rodinných listů.

Přesah rozsudku Michaud: ESLP jako záchranné lano ochrany lidských práv

Přijatý rozsudek Michaud (*Michaud vs. Francie* ze dne 6. 12. 2012, sp. zn. 12323/11) ukončil dlouhou polemiku ohledně rozsahu povinnosti mlčenlivosti advokáta. Evropský soud pro lidská práva (dále také jako „ESLP“ nebo „štrasburský soud“) totiž upřesnil, že opatření přijatá v souladu se směrnicí 2005/60/CE z 26. října 2005 jsou konformní s principy článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na soukromý a rodinný život), pokud nepřinášejí nepřiměřený zásah do advokátního tajemství.

Rozsudek je však zajímavý též tím, že vrací do hry otázku rozsahu kontroly ESLP v rámci evropského práva, a to v případě dysfunkce evropského soudního systému. ESLP na sebe vzal roli garanta principů Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen jako „Úmluva“), a to i pro oblast působnosti evropského práva.

ESLP tak na sebe bere roli konečného ručitele/ochránce/garanta za naplňování zásad Evropské úmluvy o lidských právech, a to i v oblasti působnosti evropského práva.

Rozsudek Michaud tedy primárně přitáhl pozornost k zásadní otázce slučitelnosti základních práv dle Úmluvy a povinnosti advokátů informovat o podezření v rámci boje proti praní špinavých peněz a zároveň rozvinul otázku již nastolenou v případě Bosphorus.

Podle rozsudku Bosphorus (*Bosphorus Hava Yollar Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Irland [GC]*, rozsudek velkého senátu z 30. června 2005, sp. zn. 45036/98) státy Úmluvy odpovídají za slučitelnost opatření přijatých na základě svých mezinárodních závazků s Úmluvou. Závazek přijatý v souvislosti s členstvím v mezinárodní organizaci je oprávněný potud, pokud i tato mezinárodní organizace má ekvivalentní ochranu práv jako je ochrana dle Úmluvy, a tato skutečnost může být přezkoumána Evropským soudem pro lidská práva.

V tomto rozsudku (Bosphorus) ESLP uvedl, že procesní a hmotněprávní záruky práva EU jsou srovnatelné (nikoliv však identické) s ochranou základních práv dle Úmluvy. Jedná se o tzv. Bosphorskou presumpci kompatibility systému ochrany lidských práv v EU s Úmluvou, tedy vzájemný respekt a uznávání mezi ESLP a Soudním dvorem EU. ESLP je však povinen ověřit, zda v daných případech nedošlo k dysfunkci kontrolního mechanismu ochrany práv zaručených Úmluvou.

Východiska v případech Bosphorus a Michaud jsou podobná. Zatímco v případě Bosphorus ESLP připomněl, že dodržování základních práv je podmínkou legitimacy komunitárních aktů, v případě Michaud dodává, že ochrana je též posílena Chartou základních práv EU, a to od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost. V případě Michaud však ESLP přijal jiný přístup než v případě Bosphorus, a to pokud jde o konkrétní posouzení dané situace.

Štrasburský soud v případě Michaud odmítá aplikaci presumce „rovnocenné ochrany“ práv (dle Úmluvy a dle EU) jako ve věci Bosphorus. ESLP se v tomto případě vidí v roli

poradce (censora) evropského práva a odmítá připustit automatický předpoklad dodržování lidských práv v EU, protože kontrolní mechanismus předvídaný právem EU nebyl plně respektován. Francouzská státní rada se totiž odmítla obrátit na Soudní dvůr EU s předběžnou otázkou týkající se kompatibility oznamovací povinnosti advokáta s článkem 8 Úmluvy, přestože tato otázka dosud nebyla Soudním dvorem řešena.¹ Štrasburský soud tedy v rozsudku Michaud „konstruuje“ svůj účinný soudní přezkum vůči Soudnímu dvoru EU při uplatňování presumce ochrany základních práv v EU. Tím, že se Francouzská národní rada odmítla obrátit s předběžnou otázkou na Soudní dvůr, zabránila tak skutečné soudní ochraně základních lidských práv v EU. A přestože tedy ESLP uznal, že EU nabízí ochranu srovnatelnou s Úmluvou (a to přesto, že je přístup jednotlivce k Soudnímu dvoru omezenější než v případě přístupu k ESLP), tak jestliže se národní orgán/vnitrostátní soud odmítne na návrh žadatele/stěžovatele obrátit se žádostí o posouzení předběžné otázky týkající se slučitelnosti s Úmluvou na Soudní dvůr, není poskytnuta účinná ochrana práv srovnatelná s právy dle Úmluvy. ESLP odmítá judikaturu Soudního dvora EU, schvalující praxi národních soudů, dle které jsou tyto „osvobozeny“ od kladení předběžných otázek tam, kde jsou přesvědčeny, že odvozené normy užitě v projednávané věci nejsou v rozporu s (vyšším/nadřazeným) právem EU.

Rozsudkem Michaud se ESLP povýšil do role ochránce pravidel v rámci předběžného přezkumu legislativy EU a nepřímo zasáhl do kompetence Soudního dvora, umístil se do role jakéhosi „záchranného lana“ (la bouée de sauvetage) ohledně ochrany základních práv EU a zároveň tímto iniciuje/povzbuzuje EU k přistoupení k Úmluvě tak, aby mohly vstoupit v platnost různé mechanismy, které budou skutečnými zárukami kompetence Soudního dvora při výkladu základních práv v právním systému EU.

Čerpáno z Revue de Jurisprudence de Liege, Mons et Bruxelles (č. 13/2013) autorů Chloé Hartman a Dominique Grisaye (advokáti z Bruselu).

❖ Zpracovala Mgr. JANA BENDOVÁ MARUŠKOVÁ, advokátka v Praze, členka sekce pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy ČAK.

¹ Soudní dvůr již danou otázku rozhodoval, avšak jednalo se v tomto konkrétním případě o slučitelnost oznamovací povinnosti advokátů podle směrnice 91/308/EHS pouze s požadavky práva na spravedlivý proces pro klienta advokáta ve smyslu článku 6 Úmluvy, nikoliv s požadavky dle čl. 8.

Jiří Jelínek a kolektiv:

Zákon o obětech trestných činů. Komentář s judikaturou

Leges, Praha 2013, 263 stran,
500 Kč.

Recenzovaná publikace vznikla v reakci na nejnovější legislativní vývoj v oblasti ochrany práv obětí trestných činů – vydání zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů. Oblasti ochrany obětí trestné činnosti, kterým byla způsobena újma na zdraví, majetku nebo jiných zákonem chráněných statcích, nebyla v českém právu donedávna věnována příliš velká pozornost; právní úprava byla nekoncepční, roztržitá a mezerovitá, a v konečném důsledku tak nezajišťovala dostatečně vysoký standard ochrany, jaký by měla moderní společnost být schopna obětem poskytnout. Nový zákon o obětech trestných činů tak lze považovat za určitý průlom v této oblasti, neboť se jím zavádí komplexní a systematická úprava, která zastřešuje a navzájem propojuje jednotlivé dílčí „ochranné“ instituty zakotvené ve speciálních právních předpisech.

Komentovaná publikace autorského kolektivu pod vedením prof. Jelínka se objevuje v pravý čas, neboť převážná část zákona nabude účinnosti 1. srpna 2013, takže adresáti nového zákona (resp. i osoby, které jej budou při své činnosti aplikovat) získávají jedinečnou příležitost podrobně se díky recenzované publikaci s novou právní úpravou seznámit a zároveň být připraveni i na potenciální problémy, které při její interpretaci dle očekávání mohou vzniknout.

Aktuální a důkladnou informaci o novém zákonu o obětech trestných činů přivítají jistě i advokáti, kteří hodlají poskytovat právní pomoc podle zákona o obětech trestných činů. Právní pomoc podle tohoto zákona totiž mohou poskytovat pouze advokáti, kteří jsou zapsáni ve zvláštním registru vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

Z formálního hlediska se recenzovaná publikace drží tradičního uspořádání typického pro komentovaná znění zákonů. Po stručném úvodu, v němž jsou přehledným způsobem představena základní východiska nové právní úpravy,

následují doslovná znění jednotlivých paragrafů s příslušným odborným komentářem, popř. též odkazy na relevantní judikaturu.

Komentáře k jednotlivým ustanovením jsou psány stručným a výstižným jazykem a jsou formulovány tak, aby si čtenář v maximální možné míře vystačil pouze s recenzovanou publikací a nemusel listovat i v souvisejících právních předpisech, nebo dokonce v jejich komentovaných zněních; jako příklad lze uvést komentář k § 9 písm. c) („[s]ubjekt zapsaný v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů poskytne oběti informace o právech oběti jako poškozeného podle trestního řádu“) na str. 66 a násl., který obsahuje přehledný a velmi podrobný výčet jednotlivých procesních práv náležejících poškozenému podle trestního řádu, nebo komentář k § 11 odst. 1 písm. a) („[n]a žádost oběti jí poskytne příslušný orgán činný v trestním řízení pravomocné rozhodnutí, kterým se trestní řízení končí, popřípadě informaci, že trestní řízení nebylo zahájeno“), kde autorský kolektiv čtenáři rovnou nabízí i demonstrativní výčet takovýchto rozhodnutí, „kterými se trestní řízení končí“.

Ačkoliv název publikace láká i na judikaturu, není zde rozhodovací praxe soudů zastoupena v takové míře, jak to bývá běžně u komentářů jiných právních předpisů. Tato skutečnost ale logicky vyplývá z toho, že zákon o obětech trestných činů je zcela novým předpisem, a tak přímo k tomuto zákonu nemůže žádná judikatura ani pojmově existovat; judikatura, na kterou je v publikaci

odkazováno, se tak vztahuje k otázkám judikovaným podle jiných trestněprávních předpisů, které však úzce souvisí s aplikací jednotlivých ustanovení zákona o obětech trestného činu (mimořádná pozornost je např. věnována v rámci komentáře k § 24 na str. 119 až 126 judikatornímu vymezení jednotlivých pojmů v tomto ustanovení obsažených, jako je „ublížení na zdraví“, „těžká újma na zdraví“, „zmrzačení“ atd.).

Za přínosné (byť pro normotvůrce ne zcela lichotivé) lze jednoznačně považovat i vytipování potenciálních problematických míst či mezer nové právní úpravy; autoři tak například poukazují na očekávatelné interpretační obtíže pojmu „čin jinak trestný“ uvedeného bez bližšího vysvětlení v ustanovení § 2 odst. 1 nebo na ne zcela dokonalou formulaci § 2 odst. 2 *in fine*, kde bude sémantický výklad patrně muset ustoupit výkladu systematickému a teleologickému (za „obět“ tak bude dle názoru autorů muset být považována nejen osoba, na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil, ale i osoba, na jejíž úkor se pachatel obohatit měl, ale nestalo se tak např. pro nedokonání tohoto činu).

V samém závěru recenzované publikace je obsaženo též stručné shrnutí legislativních změn ostatních právních předpisů, které jsou zákonem o obětech trestných činů novelizovány.

Záměrem autorů bylo dle jejich vlastních slov stvořit praktickou pomůcku pro široké spektrum adresátů, jmenovitě pro neziskové organizace poskytující pomoc obětem trestné činnosti, soudce, přísedící, státní zástupce, policisty, kriminalisty, advokáty či ostatní pracovníky právní praxe, popř. i pro další zájemce o otázky postavení obětí trestných činů v České republice. Myslím si, že tohoto cíle bylo jednoznačně dosaženo a že všichni jmenovaní si v této publikaci mohou najít „to své“ a smysluplně ji využít při své činnosti.

Publikaci jako celek hodnotím velmi pozitivně. Její přínos spatřuji zejména v tom, že byla vydána s dostatečným předstihem, aby si zainteresované osoby mohly novou právní úpravu osvojit ještě předtím, než se jí budou muset řídit; z praktického hlediska oceňuji rovněž to, že se autorský kolektiv prof. Jelínka pokusil vytvořit zcela autonomní dílo, které je plně využitelné samo o so-

bě bez nutnosti souběžného studia souvisejících právních předpisů nebo jejich komentářů.

Závěrem nezbyvá než vyslovit přání, aby se autorský kolektiv daným tématem zabýval i nadále a své případné další poznatky (např. novou judikaturu nebo zkušenosti z praxe) následně vtělil do aktualizovaného vydání.

❖ doc. JUDr. Mgr. JANA NAVRÁTILOVÁ,
Ph.D., advokátka, pedagožka na katedře
trestního práva PF UK

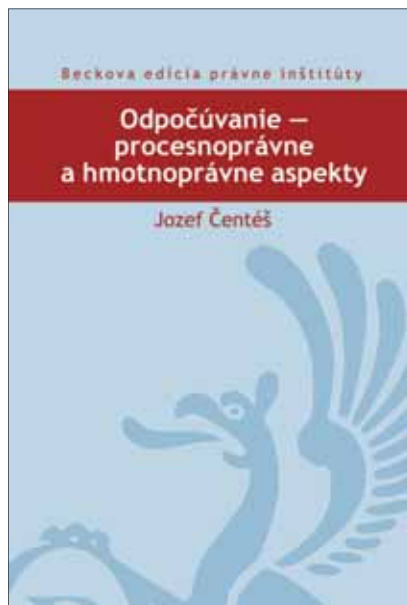
Jozef Čentés:

Odpočúvanie – procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty

C. H. Beck, Bratislava 2013,
272 stran, 1016 Kč.

V dubnu 2013 vydalo nakladatelství C. H. Beck v Bratislavě ve slovenském jazyce vědeckou monografii doc. JUDr. Jozefa Čentése, PhD., k problematice odposlechů a jejich procesněprávním a hmotněprávním aspektům. Na první pohled by se mohlo zdát, že je zcela zbytečné upozorňovat českou odbornou veřejnost na slovenskou vědeckou monografii, když uplatnění v ní řešené problematiky pro potřeby české právní praxe nebude velké a čtení odborné literatury nenapsané v českém jazyce je obtížné pro pochopení. Opak je však pravdou.

Z důvodů souvisejících s možností využití myšlenek autora pro potřeby obhajoby lze, možná kouzlem nechtěného, mimořádně čtivou vědeckou monografií doporučit k prostudování nejen právním teoretikům, soudcům a státním zástupcům, ale zejména všem advokátům, kteří hájí osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, pokud vůči ní byly nasazeny či z jiných důvodů mají jako důkaz sloužit odposlechy. Využití poznatků z monografie obhajobou zřejmě nebylo cílem erudovaného vědce, vysokoškolského pedagoga, dlouhodobého prokurátora Generální prokuratury SR, který sám v ní uvádí, že: „Vědecká monografie nepředstavuje návod na zákonné použití

odposlechových technologií, ale předkládá soubor informací inspirujících k dalším úvahám a přemýšlení,“ proč ale nevyužít cenných podnětů z druhé strany i pro obhajobu?

Práce je logicky řazena do šesti kapitol a závěru. Jednotlivé kapitoly jsou dále rozříděny do 345 samostatných bodů. V nich autor poměrně podrobně řeší jednotlivé aspekty odposlechů, a to nejen z hlediska slovenského práva, ale i z hlediska práva českého a judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Odvolává se i na řadu zahraničních autorů. Práce poskytuje odkazy na příslušnou judikaturu a odbornou literaturu v 553 poznámkách pod čarou. Nevyhýbá se ani rozdílným hodnocením jednotlivých otázek. Pozornost, kterou autor věnuje judikatuře ESLP, je zcela srovnatelná s knihou Evropská úmluva o lidských právech autorů Kmece, Kosaře, Kratochvíla a Bobka (2012) či pracemi v loňském roce zesnulého emeritního soudce Evropského soudu pro lidská práva JUDr. Repíka. Na rozdíl od těchto mimořádných děl však tuto judikaturu důsledně a podrobně aplikuje na slovenskou a nepřímo i českou právní úpravu odposlechů.

Pozorný čtenář při porovnání slovenské a české právní úpravy odposlechů popisovaných v monografii zjistí řadu rozdílů. Kriticky však autor rozebírá dřívější i aktuální právní úpravu Slovenské republiky, která někdy odpovídala aktuální české úpravě (srovnej např. bod 133 monografie k české úpravě a bod 103 a 109 ke slovenské úpravě odposlechů

se souhlasem majitele odposlouchávané stanice). Hodnotí pro české právníky podnětným způsobem, v čem byla tato úprava v rozporu s mezinárodními závazky Slovenské republiky. Zajímavý je i pohled na soudní kontrolu provádění odposlechů v jejich průběhu (bod 136 věnovaný právní úpravě v ČR a body 206 a 272 věnované slovenské úpravě), přihlížející k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, ale i další myšlenky autora související s odposlechy prováděnými mimo trestní řízení atd.

Po úvodu, ve kterém autor vyhodnocuje význam odposlechů a dopad jejich zneužití na lidská práva, zkoumá v první kapitole právo na soukromí jako součást základních práv. Zaměřuje se zde jak na mezinárodní, tak na evropské aspekty práva na soukromí, včetně práva Evropské unie, a judikaturu ústavních soudů zejména České a Slovenské republiky k problematice soukromí. Následně objasňuje zákonné limity omezující zásah do soukromí při odposleších a kritéria kladená na to, aby zásah splňoval požadavky oprávněného zásahu z hlediska principů legality, legitimacy a proporcionality.

Druhá kapitola věnovaná historickému vývoji právní úpravy odposlechů na Slovensku se ve zkratce dotýká i problematiky odposlechů v dobách bývalého federálního státu, a to dokonce i v období před zavedením odposlechu jako důkazního prostředku do trestního řízení. Zdánlivě nadbytečná historická pasáž má význam pro pochopení vývoje právní úpravy odposlechů ve Slovenské republice a zejména pro českého čtenáře pro posouzení, zda stávající česká úprava odpovídá či neodpovídá požadavkům kladeným judikaturou Evropského soudního dvora na právní úpravu odposlechů.

Další kapitola podrobně rozebírá českou právní úpravu odposlechů se zaměřením na trestní řízení. Ve čtvrté kapitole autor podrobně vysvětluje slovenskou právní úpravu odposlechů, a to nejen ve vazbě na slovenský trestní řád, ale i s ohledem na zákon o ochraně před odposloucháváním, tj. z. č. 166/2003 Z. z., o ochraně soukromí před neoprávněným použitím informačně-technických prostředků a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění.

Pátá kapitola řeší systém právních záruk ochrany před neoprávněnými od-

poslechy ve Slovenské republice. Přes skutečnost, že slovenská právní úprava zákoníku práce i trestního řádu je odlišná od úpravy české, jsou mnohé myšlenky i z této kapitoly aplikovatelné v českém právním prostředí. Odlišnosti se projeví zejména v pasáži věnované kontrole do držování právních záruk ochrany před neoprávněnými odposlechy prováděné slovenským Ústavním soudem a obecnými soudy, když ve Slovenské republice není úprava analogická § 314l a násl. českého trestního řádu.

Kapitola *Aplikační poznatky z používání odposlechnů* upozorňuje na nejdůležitější principy z judikatury slovenského ústavního soudu. I tato pasáž může být podnětem pro advokáty, kteří chystají např. stížnost k Ústavnímu soudu České republiky. Podobné platí i o bodu věnovanému judikatuře obecných slovenských soudů. V závěru autor upozorňuje nejen na nedostatky aktuálních úprav odposlechnů, ale zejména hodnotí celou problematiku a dává připomínky de lege ferenda.

Celkově lze vědeckou monografii považovat za mimořádně kvalitní a pro potřeby advokátů výtečně využitelné dílo, jehož význam nesnižuje ani překlep v počtu stran ve vzoru citace.

❖ JUDr. KAROL HRÁDELA, advokát v Praze

**M. Doležalová, Š. Hájková,
D. Potočková, J. Štandera:**

Zákon o mediaci. Komentář

C. H. Beck, Praha 2013, 346 stran,
790 Kč.

V loňském roce byl schválen historicky první zákon, který upravuje mediaci komplexním způsobem, a to zákon o mediaci č. 202/2012 Sb. Tento zákon transponuje směrnici Evropského parlamentu 2008/52/ES.

Právě vydávaný komentář k novému zákonu pohotově reaguje nejen na novou právní úpravu mediace, ale podává ucelený přehled právě v okamžiku, kdy se mediace o své významné místo hlásí v celosvětovém měřítku. Není náhodou, že právě před pár dny Mezinárodní unie advokátů (UIA – Union Internationale

des Avocats) na půdě České advokátní komory uspořádala Světové fórum mediálních center (*viz zpráva a rozhovor na str. 6-9 – pozn. red.*).

Právní spory bývají u nás v současnosti kromě dohod mezi stranami a vzájemného vyjednávání zpravidla řešeny prostřednictvím soudů. Pro obchodní spory je vedle toho běžným prostředkem také rozhodčí řízení jako jeden ze způsobů alternativního řešení sporů (tzv. ADR – alternative dispute resolution). Mediace, jako další z prostředků ADR v naší zemi stále ještě příliš rozšířena není, přestože poskytuje efektivní cestu, jak vyřešit aktuální spor z řady oblastí soukromého práva, ale často také napomoci odbourání dalších konfliktů mezi stranami v budoucnu.

Vydávaná publikace nakladatelství C. H. Beck je autorským dílem kolektivu ve složení našich předních odborníků na mediaci, a to Martiny Doležalové, Šárky Hájkové, Dany Potočkové a Jana Štandery. Jde o ojedinělou kombinaci autorů komentáře – advokátů a soudkyně, doplněné autorkou komentáře vyhlášky – psychologičky. To činí z díla komentář mnoha odborných pohledů.

Publikace svým širokým záběrem přesahuje rozsah běžného komentáře. Obsahuje také pasáže, které blíže osvětlují podstatu mediace coby prostředku, se kterým se odborná právní veřejnost teprve seznamuje. S ohledem na absenci české judikatury odkazuje komentář na judikáty ze zahraničí, zejména z Velké Británie a Spojených států, které mohou sloužit jako cenný zdroj inspirace při úvahách o řešení problémů spojených s mediací. Autoři neopomněli popsat místo mediace mezi prostředky ADR a zdůraznit vzájemné odlišnosti.

Komentář podává nejen odpověď na nejčastější otázky související se zákonem o mediaci, ale komentuje také prováděcí vyhlášku k tomuto zákonu, která je důležitým pramenem zejména pro uchazeče o složení zkoušek mediátorů a kandidáty na zápis do tzv. seznamu mediátorů vedeného ministerstvem spravedlnosti. Pro tyto zájemce bude cenný např. detailní popis, jak podat přihlášku ke zkouškám, ale ocení také vysvětlení systematiky otázek z jednotlivých zkušebních okruhů.

V díle je možné najít okomentovaná ustanovení souvisejících novelizovaných předpisů, a to zejména občanského soudního řádu a zákona o advokacii. Nechybí ani přehled evropských právních předpisů z dané oblasti.

Je možno shrnout, že publikace se nemezjuje na strohý komentář právních předpisů, které byly v loňském roce v souvislosti s novou úpravou institutu mediace publikovány, ale představuje mediaci jako takovou koncepčním a pro čtenáře velmi srozumitelným způsobem. Komentář je proto kromě použití jako referenční pomůcka každého zapsaného mediátora vhodný také jako ucelená učebnice pro všechny zájemce o mediaci z právnícké, akademické i laické veřejnosti.

❖ Mgr. ŠTĚPÁN HOLUB, advokát v Praze,
mediátor, rozhodce Rozhodčího soudu při HK
ČR a AK ČR

Ondřej Moravec:

Mediální právo v informační společnosti

Leges, Praha 2013, 288 stran,
440 Kč.

Kniha JUDr. Ondřeje Moravce, Ph.D., vydaná v nakladatelství Leges začátkem roku 2013, je věnovaná platné úpravě činnosti hromadných sdělovacích prostředků, a to zejména s akcentem na proměnu médií v nedávné době. Autor navazuje na svou disertační práci vedenou prof. Filipem z katedry ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Tato skutečnost se zřejmě promítla do poněkud delšího ústavněprávního rozboru práva na informace,

práva informace vyhledávat, popisu testu proporcionality a rozboru řešení kolize jednotlivých základních práv. Ambice autora učinit z knihy „užitečnou pomůcku praktikujících právníků...pracovníků hromadných sdělovacích prostředků i plnohodnotnou moderní učebnici“ se tak naplňuje spíše až ve druhé polovině knihy. Na druhou stranu je však nutno vyzdvihnout velmi precizně zpracovanou judikaturu nejen vyšších soudů a Ústavního soudu, ale i Evropského soudu pro lidská práva. V tomto ohledu je tedy kniha velkým přínosem, jelikož nenabízí „jen“ teoretické zakotvení mediálního práva v českém ústavním pořádku, ale autor se nebál pustit i do vod evropského práva a judikatury, což čtenáři v konečném důsledku nabídnou velmi propracované porovnání jednotlivých argumentů a v neposlední řadě i lepší orientaci v rozhodovací praxi zákonem explicitně neřešených situací, zejména s akcentem na proměnu světa médií v poslední době.

Na cestě od obecného ke konkrétním oblastem mediálního práva položil autor několik otázek, kterými zabrousil spíše do teorie práva či právní filozofie, nicméně je potřeba konstatovat, že právě tyto pasáže jsou schopny čtenáři poskytnout velmi pozitivní dojem z knihy a potřebný přehled. Autor se například zamýšlí nad tím, do jaké míry je postmoderní společnost tvořena informacemi, či nebyla-li moc médií nahrazena mocí poskytovatelů informačních služeb, zabývá se rolí blogů a sociálních sítí, mimo jiné i v kontextu nedávných společenských událostí, např. Arabského jara, právem na ochranu osobnosti a dalšími fenomény. V těchto úvahách využívá své velmi dobré znalosti moderních technologií, značné sečtěllosti a nepochybně vysoké odbornosti.

Po spíše teoretickém úvodu následují kapitoly zabývající se již konkrétními oblastmi mediálního práva, zejména odpovědností za šířené informace včetně problematiky cizího obsahu (diskusní fóra, blogy, hypertextové odkazy), ochranou práv druhých, elektronickými archivy, obchodními sděleními, systémem dohledu atd. Tyto pasáže jsou velmi dobře zpracovány s odkazem na praxi a judikaturu, což čtenáři poskytne ucelený pohled na danou problematiku a odpověď na některé otázky z praxe. Je třeba též vyzdvihnout skutečnost, že se autor nebál zmínit i rekodifikaci soukromého práva ohled-

ně dopadu na podobu mediálního práva.

Média v dnešní informační době hrají stále větší roli. Zejména používání tzv. nových médií, jejich limity a související odpovědnost dnes a denně naráží v právní praxi velmi často na jakousi šedou zónu, kdy legislativa v této oblasti chybí nebo má za přirozeným vývojem v této oblasti zpoždění. Zejména roste role nových médií, která stále častěji fungují v reálném čase a interaktivně, a to s celospolečenským dopadem. Tato média jsou způsobilá rychle přenášet hodnověrné či klamavé informace a formovat názory a masy lidí, jak jsme mohli pozorovat např. na využití nových médií a jejich významné roli při nedávných celospolečenských událostech, jakými byla letošní prezidentská kampaň nebo povodně. Nová média také mohou díky své dostupnosti a živelnosti velmi významně až krutě zasáhnout i do jednotlivých lidských životů, například šikanózním hromadným šířením osobních audiovizuálních záznamů spolužáky či náhodným seznáním několika tisíc lidí na narozeninovou party odesláním pozvánky přes sociální síť omylem. Uvědomování si možností médií, jejich limitů či rizik, a dále pak rozbor stávající či budoucí právní úpravy médií jsou tak dnes velmi důležité. Vydání publikace věnující se problematice médií je tak jednoznačně prospěšné a užitečné.

V kombinaci teoretické přípravy, praktického zpracování konkrétních problematik a přesahu do rekodifikované budoucnosti, se tato kniha stala velmi kvalitní příručkou mediálního práva současnosti.

❁ JUDr. Ing. JIŘÍ DAVID, LL.M., advokát
v Praze

Stanislav Malý:

Stavební zákon. Komentář

Wolters Kluwer ČR, Praha 2013,
2. aktualizované vydání, 896 stran,
1785 Kč.

Autora této publikace zná veřejnost mj. již z prvního vydání tohoto komentáře z roku 2007 i jako spoluautora komentáře k zákonu o státní památkové péči (spolu s JUDr. Jiřím Varhaníkem). Průběžně publikuje zejména i v časopisu Právní rádce. Po absolvování Právnícké fakulty UK v Praze (1978) úspěšně ukončil „postgraduální studium“ v oboru „stavební právo“ na téže fakultě (1986). Věnuje se především veřejnému stavebnímu právu a postupně zastával vedoucí funkce v tomto oboru na obvodním úřadu Magistrátu hl. města Prahy, Ministerstvu vnitra ČR a Ministerstvu kultury ČR.

Postupně pak i pedagogicky působil na vysokých školách. Jmenujme alespoň Stavební fakultu ČVUT, Lesnickou a environmentální fakultu ČZU, Fakul-

tu životního prostředí ČZU, Fakultu životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně. Jedná se tedy o zkušeného autora s řadou praktických, ale i teoretických a pedagogických znalostí.

I když to nebyl jediný impulz ke 2. vydání komentáře, významnou úlohu tu jistě sehrála novela stavebního zákona. Ta nemění koncepci tohoto zákona, chtě-

la však zpřesnit úpravu jednotlivých postupů a institutů tak, aby právní úprava územního plánování v praxi nevyvolávala interpretační a aplikační problémy; chce též zjednodušit a racionalizovat některé postupy a instituty právě územního plánování.

Jak uvádí důvodová zpráva k zákonu č. 350/2012 Sb., jde rovněž o odstranění některých nedůvodných odchylek od správního řádu (jako obecného procesního předpisu), např. u zveřejňování písemností, vydávání územně plánovací dokumentace formou opatření obecné povahy.

Do stavebního zákona se pak promítají i mezinárodní závazky České republiky, zejména na úseku posuzování koncepcí a záměrů na životní prostředí a soustavu Natura 2000. Přitom se definuje vztah k předpisům, které tuto problematiku v našem právním řádu obecně upravují tak, aby byly limitovány duplicitou a administrativní náročností těchto procesů.

Cílem bylo mj. neregulovat případy, o kterých z hlediska veřejných zájmů není třeba rozhodovat v územním řízení. Snahou je provést vazbu na požadavky spojené s informováním a účastí veřejnosti v územních řízeních (Aarhuská úmluva), a to rovněž v rámci aplikace institutů, které nahrazují územní rozhodnutí. Podrobněji se pak mj. upravují i otázky činnosti autorizovaných inspektorů.

Recenzované vydání komentáře je určeno především pro praktické využívání při řešení problémů, se kterými se lze setkat při provádění a aplikaci zákona.

Publikace obsahuje rovněž upravený a doplněný přehled souvisejících ustanovení zákona a podstatně rozšířený rozbor souvisejících právních předpisů. Nemohly být však zařazeny některé prováděcí předpisy, neboť jsou připraveny k vydání až v průběhu roku 2013. V komentáři je však respektován právní stav k 1. 1. 2013 a platí zde známé „kdo rychle dává, dvakrát dává“, zvláště je-li to s příslušnou erudicí a odborností.

✿ prof. JUDr. KAREL MAREK, Akademie
Sting, Brno-Jundrov

Robert Krč:

Zákon o veřejných zakázkách. Komentář s judikaturou

Linde Praha, a. s., Praha 2013,
1272 stran, 1590 Kč.

Téma veřejných zakázek je významným tématem politické debaty v České republice. Veřejné zakázky se současně podílejí v nezanedbatelném rozsahu na hospodářském výkonu české ekonomiky. Podle údajů Ministerstva pro místní rozvoj činil objem veřejných zakázek v roce 2012 částku přes 500 mld. Kč, což představuje cca 13 % HDP. Veřejné zakázky však především rozhodují o tom, jaké, za jakou cenu a jak kvalitní budeme mít veřejné služby. Bezprostředně tedy ovlivňují kvalitu života nás všech.

O tématu veřejných zakázek je tedy třeba nejen diskutovat, ale také vědět, jak správně je dle právních předpisů České republiky v kontextu pravidel vnitřního trhu EU zadávat. Příspěvkem, jak kultivovat národní soutěžní pravidla veřejného nakupování, je i publikace JUDr. Roberta Krče, Ph.D., *Zákon o veřejných zakázkách s komentářem a judikaturou*. Jejím autorem je bývalý dlouholetý pracovník Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a nyní vysokoškolský pedagog působící na Právnické fakultě v Plzni.

Hlavními charakteristikami tohoto svým rozsahem (přes 1200 stran) i ob-

sahem úctyhodného díla je aktuálnost a komplexnost. Zatímco **aktuálnost** reaguje na transparentní novelu zákona o veřejných zakázkách, jakož i vývoj rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, českých soudů a Evropského soudního dvora, vyjadřuje **komplexnost** přístup autora, který se nespokojuje s vlastními komentáři s odkazy na jednotlivé příklady rozhodovací praxe a judikatury, ale rozhodující části těchto příkladů přímo v textu komentáře uvádí.

Součástí komentáře je přes 500 anotací důležitých rozhodnutí ÚOHS, případně českých soudů a ESD. Čtenář tak má okamžitý přístup nejen k důležité právní větě k danému tématu, ale i ke kontextu, v jakém byla použita, což je pro správný výklad ustanovení zákona často nezbytné.

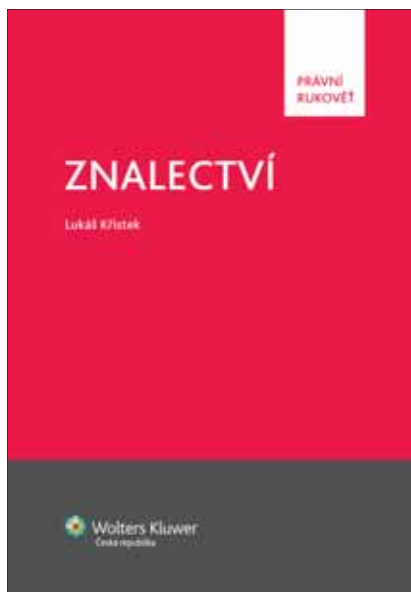
Silnou stránkou publikace je i **důraz na nejdůležitější části zakázkového práva**, jako jsou zásady postupu zadavatele (§ 6), kvalifikace (§ 50 až 60), hodnocení (§ 78 až 81) a aktuálně i mimořádně nízká nabídková cena (§ 77), které jsou představeny ve větším detailu.

Nový komentář k zákonu o veřejných zakázkách od Roberta Krče však není dílem teoretickým. Nerozebírá teoretické základy různých institutů zakázkového práva akademickým jazykem. Naopak, pro laiky srozumitelnou dikcí cílí na ty, kteří ve státní správě i samosprávě, u sektorových zadavatelů či naopak na straně dodavatelů zadávací řízení připravují a provádějí, respektive se jich účastní.

Je tedy především **praktický pro běžného uživatele, který veřejné zakázky zadává nebo o ně jako potenciální dodavatel soutěží**.

Publikace *Zákon o veřejných zakázkách s komentářem a judikaturou* je velice užitečnou pomůckou pro všechny, kteří se v oblasti veřejných zakázek pohybují.

✿ Mgr. PETR DOVOLIL,
Mott MacDonald CZ, spol. s r. o.

Lukáš Křístek:

Znalectví

Wolters Kluwer, Praha 2013,
332 stran, 499 Kč.

Všichni dnes trpíme nedostatkem času. Většinu z nás bohužel trápí i nedostatek peněz – nákup stále nových a nových knih, které se nám nabízejí na knihkupeckých pultech, dokáže pořádně „provětrat“ naši peněženku.

Každému, kdož právě otevřel knihu Lukáše Křístka *Znalectví*, se proto možná vynoří logická otázka: Vyplatí se mi investovat své peníze a svůj čas na nákup a na četbu této knihy?

Mohu-li vám poradit, pak odpovídám: Neváhejte a knihu si kupte a přečtěte, vaše investice rozhodně nebude zmařena. Toto doporučení činím se znalostí věci – zrod textu jsem měl příležitost sledovat jako oponent v úspěšně skončeném autorově rigorózním řízení na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, pročítám se zájmem i autorovy časopisecké články k tomuto tématu.

Znalecká činnost je dnes neodmyslitelnou součástí našeho života. Uplatňuje se v procesu aplikace práva, při dokazování ve všech druzích řízení před občanskoprávními, trestními a správními soudy, před správními orgány, v rozhodčím řízení a v dalších typech právních procedur. S tím, jak vzrůstá význam vědy a techniky pro život lidstva, bude význam znalců a expertiz nepochybně dá-

le narůstat. V kontrastu s tímto vývojem nevěnuje právní teorie problematice znalectví náležitou pozornost, českých literárních prací na toto téma je poskrovnu.

Je předností této práce, že má „průřezový“ charakter, pojednává o uplatnění znalců v mnoha typech řízení (občanskoprávním, trestním, správním atd.) a upozorňuje jak na jejich společné rysy, tak na jejich specifika. Navíc se zabývá obecně teoretickými základy znaleckého dokazování, jeho historickými proměnami, metodologií znalecké činnosti, logickými operacemi, které se při ní uplatňují, procesem hodnocení znaleckého důkazu. Nemalou pozornost věnuje autor platné právní úpravě znalectví a podnětům pro budoucí úpravu, která se v České republice již delší dobu připravuje.

Dá se konstatovat, že autorovi se podařilo pokrýt téměř celý rozsah relevantních aspektů, takže čtenář získá v sevrešené podobě kompletní informaci o problematice a nemusí ji hledat v dalších roztržitých pramenech.

Metoda a způsob zpracování plně odpovídá požadavkům kladeným na odborné práce, je v ní dostatečně zastoupen praktický i teoretický aspekt. Autor si je dobře vědom četných problémů a nedostatků, které se v této oblasti vyskytují, staví se k nim kriticky a navrhuje řadu podnětů ke zlepšení. Jeho náměty jsou opřeny o rozsáhlé praktické zkušenosti (autor sám působí jako znalec v oboru ekonomika), jsou strážlivé a promyšlené.

Práce vychází ze širokého zázemí domácích literárních pramenů. Vysoce je třeba ocenit rozsáhlou znalost judikatury českých soudů, včetně Ústavního soudu ČR.

Kniha je zpracována podle aktuálního stavu poznání, jsou hojně zastoupeny i čerstvé novinky, které ještě třeba ani nemohly být zachyceny v jiných dílech z poslední doby. Vzhledem k velmi rychlému vývoji vědeckého poznání, k četným legislativním a organizačním změnám a k proměnám judikatury je taková publikační reakce velmi nesnadná a záslužná.

Autor často odkazuje v poznámkách pod čarou na obsáhlou domácí a zahraniční bibliografii, což hlubším zájemcům umožní snadno vyhledat související literární prameny. Na mnoha místech se porovnává domácí právní úprava a praxe se

stavem v zahraničí a hodnotí jejich klady a nedostatky.

Shrnuji: Knihu hodnotím velmi pozitivně, svou úrovní nesporně přesahuje obvyklý standard prací tohoto typu. Mohu ji doporučit všem potenciálním uživatelům, kterými budou především znalci, ale též soudci, státní zástupci, policejní orgány, advokáti, hospodářští právníci, studenti právnických fakult i širší odborná veřejnost.

✿ prof. JUDr. JAN MUSIL, CSc., soudce
Ústavního soudu

Přečetli jsme za vás

JUDr. Iva Brožová:

K novele občanského soudního řádu k 1. 1. 2013

Právník č. 3/2013, str. 284 – 286.

Autorka, předsedkyně Nejvyššího soudu ČR, ve svém příspěvku upozorňuje na novelu občanského soudního řádu, zákon č. 404/2012 Sb., účinnou k 1. 1. 2013. Důvodem změn mělo být zkrácení délky řízení, s čímž však autorka ne vždy vyjadřuje souhlas. Autorka předepisuje, že v článku jsou nastíněny pouze některé problematické body.

První uvedenou změnou je zavedení náhradního doručení, tzv. kvalifikované výzvy a předvolání k přípravnému řízení, do datové schránky. Zde autorka míní, že bude docházet ke zvýšení počtu rozhodnutí prostřednictvím uznání, bez vyjádření stran.

Další významná změna se týká dovolání, které je nově přípustné proti každému rozhodnutí, kterým se odvolací řízení končí, pokud takto napadené rozhodnutí souvisí s posouzením otázky hmotného nebo procesního práva. Dovoláním lze napadnout i kasační rozhodnutí odvolacího soudu. Podle autorky tato změna povede spíše k prodlužování řízení ještě o dovolání. Autorka dále připomíná,

že v případě kasace nebude možné naplnit podmínku subjektivní přípustnosti dovolání (na straně účastníka řízení, v jehož neprospěch bylo rozhodnuto), neboť u kasace nelze neprospěch určit.

Zavedení šestiměsíční lhůty (tzv. pořádkové lhůty) k rozhodnutí o odmítnutí dovolání shledává autorka v rozporu s právem každého na individuální posouzení případu. Důsledkem může být také předčasné odmítnutí věci či hromadění věci v souvislosti se škodou vzniklou nerozhodnutím v dané lhůtě.

Autorka má za nešťastnou formulaci ustanovení, že „dovolací soud může rozhodnutí odvolacího soudu měnit“, pokud je dovolání chápáno jako mimořádný opravný prostředek, neboť dle jejího názoru odporuje zákazu libovůle zakotveného v Ústavě. Pro dovolací soud je dále rozhodující stav věci v době rozhodnutí odvolacího soudu. Může tak nastat situace, kdy dovolací soud rozhodne o věci či dluhu, ač již nebude v té chvíli existovat, k tomu však dovolací soud nemůže přihlídnout. Zde autorka zavedení možnosti dovolacího soudu měnit rozhodnutí hodnotí jako problematické, neboť může docházet k paradoxním situacím, které budou muset být řešeny, a délka řízení se bude opět protahovat.

**prof. JUDr. Helena Válková,
CSc., doc. JUDr. Tomáš Grívna,
Ph.D.:**

Nový zákon o obětech trestných činů a jeho význam pro aplikační praxi

Trestněprávní revue č. 4/2013,
str. 83 – 87.

K 1. 8. 2013 nabyl účinnosti zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a změn některých zákonů. Autoři, profesorka trestního práva a kriminologie na katedře sociální práce Filozofické fakulty UK a docent na katedře trestního práva Právnické fakulty UK, hodnotí jeho přínos velice kladně, neb prosazuje nejen principy českého trestního práva, ale i evropské trendy a implementuje závazky přijaté evropské legislativy. Dle jejich názoru poskytuje dostatečný právní rámec.

V úvodu se autoři snaží nastínit možnosti pomoci obětem trestných činů. Upozorňují, že při současném stavu je daleko více cíleno na pachatele trestných činů než na jejich oběti. Nyní kompenzace spočívá zejména ve finanční pomoci. Autoři také poukazují při současné praxi na povinnost poškozeného, který uspěje v řízení o náhradě škody v rámci trestního procesu či v občanskoprávním řízení, vrátit státu do pěti let od poskytnuté pomoci takto získané finanční prostředky od odsouzeného.

Cílem nového zákona je především zlepšit postavení oběti a předejít tzv. sekundární viktimizaci neboli druhotné újmě, která může vzniknout nešetrným přístupem například ze strany policie, zdravotnických zařízení či sdělovacích prostředků. Oběť může využít svých práv nejen před zahájením a v průběhu trestního řízení, ale i po jeho skončení. Autoři dále přibližují stěžejní pojmy, které jsou důležité pro pochopení zákona. Oběť ve smyslu daného zákona je pouze fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Za oběti jsou také považováni pozůstalí z řad osob blízkých po usmrcených obětech trestných činů. Novým pojmem je zvlášť zranitelná oběť (např. dítě či mentálně postižená osoba), které má být poskytována vyšší míra pomoci, např. nárok na poskytnutí bezplatné odborné pomoci bez zbytečného odkladu.

Autoři se dále podrobněji věnují několika poskytnutým právům. Mezi ně patří prohlášení oběti o dopadu trestného činu na jeho život, které může být učiněno během celého trestního řízení a soud k němu může přihlídnout při rozhodování o trestu. Právo na doprovod důvěrníkem k úkonům trestního řízení a podání vysvětlení má být zejména psychickou formou pomoci. Stěžejním ovšem zůstává právo na peněžitou pomoc, její jednotlivé výše jsou paušálně určeny (max. 50 tisíc Kč). Pokud bude oběť žádat částku vyšší, musí její opodstatněnost prokázat (maximální výše je však 200 tisíc Kč).

Zákon také nastavuje institucionální rámec mezi státem a organizacemi poskytujícími pomoc. Pokud se bude jednat o tzv. akreditované subjekty, mohou

mít nárok na dotace. Proces akreditace je zákonem upraven. Do registru takto akreditovaných subjektů se mohou zapisovat střediska Probační a mediační služby, psychologové, sociální poradny, advokáti.

Změny, které s sebou nový zákon přináší, mají dopad i na trestní řád, pro který je připravena novelizace, kterou budou upraveny zejména základní procesní zásady. Důraz bude kladen na dostatečnou informovanost poškozeného, včetně prohloubení poučovací povinnosti. Nově bude usnesení o zahájení trestního stíhání doručováno též poškozenému, který bude mít i právo prostudovat spisy a činit návrhy na doplnění vyšetřování při jeho skončení. Dále dochází k zákazu konfrontace poškozeného mladšího 18 let (dnes je hranice 15 let) a klást osobě mladší 18 let otázky bude možné pouze prostřednictvím orgánu činného v trestním řízení. Zákon nově zakotvuje předběžná opatření, která mají snížit riziko další viktimizace oběti, jejich výčet je taxativní.

V závěru autoři shrnují, že nový zákon prosazuje spíše restorativní prvky před retribučními. Upozorňují také na možnosti výjimek u práv oběti, které však dle jejich mínění mají být vykládány restriktivně.

✦ Mgr. JAN MATES

Mgr. Martina Šuláková:

Řízení o žalobách z rušené držby

Rekodifikace & Praxe č. 5/2013,
str. 11-16.

Autorka článku se zabývá vysoce aktuálním tématem spojovaným s rekodifikačními změnami soukromého práva. V současné době připravovaná novela občanského soudního řádu, kromě terminologických změn a vyčlenění všech nesporných řízení a řízení ve věcech rodinných do nového samostatného zákona o zvláštních řízeních, přináší i novou procesní úpravu řízení o žalobách z rušené držby, která vyplní prostor ustanovení § 176 – § 182 o. s. ř.

Řízení o žalobě z rušené držby se vrací k posesorní ochraně držby poskytované soudy a nahrazuje dosavadní ochranu

pokojného stavu poskytovanou správnými orgány, což autorka považuje vzhledem k nedostatkům stávající procesní úpravy za správné. Tím rovněž ubude další oblast, ve které soudy rozhodovaly podle části páté o. s. ř. Soudy i účastníci řízení však mohou v řízení o žalobách z rušené držby vycházet z dosavadních zkušeností a judikatury vytvořené správními orgány a civilními soudy při rozhodování o ochraně pokojného stavu.

Jako krok správným směrem vidí autorka také zavedení prekluzivní lhůty pro uplatnění práva u soudu, přestože se domnívá, že vhodnější než lhůta týdenní by byla lhůta stanovená ve dnech, popřípadě lhůta měsíční. Pravděpodobně by postačovala i lhůta třicetidenní, obzvláště má-li soud jednat ve lhůtě patnáctidenní.

Positivem procesní úpravy je rovněž možnost žalovaného uplatnit námitku nepravé držby a námitku vypuzení z držby proti nepravému držiteli. Nedostatky procesní úpravy naopak tkví v její nepřehlednosti a nejednoznačnosti, které bude třeba překlenout s ohledem na smysl a účel tohoto speciálního druhu řízení. Podstatné však je, aby řízení o žalobách z rušené držby, i přes novou hmotněprávní úpravu ochrany držby v NOZ, naplnilo svůj účel, tj. aby soud rychle a prozatímně ochránil skutečnou držbu, bez ohledu na skutečné právní vztahy, které teprve v budoucnu mohou být předmětem soudního řízení.

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.:

Je podle NOZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy?

Rekodifikace & Praxe č. 4/2013, str. 4-8.

Prokura je zvláštní druh zastoupení, který je typický pro obchodní vztahy. Podnikatel zmocňuje osobu (prokuristu), aby ho zastupovala v zákonem stanoveném rozsahu. Prokura tedy znamená pouze oprávnění k zastupování, jehož rozsah je přesně vymezen zákonem, aniž by se jakkoli vyjadřovala k vnitřnímu

vztahu mezi podnikatelem a prokuristou (tj. otázce, zda a popřípadě jaký smluvní vztah existuje mezi podnikatelem a prokuristou, zda jde o vztah úplatný či nikoli apod.). Hlavním smyslem prokury je posílit právní jistotu v obchodních vztazích – zákonné vymezení rozsahu zmocnění u prokury posiluje jistotu třetích stran, že zástupce jednal v rámci svého oprávnění.

Autorka konstatuje, že zatímco dnes je prokura (jakožto institut typický pro obchodní vztahy) upravena v obchodním zákoníku (obč. zák. se potom použije subsidiárně, § 1 odst. 2 obč. zák.), od 1. 1. 2014 bude prokura upravena v rámci ustanovení o zastoupení v novém občanském zákoníku (§ 450 – § 456 NOZ). Takové zařazení „sleduje logiku přímé návaznosti prokury jako zvláštního smluvního zastoupení na úpravu obecnou, což usnadňuje výklad příslušných ustanovení.“ Tato úprava ovšem není úplná, neboť další pravidla jednání prokuristy jsou upravena v zákoně o obchodních korporacích. Regulace se přitom vztahuje nejenom na prokuristu zmocněného obchodní korporací (čemuž by odpovídalo zařazení ustanovení do zákona o obchodních korporacích), ale i na osoby zmocněné ostatními podnikateli (§ 58 odst. 1 *in fine* ZOK); tedy na všechny prokuristy.

Autorka si při své praxi všímá toho, že zejména ze strany německých a rakouských podnikatelů se v praxi objevuje požadavek, aby za společnost jednal společně jednatel (člen představenstva) a prokurista. Možné jsou přitom dvě základní varianty: (i) jednatel (člen představenstva) může jednat pouze s prokuristou, nebo (ii) jednatel (člen představenstva) může jednat i samostatně, prokurista naproti tomu může jednat jen s jednatelem (členem představenstva).

Dále popisuje právé úpravu německou a současnou českou a dospívá k závěru, že kombinace jednání jednatele (člena

představenstva) a prokuristy bude podle NOZ možná. Souhlasí přitom se závěry německé doktríny, že zapojení prokuristy by mělo jednání společnosti ulehčovat, a že z tohoto důvodu není možné vázat na spoluúčast prokuristy jednání jediného jednatele (člena představenstva), a tak fakticky z prokuristy činit dalšího člena statutárního orgánu. Jinak řečeno, společné jednání s prokuristou je možné pouze v případě, že: (i) společnost má více jednatelů (členů představenstva) a (ii) způsob jednání společnosti je nastaven tak, že společnost mohou zastupovat i jen jednatele (členové představenstva) bez prokuristy.

V takovém případě může možnost společného jednání statutárního orgánu s prokuristou zjednodušit jednání společnosti. Rozsah jednatelského oprávnění prokuristy by se přitom lišil podle toho, zda jedná společně se statutárním orgánem (potom by byl neomezený) anebo sám (popřípadě – je-li upravena společná prokura – s jiným prokuristou; v takovém případě by byl omezen podle § 450 odst. 1 NOZ). Autorka článku nevidí problém ani ve vázání jednatelského oprávnění prokuristy na spolupůsobení statutárního orgánu (zatímco statutární orgán na spolupůsobení prokuristy není vázán vůbec). V tomto případě by samozřejmě k jakémukoli rozšiřování prokury nedocházelo.

✦ JUDr. HANA RÝDLOVÁ, šéfredaktorka časopisu *Rekodifikace & Praxe*

NOVINKA C. H. BECK

inzerce

Roztočil/Hrůšová/Lachmann/Potěšil

Publikace přináší stručné komentáře jednotlivých ustanovení stavebního zákona

Vázané v plátně, 848 stran
cena 1 290 Kč, obj. číslo BK29

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 5/2013

doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD., PhD.:
Možnosti obhajoby pri ovplyvnení alkoholom zistenom dychovou skúškou

Autor v článku poukazuje na väčší počet nedostatkov, ktoré má v súčasnosti najrozšírenejšia metóda určenia stupne ovplyvnenia alkoholom ve Slovenskej republike – dechová zkouška na zjištění přítomnosti alkoholu ve vydechovaném vzduchu.

Tyto nedostatky jsou podle názoru autora tak závažné a zásadní, že do značné míry limitují její výpovědní hodnotu. Dechová zkouška je i navzdory uvedeným nedostatkům jednoznačně vhodná jako metoda screeningu na vyloučení osob, které nejsou ovplyvneny alkoholom. Vzhľadom k veľkej variabilite medzi ľuďmi však není vhodné používať jednorázové nebo i opakované stanovení koncentrace alkoholu ve vydechovaném vzduchu jako důkaz v jakémkoliv řízení, ve kterém má přesné určení stupne ovplyvnenia alkoholom význam pro rozhodování právních otázek. Proto je důkaz ovplyvnenia alkoholom dechovou zkouškou v zásadě nepoužitelný v trestním řízení.

JUDr. Michal Rampášek:
Uchovanie a vydanie počítačových údajov v trestnom konaní

Príspevek se zabývá problematikou institutu uchování a vydání počítačových údajů ve slovenském trestním právu procesním. Autor přitom zkoumá rozsah a správnost implementace Úmluvy o počítačové kriminalitě do právního řádu Slovenské republiky, jakož i s tím související vybrané aspekty aplikace relevant-

ních ustanovení trestního řádu i zákona o elektronických komunikacích.

Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD., JUDr. Attila Zajonc:
Zákonné predpoklady na zastavovanie a prehliadku dopravného prostriedku a s tým súvisiace aplikačné problémy

Autoři v příspěvku věnují pozornost jednomu z oprávnění policisty – oprávnění k zastavování a prohlídce dopravního prostředku. V dané souvislosti řeší otázku, kdy, resp. za jakých okolností je policista oprávněn vykonat prohlídku dopravního prostředku, přičemž poukazují i na některé, bohužel, neobjednělé postupy policistů, kteří vykonávají prohlídku dopravního prostředku podle zákona o Policejním sboru navzdory tomu, že pro takový postup nejsou splněny zákonné předpoklady.

JUDr. Viktória Kurucová:
Ukladanie trestu domáceho väzenia a problémy s jeho premenou na trest odňatia slobody

Článek stručně přibližuje podmínky ukládání a výkonu trestu domácího vězení a aplikační problémy s tím související. Autorka se blíže věnuje přeměně tohoto trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody a poukazuje na mezery v právní úpravě, jejichž odstranění by mohlo přispět k častějšímu ukládání tohoto alternativního trestu.

Mgr. Lenka Špiriaková:
Všeobecne k obchodovaniu s ľuďmi podľa výsledkov UNODC

Článek mapuje aktuální stav obchodu s lidmi na mezinárodní úrovni, představuje základní prvky procesu obchodování s lidmi tak, jako se odrážejí v poznatcích, výzkumech a statistikách kompetentních orgánů. Zároveň je jednou z úloh článku namířit optiku i na jednotlivé formy obchodování s lidmi a jejich nebezpečnost. Hlavní náplní tohoto odborného

článku však nadále zůstává představení obchodování s lidmi jako mezinárodního organizovaného zločinu, a to i v prostoru Evropské unie.

JUDr. Daniela Harkabusová:
Právo na obhajobu pri použití dôkazov výsluchom utajených svedkov

Autorka v příspěvku reaguje na aktuální aplikační problémy a otázky v souvislosti s použitím důkazů výsledkem utajených svědků v trestním řízení.

Autorka načrtává rozsah, podmínky a důsledky omezení práva obviněného vyslechnout, prověřovat, resp. zpochybňovat výpověď utajeného svědka. Zabývá se i kvalitativní a kvantitativní povahou opatření na vyvážení utajení totožnosti svědků v trestním řízení, tzv. „counterbalancing methods“, v zájmu zachování požadavků spravedlivého soudního procesu i z pohledu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

Autorka zároveň v příspěvku popisuje a analyzuje aspekty použití důkazů výsledkem utajených svědků z hlediska možnosti vedení obhajoby, zejména představuje hranice procesních situací, kdy dochází k porušení práva na spravedlivý soudní proces, a kdy v důsledku dostačujících vyvažujících opatření použití důkazů výsledkem utajených svědků není v rozporu s Evropskou úmluvou a principem fair trial.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 74

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 75

Z jednání představenstva ČAK 78

„Eurolawyers 2013“ – 5. fotbalový turnaj evropských
advokátů 79

Z EVROPY

Vzdělávání advokátů v Evropské unii 81

Honestum non est semper, quod licet, neboli stát ve slevě

Měl jsem připravený krásný popovodňový sloupek. Samá pochvala, jak všichni čelíme povodním jako profesionálové.

Dispečeri Dopravního podniku včas zavřeli metro a uspokojivě zajistili náhradní dopravu v Praze. Vodohospodáři poupoštěli a napouštěli přehradu, jak nejlépe uměli. Hasiči a záchranáři postavili na Karlův most jeřáb a lovili z Vltavy klády, aby most nerozbitly. Média referovala rozvážně a střídě, a i ta upovídaná reportérka Tereza Robinson se nad vodami v helikoptě vznášela důstojně a nikoho neurazila. Ústavní soud skoncoval s tahanicemi okolo Klausovy amnestie, potvrdil církevní restituce a zrušil vymahačskou úpravu nákladů řízení. Nejvyšší správní soud zvládl i prezidentské volby. Politici si málo nadávali a nerabovali v zatopených oblastech politické body. Pan prezident se ani neschovával, ani zbytečně nezviditelňoval, choval se vznešeně a přiměřeně. Napříště třeba udělá radost i vysokoškolským profesorům, podepíše jim dekrety, a bude si o nich myslet své. U diplomatů bude zase víc dbát na znalosti mezinárodního práva a mezinárodních vztahů než na zásluhy o sebe.

Tak v takovémto optimistickém duchu se sloupek nesl. Vrcholem byl můj oblíbený Richard z pražské zoo, nejkrásnější to gorilí samec v EU, který se našel kvůli stěhování do výše položené nezatopené ložnice. I Richarda jsem však ve sloupku vyzval, aby nás ostatní primáty v ČR neopouštěl a spolupracoval s mladou generací na lepší budoucnosti naší společné vlasti.

No, a tumáš, čerte, kropáč, ještě jsem optimistický sloupek ani nezkorigoval, a je tu nová povodeň z politických přívalových dešťů. Její krycí název je kmotra Naďa. U Ratha býval krycí název Glum a u fotbalistů kapříci. Každé podsvětí musí mít nějaký žargon, tak proč by nemělo mít svůj žargon i podsvětí politické? Proč by měl mafii rozumět někdo jiný než ona sama?

A tak se jako velká voda na nás už zase valí manažerská schopnost, konkurenceschopnost, akceschopnost, drajvusochopnost a jedním slovem všehoschopnost. Z prasklé hráze politického rybníka nás od východu ohrožuje příliš zbytečných investic, které bude muset jednoho dne někdo něčím zaplatit. Čím asi? Poddanstvím na věčné časy? Kdejaká slabomyslná slátanina se vydává za strategii a podezřelí poradci si na ní mažou kapsy při její tvorbě i realizaci. Etické kodexy píše Rittig a Vítek Bárta.

Politické podsvětí vidí stát jako řetězec, od něhož se očekává láce pro spotřebitele a zisk pro vlastníky. Výsledek je, že politické zboží ve státních regálech je proslé, plesnivé, shnilé a za-

páchající. Kdo zboží ve slevě koupí a věrnostní s-kartou zaplatí, dostane dárek. Triko s nařvaným kmotrem v jaguáru. Čepičku proti úžehu se zarostlým politikem na jachtě. Postřík proti komárům, klíšťatům, pijavicím a podobným elitám? Ale fuj tajfl, to ne! Chceme přece „nastartovat růst“, a to bez těchto elit nepůjde. Kde bychom na to vzali?

Někteří právníci se pokoušejí publiku vysvětlit, co je to deal a jak se liší deal od úplatkářství. Nikdo nevysvětluje, že je jistý rozdíl mezi politikou a byznysem a v čem ten rozdíl spočívá. Žargon podsvětí tyto právníky nezajímá. Kapříci jsou pro ně ryby, Glum je právoplatným vlastníkem Pána prstenů a krtečci jsou hmyzožravci z čeledi Talpidae. Podnikání v politice je jako každé jiné podnikání. Rozeznává se good deal a bad deal čili dobrý kšeft a špatný kšeft. Ta epizodka s rebely byl přece dobrý kšeft, tak co? Poctivostischopnost je v byznysu směšný termín. Tak bylo, jest a bude, vy snílci!

Jiní právníci zase zdůrazňují, že je dovoleno vše, co není zakázáno, a dobrý kšeft nikde zakázán není. To jenom policajti a státní zástupci by nás všechny chtěli dostat do tepláku a zavést tady policejní stát. Ale Janoušek se Šnajdrem nám naši mladou demokracii a vyspělou politickou kulturu uhájí před temnými silami Bradáčové, Ištvána a Pavla Zemana. Kmotří se nebojí nikoho, ani Putina. Ten je jejich kamarád a deal s ním je jejich cíl.

Už staří Římané říkali, že „není vždy čestné to, co se smí“. Nejdřív si ujasnili, co je „honestum“ (čestné), stejně jako Anglosasové později vymysleli, co je to „fair“ (poctivé). Když to tak zhruba všichni věděli, mohlo se říct, že se smí všechno. Ovšem, že byli výjimeční jedinci, kteří si pletli kompromis s kšeftařením a politikou s trhem. Všichni jimi pohrdali. A posměváček Juvenalis parodoval jejich velkohubou akceschopnost slovy „hoc volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas“. „Tohle chci, tak rozkazuji, nerozumuj a plň mou vůli.“ Jako by to mnohému našemu politikovi ze rtů odečítal.

Včera politikem, zítra kmotrem. Včera kmotrem, zítra politikem. Včera kmotrem, zítra advokátem. Včera advokátem, zítra kmotrem. Politik, kmotr, advokát. Podivný to „mix prorůstových opatření“. Kdo je kdo? Advokacie jako úkryt pro politiky a kmotry? Advokacie jako líheň politiků a kmotrů? Neměla by být advokacie líhni prorůstových opatření v oboru cti a poctivosti?

My staří už to nevytrhneme. Nevíme si s tím rady, protože nám nic neříká čest a poctivost. Jedeme ve veksláky vyjetých normalizačních kolejkách. Na jinou kolej nás musí přehodit mladá generace. Někde tu přece musí být i mladá generace právníků! Tak na ni zavolejme! Úúúž!

Červen 2013

♣ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát převzetím a výplátou nadlimitní částky v hotovosti poruší povinnost podle zákona č. 254/2004 Sb.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 16. září 2011, sp. zn. K 36/2011

Kárně obviněný **Mgr. Z. H.**, advokát, se **dopustil kárného provinění**

tím, že

na základě smlouvy o úschově, kterou dne 28. 7. 2009 uzavřel jako schovatel s A. A. jako věřitelem, zastoupeným osobou vydávající se za B. B., a s D. D. jako složitelem a dlužníkem, převzal téhož dne na hotovosti od D. D. do advokátní úschovy částku 875 000 Kč a z této úschovy vyplatil téhož dne na hotovosti osobě vydávající se za B. B. částku 845 000 Kč, ačkoliv výše těchto plateb překročila částku 15 000 euro,

tedy,

- nechránil práva a oprávněné zájmy klienta,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při poskytování právních služeb porušil povinnost vázanosti právními předpisy,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
 - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
 - povinnost při provádění úschovy peněz postupovat podle příslušných právních a stavovských předpisů,

čímž

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii ve spojení s § 4 odst. 1 zák. č. 254/2004 Sb., v platném znění, a ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9a Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 50 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta a náhrada nákladů řízení je splatná ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory jako kárný žalobce (dále jen kárný žalobce) podal dne 22. března 2011 na kárně obviněného kárnou žalobu pro skutek popsany výše.

Kárně obviněný podal dne 20. dubna 2011 ke kárné žalobě písemné vyjádření. Obsáhle v něm popsal okolnosti, za nichž došlo k uzavření smlouvy o úschově, k převzetí částky 875 000 Kč od D. D. a k vydání částky 845 000 Kč v hotovosti osobě vydávající se za B. B. Uvedl dále, že v současné době je stěžovatelem proti němu vedeno soudní řízení, ve kterém se stěžovatel domáhá zaplacení částky 875 000 Kč jako

náhrady škody. Ve vztahu k jednání, které je mu kladeno za vinu, spatřuje své pochybení v tom, že důvěřoval osobě představené mu jako B. B., kterou považoval za advokáta, že uvěřil tomuto domnělému kolegovi, že vůči ČNB byla transakce oznámena jako hotovostní, a konečně v tom, že se snažil zúčastněným vyhovět za situace, kdy bezhotovostně by transakci nebylo možno realizovat s ohledem na lhůty pro mezibankovní převody prostředků.

Ke svým osobním a majetkovým poměrům kárně obviněný ve vyjádření mj. uvedl, že žije v rodinném domě, patřícím manželce a dceři, kromě osobního automobilu a běžného vybavení domácnosti nemá žádnou věc vyšší hodnoty, zůstatky prostředků na účtech se pohybuje kolem 150 tis. Kč, na osobním účtu má kolem 80 000 Kč, které má připraveny pro doplacení hypotečního úvěru na dům, ve kterém bydlí. Pobírá starobní důchod 13 500 Kč. Informace o osobních poměrech byla v rámci jednání nařízeného k projednání kárné žaloby doplněna o skutečnost, že kárně obviněný nadále vykonává advokacii.

K projednání kárné žaloby bylo nařízeno ústní jednání na den 16. 9. 2011, k němuž se kárně obviněný řádně a včas dostavil. Své písemné vyjádření ke kárné žalobě a předchozí vyjádření ke stížnosti kárně obviněný ústně doplnil zdůrazněním, že vycházel z toho, že oznamovací povinnost má advokát protistrany, že požadoval předložit oznámení ČNB, které mu bylo na jednání dne 28. 7. 2009 předloženo, přičemž bez toho by byl transakci neprovedl.

K dotazům členů kárného senátu dále uvedl, že neví přesně, dle jakého právního předpisu by bývala měla být taková hotovostní platba ze strany ČNB povolena, ale že se ve své praxi již jednou s udělením takové výjimky setkal. Dále sdělil, že vůči němu byla věc ze strany Policie ČR odložena, civilní řízení zmíněné v jeho vyjádření nadále běží, nebylo dosud rozhodnuto ani v prvním stupni. Pojišťovna stěžovateli neplnila, neboť se dle jejího názoru na daný případ pojištění nevztahuje, stěžovatelem požadovaná částka je nadále složena v soudní úschově pro nejasnost v tom, kdo je ve věci případným věřitelem. Oznámení ČNB, o kterém mluvil, fyzicky viděl, kopii si z něj nepořídil. Rozhodnutí ČNB či jinou reakci na toto oznámení neviděl, neboť se zúčastněnými osobami se poté již nesetkal, kromě jejich účasti při jednání soudu vedeném stěžovatelem proti kárně obviněnému. Při setkání ve své kanceláři si od ostatních zúčastněných nechal předložit občanské průkazy, kromě B. B., údajného advokáta, a kromě pana C., který se sice jednání zúčastnil, který ale nebyl účastníkem řešených právních vztahů. Konečně kárně obviněný potvrdil, že v době, kdy přebíral prostředky do úschovy, již existoval výpis z účtu v Komerční bance, dokládající připsání prostředků na účet stěžovatele, který byl jednou ze dvou listin, po jejichž předložení měl vydat prostředky z úschovy, když tento výpis kárně obviněnému předložil sám stěžovatel.

Kárný senát provedl důkazy listinami navrženými kárným žalobcem v kárné žalobě. Kárný senát neprovedl důkaz protokoly o jednání soudu, předloženými kárně obviněným, neboť skutečnosti vyplývající z těchto listin nejsou podstatné pro rozhodnutí o projednávání kárné žalobě.

Ze stížnosti stěžovatele kárný senát zjistil, že stěžovatel uvedl, že kárně obviněný měl na základě uzavření smlouvy o úschově

od stěžovatele převzít v hotovosti do úschovy částku 875 000 Kč a téhož dne v hotovosti z této úschovy vyplatit třetí osobě částku 845 000 Kč, aniž byly splněny smlouvou o úschově sjednané podmínky pro takovou dispozici s předmětem úschovy.

Ze smlouvy o úschově ze dne 28. 7. 2009 kárný senát zjistil, že kárně obviněný jako schovatel uzavřel se stěžovatelem jako složitelem a panem A. A. jako věřitelem, zastoupeným panem B. B., smlouvu o úschově částky 875 000 Kč, kterou měl schovatel ve lhůtě 5 dnů po předložení dvou listin – výpisů z bankovních účtů, dokládajících jednak odepsání částky 1 350 000 euro z účtu věřitele a jednak připsání této částky na účet složitele – vyplatit věřiteli, a nebudou-li tyto podmínky splněny do 31. 7. 2009, měl částku vrátit zpět složiteli s tím, že při vydávání předmětu úschovy si měl jako svoji odměnu ponechat částku 30 000 Kč.

Kárně obviněný ve svém vyjádření ke stížnosti ze dne 13. 12. 2010 dopodrobna vylíčil, co předcházelo uzavření smlouvy o úschově, jak probíhala jednotlivá jednání se zúčastněnými dne 28. 7. 2009 a co jej následně vedlo k nabytí dojmu o podvodnosti jednání některých ze zúčastněných. Ve vztahu k předmětu kárného řízení, jak byl vymezen popisem skutku v kárné žalobě, kárný senát zjistil, že kárně obviněný sám potvrzuje převzetí částky 875 000 Kč v hotovosti dne 28. 7. 2009 od stěžovatele a vyplacení částky 845 000 Kč z takto převzatých prostředků téhož dne panu B. B. Ve vyjádření pak dále kárně obviněný odůvodňuje toto své jednání svým přesvědčením o tom, že B. B., kterého považoval za advokáta – zástupce protistrany, řádně oznámil transakci ČNB.

Z výdajového pokladního dokladu, vystaveného dne 28. 7. 2009 stěžovatelem, kárný senát zjistil, že podpisy kárně obviněného jako příjemce a zřejmě stěžovatele jako pokladníka je potvrzováno předání částky 875 000 Kč stěžovatelem kárně obviněnému, s uvedeným účelem platby „depozitum ze smlouvy o úschově 28. 7. 2009“.

Z příjmového pokladního dokladu vystaveného dne 28. 7. 2009 kárně obviněným kárný senát zjistil, že podpisem kárně obviněného jako příjemce je potvrzováno přijetí částky 875 000 Kč od stěžovatele, s uvedeným účelem platby „depozitum ze smlouvy o úschově dne 28. 7. 2009“.

Z výdajového pokladního dokladu vystaveného dne 28. 7. 2009 kárně obviněným kárný senát zjistil, že podpisy kárně obviněného jako pokladníka a další osoby jako příjemce je potvrzováno předání částky 845 000 Kč kárně obviněným panu B. B., s uvedeným účelem platby „vyplaceno depozitum ze smlouvy o úschově ze dne 28. 7. 2009“.

Ze záznamu ze dne 11. 2. 2011 kárný senát zjistil, že kárně obviněný byl pozván a dne 11. 2. 2011 se dostavil do sídla České advokátní komory k projednání věci, ve které byla následně podána projednávaná kárná žaloba, a že projednání věci proběhlo s místopředsedou kontrolní rady ČAK a pověřenou členkou kontrolní rady ČAK. V rámci tohoto jednání popsal kárně obviněný vývoj kauzy obdobně, jako ve svých shora uvedených vyjádřeních, a uvedl, že si je vědom skutečnosti, že nebyl oprávněn v hotovosti převzít do úschovy částku 875 000 Kč, když tato překračuje částku 15 000 eur.

Z výpisu z matriky ze dne 13. 9. 2011 kárný senát zjistil, že kárně obviněný vykonává advokacii od r. 2001, aktuálně samostatně, dosud nebyl kárně řešen.

Kárně obviněný i kárný žalobce neměli k provedeným důkazům výhrady či připomínky.

Po provedení shora uvedených důkazů neměli kárný žalobce ani kárně obviněný další návrhy na provedení důkazů dalších.

Kárný žalobce v rámci závěrečné řeči navrhl vyslovení viny kárně obviněného ve smyslu kárné žaloby, neboť z provedených důkazů a jim odpovídajícího přiznání kárně obviněného je evidentní, že kárně obviněný disponoval s částkou překračující zákonný limit, když předmětem dokazování nebyla oprávněnost dispozice či komu byla částka vyplacena. Pokud jde o kárné opatření, navrhl uložení kárného opatření – pokuty ve výši dle uvážení kárného senátu, přičemž zdůraznil, že je zapotřebí přihlídnout k tomu, že kárně obviněný si je vědom svého pochybení, ke kterému došlo z neopatrnosti či nedůslednosti, a rovněž k dosavadní kárné zachovalosti kárně obviněného.

Kárně obviněný ve své závěrečné řeči uvedl, že byl přesvědčen o legálnosti transakce, když vycházel z toho, že bylo požádáno o příslušnou výjimku, bez toho by býval transakci neprovedl. Záležitostí je poučen, cítí se obětí podvodu.

Z důkazů provedených při jednání kárného senátu dne 16. září 2011 má kárný senát za prokázané, že se kárně obviněný dne 28. 7. 2009 dvakrát účastnil hotovostní platby částkou přesahující limit dle zákona, a to poprvé, když přijal v hotovosti do úschovy částku 875 000 Kč od stěžovatele, podruhé, když vyplatil v hotovosti z úschovy částku 845 000 Kč osobě vydávající se za B. B.

Tento skutkový děj vyplývá jak ze stížnosti, tak z výpovědi kárně obviněného, je potvrzován i listinnými důkazy, a to smlouvou o úschově, výdajovými doklady a příjmovým dokladem.

Projednávané kárné provinění kárně obviněného spočívá v tom, že kárně obviněný nerespektoval zákonem stanovený limit pro hotovostní platby a v průběhu jednoho dne uskutečnil dvě platby (jednou jako příjemce platby, jednou jako plátce), kterými zákonem stanovený limit překročil.

Kárný senát dospěl k závěru, že kárně obviněného by nezbavila odpovědnosti ani případná skutečnost, že byl třetí osobou uveden v omyl předložením údajného oznámení či žádosti o výjimku adresovaných ČNB, neboť zákon s podáním jakékoli žádosti ČNB nespojuje možnost překročit zákonný limit pro hotovostní platbu. Dle názoru kárného senátu zákon ani neumožňuje ČNB udělit výjimku ze zákazu nadlimitních hotovostních plateb nebo takovou platbu povolit jiným rozhodnutím. Navíc takový omyl by se mohl u kárně obviněného vztahovat pouze k platbě, kterou přijímal prostředky do úschovy, nikoli k platbě, kterou prostředky (resp. jejich podstatnou část) z úschovy vydával. Možnost exkulpace kárně obviněného nezakládá, ani polehčující okolností není, rovněž pohnutka kárně obviněného jím prezentovaná, pokud kárně obviněný chtěl vyhovět účastníkům smluvního vztahu za situace, kdy by dle názoru kárně obviněného obchod nebyl realizovatelný formou bezhotovostních plateb s ohledem na termíny mezibankovních převodů. Složení prostředků do úschovy mohlo proběhnout složením na depozitní účet na pobočce příslušné banky, pro výdej prostředků pak byla smlouvou o úschově stanovena lhůta dostatečná k uskutečnění výdeje převodem prostředků z účtu na účet.

Projednávané porušení zákona o advokacii a pravidel profesní etiky je podle názoru kárného senátu kárným pro-

viněním, neboť porušení zákona, jehož účelem je „omezit daňové úniky, racionalizovat a optimalizovat peněžní hotovostní oběh, zvýšit bezpečnost zúčastněných subjektů a v neposlední řadě působit proti legalizaci výnosů z trestné činnosti“ (viz důvodová zpráva k zákonu č. 254/2004 Sb.) advokátem při poskytování právní služby je závažným porušením povinností advokáta, je obecně nedobрым signálem veřejnosti, který může přispívat ke špatnému hodnocení advokátního stavu a tím i ke snižování jeho důstojnosti a společenské prestiže.

Kárného provinění se kárně obviněný dopustil úmyslně, neboť věděl, že hotovostní platba v takové výši přesahuje zákonný limit (který dle údajů ČNB k 28. 7. 2009, při kurzu euro za 25,50 Kč, činil 382 500 Kč), když sám původně požadoval převod prostředků na svůj účet. Povinností advokáta je při výkonu advokacie postupovat v souladu s právními předpisy, čímž se kárně obviněný v daném případě neřídil. Ze všech okolností této věci kárný senát dovodil, že kárně obviněný jednal v nepřímém úmyslu, když přinejmenším byl srozuměn s tím, že tímto jednáním porušuje zákon o advokacii a Pravidla profesionální etiky.

Tímto jednáním porušil kárně obviněný ustanovení § 3 odst. 1 zákona o advokacii, neboť při poskytování právní služby nerespektoval zákonnou úpravu omezení plateb v hotovosti, dále ust. § 16 odst. 1, 2 zákona o advokacii, když vyhověl požadavku klienta, který byl v rozporu se zákonem, a když nejednal svědomitě, neboť si neověřil dostatečně zákonnou úpravu omezení dispozic s finanční hotovostí, a rovněž ust. § 17 zákona o advokacii, když svým jednáním porušil ust. čl. 4

odst. 1 Pravidel profesionální etiky tím, že porušením zákona nejednal poctivě a čestně, a článek 9a Pravidel profesionální etiky tím, že při provádění úschovy peněz nepostupoval podle příslušných právních předpisů.

Kárný senát neshledal podmínky pro upuštění od uložení kárného opatření ve smyslu § 32 odst. 5 zákona o advokacii. S ohledem na zjištěné skutečnosti, zejména pak na míru, v jaké byl překročen zákonný limit omezující platby v hotovosti a na skutečnost, že k dispozici došlo opakovaně, nebylo možné porušení povinností kárně obviněným hodnotit jako „méně závažné“, což by umožňovalo postup podle § 32 odst. 5 zákona o advokacii.

Z těchto důvodů kárný senát uložil kárně obviněnému kárné opatření – pokutu. Za přiměřenou a věci plně odpovídající přitom považuje kárný senát pokutu ve výši 50 000 Kč, tedy ještě při dolní hranici rozpětí připuštěného zákonem. Výše pokuty na jedné straně zohledňuje jak dosavadní kárnou zachovalost kárně obviněného, tak skutečnost, že kárně obviněný od počátku kárného řízení uváděl, že jednal v rozporu se zákonem, a že celá záležitost je pro něj poučením. Na druhou stranu ji kárný senát považuje již za dostatečně vysokou na to, aby odpovídala jak principiální závažnosti projednávaného kárného provinění, tak konkrétním okolnostem, za nichž k porušení zákona došlo (míra překročení zákonného limitu, opakovaná dispozice s částkou nad zákonný limit).

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,

vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech 10. – 11. června 2013 sešlo na své 39. schůzi v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Místopředseda ČAK pro legislativu JUDr. Vladimír Papež předložil členům představenstva ČAK **věcný záměr návrhu na novelizaci stavovských předpisů přijímaných sněmem, a to:**

- **Návrh novely organizačního řádu**, čl. 17 odst. 2 pro úpravu kvalifikované většiny při přijímání usnesení kontrolní rady, kterým se schvaluje žádost, aby představenstvo svolalo sněm (podnět kontrolní rady ČAK).
- **Návrh novely usnesení o sociálním fondu** – stanovení příjmu z pokut z jedné poloviny jako příjmu sociálního fondu a z jedné poloviny jako příjmu účelově určeného (podnět rozpočtového výboru ČAK).
- **Návrh novely (technické) stálého volebního řádu** – otázky pasivního volebního práva zpřesněním pojmu „kandidát“; úpravy lhůty pro navržení kandidátů tak, že v čl. 4 se vypouští věta: „... avšak neskončí dříve než 100 dní ode dne, kdy byl svolán sněm způsobem uvedeným v § 42 odst. 6 zákona“; zrušení zákazu hlasování ne dříve než po dvou hodinách po zahájení sněmu; úpravy výše nákladů kárného řízení s výjimkou odvolání, u kárného příkazu ponechat v dosavadní výši; úpravy čl. 11 pravidel sociálního fondu.

Představenstvo ČAK všechny návrhy přijalo, bude s nimi seznámena advokátní veřejnost a budou projednány 6. sněmem ČAK.

Představenstvo ČAK dále hlasovalo o **sestavení kandidátní listiny** dle čl. 5 odst. 1 stálého volebního řádu sněmu ČAK. O každém kandidátovi, který byl navržen nebo který kandiduje osobně, hlasovalo představenstvo ČAK samostatně s tím, že na kandidátní listinu je povinnou zařadit každého advokáta, jehož kandidaturu podpořilo nebo kterého navrhlo alespoň dalších 50 oprávněných advokátů. Podrobnosti o hlasování a **kompletní seznam všech kandidujících do všech orgánů ČAK, které jsou na sněmu voleny, naleznete na webu ČAK.**

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval o průběhu společného zasedání kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise a rekapituloval **závěry k novele etického kodexu:**

- Ve věci etického kodexu mediátora byl vysloven závěr, že úprava etických pravidel advokátů-mediátorů se musí omezit na vztahy, které nejsou upraveny zákonem o mediaci, ani jiným právním nebo stavovským předpisem, aby nevznikala nežádoucí duplicita právní úpravy.
 - Ve věci obchodní firmy společnosti a společného jména sdružení bylo doporučeno liberalizovat pravidla upravující tvorbu obchodní firmy advokátní společnosti a společného jména sdružení s tím, že lze použít rovněž tzv. fantazijní názvy, ovšem s tím, že tyto názvy nesmí působit klamavě, nesmí být zavádějící a nesmí snižovat důstojnost advokátního stavu. Zároveň s tím musí firma nebo společné jméno sdružení obsahovat dodatek, který bude jednoznačně identifikovat danou společnost nebo sdružení jako advokátní společnost nebo sdružení advokátů.
- Odbor vnější a vnitřní legislativy ČAK dostal za úkol předložit věcný záměr požadovaných změn.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň dále informoval představenstvo ČAK o **schůzce s ministrem spravedlnosti a jeho náměstký**. Předmětem schůzky byla situace, která vznikla po zrušení tzv. paušální vyhlášky a problematika nutnosti úpravy stávajících předpisů, zejména advokátního tarifu a OSŘ. Bylo dohodnuto, že v průběhu měsíců června až srpna tohoto roku bude ve spolupráci s ministerstvem provedena důkladná analýza stávající právní úpravy s možnými způsoby řešení. Ministr spravedlnosti následně v průběhu měsíce září svolá schůzku dotčených subjektů, na niž by měly být přijaty doporučení závěry pro právní úpravu, která bude následně bezprostředně provedena. Do té doby je pro účely přiznání náhrady nákladů řízení rozhodný advokátní tarif.

Členové představenstva ČAK odsouhlasili termíny konání advokátních a uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti v roce 2014.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň předložil představenstvu ČAK návrh architektonické studie tzv. dvorní budovy ČAK v Praze s nabídkou společnosti Alpha plan, s. r. o. na zpracování následné dokumentace pro stavební povolení. Navrhovanými úpravami by mělo dojít k zamezení velkých tepelných úniků a k lepšímu využití celé budovy.

Podrobný zápis z 39. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním konci-pientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/ Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika%20Org%C3%A1ny%20Komory/Predstavenstvo/Zapis%20z%20jednani).

✿ icha

„Eurolawyers 2013“

- 5. fotbalový turnaj evropských advokátů

VE DNECH 5. AŽ 9. 6. 2013 SE USKUTEČNIL V JIHOZÁPADNÍ ITÁLII, OBLAST CAMPANIA, PROVINCE SALERNO, V PŘÍJEMNÉM PŘÍMOŘSKÉM LETOVIŠKU CAPACCIO – PAESTUM DALŠÍ, V POŘADÍ JIŽ 5. FOTBALOVÝ TURNAJ EVROPSKÝCH ADVOKÁTŮ S NÁZVEM „EUROLAWYERS 2013“.

Česká advokátní komora je jednou z mála ze zemí někdejšího východního bloku, která tuto sportovně-společenskou akci pravidelně obzaruje, a v tomto případě se jednalo v pořadí o již čtvrtou účast. Patrně vzhledem k velice prestižnímu rázu této akce a s tím spojené účasti zejména mladých a ještě mladších advokátů a advokátních koncipientů usoudil otec této akce, pan Vincent Pinatel, advokát Advokátní komory v Marseille, že by bylo na místě rozdělit ji na dvě části, a to na turnaj „Classic“ advokátů mladších ročníků narození, a turnaj „Master“ těch zkušenějších.

Po zralém uvážení a s přihlédnutím k zájmu našich kolegů byla zvolena v případě ČAK varianta druhá, s tím, že v rámci posléze vybrané reprezentace nebyla ani využita povolená kvóta pěti hráčů mladších 35 let. Došlo tak k tomu, že na předem určenou akci nakonec vyrazilo z řad české advokacie 18 hráčů, rozhodnutých napravit poněkud nepříznivý dojem z poslední obdobné akce ve španělském Benidormu, a pokusit se zabojoval i za kolegy, kteří na poslední

Na fotografii: český „Master“ tým.

Horní řada zleva: Půš Karel, Malý Jan, Smejkal Petr, Marhan Vlastimil, Trnka Jiří, Gracík Petr, Vysoudil Petr, Najman Jan, Faist Ondřej, Burzanovský Petr.

Dolní řada zleva: Valenta Josef, Gracík Aleš, Janoušek Radim, Vladař Václav, Smutný Lukáš, Lego Jan, Moník Petr, Sojka Jindřich.

chvíli byli nuceni svou účast ze zdravotních důvodů odmítnout. Tuto dlouhodobě plánovanou akci jsme nakonec obzaruili i přes neočekávané značné potíže v naší zemi v souvislosti s rozsáhlými povodněmi, když jsme usoudili, že solidaritu s našimi postiženými spoluobčany můžeme vyjádřit i jinak nežli eventuálním stornem této akce.

I díky firmě Heřmanský, s. r. o. Nový Bydžov, a jmenovitě řidičů, pánů Miloslava Heřmanského a Pavla Skalického, jsme se zcela bezproblémově dopravili autobusem na místo samé, a byli příjemně překvapeni zvoleným místem našeho pobytu, které se nedalo s poněkud „globalizovaným“ španělským Benidormem srovnat. Naše výprava byla ubytována v hotelu Mec Paestum, a co se týče ubytování, stravy a hotelových služeb, nikdo si nemohl na nic stěžovat, včetně blízké pláže, krásného moře a vlídného počasí.

Pouze organizace turnaje poněkud vázla, když pro pověřené pořadatele neznamenal posun plánovaného výkopu kupř. o půl hodiny žádný problém. Na jednotlivé zápasy se jezdilo na předem určená místa a až zde bylo možné také zjistit, zda se bude hrát na trávě přírodní či umělé, s čímž musela nutně počítat i ústrojová výbava našich plejerů. Vlastní los k nám nebyl vůbec příznivý, neboť jsme byli ve čtrnáctičlenné skupině

„Master“ nalosování do skupiny se čtyřmi celky (tzn. s jedním zápasem navíc oproti tříčlenným skupinám), a navíc s domácím Salernem, Procurou Roma a španělskými kolegy z Bilbao.

Náš první zápas jsme navíc museli sehrát již v den příjezdu, tzn. bez možnosti jakékoliv aklimatizace, a po poněkud vyčerpávající, cca 22 hodin trvající cestě. Náš první mač jsme sehráli s Bilbaem a po přestání úvodního velkého tlaku našich soupeřů díky dvěma trefám kolegy Burzanovského nečekaně vyhráli 2 : 0. Další den jsme nastoupili proti domácímu Salernu a v utkání, v němž jsme se museli potýkat s velkou přízní sudího ve vztahu k domácímu celku, nakonec čestně prohráli 1 : 2, když náš jediný gól zaznamenal kolega Faist. Týž den jsme pak museli podstoupit, zčásti již za umělého osvětlení, souboj s Procurou Roma, do něhož jsme dali vše, a který nakonec skončil výsledkem 1 : 1. Museli jsme tak čekat na výsledek zápasu Bilbao – Salerno, který skončil stavem 0 : 0, což nás posunulo zcela nečekaně na druhé postupové místo v naší skupině v turnaji, který se na dále hrál vyřazovacím systémem play off.

V tomto již čtvrtfinálovém zápase nás čekal jeden ze spoufavitů celého turnaje, tým advokátů z Říma. Někteří naši hráči museli ze zdravotních důvodů na další hraní rezignovat, a jelikož se zápasy v základních skupinách rozhodně nehrály v rukavičkách, dobrá polovina týmu měla větší či menší zdravotní problémy. Samotný zápas jsme odehráli poměrně defenzivně, a nebýt fantastického výkonu kolegy Smejkal v naší bráně, který navíc neuvěřitelným zákrokem v normální hrací době, za který by se nemusel stydět ani gólman naší reprezentace Petr Čech, zlikvidoval penaltu našich soupeřů, museli jsme odejít poraženi. Díky absolutnímu odhodlání všech hrajících jsme však tlaku soupeře odolali až do závěrečného hvizdu, a tak na řadu musely přijít penalty. V nich se Italové našťástí jednou zmýlili, zatímco všichni naši exekutoři byli 100% úspěšní (opět včetně našeho gólmána). Hlouček našich objímajících se hráčů à la „Nagano“ tak mohl propuknout v gejzír nadšení a vyhlížet soupeře v semifinále. V něm jsme se potkali s respektovaným celkem Budapeště včetně nejlepšího střelce turnaje v jeho řadách, který nám také nakonec dal dva góly, jež nás poslaly do závěrečného souboje o třetí místo.

K tomuto zápasu snad třeba ještě dodat, že hra větší naší hráčů byla již víceméně postavena spíše na vůli nežli na fyzické kondici, avšak přesto se nedá hovořit o tom, že bychom tento zápas pouze odchodili. Navíc, hryschopných fotbalistů zbylo již pouze 14, zatímco na lavičku našich soupeřů se jejich náhradníci ani nevešli... Je však třeba sportovně uznat, že náš soupeř postoupil zcela zaslouženě, a dalším jeho kladem bylo, že se k nám zachoval velmi sympaticky, a při odchodu z trávníku nám sportovně aplaudoval. Takový výraz fair play jsme bohužel nezaznamenali u našeho čtvrtfinálového soupeře, který si s námi po neúspěchu v penaltovém rozstřelu v podstatě ani nepodal ruce, nehledě na neustálé simulování a dožadování se nejrůznějších výhod u rozhodčích... Inu, tak to někdy ve sportu bohužel chodí a je o to smutnější, že právě u advokátů...

Náš zápas o třetí místo (opět s Procura Roma, vítězem naší základní skupiny) byl pak ovlivněn opět naší rozšíře-

nou marodkou, a nebýt různých pomůcek v podobě obstrůků, bandáží, ortéz atd. těžko bychom dali dohromady alespoň základní sestavu. Tento zápas nakonec skončil díky zcela mimořádnému sebeobětování celého týmu výsledkem 0 : 0, a k našemu nemilému překvapení a oproti našemu očekávání se namísto penalt prodlužovalo. V samotném závěru prodloužení, cca dvě minuty před závěrečným hvizdem, jsme pak inkasovali nešťastně jediný gól tohoto zápasu, a naši útěchou tak zůstalo alespoň to, že i na v pořadí čtvrtý tým se pamatovalo s krásným pohárem, který zůstal v péči našeho kapitána JUDr. Jana Malého, advokáta v Hradci Králové, částečně i jako výraz toho, že Východočeši vypomohli našemu týmu celkově osmi hráči.

Mám-li celou tuto akci shrnout, naše působení bylo jak na sportovní, tak i společenské úrovni příkladné, a konečný výsledek znamená jednoznačně největší úspěch našich barev v našich dosavadních působeních, umocněný navíc tím, že kolega Petr Smejkal byl na závěrečném slavnostním večeru vyhlášen nejlepším brankářem turnaje „Master“, a tuto svou zcela zaslouženou cenu si tak může vystavit ve své kanceláři hned vedle té, kterou pro změnu získal na 3. fotbalovém turnaji evropských advokátů v květnu 2009 v chorvatské Rovinji. Kromě výše zmíněného je třeba dále ocenit i skvělou atmosféru v našem týmu, vzájemnou podporu všech hráčů bez ohledu na region a v neposlední řadě je třeba vzít zavděk, že jsme se z této akce vrátili v pořádku a ve zdraví. Kromě poděkování všem účastníkům této akce, která rozhodně nebyla pojata pouze jako bezstarostný výlet k moři, je nutné vyjádřit velký dík i vedoucímu našeho týmu, panu Mgr. Karlu Půšovi, bez jehož obětavé mravenčí práce by se nikdy nemohla uskutečnit.

Všichni zúčastnění byli s předmětnou akcí velice spokojeni a na tomto místě je velmi případné vyslovit také velký dík i České advokátní komoře, která na tuto akci finančně přispěla. Další, v pořadí již 6. ročník Eurolawyers cupu by se měl konat za dva roky na Maltě, a pokud by se zájemcům o něj z řad advokacie dostávala chuť a hlavně zdraví, nebylo by od věci reprezentovat naši Komoru i na tomto ročníku.

♣ JUDr. JAN NAJMAN, advokát v Pardubicích

NOVINKA C. H. BECK

Kasíková/Kučera/Plášil/Šimka/Jirmanová/Hubáček

Podrobný komentář
k exekučnímu řádu
s bohatou judikaturou

Vázané v plátně, 960 stran
cena 1 690 Kč, obj. číslo EKZ133

Objednávejte se slevou
ve Shopu na www.beck.cz

inzerce

Vzdělávání advokátů v Evropské unii

Mnoho let, nejméně do roku 2008, byl postoj Evropské komise k názoru, že advokátní profese je nedílnou součástí justičního systému, stejně jako profese soudce či státního zástupce, negativní, konformní s názorem, že advokáti se musí organizovat sami a regulovat sami sebe – chápání advokátní profese jako nedílné součásti každé dobře fungující justice nebylo přijatelné. Jak bylo ostatně vidět i z tehdejších marných snah CCBE. Protože advokáti mají ze své práce zisky (nejsou placeni státem), proto si i mají ve své režii a na svoje náklady zajistit řádné vzdělávání, včetně celoživotního. Nikdo jim to nenařizoval, ale ani neumožňoval. Malý průlom v té době tvořilo pouze Doporučení Rady Evropy ke svobodnému výkonu profese advokáta, kde byla povinnost vzdělávání advokátů v souvislosti s jejich působností v justici a pro justici jasně definována. Ale ani tam se nehovoří o nějaké spoluúčasti státu. Dalším průlomem se stalo otevření systému Evropské soudní sítě i pro advokátní profesi. I když zatím, bohužel, jen ve věcech civilních. A konečně, zahájením těchto započatých změn byl dokument Evropské komise z 13. 9. 2011 COM(2011)551 final Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the committee of the regions „Building trust in EU-wide Justice – a new dimension to European Judicial Training“.

Proto současné projekty Evropské komise (dále „EK“) v oblasti vzdělávání advokátů (včetně dalších profesí v justici), ať jde o

A. European Training Platform (dále ETP), svěřený Evropskou komisí (EK) CCBE, k němuž 18. 4. uspořádalo CCBE setkání, tak

B. Training Tender – Lot 2 „Study on the state of play of lawyers training in EU law“, v němž EK a IIPA Luxembourg spojily svoji kapacitu pro vzdělávání advokátů (i jiných profesí) a zahájily tendr 20. 3. 2013 setkáním kontaktních bodů v Lucemburku,

C. a nebo o konferenci uspořádanou 10. 4. 2013 v Bruselu k projektu „Stimulating European Judicial Training“,

znamenají pro advokáty a jejich profesní organizace (či jiné providery) zcela novou a rozsáhlou možnost „pořídít“ si svoje vzdělání (míněno ovšem především v evropském právu, ale možná i ve znalosti jazyků) z prostředků EK. Bude to ale vyžadovat zjištění mnoha a mnoha velmi rozdílných elementů domácího vzdělávání v tom kterém členském státě EU, pokus o jejich změny směřující k nastolení určité shodnosti a souladu v zájmu kompatibility s představami ETP. A to se neobejde bez zodpovídání řady dotazníků a organizačních i legislativních úprav v každém státě (dále „MP“, „member states“). Projekt se pochopitelně netýká pouze advokátů, ale i notářů, soudců a státních zástupců, proto i všech poskytovatelů vzdělávání, což bývají advokátní komory, jimi případně uznané vzdělávací organizace, Justiční akademie atd.

Pro Českou advokátní komoru, odbor mezinárodních vztahů a odbor výchovy a vzdělávání, bude účast na průzkumu,

vyplňování dotazníků a harmonizaci, které budou nezbytnou součástí účasti na těchto projektech, znamenat mimořádnou pracovní zátěž – zejména v roce 2013 a 2014. Např. u projektu B jde – během tohoto roku – o devět vytyčených bodů postupů a požadavků, velmi náročných na spolupráci. Pro advokáta, který o rozšiřování svého vzdělávání v evropském právu nejeví zájem a ani se nedomnívá, že by ho kdy potřeboval, neznamenají pochopitelně tyto informace nic závažného. Je ale mnoho advokátů, kteří už nyní pracují přes hranice států, v rámci EU, vedou přeshraniční spory, ujmají se českých klientů, kteří potřebují jejich zastupování v jiném státě atd. To bude nepochybně ta skupina, která bude adresátem nového trendu zvýšení vzdělanosti advokátů z evropských zdrojů, ve znalostech evropského, ale i cizího práva. Jak je z následujícího vidět, půjde často i o zavedení a rozšíření nových technik vzdělávání a komunikace.

Ad A:

ETP (European Training Platform) je projekt Evropské komise, jehož nositelem je CCBE – koresponduje s úsilím

docílit kvalitního vzdělání pro advokáty a přispět k vzájemnému pochopení mezi právními systémy v EU. Týká se především evropského práva a jeho použití na národní i přeshraniční úrovni. ETP bude obsahovat IT platformu poskytující informace o kurzech pro advokáty v kontextu přeshraniční činnosti. I když konečná podoba cíle není ještě stanovena, **všechny relevantní informace z národní i evropské úrovně poskytovatelů vzdělání advokátů o jejich činnosti a kurzech budou k dispozici on-line. Po dokončení bude umístěn na portál e-Justice, Evropské komise. V ČR je hlavním poskytovatelem vzdělání advokátů ČAK – být na dílčí témata a úkoly sjednává spolupráci s jinými organizacemi v ČR i v EU (např. s ERA).**

A ačkoliv je tu pro EK partnerem CCBE, projekt nelze realizovat bez aktivního zapojení národních komor. Budou to komory, které budou mapovat „training providers“ (tj. subjekty, které, kromě vlastní advokátní komory, jsou místní komorou uznávány jako solidní vzdělávací organizace pro advokáty), poskytovat podrobné informace o současném systému povinného či nepovinného celoživotního vzdělávání, případně se v budoucnu pokusí o určité přizpůsobení systému v souladu se závěry projektu. Bude, jak se předpokládá, prospěšný pro všechny partnery, tj. pro poskytovatele vzdělávání, jak jsou již citováni, pro advokáty, kterým se zvýší úroveň a dosažitelnost informací o vzdělávacích kurzech v jiných státech EU, i pro EK k naplnění strategie e-Justice.

To jsou cíle obecné – představme si jako modelový příklad možného cíle řešení potřeby např. španělského advokáta, usazeného ve Francii, který bude zastupovat loďařskou společnost v obchodněprávní kauze, v níž je třeba aplikovat anglické právo. K tomu se ovšem takový advokát potřebuje rychle s tímto právem seznámit v intenzivním kurzu, v rámci letních kurzů organizovaných advokátní komorou, fakultou, či jiným poskytovatelem (providerem) v Londýně. V této chvíli jsou příslušné informace roztroušené a bylo by nyní obtížné seznámit se se sítí místních providerů. I tento jediný příklad však ihned vzbuzuje řadu dalších otázek, kterými se bude musit CCBE zabývat.

Ad B:

V projektu Training Tender – Lot 2 „Study on the state of play of lawyers training in EU law“ (zařazují ho jen pro celkový obraz, jaké organizace jsou do projektů otevřených a financovaných EK zapojovány) není partnerem Evropské komise CCBE, ale EIPA Luxembourg. Je to vzdělávací organizace, která je, stejně jako nám známá ERA, také zaměřena na evropské právo (European Institute for Public Administration) a organizuje vzdělávací akce pro všechny právní profese působící v justici. V projektu jde o získání informací o praxi v oblasti vzdělávání advokátů a konci-pientů v EU, vytvoření přehledu vhodných praktik, s výstupy, jako jsou např. „national fact sheets“ o tom, jak probíhá vzdělávání na regionální či národní úrovni toho kterého státu. A posléze jde o doporučení, jak zlepšit obsah i zajímavost vzdělávání pro advokáty. V konečné podobě půjde nejen o prospěch advokátů a komor, ale i o prospěch poskytovatelů vzdělávání.

Jak je shora uvedeno, pro ČAK bude tento rok velmi náročný, pokud jde o zapojení do projektu a dodání velké řady různých podkladů.

Jde o první rozsáhlý výzkum stavu vzdělávání soudců, státních zástupců, zaměstnanců soudů a advokátů, který bude ukončen 31. 12. 2014.

Ad C:

Konference uspořádaná 10. 4. 2013 v Bruselu k projektu „Stimulating European Judicial Training“ počítala s omezeným počtem účastníků – podle prezenční listiny se jich sešlo 118. Konferenci zahájila Francoise Le Bail, generální ředitelka odboru DG Justice Evropské komise, která označila roli EU v justičním vzdělávání jako evropskou „přidanou hodnotu“. Člen parlamentu, Luigi Berlinguer, vysvětlil všechny aspekty Pilotního projektu Justičního vzdělávání. Velmi stručnou a přehlednou formou power pointové prezentace vysvětlil Jonathan Goldsmith, generální tajemník CCBE, úlohu e-justice portálu jako vstupního místa pro vyhledávání vzdělávacích akcí ve státě zájemce, nebo v jiném státě EU. Až na závěrečnou část byla pak konference rozdělena do pracovních skupin.

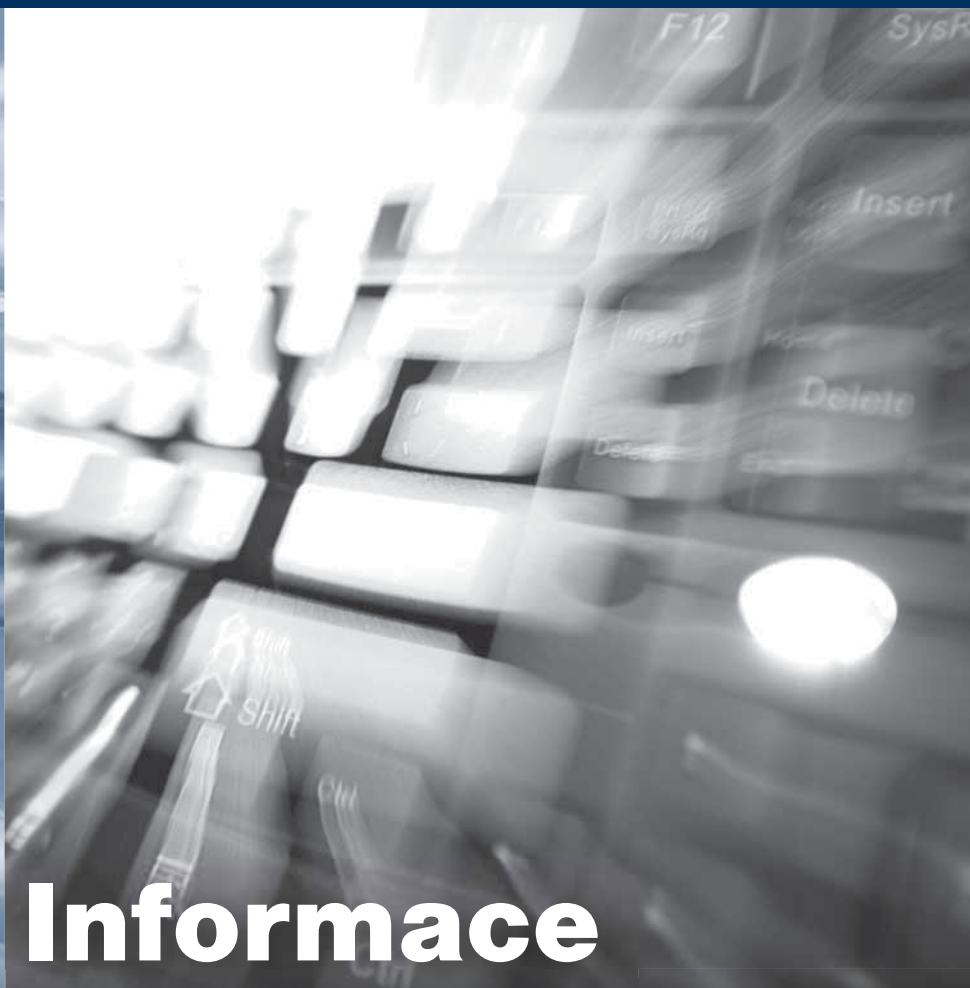
V diskusi účastníků skupiny „Spolupráce a podpora“ byly prezentovány zkušenosti advokátů z různých států EU, když jde o vzdělávání a výměnu infor-

mací přes jejich hranice. Za Českou republiku byla prezentována zkušenost ČAK ze spolupráce s ERA při organizaci vzdělávacích seminářů k tématům evropského práva, a také s Justiční akademií, kdy jsou tyto semináře organizovány společně, pro advokáty i soudce. Ukázalo se, že je to praxe vzácná, která v jiných státech často naráží na neochotu justičních vzdělávacích institucí podílet se na nákladech. Diskutovalo se i o užitečnosti přeshraničních seminářů organizovaných v příhraničních oblastech tak, jako jsou naše dlouhodobě organizované přeshraniční semináře se Saskem. V příspěvku advokáta z Mnichova, zastupujícího Deutsche Anwalts Verein zaznělo, že lze bohužel pozorovat menší zájem mladých advokátů na společných akcích a vůbec navazovat přímé osobní kontakty – patrně převažuje trend a přesvědčení, že takové kontakty lze navázat a udržovat na sociálních sítích, stejně jako získávat informace a znalosti. On sám vyslovil přesvědčení, že tato metoda nepovede k tak úspěšným a srovnatelným výsledkům, jaké jsou zaznamenávány při osobním styku a účasti kolegů, advokátů z různých států na společných vzdělávacích a společenských akcích. Od nich se pak odvíjí velmi přirozeným způsobem i úspěšně vyřešené přeshraniční klientské kauzy.

V rámci pracovní skupiny, týkající se způsobu financování programů z fondů EU pro 2013-2014, podal perfektní vysvětlení ředitel ERA dr. Wolfgang Heussel („What to fund by the EU“). Upozornil na slabá a riziková místa dosavadních úvah Evropské komise, vytyčil určité důležité body a cíle, které je třeba ošetřit. Diskuse se např. vedla o tom, že by bylo užitečné do programu zařadit kritéria pro národní poskytovatele vzdělávání (national training providers – „TPS“), dále pořídit přehled těchto TPS (zejména takových, které stojí mimo komory, ale jsou jimi uznány, jako je tomu např. v Nizozemí). Jde o to, aby byli připraveni a schopni poskytnout možnost účasti nejen domácím, ale i zahraničním advokátům (viz příklad formulovaný CCBE shora). Jde také o rozšiřování využití technik, jako je e-learning, e-distant learning atd.

JUDr. JANA WURSTOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	84
Pozvánka na seminář o novém dědickém právu v Plzni	86
Pozvání na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2013	87
Pozvánka na 16. ročník golfového turnaje české advokacie	88
Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie	88
Československé právnícké dny 2013	89
Koldínova naučení z hloubky staletí (Konference o Pavlu Kristiánu z Koldína)	90
Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2013	91
Pozvánka na konferenci „Mediace 2013“ v Olomouci	92
NAKONEC	93 – 94

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 5. září 2013,
suterén paláce Dunaj
– taneční sál Plamínek

Úvodní seminář v rámci cyklu seminářů k novému občanskému zákoníku

Lektor: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, hlavní autor návrhu nového občanského zákoníku, vedoucí vědecký pracovník Ústavu státu a práva AV ČR, prorektor VŠMIE, a. s., člen Legislativní rady vlády ČR

Číslo semináře: 41332

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. srpna 2013

• od 9. září 2013
do 27. ledna 2014 včetně

Pololetní kurzy právnické angličtiny ve dvou úrovních obtížnosti: Úvod do právnické angličtiny Právnická angličtina pro pokročilé

Lektorka: Mgr. Vladimíra Kvasničková, právnička a učitelka

Číslo semináře: 41342 – vždy v pondělí od 13.00 – 14.30 hod.

Poplatek za kurz: 3150 Kč

Číslo semináře: 41343 – vždy v pondělí od 14.45 – 16.15 hod.

Uzávěrka přihlášek: 2. září 2013, poté volejte tel.: 224 951 778

Termíny jednotlivých lekcí jsou uvedeny v pozvánce na kurzy.

Výuka je v rozsahu 13 lekcí/pololetí – tj. 90 minut výuky v jedné lekci.

• ve čtvrtek 12. září 2013

Bytové spoluvlastnictví a katastr nemovitostí po reformě soukromého práva

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu

Číslo semináře: 41326

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. září 2013

• ve čtvrtek 19. září 2013

Vnosy, zápočty a investice a společné jmění manželů

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41331

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. září 2013

• ve dnech 26. – 27. září
a 14. – 18. října 2013
Praha 1, Národní 16
– Kaňkův palác, 3. patro

Kurz mediace BASIC – rozsah 60 hodin, tj. 7 dní

Lektoři: Patrick Van Leynseele – mediátor, arbitr, advokát a partner vlivné bruselské advokátní kanceláře

PhDr. Iva Moravcová – psychologka, externí lektorka na VŠ

JUDr. Martina Doležalová – advokátka, předsedkyně sekce ADR ČAK,

zastupující vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK, spoluautorka zákona o mediaci, zástupce Interquality, spol. s r. o. – expert na vyjednávání

Kurz bude tlumočen z a do angličtiny.

Číslo semináře (kurzu): 41335

Poplatek za seminář: 22 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. září 2013

• ve dnech 30. září
– 2. října 2013 (pondělí – středa)
Praha 1, Národní 16
– Kaňkův palác, 3. patro

Třídenní kurz vyjednávání (mediace)

Lektor: Thierry Garby – mediátor, arbitr, advokát honoraire (z Francie)

Kurz bude tlumočen z a do angličtiny.

Číslo semináře (kurzu): 41340

Poplatek za seminář: 10 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 31. 7. 2013,
poté volejte tel.: 224 951 778

• ve čtvrtek 17. října 2013

Náhrada škody a bezdůvodné obohacení dle NOZ (v rámci cyklu seminářů k NOZ)**Lektor: Mgr. Mgr. Jan Petrov, LL.M., ředitel Justiční akademie v Kroměříži, člen rekodifikační komise k NOZ, asistent předsedkyně NS ČR**

Číslo semináře: 41336

Poplatek za seminář: 950 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. října 2013

• ve čtvrtek 24. října 2013

Dědické právo v NOZ (v rámci cyklu seminářů k NOZ)**Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., člen rekodifikační a výkladové komise k NOZ**

Číslo semináře: 41334

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. října 2013

• ve čtvrtek 7. listopadu 2013

Nový zákon o mezinárodním právu soukromém a jeho vztah k evropskému MPS**Lektoři: JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D., advokát
Mgr. Zuzana Fišerová, vrchní ředitelka sekce mezinárodních vztahů
Ministerstva spravedlnosti**

Číslo semináře: 41338

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 31. října 2013

• ve čtvrtek 14. listopadu 2013

Nový OZ – přehled zásadních změn, které do života přinese nový civilní kodex**Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., člen rekodifikační a výkladové komise k NOZ**

Číslo semináře: 41333

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 7. listopadu 2013

• ve čtvrtek 21. listopadu 2013

Náhrada škody a bezdůvodné obohacení dle NOZ (v rámci cyklu seminářů k NOZ)**Lektor: Mgr. Mgr. Jan Petrov, LL.M., ředitel Justiční akademie v Kroměříži, člen rekodifikační komise k NOZ**

Číslo semináře: 41337

Poplatek za seminář: 950 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. listopadu 2013

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4130100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zasláné odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Mgr. OLGA ŠENFELDOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve čtvrtek 5. září 2013

Nový občanský zákoník – přehled zásadních změn

Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., člen rekodifikační komise k NOZ, akademický pracovník na Právnické fakultě UP v Olomouci

Číslo semináře: 68315

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. srpna 2013

• v úterý 17. září 2013

Právo rodinné v NOZ

Lektoři: Mgr. Petr Sedlák
JUDr. Renata Šínová, Ph.D.

Číslo semináře: 68316

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. září 2013

• ve čtvrtek 3. října 2013

Vybrané instituty obecné části nového občanského zákoníku

Lektoři: Mgr. Michal Králík, Ph. D., Nejvyšší soud
JUDr. Petr Lavický, Ph.D., Právnická fakulta MU v Brně

Číslo semináře: 68317

Poplatek za seminář: 800 Kč

Uzávěrka přihlášek: 26. září 2013

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak).**

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: **sekr@cakbrno.cz**, **modlitbova@cakbrno.cz** a poukáží příslušný **účastnický poplatek** (tj. 800 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 683070123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Česká advokátní komora, region Západní Čechy, a Havlíček Brain Team

vás zvou na seminář pro advokáty a advokátní koncipienty na téma:

Dědické právo po 1. lednu 2014

(právní úprava dědění podle nového občanského zákoníku s úvodem k obecným ustanovením)

Termín semináře: **sobota 21. září 2013 od 9.00 do 16.00 hodin**

Místo konání: **Hotel Central**, Náměstí Republiky 33, Plzeň, 301 00
Seminář povede: **JUDr. Daniela Kovářová**, advokátka a šéfredaktorka časopisu Rodinné listy

Každý účastník obdrží srovnávací materiál stávající a nové právní úpravy.

Přihlášku najdete na [www.cak.cz/Vzdělávání advokátů](http://www.cak.cz/Vzdělávání_advokátů). Zájemci nechť ji vyplní a zašlou e-mailem/faxem a poukáží účastnický příspěvek **ve výši 840 Kč** (vč. 21 % DPH) na účet č. **35-3714280247/0100**, variabilní symbol: **201301** plus pěticiferné **registrační číslo advokáta bez uvedení pomlčky či lomítka** (např. ve formě 20130100312).

Přihlášky zasílejte na e-mailovou adresu: sekretariat@brainteam.cz, fax 257223010. Doklad o zaplacení předložte u prezence, obdržíte potvrzení o účasti a daňový doklad.

Storno přihlášky možno nejpozději tři dny před konáním semináře, účastnické příspěvky se bez předchozí odůvodněné omluvy nevracejí. **Uzávěrka přihlášek je 1. 9. 2013.** Po tomto datu nechť zájemci telefonicky kontaktují na tel. 257223023. Kapacita omezena na 90 osob.

Těšíme se na setkání s vámi.

JUDr. Julie Šindelářová, regionální zástupkyně ČAK
JUDr. Karel Havlíček, Havlíček Brain Team

Pozvání na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2013

Výbor Pražského sdružení Jednoty českých právníků připravil v souladu se svým posláním a stanovami a ve spolupráci s Justiční akademií ČR ve druhém pololetí 2013 tyto odborné semináře s aktuální právní problematikou, na které vás srdečně zve:

pátek 13. září 2013

DĚDICKÉ PRÁVO v novém občanském zákoníku

Přednášející: JUDr. Ladislav Muzikář, Městský soud Praha

pondělí 11. listopadu 2013

OBECNÉ ZÁVAZKOVÉ PRÁVO v novém občanském zákoníku

Přednášející: JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., Právnická fakulta UK v Praze

pondělí 7. října 2013

DRŽBA A VLASTNICTVÍ v novém občanském zákoníku

Přednášející: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva Akademie věd ČR

čtvrtek 12. prosince 2013

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK A PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY

Přednášející: JUDr. Ladislav Jouza, expert na pracovní právo, a JUDr. Dominik Brůha, advokát

pátek dne 25. října 2013

VĚCNÁ PRÁVA K CIZÍM VĚCEM v novém občanském zákoníku

Přednášející: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva Akademie věd ČR

pátek 13. prosince 2013

PRÁVNÍ ÚPRAVA S. R. O. PO REKODIFIKACI

Přednášející: JUDr. Petr Čech, Právnická fakulta UK v Praze

pátek 8. listopadu 2013

NOVÝ KATASTRÁLNÍ ZÁKON

Přednášející: JUDr. Eva Barešová, ČZUK

Uvedené semináře se konají od 9.00 do 14.00 hodin v přednáškovém sále Justiční akademie ČR v Praze 1, Hyberská 18.

Účastnický poplatek činí za každý seminář 1200 Kč, pro členy JČP a advokátní a notářské koncipienty činí poplatek 700 Kč. Účast na seminářích je uznávána jako součást přípravy advokátních koncipientů k advokátním zkouškám.

Přihlášky a další informace o těchto seminářích lze získat na internetových stránkách www.jednotaceskychpravniku.cz nebo u koordinátorů:

JUDr. Ludmila Suchá, tel. 272 766 026 nebo 607 103 037, JUDr. Božena Burdychová, tel. 604 245 079

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE pro advokáty zapsané na seznamu vedeném ČAK

Inzertní služby pro Bulletin advokacie zajišťuje společnost **IMPAX** Impax, spol. s r. o., tel. 241 483 141, 606 404 953, e-mail: inzerce@impax.cz. Ceny jsou platné pro inzerci na redakčních stránkách v sekci „inzerce“ na konci časopisu.

I/1 (celostrana) 210x297 mm (na spad), 170x255 mm (na zrcadlo)

černobíle 15 000

dvoubarevně 18 000

barevně 20 000

I/2 strany 210x145 (na spad), 170 x 125 mm (na zrcadlo)

černobíle 8 000

dvoubarevně 11 000

barevně 14 000

I/4 strany 83x125 mm (na zrcadlo)

černobíle 6 000

dvoubarevně 8 000

barevně 10 000

Ceny jsou uvedeny v Kč bez DPH.

POZVÁNKA

Allen & Overy a EPRAVO.CZ
Vás pod záštitou
České advokátní komory
srdečně zvou na

16. ročník turnaje české advokacie
Turnaj se koná v pátek
20. září 2013
v Beroun Golf Resortu.

PROGRAM:

- 08.30** Registrace hráčů, snídaně
- 09.30** Zahájení turnaje, postupný start
- 15.00** Odpolední raut
- 17.00** Slavnostní vyhlášení výsledků turnaje a předání cen

Turnaj je určen pouze pro advokáty a advokátní koncipienty s platným HCP.

Systém turnaje:
Stableford na úpravu HCP

Startovné:
1.000 Kč

Máte-li zájem se turnaje zúčastnit, prosíme o potvrzení účasti Jitce Svobodové na e-mailovou adresu jitka.svobodova@allenovery.com nebo na telefonní číslo 222 107 139. Prosíme o sdělení registračního čísla ČGF a aktuálního HCP. Uzávěrka registrace je **17. září 2013.**

Podrobnější informace o Beroun Golf Resortu naleznete na www.golfberoun.cz

Těšíme se na setkání s vámi!

www.allenovery.com

Pozvánka na 16. Sportovní hry české advokacie

ZVEME VŠECHNY ZÁJEMCE NA JIŽ 16. ROČNÍK SPORTOVNÍCH HER ČESKÉ ADVOKACIE, KTERÝ SE KONÁ VE DNECH 4. AŽ 6. ŘÍJNA 2013 VE SPORTOVNÍM CENTRU V NYMBURCE.

Účastnit se mohou advokátky, advokáti, pracovníci advokacie a rodinní příslušníci vyjmenovaných kategorií.

V prvé řadě jde o akci společenskou a její název je odvozen od možnosti, nikoli povinnosti, v dějišti her ve Sportovním centru v Nymburce sportovat. Vždy více než 150 účastníků převážně z řad advokátů a advokátních koncipientů, ale i jejich spolupracovníků či rodinných příslušníků, nachází každoročně ve sportovním centru příležitost relaxovat, setkat se s přáteli, zasoutěžit si, popohnat krevní oběh večer i při tanci.

Jediným sportem, který je provozován ve formě soutěže, je volejbal. Družstva jsou složena nejméně ze dvou žen a pětičlenného počtu mužů. Ve hře bývá vždy 16 až 20 družstev.

Další druhy sportu, jako např. fotbal, ping-pong, tenis a další, jsou provozovány rekreačně a dle dohody účastníků až na místě.

Ubytování je hotelového typu v jednolůžkových až třílůžkových pokojích se sprchou a WC.

Počet účastníků je limitován v tomto roce ubytovací kapacitou 200 míst. Upozorňujeme, že od letošního roku si bude Sportovní centrum účtovat i nevyužitá lůžka na pokoji. Proto prosíme

všechny budoucí účastníky o pochopení, pokud nebudou ubytováni na pokojích vždy podle svých požadavků.

Náklady spočívají v účastnickém poplatku ve výši **1500 Kč na osobu (děti do 12 let 750 Kč)**. V této částce je zahrnuto ubytování, stravování třikrát denně a nájem sportovního areálu.

Přihlášky zasílejte, prosím, nejpozději **do 13. 9. 2013** na adresu: sekr@cak.cz. Spolu s přihláškou zaplaťte účastnický poplatek na účet číslo: 12432011/0100, variabilní symbol: 2013, konstantní symbol: 308.

Po shora uvedeném termínu bude vaše přihláška písemně potvrzena.

V případě vašeho odhlášení do 20. 9. 2013 či v případě odvolání akce bude účastnický poplatek vrácen.

Československé právní dny 2013

Rodinu konferencí podzimních Dnů práva v Brně, zimních Dnů práva Visegradu v Kroměříži a jarních Olomouckých právnických dnů od roku 2011 doplňují Československé právní dny, které organizuje slovenská Justiční akademie Pezinok a moravská Právnická fakulta Masarykovy univerzity Brno. **Třetí ročník se konal 29. – 30. 5. 2013 v Omšeni u Trenčianských Teplic, kde je detašované pracoviště slovenské Justiční akademie.** Význam konference, kterou zahájil ředitel slovenské Justiční akademie Peter Hulla, dokresluje účast děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity Naděždy Rozehnalové, místopředsedkyně Národní rady Slovenské republiky Jany Laššákové, místopředsedy slovenského Ústavního soudu Milana Lalíka, zastupujícího generálního prokurátora Ladislava Tichého a státní tajemnice Ministerstva spravedlnosti Moniky Jankovské. Tématem konference byla **Reforma soukromého práva**. Konference se dělila do tří bloků:

1. Občanský zákoník, kde vystoupili Anton Dulák z Komenského univerzity v Bratislavě (Rekodifikace soukromého práva na Slovensku – stav a cíle), Peter Vojčík z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích (Ochrana osobnosti a duševní vlastnictví v novém občanském zákoníku), Monika Jurčová z Trnavské univerzity (Dílčí otázky rekodifikace občanského práva na Slovensku) a Markéta Selucká (Ochrana spotřebitele v novém občanském zákoníku), Josef Kotásek (Typové a nominální cenné papíry v novém občanském zákoníku) a Kateřina Ronovská (Rakouská soukromá nadace) z Masarykovy univerzity v Brně.

2. Právo obchodních společností, kde vystoupili Kristián Csach z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích (Východiska úpravy obchodních společností a družstev v rekodifikaci soukromého práva), Stanislava Černá z Univerzity Karlovy v Praze (Nominování členů kapitálových společností), advokát Robert Pelikán z Prahy (Skupiny společností v novém občanském právu) a Mária Patakyová z Komenského univerzity v Bratislavě (Návrhy de lege ferenda v právu obchodních společností).

3. Občanské právo procesní, kde vystoupili Marek Števček a Dominika Malá z Ministerstva spravedlnosti v Bratislavě (Stav rekodifikace civilního práva procesního na Slovensku), Jana Bajánková z Nejvyššího soudu v Bratislavě (Reforma opravných prostředků), Petr Lavický z Masarykovy univerzity v Brně (Procesněprávní pravidla v občanském zákoníku), předseda Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v Brně František Ištváněk (Jednotné rozhodování po zásadních změnách soukromého práva) a místopředseda Ústavního soudu v Košicích Milan Lalík (Právo na spravedlivé soudní rozhodnutí v přiměřené době).

Nelze rozebírat jednotlivé příspěvky, nicméně již ten první od Antona Duláka, který je předsedou Rekodifikační komise pro soukromé právo Ministerstva spravedlnosti na Slovensku, poukázal na rozdílnost pohledu na nové

kodexy. Jedni praktici i teoretici tvrdí, že jsou nutné pro modernizaci práva. Jiní praktici i teoretici tvrdí, že modernizace práva byla dosažena velkými novelami a novým obchodním zákoníkem z roku 1991 a přizpůsobením právu Evropské unie před vstupem do Evropské unie roku 2004, přičemž stávající platné právo má výhodu delší aplikace a tedy i existenci velkého množství judikátů. Tento spor je na odborné platformě nekonečný a řešení je otázkou politického rozhodnutí vlády. Nicméně zásadní rozdíl mezi slovenskou zkušeností a praxí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku je to, zda hmotněprávní rekodifikaci doprovází rekodifikace procesní či ne. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku byl přijat nový trestní zákoník i občanský zákoník, ale bez současného přijetí nových soudních řádů. Na Slovensku byl přístup v případě trestního práva jiný. Jaká bude skutečnost v rámci občanského práva, ukáže budoucnost. Hmotněprávní změnu nemusí doprovázet automaticky změna procesní. Ovšem občan jako adresát právních norem dnes většinou nevidí problém v aplikaci hmotného práva, ale v dlouhodobosti a složitosti soudního řízení, které může změnit jen změna procesních předpisů, ne změna hmotněprávní. Nedávná rekodifikace trestního hmotného práva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku nedokázala nic učinit s velmi dlouhými trestními stíháními, které se vedou někdy i více než 10 či dokonce 15 let z viny státu, neboť dochází k opakovanému ping-pongu mezi soudem a státním zastupitelstvím či soudy navzájem, což v plné nahotě odhalila amnestie prezidenta Václava Klause č. 1/2013 Sb.¹

Výhodou konference bylo zastoupení praxe, především díky soudcům z nejvyšších soudů. Rada příspěvků a následná diskuse tak byla o praktických problémech. Tím se konference stala velmi živou a podrobně se debatovalo nad některými otázkami. Přičemž zkušenosti ze slovenského právního řádu jsou přímo využitelné na území Čech, Moravy a Slezska a naopak. Název konference byl skutečně vypovídající, neboť účastníci se často osobně znali ještě z dob československého státu a plně se využila neexistence jazykové bariéry i v osobních neformálních diskusích. Konference je příspěvkem nejen k rozvíjení právní vědy a praxe, ale i k udržení nadstandardních vztahů mezi Slovenskem a Moravou, Slezskem i Čechami. Justiční akademie Pezinok se postarala i o výbornou společenskou část konference spojenou s ochutnávkou malokarpatských vín z Hlohovce. Přednesené příspěvky bude Justiční akademie v Pezinku publikovat ve zvláštním sborníku.

✿ doc. JUDr. ZDENĚK KOUDELKA, CSc., katedra ústavního práva a politologie PF MU Brno, náměstek ředitele Justiční akademie

¹ Zdeněk Koudelka: Amnestie, Trestní právo č. 3/2013, ISSN 1211-2860, str. 14-17.

Koldínova naučení z hloubky staletí (Konference o Pavlu Kristiánu z Koldína)

PAVEL KRISTIÁN SE NARODIL ROKU 1530 V KLATOVECH A S PŘÍDOMKEM Z KOLDÍNA ZEMŘEL ROKU 1589 V PRAZE. V TOMTO ČASOVÉM ROZPĚTÍ VYNIKÁ ROK 1579, KDY PŘIJETÍM ZEMSKÝM SNĚMEM A POTVRZENÍM RUDOLFEM II. VSTOUPIL DO PRAXE ZÁKONÍK PRÁVA MĚSTSKÁ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO, KTERÝ SE PAK DENNĚ UPLATŇOVAL PO DOBU TĚMĚŘ ČTYŘNÁSOBKU DÉLKY ŽIVOTA SVĚHO AUTORA.

Město Klatovy uspořádalo svému rodákovi v listopadu 2012 konferenci. Termín i blíží se vydání sborníku aktuálnosti nepostrádají.

Dvoudenní program byl rozmanitý, především v radnici, ale i po celém centru města, přičemž se uplatnily také schody do podzemí, skleněná lávka od Evy Jiřičné, i žebřík na fasádu. Svoje organizační schopnosti uplatnil JUDr. Jiří Štancl, člen kárné komise ČAK a místostarosta, který město zná a má rád.

V radnici pod Černou věží jsme chodili po schodišti kolem výklenku s Koldínovou bustou od Čeňka Vosmíka.

Od přednášejících a korespondentů, kterými byli prof. JUDr. PhDr. Karolina Adamová, CSc., DSc., JUDr. PhDr. Stanislav Balík, soudce Ústavního soudu, JUDr. Vlasta Formánková, soudkyně Ústavního soudu, JUDr. Vilém Knoll, Ph.D., prof. PhDr. Jiří Pešek, CSc., prof. JUDr. Dr.h.c. Karel Malý, DrSc., JUDr. Lenka Sýkorová, Mgr. Naďa Štachová, Ph.D., JUDr. Karel Wawerka, se posluchači zdaleka i zblízka, včetně místních studentů, dozvídali mnoho o historickém rámci, o Koldínově životě a díle.

Studia v Klatovech a v Praze, povolání učitelská, právnická a politické funkce městské i zemské, složitý vývoj rodinného života se zásahy morů, shromažďování majetku Klatovců a v Praze a okolí, až po záhadu závěti před konšelským soudem. Potvrdilo se, že život a dílo nebývají v úplném souladu a jejich reflexe se s dobou, přístupy a poznáním mění. A to hlavní, co zůstalo z Koldínova dlouholetého legislativního úsilí, všestranně působilo od roku 1579 a předmětem inspirativní historie se stalo až v roce 1811: univerzální zákoník, kterým překonal dosavadní různost městských práv. V jeho obsahu shrnul Pavel Kristián z Koldína práva

Odhalení pamětní desky v Pražské ulici.

civilní, správní, trestní i procesní a tímto zásadním sjednocením a zlepšením posílil městská práva vedle práv zemských a dalších.

Vztah mezi právem a spravedlností vyjádřil její definicí: spravedlnost je základ práva, je to ustavičná a neměnná vůle, která jednomu každému uděluje toho práva, jakéž mu náleží.

Rámec konference obohatily komentované prohlídky. Prošli jsme si katakomby se zajímavou, komplexní expozicí a děkanský kostel s náhrobními kameny Koldínových příbuzných.

Účastníci jsme se i trvalého obohacení města. Odhalení

pamětní desky bylo decentně slavnostní a radostné. Sochař Václav Fiala k připomínání Pavla Kristiána z Koldína zvolil a výtvarně zobrazil v kameni, tedy doslova petrifikoval, titulní list stěžejního díla. Četbu je možno kdykoliv zahájit na adrese Pražská 23, Klatovy.

Jednu však mezeru konference přec jen měla. Chyběl příspěvek o duševních stavech tehdejších právořevců za blížící se účinnosti nového zákoníku. Pokusme se tedy si to představit. Bude to nesnadné, bylo to již před staletími, ale zkusme to. Je to nové. Nutnost přečíst, nastudovat, nebo vypadat jako neinformovanec. Doprovodné předpisy s pohodlným předstihem nejsou. Judikatura žádná a dlouho nebude. Všude lapkové, policie v začátcích. Aplikace dosavadních práv městských je i tak namáhavá. A do toho má člověk študivat. Neměla se ta účinnost přec jen odložit na rok 1581?

Jak to tehdy bylo, nám napověděl, jak jinak než svojí pílí, sám mistr Pavel Kristián z Koldína. Ve vitrině s historickými vydáními jeho spisů vábil k nahlédnutí špalík: Práva Městská královstwij Czieského w krátkau Summu vivedená.

A tak na závěr, než se někdy začteme do sborníku, další odborné literatury nebo do originálu díla, si dopřejme summu nejsummovatější:

Práwo pak nic giného nenij nežli uměníj a rozeznánij dobřeho od zľého, Sprawedliwého od nesprawedliwého, Prawého od křiwého, mijrného od nemijrného: Kterěž gednoho každého k tomu wede a včij, čeho se má příjdržeti a čeho se zase vystřýhati.

✦ Text a foto JUDr. JAN SYKA

CODEXIS GOLF TOUR

CODEXIS® GOLF TOUR 2013

Srděčně zveme na tradiční sérii golfových turnajů pro advokáty, právníky, soudce, manažery a ostatní příznivce golfu

Součástí turnajů je občerstvení a doprovodný program

Sleva pro advokáty České advokátní komory

Více informací a registrace na www.codexisgolf.cz

15/08/2013

GOLF PARK SLAPY SV. JAN

15/09/2013

GOLF BEŘOVICE

24/09/2013

GOLF RESORT BEROUN

Generální partner

 CODEXIS®

Pořadatel **PEM COMMUNICATION**
promo - event - marketing

Hlavní partner **NovaVoice®**
PŘEVOD ŘEČI DO TEXTU

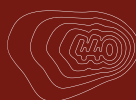
Mediální partneri

 eLAW.cz **epravo.cz**

 Brands & Stories

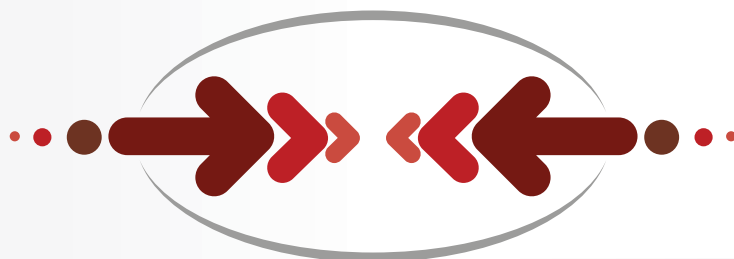
 **Bulletin
advokacie**

 vz24.cz

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

si Vás dovoluje pozvat na II. mezinárodní vědeckou konferenci

mediace 2013 cesta ke spolupráci a smíru

která se uskuteční ve dnech

27. - 28. září 2013

v prostorách

Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Bližší informace včetně témat jednotlivých sekcí a elektronické přihlášky
naleznete na stránce www.mediaceolomouc.eu.

Děkujeme našim partnerům:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O kongresovém konání v zemi **NOZ III.** (*Panoptikum přednášejících*)

Ze všech způsobů, jakými se předávají poznatky, k těm nejméně účinným patří přednáška. Posluchač si z ní zapamatuje především řečnickův postoj – někdy názorový a jindy jen tělesný. Platí to i o vystoupeních na konferencích a kongresech, jak se pokusím dokázat na následující malé galerii lektorů a lektorek:

Rozséváč myšlenek dává najevo, že je přímo těhotný vědomostmi. V jednom z konferenčních programů to naznačil nedoklep, takový freudovský chybný výkon, který paní „přednášející“ přejinačil na „přenášející“. Duch takového tvora volně vlaje. Jeho přednáška obsáhne rozsáhlé oblasti lidského vědění – připomíná mohutně rozvětvený strom a někdy také kulometnou palbu informací. NOZ se svou rozsáhlostí a důkladností úpravy k tomu ostatně nabízí nejednu příležitost. Přednášející tohoto druhu potvrdí zpravidla názor, že s myšlenkami se to má podobně jako se spermii. Musí jich být vyplýváno ohromné množství, aby alespoň některé z nich přinesly oplodňující užitek.

Vyprávěč příběhu připomene Švejkovo oblíbené: „To jsem znal jednoho...“ Lektorský postoj je tu možná ovlivněn biblickou dějepravou, možná modernějším poznáním, že ve společenských vědách plní metafora a příběh podobnou funkci, jakou má pokus ve vědách společenských. Vyprávěné příběhy posluchače většinou zaujmou. Žel, s jedinečnými událostmi se to má jako s příslovími. Z různých příhod lze odvodit zcela odlišná myšlenková poselství i různé rady pro praktický postoj. Zajímavost příběhu dává také často zapomenout, za jakým účelem byl vlastně vyprávěn. Mám s tím osobní zkušenost. Jako příklad právnické fikce jsem ve vysokoškolských přednáškách uváděl následující ustanovení lázeňského řádu: *Do ženského oddělení lázni je dovolen přístup pouze ženám. Pro účely tohoto lázeňského řádu je plavčík považován za ženu.* Posluchači si dobře pamatovali tuto kuriózní normu, některým však dělalo potíže, když měli vysvětlit podstatu právní fikce a její rozdíl od právních domněnek.

Člověk jediné ideje se odlišuje od předchozích přednášejících. Podobá se literátovi, který bývá označován za autora jediné knihy. Kdysi měl úspěch s určitou originální myšlenkou či příhodou a nyní ji opakuje při mnoha dalších příležitostech. (Postupuje podobně jako já v předchozím odstavci, kde jsem zmínil ono zvláštní ustanovení lázeňského řádu.) Jeho vystoupení na odborných konferencích patří k svéráznému druhu lidového obyčeje, u nějž se opakování také nepokládá za vadu. V době informační exploze má ovšem tento typ přednášejících zvýšenou naději, že právě jejich poselství bude podrženo v paměti.

Showman si z pedagogických pravidel osvojil zejména poznatky, že první věta přednášky má být čímsi na způsob rybářské návnady a že nejpozději po sedmi minutách výkladu musí následovat anekdota. (Tak například hovoří o výkladu právních norem a zmíní, jak takovou interpretaci ztěžuje ne-

jednoznačnost přirozeného jazyka. Doplní to dětinským vtíp-
kem ve formě školní úlohy: *Kolik stojí dvě hrušky, když jedna hruška stojí v širém poli?**) Svá vystoupení režiruje, aby v nich nechyběly zvukové i optické efekty, vzruch, akce. K oživení pozornosti pak přispějí ti, jimž se nedaří sfázovat svůj přednes s informacemi, jež sdělují na obrazovce. I povedená prezentace druhu power point někdy brání vnímání poznatků právě tím, že je důsledně zdvojuje.

Eskamotér tradičního typu byl popsán Karlem Poláčkem následovně: *Řečník byl patrně vzdělaný člověk, jemuž vesmír sdělil svá tajemství, soudě podle toho, jak při řeči snímal a opět si nasazoval skřípec.* Soudobý přednášející-eskamotér si pohrává spíše se slovy. Jednotlivé pojmy mu neslouží k tomu, aby sdělovaly myšlenky, zachází s nimi podobně jako varietní žonglér. Fascinuje ho jak jejich množství, tak jejich neobvyklý zvuk, barva a chuť. Proto se rád uchyluje k obrátům staročeským, latinským či jinak exotickým.¹ Bývá uctíván jednou (zejména něžnou) částí posluchačstva a neméně urputně od-
suzován částí druhou. Všem zpravidla rozšíří slovní zásobu a přispěje k mírně příznivějšímu posunu IQ, což není hodnota zanedbatelná.

Nepřítomný přednášející je člověk z vědeckého a vysokoškolského světa, který až příliš ochotně slibuje účast na nejrůznějších kongresových a jiných akcích. Pozvánky k přednáškám jsou pro něj čímsi podobným jako obdržené vánoční pohledy, jejichž množstvím se dá poměřovat prestiž. K vlastnímu vystoupení vyšle často některého ze svých asistentů. Ten pak působí jako mluvící nástroj (*instrumentum vocale*). Účinně recituje referát svého mistra, přičemž klade důraz na nesprávná místa. Nepřítomný protagonist bývá nicméně spokojen. Jestliže svého podřízeného pověřil přednesením referátu, znamená to nutně, že na něj delegoval honorář. Navíc se mu dostane prestižního ujištění, jak citelně byla jeho neúčast pocíťována. Některý podřízený se však nenechá vnutit do role „His master 's voice“ (Svého pána hlas) a podá vlastní osobitý výkon. Připomene příběhy z divadelního světa, kde dosud neznámá herečka zaskočí za onemocnělou či trucující hvězdou a rázem se proslaví.

Pokud snad někdo v sobě objevil cosi ze všech uvedených i dalších typů, pak jistě patří k řečnickému pultu na odborném kongresu. I o takovém úkolu totiž platí obecnější pravidlo, které si dovolím formulovat následovně: *Kladná vlastnost určitého jevu nebo subjektu je tvořena mírnými dávkami všech jeho vlastností záporných.*

✿ prof. PETR HAJN

¹ Poznámám, že tuto myšlenku jsem napsal již před léty v knižce Hajn, P.: *Jak dnes vyniknout (Průvodce světem zvyků a triků expertových)*, Votobia, 1999, str. 28 a nemohla proto být inspirována současným zněním NOZ.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- první žena se v Anglii a Walesu stala advokátkou (*solicitor*) až v r. 1922? Jednalo se o absolventku cambridgeské *Girton College*, Carrie Morrison. Umožňoval jí to zákon odstraňující pohlavní diskriminaci (*Sex Disqualification (Removal) Act*) z r. 1919, podle něhož napříště stačilo, aby žena vystudovala práva na univerzitě a absolvovala tříletou přípravnou praxi. Přístup žen k profesi byl i potom velmi obtížný, a to zejména z finančních důvodů. Díky vysokým poplatkům tak zůstal počet žen mezi *solicitors* v meziválečném období velmi nízký, v r. 1931 jich prakticovalo pouze sto. Ještě ve druhé polovině 60. let 20. století se pohybovalo zastoupení žen v advokacii mezi 25-30 procenty.

- „nepřípadný poměr mezi advokátem a kandidátem advokacie“ ve věci dělení klienty zaplaceného *palmáře* byl v r. 1934 shledán „porušením povinnosti povolání či zlehčením cti a vážnosti stavu“? Kárná rada pražské advokátní komory uznala vinnými advokátního kandidáta a advokáta za to, že podle jejich dohody byl kandidát advokacie „zúčastněn jednou třetinou na *palmárech*“, které zaplatili klienti, jež přivedl do advokátovy kanceláře. Advokátovi bylo kladeno za vinu, že umožnil „kan-

didátu advokacie provozovati výdělečně činnost advokátskou, na úkor kolegů, kteří po splnění veškerých zákonných podmínek a zejména dovršení předepsané přípravné praxe dosáhli advokacie.“ Kárná rada též dovodila, že „*takový nepravděelný poměr mezi advokátem a kandidátem advokacie neposkytuje dostatečné záruky, že přípravná praxe bude kandidátem řádně vykonávána a bude skutečnou přípravou pro zodpovědné samostatné vykonávání advokacie.*“ Nález kárné rady byl posléze potvrzen Nejvyšším soudem.

- starostou Bordeaux jmenoval v r. 1863 Napoleon III. advokáta? Byl jím Guillaume-Henri Brochon (1810-1874). Tento příslušník místní advokátské rodiny byl v r. 1850 zvolen *bâtonnierem*, již od r. 1848 přitom působil v městské radě. Guillaume Brochon během svého tříletého působení ve funkci výrazně podporoval stavební činnost, za jeho vlády byly například v Bordeaux zřízeny tři fontány, a to ve dvoře Justičního paláce (*fontaine du Parlement*), dále fontána Tří Grácií (*fontaine des Trois Grâces*) na Burzovním náměstí a Fondaudègesova fontána (*fontaine Fondaudèges*).

✦ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Lenka Vidovičová: Sommerliches Nachsinnen	3
---	---

Aktuelles

Der Präsident der Tschechischen Rechtsanwaltskammer JUDr. Martin Vychopeň äußert sich zu der Situation nach der Aufhebung des Erlasses Nr. 484/2000 Sb.: Wir arbeiten am neuen Tarif	5
Welt-Forum der Mediationszentren zum ersten Mal in Prag Martina Doležalová	6
Gespräch mit dem Gründer des Welt-Forums der Mediationszentren Thierry Garby Ivana Cihlářová	8
Rückblick auf die XXXI. Karlsbader Juristentage Petr Bríza, Ondřej Trubač, Michal Vávra	10
Informationen zur 6. Versammlung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	18
Einladung zum Kongress Law Tech 2013	20
Aufruf zum 9. Jahrgang des gesamtjuristischen Wettbewerbs Der Jurist des Jahres 2013	22

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	26
Wann kann die Verteidigung einen Beweis aussuchen, wann vorlegen und wann dessen Durchführung beantragen? Pavel Vantuch	27
Zum Problem des Schutzes der Privatsphäre der Beamten der öffentlich-rechtlichen Verwaltung bezüglich Gehälter und Belohnungen aus der Sicht des Auskunftsrechts Pavel Mates, Soňa Skulová	33
Quadrat der Kreises – gemeinsames Interesse der Gläubiger und Anweisungen des gesicherten Gläubigers während des Betriebes des Unternehmens des Schuldners in der Insolvenz Michal Žižlavský	41
Persönlicher Konkurs in der Gerichtspraxis Oldřich Řeháček	45
Beendigung des Arbeitsverhältnisses laut Gerichtsentscheidungen Ladislav Jouza	48
Sachliche Zuständigkeit der Gerichte in Handelssachen laut <i>ratione valoris</i> „zum dritten Mal“, oder Melone wie Melone... Aleš Doubek, Rostislav Tomis	52

Aus der Judikatur

Erlöschen der Bevollmächtigung des Verteidigers	55
Belästigung durch Fotografieren und Filmen	57
Gute Sitten im Zwangsvollstreckungsverfahren	60
Auswahl der Schule bei Uneinigkeit der Eltern	61
Das Übergreifen des Urteils Michaud: Das Europäische Gericht für Menschenrechte als Rettungsseil des Schutzes der Menschenrechte Jana Bendová Marušková	63

Aus der Fachliteratur

Jiří Jelinek und Kollektiv: Gesetz über die Straftatenopfer. Kommentar mit Judikatur (Jana Navrátilová)	64
Jozef Čentés: Abhören – prozessrechtliche und materiellrechtliche Aspekte (Karol Hrádela)	65
M. Doležalová, Š. Hájková, D. Potočková, J. Štandera: Gesetz über die Mediation. Kommentar (Štěpán Holub)	66
Ondřej Moravec: Das Medienrecht in der Informationsgesellschaft (Jiří David)	66
Stanislav Malý: Baugesetz. Kommentar (Karel Marek)	67
Robert Krč: Gesetz über öffentliche Aufträge. Kommentar mit Judikatur (Petr Dovolil)	68
Lukáš Krístek: Begutachtung (Jan Musil)	69
Wir haben für Sie gelesen Jan Mates, Hana Rýdlová	69
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt... ..	72

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Honestum non est semper, quod licet, oder Preisnachlass	74
---	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	75
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	78
„Eurolawyers 2013“ – Der 5. Fußballturnier der europäischen Rechtsanwälte Jan Najman	79

Aus Europa

Weiterbildung der Rechtsanwälte in der Europäischen Union Jana Wurstová	81
---	----

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und -anwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	84
Einladung zum Seminar über das neue Erbrecht in Pilsen	86
Einladung zu den Seminaren des Verbands der tschechischen Juristen im 2. Halbjahr 2013	87
Einladung zum 16. Jahrgang des Golf-Turniers der tschechischen Rechtsanwaltschaft	88
Einladung zu den 16. Sportspielen der tschechischen Rechtsanwaltschaft	88
Tschechoslowakische Juristentage 2013 Zdeněk Koudelka	89
Koldín-Lehre aus der Tiefe der Jahrhunderte (Konferenz über Pavel Kristián von Koldín) Jan Syka	90
Einladung zur CODEXIS GOLF TOUR 2013	91
Einladung zur Konferenz „Mediation 2013“ in Olmütz	92

Zum Schluss

Über die Kongresse im Land des Neuen Zivilgesetzbuches III. (Panoptikum der Vortragenden) Petr Hajn	93
Eine Zeichnung von Lubomír Lichý	94
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík	94

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary	95
Table of Contents	96

Pavel Vantuch: Wann kann die Verteidigung einen Beweis aussuchen, wann vorlegen und wann dessen Durchführung beantragen?

Der Autor beschäftigt sich im Artikel mit der Bestimmung des § 89 Abs. 2 Satz zwei der Strafprozessordnung, die der Verteidigung ermöglicht, einen Beweis auszusuchen, vorzulegen oder dessen Durchführung zu beantragen. Er kommt zu der Ansicht, dass der Verteidiger bei der Strafverfolgungsbehörde grundsätzlich nur die Durchführung des Beweises beantragen kann, den er selbst ausgesucht und in dem Sinne geprüft hat, dass dieser zu Gunsten des Beschuldigten ist. Es ist unannehmbar, wenn der Verteidiger den Namen einer bestimmten Person erfährt und ohne dass er sie kontaktiert, deren Verhör als Zeugen beantragt. In der Praxis sollten die Anträge der Verteidigung auf Durchführung eines Beweises ohne dessen Ausschens und Überprüfung eine absolute Ausnahme sein. Sie können lediglich die Hinzuziehung eines Sachverständigen betreffen, und zwar nur in Fällen, wo der Beschuldigte der Überführung unterzogen wird und keine finanziellen Mittel für die Bezahlung eines Gutachtens vom durch den Verteidiger ausgesuchten Sachverständigen hat.

Pavel Mates, Soňa Skulová: Zum Problem des Schutzes der Privatsphäre der Beamten der öffentlich-rechtlichen Verwaltung bezüglich Gehälter und Belohnungen aus der Sicht des Auskunftsrechts

Die Grundrechte geraten oft in Konkurrenz, und das gilt auch für das Recht auf freien Zugang zu Informationen und das Recht auf Schutz der Privatsphäre sowie der Personaldaten. Es gibt hier keine Universalanleitung für die Lösung und es ist stets notwendig, mit Rücksicht auf die konkrete Situation vorzugehen. Schon lange wird die Öffentlichkeit durch den Streit geplagt, inwieweit sich das Auskunftsrecht auf die Empfänger der öffentlichen Mittel bezieht. Die Autoren bemühen sich, darauf hinzuweisen, dass die Lösung überhaupt nicht einfach ist, und wenn ein gerechtes Gleichgewicht geschaffen werden soll, muss eine Reihe von Kriterien in Erwägung gezogen werden, die insbesondere seitens der Vertreter derjenigen, die für die Informiertheit plädieren, oft nicht berücksichtigt werden.

Michal Žižlavský: Quadratur des Kreises - gemeinsames Interesse der Gläubiger und Anweisungen des gesicherten Gläubigers während des Betriebes des Unternehmens des Schuldners in der Insolvenz

In korporativen Insolvenzverfahren gibt es eine große Menge Gläubiger mit verschiedenen Interessen. Es ist üblich, dass es zu Situationen kommt, wo eine höhere Befriedigung einer Gruppe von Gläubigern eine niedrigere Befriedigung der anderen Gläubiger bedeutet. Dies gilt auch, wenn der Schuldner noch das Unternehmen betreibt. Nur die Aktiva, um die gespielt wird, haben einen höheren Wert. Der Autor, ein Rechtsanwalt, der als Insolvenzverwalter mit Sondergenehmigung zur Lösung der Konkurse von Korporationen und Mitglied des Legislativen Rates der Regierung tätig ist, definiert Regeln für die Lösung des Interessenkonflikts der Gläubiger während des Betriebes des Unternehmens des Schuldners in der Insolvenz.

Oldřich Řeháček: Persönlicher Konkurs in der Gerichtspraxis

Der Artikel beschäftigt sich mit der Schuldbefreiung (dem sogenannten persönlichen Konkurs) und deren Handhabung in der Gerichtspraxis. Der gegenständliche Text setzt sich zum Ziel, auf die Auffassung dieses Instituts im Insolvenzgesetz bzw. in der aktuellen Rechtssprechung hinzuweisen, und zwar mit Betonung auf die Bedingungen, unter denen es in der Praxis möglich ist, dem

Schuldner diese Art der Lösung zu genehmigen. In Bezug auf das oben Genannte wird die Aufmerksamkeit ebenfalls der Position der Gläubiger und deren Rechten gewidmet.

Ladislav Jouza: Beendigung des Arbeitsverhältnisses laut Gerichtsentscheidungen

Die Beendigung des Arbeitsverhältnisses durch die Kündigung seitens des Arbeitgebers aufgrund der organisatorischen Veränderungen ist heutzutage die häufigste Art eines arbeitsrechtlichen Streits. Die Gerichte ziehen eine reiche Judikatur heran. Auch wenn einige grundsätzliche Entscheidungen noch vor der Wirksamkeit des neuen Arbeitsgesetzbuches (vor dem 1. Januar 2007) veröffentlicht wurden, ändert sich deren Gültigkeit nicht und sie können auch in der Gegenwart benutzt werden. Der Grund dafür ist, dass die vor dem 1. Januar 2007 gültigen Kündigungsgründe in unveränderter Form auch im Arbeitsgesetzbuch Nr. 262/2006 Sb verankert sind.

Aleš Doubek, Rostislav Tomis: Sachliche Zuständigkeit der Gerichte in Handelssachen laut *ratione valoris* „zum dritten Mal“, oder Melone wie Melone...

Der Artikel schließt an die bereits publizierten Beiträge zur Problematik der Bestimmung der sachlichen Zuständigkeit im Bereich der geschäftlichen Verbindlichkeitsverhältnisse laut dem Kriterium *ratione valoris* an. Die Autoren des Artikels weisen auf die feststehende Judikatur des Obergerichts zu Olmütz hin. An Beispielen aus der eigenen Rechtspraxis zeigen die Autoren dann das Phänomen des Ausschlusses der sachverhaltsidentischen ggf. eng zusammenhängenden Ansprüche im Hinblick auf das selbstständige Verfahren laut § 112 Abs. 2 der Zivilprozessordnung. Dieses Vorgehen unterziehen sie anschließend einer Prüfung aus der Sicht der Grundprinzipien des Zivilverfahrens und des verfassungsrechtlich gewährleisteten Rechts auf gerechten Prozess. Es fehlt auch nicht die Erwähnung über die praktischen Folgen dieser Praxis auf die Ausübung der Rechtsanwaltschaft.

Pavel Vantuch: When the defence may look up the evidence, when to submit it and when only to propose producing it?

The author of the article deals with interpretation of the provision of Section 89, par. 2, second sentence, of the Criminal Procedure Code, enabling the defence to look up the evidence, to submit it or to propose producing the evidence. He arrives at the opinion that the defence may in principle only propose to the investigative, prosecuting and adjudicating organs to produce the evidence looked up by the defence itself and verified that the evidence was for the benefit of the accused person. It is inadmissible for the defence counsel to learn a name of a certain person and to propose examination of such person as witness without contacting such person. In practice, proposals of the defence to produce the evidence without looking it up and verifying it should be absolutely exceptional. The proposals may only concern engaging an expert, namely only in cases when the accused person is to be proved guilty and has no financial means to pay for the expert report elaborated by the expert addressed by the defence.

Pavel Mates, Soňa Skulová: About issues concerning protection of privacy of public administration officers with regard to salaries and remunerations from the point of view of the right to information

Fundamental rights not seldom have competition, it also applies to the right to free access to information and the right to protection of privacy and

personal data. No universal instruction for solution exists here and it is always necessary to proceed while taking account of the specific situation. There is the dispute within the public for a longer period of time to what extent the right to information applies to the recipients of the public funds. The authors try to show that the solution is no simple at all, and if the just equilibrium is to be achieved, the whole number of criteria have to be considered, in particular those often not taken into account by representatives of those persons calling for knowledgeability.

Michal Žižlavský: Quadrature of circle - common interest of creditors and instructions of the secured creditor in the case of operation of insolvent debtor's business

In corporate insolvency proceedings, there are large numbers of creditors having various interests. In general, situations exist when a higher satisfaction of one group of creditors means lower satisfaction of other creditors. It also applies in the case that the debtor still operates a business. Just the assets involved have a higher value. The author, lawyer acting as the insolvency administrator with the special authorization to resolve corporate bankruptcies, and being the member of the Legislative Council of the Government, specifies rules for solving creditors' conflict of interests during operation of the insolvent debtor's business.

Oldřich Řeháček: Personal bankruptcy in judicial practice

The article deals with discharge of the bankrupt (the so-called personal bankruptcy) and its handling in judicial practice. It is the aim of the concerned text to show the meaning of this institute in the Insolvency Act, or in current judicial decisions, emphasizing in particular the conditions under which it is possible to permit this manner of resolving insolvency to the debtor in practice. In relation to the above, the author also pays attention to the position of creditors and their rights.

Ladislav Jouza: Termination of employment relationship according to judicial decisions

Termination of the employment relationship by notice of termination given by the employer due to organizational changes is the most frequent type of labour-law dispute at present time. Courts use extensive number of judicial decisions in this area. Even though some fundamental decisions were published prior to the effective date of the new Labour Code (before 1 January 2007), their validity does not change and they may be used also at present time, the reason being the fact that the grounds for termination valid prior to 1 January 2007 remain unchanged in the Labour Code No. 262/2006 Coll.

Aleš Doubek, Rostislav Tomis: Subject-matter jurisdiction of courts in commercial cases according to *ratione valoris* "for the third time", or melon like melon...

The article relates to the already published articles concerning determination of subject-matter jurisdiction in the sphere of commercial obligations according to the criterion *ratione valoris*. The authors of the article call attention to the stable judicial decisions of the High Court in Prague and the change of the hitherto judicial decisions of the High Court in Olomouc. Using examples from their own legal practice, the authors present the phenomenon of exclusion of factually identical or closely related claims for independent proceedings according to Section 112, par. 2 of the Civil Procedure Code. They subsequently examine this procedure from the point of view of basic principles of civil proceedings and the right to fair trial guaranteed by the Constitution. They also mention practical impacts of this practice on the execution of the legal profession.

Leading Article

Lenka Vidovičová: Summer meditation	3
--	---

Current News

JUDr. Martin Vychopeň, President of the CBA, on situation after cancellation of Decree No. 484/2000 Coll.: We work on new tariff	5
World Forum of Mediation Centres in Prague for the first time Martina Doležalová	6
Interview with Thierry Garby, founder of the World Forum of Mediation Centres Ivana Cihlářová	8
Looking back to XXXI Karlovy Vary Law Days Petr Bríza, Ondřej Trubač, Michal Vávra	10
Information on the 6th Assembly of the CBA	18
Invitation to the Law Tech 2013 Congress	20
Announced the 9th all-justice competition Lawyer of the year 2013	22

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	26
When the defence may look up the evidence, when to submit it and when only to propose producing it? Pavel Vantuch	27
About issues concerning protection of privacy of public administration officers with regard to salaries and remunerations from the point of view of the right to information Pavel Mates, Soňa Skulová	33
Quadrature of circle – common interest of creditors and instructions of the secured creditor in the case of operation of insolvent debtor's business Michal Žižlavský	41
Personal bankruptcy in judicial practice Oldřich Řeháček	45
Termination of employment relationship according to judicial decisions Ladislav Jouza	48
Subject-matter jurisdiction of courts in commercial cases according to <i>ratione valoris</i> "for the third time", or melon like melon... Aleš Doubek, Rostislav Tomis	52

Judicial Decisions

Extinguishment of the defence counsel's authorization	55
Nuisance by taking photos and filming	57
Good morals in execution proceedings	60
Choice of a school in the case of parents' disagreement	61
Overlap of Michaud judgement: ECHR as the rescue line for human rights protection Jana Bendová Marušková	63

Professional Literature

Jiří Jelínek and coll.: Act on Crime Victims. Commentary and judicial decisions (Jana Navrátilová)	64
Jozef Čentéš: Interception – aspects of procedural and substantive law (Karol Hrádela)	65
M. Doležalová, Š. Hájková, D. Potočková, J. Štandera: Act on Mediation. Commentary (Štěpán Holub)	66
Ondřej Moravec: Media law in information society (Jiří David)	66
Stanislav Malý: Building Code. Commentary (Karel Marek)	67
Robert Krč: Public Procurement Act. Commentary and judicial decisions (Petr Dovoll)	68
Lukáš Křístek: Expertise (Jan Musil)	69
We have read for you Jan Mates, Hana Rýdlová	69
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	72

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Honestum non est semper, quod licet, or the state on special offer	74
---	----

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka	75
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	78
"Eurolawyers 2013" – 5th football tournament of European lawyers Jan Najman	79

Europe

Education of lawyers in European Union Jana Wurstová	81
---	----

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association	84
Invitation to the seminar on new inheritance law in Pilsen	86
Invitation to seminars of Union of Czech Lawyers in the 2nd half 2013	87
Invitation to the 16th golf tournament of the Czech Legal Profession	88
Invitation to the 16th Sport Games of the Czech Legal Profession	88
Czech-Slovak Law Days 2013 Zdeněk Koudelka	89
Koldin's Code from depth of centuries (Conference about Pavel Kristián of Koldin) Jan Syka	90
Invitation to CODEXIS GOLF TOUR 2013	91
Invitation to "Mediation 2013" conference in Olomouc	92

Finally

About congresses in a country of NCD (New Civil Code) III. (Collection of lecturers) Petr Hajn	93
Drawing by Lubomír Lichý	94
Do you know that... Stanislav Balík	94

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary	95
--------------------------------------	----

Table of Contents	97
--------------------------------	----

RAKOVSKÝ & PARTNERS
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář RAKOVSKÝ & PARTNERS praktikující zejména v oblastech obchodního práva, občanského hmotného i procesního práva a insolvenčního práva, s převážně českou klientelou očekávající a oceňující inovativní právní řešení

hledá koncipientku/koncipienta nebo začínající advokátku/začínajícího advokáta

Nabízíme:

- příležitost k vzrušujícím myšlenkovým souborům
- atmosféru butikové kanceláře
- víkendy jako dny, kdy se obvykle nepracuje

Kvalifikační předpoklady:

- znalost anglického jazyka
- pečlivost a loajalita
- analytické myšlení
- schopnost napsat strukturovaný text

Může být posuzováno jako výhoda:

- motivační dopis, nebude-li naplněn obvyklými frázemi
- praxe v právní profesi, ne nutně v advokacii
- doložení písemné práce (seminární, diplomové) či odborného článku

Charakterové předpoklady:

- chuť hledat originální řešení
- ambice zvyšovat vlastní odbornou úroveň
- schopnost porozumět obchodním potřebám klienta

V případě zájmu zašlete svůj životopis v českém a anglickém jazyce, včetně eventuálních příloh, na e-mail office@rakovsky.com. **Další informace o kanceláři na www.rakovsky.com.**

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

- aktivní přístup k řešení problémů
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- pečlivost a samostatnost
- odpovídající odborné znalosti
- schopnost organizace a týmové spolupráce
- znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou)

Nabízíme:

- zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou
- zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu
- perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu
- možnost publikační činnosti
- příjemné pracovní prostředí
- motivující finanční ohodnocení

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného advokáta / advokátního koncipienta

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační znalosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITYTOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

**Hogan
Lovells**

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kancelářemi v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

Rozvíjejte s námi svoji právníckou kariéru ve střední a východní Evropě

PETERKA & PARTNERS je nezávislá advokátní kancelář působící ve střední a východní Evropě. Členům svého týmu nabízí náročnou a inspirující práci pro českou a mezinárodní klientelu, profesní a osobnostní růst v regionálním rozměru, možnost expatriace do zahraničních poboček i ohodnocení odpovídající schopnostem.

Do svého týmu hledá ambiciózní, vzdělané a kreativní osobnosti se schopností samostatného myšlení, vlastní iniciativou, profesionálním přístupem a vysokým pracovním nasazením.

Volné pozice:

Kancelář v Moskvě:

Právník/právnice s českým právním vzděláním a vynikající znalostí ruštiny a angličtiny

Požadujeme:

- > České právní vzdělání
- > Znalost ruského práva a předchozí pracovní nebo studijní zkušenost v Rusku výhodou
- > Vynikající znalost ruštiny a angličtiny
- > Schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu

Nabídky spolu se strukturovaným životopisem v českém a anglickém / německém jazyce zašlejte na email office@peterkapartners.cz.

Kancelář v Praze:

Advokát/advokátka s výbornou znalostí němčiny

Advokát/advokátka se specializací v oboru bankovníctví a finance

Požadujeme:

- > Výbornou znalost práva
- > Vynikající znalost němčiny / angličtiny
- > Znalost dalšího jazyka výhodou
- > Velmi dobré vyjadřovací schopnosti, logické uvažování
- > Schopnost týmové práce

www.peterkapartners.com